

ВИКТОР ПЕЛЕВИН

EMPIRE V

ВИКТОР ПЕЛЕВИН

EMPIRE V

Превод: Боян Станков

chitanka.info

Невероятна книга на нашето време, балансираща между най-жесток цинизъм и изтънчен лиризм...

... препраща ни към „Generation П“ не само с очевидния паралел между заглавията — някогашното „Generation Пелевин“ се е превърнало в „Empire Victor“.

В Империята на Виктор пиарите-халдейци все така поробват умовете на хората. Тук те работят в услуга на вампирите-свръхчовеци, които властват над всички.

Само те знаят тайните на „гламура“ и „дискурса“...

... вербуват новите поколения с едно леко ухапване.

И управляват света.

Ксения Дякова, „Читателски бележки в полето на
«Ампир В»“

Виктор Олегович Пелевин е литературен флагман на няколко поколения. Това съвсем не е по възможностите на всеки писател. Той е властелин на думите през трудните времена на 90-те, в бурната епоха на стабилизация през първото десетилетие на XXI в., както и в годините на шокова модернизация през второто десетилетие на същия. Като се почне от повестите „Принцът на Госплан“ и „Македонска критика на френската мисъл“, култовия роман „Чапаев и Пустота“, и се стигне до една от последните му творби — „Лампата на Матусаил или последната битка на чекистите с масоните“, всяко едно от произведенията на Пелевин е иронично огледало, отразяващо политическите, социалните, пазарните, научно-техническите трендове на бързо променящата се околна среда. Виктор Пелевин е единственият писател, който успява грамотно да смеси в един литературен коктейл древната митология и

насоченото към съвременния потребител продуктово позициониране. Всяко ново произведение на Виктор Олегович Пелевин е културно събитие от държавен мащаб. Когато говорим за стабилността на живота в Русия, на първо място трябва да споменем стабилната мегапопулярност на Виктор Пелевин. Една от притегателните му особености е сляпото отшелничество на автора, който категорично отказва да общува с читатели и СМИ-та. Пелевин е недостъпен до такава степен, че кара много читатели да се съмняват в неговото съществуване. Само че авторът на „S.N.U.F.F.“, „Generation П“ и „Empire V“ — съществува!

Из сайта на руския издател на Виктор Пелевин —
издателство „Ексмо“

БРАМА

Когато дойдох на себе си, се оказах в голяма стая, обзаведена със старинни мебели. Обстановката дори си беше направо антикварна — покрит с резбовани звезди огледален гардероб, причудлив секретер^[1], две платна с гола натура и малка картина с Наполеон на кон сред боен дим. Едната стена беше заета до тавана от картотека от карелска бреза, много изискана на вид. На чекмедженцата ѝ имаше табелки с разноцветни надписи и знаци, а до нея стоеше сгъваема стълба.

Разбрах, че не лежа, както се полага на дошъл в съзнание човек, а стоя. Не падах, защото ръцете и краката ми бяха здраво привързани към шведска стена. Досетих се, че е шведска стена, като напипах с пръсти дървен напречник. Други пръчки подпираха гърба ми.

Срещу мен на малък червен диван до стената седеше човек в червен халат и с черна маска. Маската по формата си наподобяваше нахлупен до раменете цилиндър или картонен рицарски шлем от филма „Ледената битка“^[2]. На мястото на носа имаше остра издатина, на мястото на очите — две овални дупки, а в областта на устата — правоъгълен прорез, закрит с парче черен плат. Примерно така са изглеждали средновековните доктори на гравюрите, изобразяващи чумата в Европа.

Аз даже не се изплаших.

— Добър ден — каза човекът с маската.

— Здравейте — отговорих аз, с мъка разлепвайки устни.

— Как се казваш?

— Роман — казах.

— На колко си години?

— На деветнайсет.

— Защо не си в казармата?

Не отговорих на въпроса, реших, че е някаква шегичка.

— Моля, простете за известната театралност на ситуацията — продължи човекът с маската. — Ако те боли глава, ей сега всичко ще мине. Приспах те със специален газ.

— Какъв газ?

— Какъвто използват против терористите. Няма страшно, всичко вече мина. Предупреждавам те — не викай. Няма смисъл да викаш. Няма да помогне. Резултатът ще е един — ще получи мигрена и беседата ни ще се провали.

Непознатият притежаваше уверен, нисък глас. Парчето плат на маската, което закриваше устата му, трептеше, когато той говореше.

— Вие кой сте?

— Казвам се Брама.

— А защо сте с маска?

— По много причини — каза Брама. — Но това е в твоя полза. Ако нашите отношения не потръгнат, ще мога да те пусна да си вървиш без опасения, защото няма да знаеш как изглеждам.

Изпитах голямо облекчение, като чух, че възнамеряват да ме пуснат. Но тези думи можеше да са уловка.

— Какво искате? — попитах аз.

— Искам в една много важна част от моето тяло — и същевременно от моя дух — да се пробуди към теб жив интерес. Което, виждаш ли, може да стане само в случай че ти си човек от благороден аристократичен род...

„Маниак — помислих си аз. — Най-важното е да не нервнича... Да му отвличам вниманието с разговора...“

— Защо непременно от благороден аристократичен род?

— Качеството на червената течност в твоите вени играе важна роля. Шансът не е голям.

— А какво означава жив интерес? — попитах аз. — Има се предвид, докато съм още жив ли?

— Смешно е — каза Брама. — Най-вероятно с приказки тук нищо няма да постигна. Необходима е демонстрация.

Като стана от дивана, той приближи към мен, отметна закриващия устата му черен парцал и се наведе интимно към дясното ми ухо. Щом почувствах чуждия дъх върху лицето си, аз се стегнах — всеки миг щеше да се случи нещо омерзително. Обзе ме ужас.

„Сам дойдох на гости — помислих си аз. — И за какво ли ми трябваше, а?“

Но нищо не се случи — след като ми подиша в ухото, Брама се обърна и се върна обратно на дивана.

— Можеше да те ухапя по ръката — каза той. — Но ръцете ти, за съжаление, са вързани и са отекли. Затова нямаше да има нужния ефект.

— Та нали вие сте ми вързали ръцете — казах.

— Да — въздъхна Брама. — Навярно трябва да се извиня за действията си — досещам се, че изглеждат доста странно и противно. Но сега всичко ще ти стане ясно.

Като се настани на дивана, той се втренчи в мен, сякаш бях картинка на телевизора, и няколко секунди ме изучава, примлясквайки сегиз-тогиз с език.

— Не се притеснявай — каза той, — не съм сексуален маниак. В това отношение можеш да си спокоен.

— А какъв сте тогава?

— Аз съм вампир. А вампирите не са извратеняци. Понякога се представят за извратеняци. Но имат съвсем други интереси и цели.

„Не, това не е извратеняк — помислих си. — Това е побъркан извратеняк. Трябва постоянно да говоря, за да му отвличам вниманието...“

— Вампир? Пиете кръв?

— Не е като да я пия с чаши — отговори Брама, — и не е като от това да ми зависи самоидентификацията. Но се случва.

— А защо я пиете?

— Това е най-добрият начин да се запознаеш с човека.

— Как така? — попитах.

Очите в овалните отвори на маската няколко пъти примигаха и устата под черния плат изрече:

— Нявга две растящи на стената дървета, лимонено и портокалово, били не просто дървета, а порти към вълшебен и тайнствен свят. А после нещо се случило. Портите изчезнали, а вместо тях останали просто две правоъгълни парчета плат, висящи на стената. Изчезнали не само тези порти, но и светът, към който водели. И даже страшното летящо куче, което пазело входа към този свят, станало просто плетено ветрило от тропически курорт...

Да кажа, че бях поразен, значи да не кажа нищо. Бях зашеметен. Тези думи биха се сторили на всеки нормален човек пълна абракадабра, но за мен това беше секретният код на детството. Най-поразителното беше, че само един човек в целия свят можеше да

формулира всичко по подобен начин — аз самият. Дълго мълчах. После не издържах.

— Не разбирам — казах. — Да допуснем, че е можело да съм разказал за картините, докато съм бил в безсъзнание. Ала за този свят, който се откриваше зад тях, не бих могъл да разкажа. Защото никога не съм го наричал така. Макар че вие сега го казахте и аз виждам, че всичко това си е чиста истина, да. Така си и беше...

— А знаеш ли защо всичко се е случило така? — попита Брама.

— Защо?

— Вълшебния свят, където ти си живял по-рано, го е измислял скрит в тревата скакалец. А после е дошла жабата, която го е изяла. И ти изведнъж си нямал къде да живееш, макар че в твоята стая всичко си е останало както преди.

— Да — казах объркано. — И това също е истина... Много точно казано.

— Спомни си нещо — каза Брама, — за което знаеш само ти. Каквото и да е. И ми задай въпрос — такъв, чийто отговор знаеш само ти.

— Добре — казах аз и се замислих. — Ами ето, например... У нас на стената висеше ветрило — вие току-що говорихте за него. По какъв начин беше прикрепено то към стената?

Брама затвори очи в прорезите на маската.

— Залепено. А лепилото е било намазано във вид на буквата „X“. При това не е просто кръстче, а е именно буквата „X“. Имало се е предвид направлението, в което е трябвало да поеме мама, която окачила ветрилото над леглото.^[3]

— Как...

Брама вдигна длан.

— Почакай. А ти си го залепил, защото ветрилото е започнало да ти се вижда като куче-вамфир, което те хапе нощем. Това, разбира се, са пълни дивотии. И даже е оскърбително по отношение на истинските вампири.

— Как разбрахте това?

Брама стана от дивана и приближи към мен. Отметна с пръст черния плат и отвори уста. Имаше тъмни, пожълтели от тютюн зъби — здрави и едри. Не видях нищо необичайно, само кучешките като че бяха мъничко по-бели от останалите зъби. Брама вдигна глава така, че

да видя небцето му. Там имаше някаква странна вълниста мембрана, оранжева на цвят — сякаш прилепнал към венците фрагмент от стоматологичен мост.

— Какво е това? — попитах аз.

— Там е езикът — каза Брама, като подчерта думата посредством интонацията.

— Езикът? — не разбрах аз.

— Това не е човешки език. Това е душата и същността на вампира.

— С него ли научавате всичко?

— Да.

— А как може да се научава с език?

— Обясненията са безполезни. Ако искаш да го разбереш, трябва сам да станеш вампир.

— Не съм сигурен, че ми се иска.

Брама се върна на дивана си.

— Виждаш ли, Рома — каза той, — всички нас ни управлява съдбата. Ти дойде тук сам. А аз имам много малко време.

— Възнамерявате да ме учите?

— Не аз — каза Брама. — В ролята на учител се изявява не личността на вампира, а неговата природа. А обучението се заключава в това, че вампирът ухапва ученика. Което обаче не значи, че всеки човек, ухапан от вампир, става вампир. Както казват в долнопробните филми, хъ-хъ, това го има само в долнопробните филми...

Той се засмя на собствената си шега. Аз се опитах да се усмихна, но не ми се удаде добре.

— Съществува специално ухапване — продължаваше той, — на което вампирът е способен само веднъж в живота. И само в случай че езикът поиска. По традиция това става в деня на лятното слънцестоене. Ти си подходящ. Моят език ще премине в теб.

— Как така ще премине?

— В пряк смисъл. Физически. Искам да те предупредя, че ще боли. И веднага, и след това. Ще се почувстваш зле. Като след ухапване на отровна змия. Но постепенно всичко ще мине.

— Мен никога не са ме хапали отровни змии — казах аз. — А вие не можете ли да си намерите друг ученик?

Той не обърна внимание на тези думи.

— Може временно да загубиш съзнание. Тялото ти ще се вдърви. Възможно е да имаш халюцинации. Впрочем може и да ги няма. Но едно нещо ще се случи непременно.

— Какво?

— Ще си спомниш целия си живот. Езикът ще се запознава с твоето минало — той трябва да знае всичко за теб. Казват, че нещо подобно се случва, когато човек се дави. Но ти си още съвсем млад и ще се давиш за кратко.

— А какво ще правите вие през това време?

Брама някак си странно изхъмка.

— Не се притеснявай — каза той. — Имам щателно обмислен план за действие.

С тези думи той направи крачка към мен, хвана ме с ръка за косата и наведе главата ми към рамото. Очаквах да ме ухапе, но вместо това той ухапа сам себе си — по пръста. Китката му веднага се обля в кръв.

— Не мърдай — каза той. — Ще бъде по-добре за тебе.

Видът на кръвта ме изплаши и аз се подчиних. Той поднесе окървавения си пръст към челото ми и написа нещо на него — няколко пъти отдръпва ръката си, за да остави кръвта да натече върху пръста. А след това без всякакво предупреждение впи зъби във врата ми.

Аз извиках, по-точно измучах — той държеше главата ми така, че не можех да си отворя устата. Болката във врата беше непоносима — сякаш побъркан зъболекар бе забил под челюстта ми своята електрическа бормашина. Имаше миг, в който реших, че е дошла смъртта, и се примирих с нея. И изведнъж всичко свърши — той ме пусна и отскочи. Чувствах по бузата си и по врата си кръвта — с нея беше омазана маската му и парцалчето, закриващо устата.

Разбрах, че това не е моята кръв, а неговата собствена — течеше от устата му по врата, по гърдите, по червения му халат и капеше на гъсти капки по пода. С него се беше случило нещо — можеше да си помислиш, че са изпохапали не мен, а него. Със залитане той се върна на своя червен диван, седна на него и краката му бързо застъргаха напред-назад по паркета.

Спомних си филма на Тарковски „Андрей Рубльов“, където показваха старинна екзекуция — на един монах му изляха в устата разтопен метал. През цялото време преди екзекуцията монахът

ругаеше страшно своите палачи, но след като изляха метала в гърлото му, не произнесе повече нито дума и само цялото му тяло се гърчеше. Най-страшно беше именно мълчанието му. Точно толкова страшно ми се стори и мълчанието на моя събеседник.

Без да спира да рита с крака, той пъкна ръка в джоба на халата, извади малък никелиран пистолет и бързо се простреля в главата — отстрани в цилиндричната маска, скриваща лицето му. Главата му се люшпа от една страна на друга, ръката с пистолета падна на дивана и той замря.

В този момент почувствах във врата си, под челюстта, някакво слабо движение. Болка нямаше — сякаш ми бяха били анестезия, но беше противно и ужасяващо. Вече губех съзнание и ставащото се усещаше все по-слабо. Неудържимо ме унасяше в сън.

Брама бе казал истината. Започна да ми се присънва миналото — сякаш в главата ми изникна мъничък уютен киносалон, където започна прожекцията на документален филм за моето детство. Колко странно, мислех си, та нали от самото начало ме беше страх от вампири...

---

[1] Секретер (на френски: *secrétaire*) е писалище с отделение за заключване на ценности и с подвижна дъска, която се сваля, за да може да се пише. Често горната му част се състои от библиотека, затваряща се с две вратички. Обикновено представлява цялостна, неделима конструкция, непригодена за разглобяване след производство. — Бел.прев. ↑

[2] Има се предвид филмът на Сергей Айзенщайн от 1938 г. „Александър Невски“, екранизация на битката на Чудското езеро от 1242 г., до голяма степен формирал представата за тази битка у съвременния зрител. — Бел.прев. ↑

[3] Има се предвид руският израз „иди на хуй“, приблизителният аналог на български е „върви на майната си“. — Бел.прев. ↑

СЛЪНЧЕВИЯТ ГРАД

От раждането си аз живеех заедно с майка ми в Москва, в блока на профкомитета на драматурзите до метростанция „Сокол“. Блокът беше от висша съветска категория — от бежови тухли, многоетажен и един вид западен тип. В такива се настаняваше номенклатурата на ЦК и избраните прослойки на съветския духовен елит — наоколо винаги имаше много черни волги с „буркани“, а по стълбището се срещаша в изобилие фасове от най-добрите американски цигари. Ние с майка ми заемахме неголям двустаен апартамент, от рода на тези, които в упадъчните страни наричат „one bedroom“.

В тази същата bedroom и израснах. Стаята ми е била замислена от архитекта като спалня — беше малка и продълговата, с мъничък прозорец, от който се откриваше изглед към паркинга. Не ми беше позволено да я обзавеждам по свой вкус — майка ми избираше разцветката на тапетите, решаваше къде трябва да стои леглото, къде — масата и даже определяше какво ще виси по стените. Това водеше до скандали — веднъж аз я обидих на „малка съветска власт“, след което не си говорихме цяла седмица.

По-обидни думи за нея бе невъзможно да се измислят.

Моята майка, „висока слаба жена с повехнало лице“, както веднъж я описа на участъковия съседът драматург, някога бе принадлежала към дисидентските кръгове. В памет на това на гостите често им се пускаше магнетофонната лента, където баритонът на известен борец със системата четеше избличаващи стихове, а нейният глас подаваше остри реплики на заден план.

Баритонът декламираше:

*Ти в метрото пускаш петак,
Двама цивилни след тебе са пак.
Ти в гастронома редиш се за водка,*

Двама цивилни след тебе си правят разходка...

— Издекламирай онова, за хуя с вежди и за Солженицин! — вмяташе с младежки глас майка ми.

Така аз за пръв път чух мръсната дума, която привилегированите деца от времената на перестройката обикновено научаваха от подхилващите се съседи в спалнята на детската градина. Всеки път, когато го слушахме, мама поясняваше, че псувните в този контекст са оправдани от художествена необходимост. Думата „хуй“ за мен беше даже по-загадъчна от думата „контекст“ — зад всичко това се мержелееше тайнственият и страшен свят на възрастните, по направление към който аз дрейфувах, тласкан от духащия от телевизора вятър на промените.

Правозащитната касета беше записана много години преди раждането ми — предполагаше се, че мама се е оттеглила от активна борба поради брака си, който и се увенчал с моята поява на бял свят. Но майчината ми близост с революционната демокрация, озарила с тревожния си огън моето детство, така и не бе забелязана от изпадналия в маразъм съветски режим.

Вдясно от леглото ми украсяваха стената две малки картини. Бяха с еднакъв размер (четиресет сантиметра на ширина, петдесет на височина — първото, което измерих с линейката от комплекта „Подарък за първокласника“). Едната изобразяваше лимонено дръвче в каче, а другата — също такава портокалово. Различаваха се само цветът и формата на плодовете — продълговати жълти и кръгли оранжеви.

А точно над леглото висеше плетено ветрило във формата на сърце. То беше твърде голямо, за да може човек да си вее с него. В падинката между сърдечните хълмчета имаше кръгла ръкохватка, заради която ветрилото изглеждаше подобно на гигантски прилеп с мъничка глава. В центъра то беше оцветено с червен лак.

На мен ми се струваше, че е лелящо куче-вампиr (бях чел за такива в списание „Вокруг света“), което оживява нощем, а денем си почива на стената. Изпитата кръв прозираше през кожата му като през коремчето на комар, затова в центъра на ветрилото имаше червено петно.

Кръвта, както се досещах аз, беше моята.

Разбирах, че тези страхове са ехо от историите, на които се бях наслушал по време на летните лагери (от смяна на смяна те се повтаряха без промени). Но кошмарите редовно ме караха да се будя облян в студена пот. Накрая се стигна дотам, че започнах да се страхувам от тъмното — присъствието на разположилото се на стената куче-вампиър беше физически осезаемо и се налагаше да запаля лампите, за да го накарам отново да стане ветрило от палмови листа. Да се оплаквам на майка ми, нямаше полза. Затуй се ограничих тайно от нея да залепя ветрилото за тапетите с лепило „Момент“. Тогава страхът ми мина.

Своята първа схема на мирозданието също изградих в летните лагери. В един от тях видях удивителна фреска — плоският диск на земята лежеше върху три кита сред бледосиния океан. От земята растяха дървета, стърчаха телеграфни стълбове и даже сред струпванията от еднакви бели сгради се движеше весел червен трамвай. По ръба на земния диск беше написано „СССР“. Аз знаех, че съм се родил в същия този СССР, а после той се е разпаднал. Трудно беше да се проумее. Излизаше, че сградите, дърветата и трамваите са останали на мястото си, а земната твърд, на която те са се намирали, е изчезнала... Но аз бях още малък и умът ми се примири с този парадокс така, както се примиряваше и със стотици други. Още повече че икономическите корени на съветската катастрофа вече бях започнал да ги разбирам — страна, изпращаща двама цивилни офицери там, където в нормалните общества минават с помощи за безработни, не би могла да свърши друго. Но това бяха рехави сенки от детството.

Истински съм запомнил себе си от момента, когато детството свърши. Случи се, докато гледах по телевизора стар анимационен филм — на екрана маршируваше колона дребосъчета, щастливи мъници от съветски комикс. Весело размахали ръце, дребосъчетата пееха:

*Но ето, дойде жаба
с търбухчето зелено,
налапа и изяде
скокливия ковач!*

*Дори не бе помислял,
съвсем не бе очаквал,
съвсем не бе очаквал
такъв да му е краят...*

Веднага разбрах за какъв ковач става дума — това беше мускулестият строител на новия свят, който замахваше с чука на старите плакати, календари и пощенски марки. Веселите дребосъчета даваха на Съветския съюз последен салют от своя Слънчев град, пътя към който хората така и не можаха да открият.

Както гледах колоната дребосъчета, заплаках. Но работата не беше в носталгията по СССР, който аз не помнех. Дребосъчетата маршируваха сред огромни, наполовина по-високи от тях цветчета-камбанки. Тези огромни камбанки изведнъж ми напомниха за нещо простичко и най-важно — и вече забравено от мен.

Разбрах, че ласкавият детски свят, в който всички предмети ми се струваха толкова големи като тези цветя, а щастливите слънчеви пътища бяха толкова, колкото и в анимационния филм, завинаги е останал в миналото. Изгубил се е в тревата, където седеше скакалецът, малкият ковач, и беше ясно, че по-нататък ще се наложи да си имам работа с жабата — колкото по-нататък, толкова по-конкретно...

Тя наистина имаше зеленичко търбухче, а гръбчето ѝ беше черно и на всеки тъгъл работеше нейно малко бронирано посолство, така нареченото обменно бюро. Възрастните вярваха само на нея, но аз се досещах, че все някога и жабата ще излъже — а ковача вече няма как да го върнеш...

Освен дребосъчетата от анимационния филм, никой не се прости както си му е редът с нелепата страна, в която се родих. Даже трите кита, на които тя се крепеше, се направиха, че нямат нищо общо, и отвориха мебелен магазин (тяхната реклама се въртеше по телевизора — „Трите кита, трите кита — всичко друго суета е...“).

За историята на семейството си аз не знаех нищо. Но някои от обкръжаващите ме предмети носеха в себе си печата на нещо мрачно и загадъчно.

Първо, това беше една черно-бяла щампа, изобразяваща жена-лъвица с отменното в отмала лице, оголени гърди и мощни ноктести

лапи. Щампата висеше в коридора, под подобната на кандилце лампичка-миньон. Кандилцето даваше мижавя светлина и в полумрака изображението изглеждаше магическо и страшно.

Предполагах, че подобно същество очаква хората зад „ковчевния праг“. Този израз, който майка ми често повтаряше, аз заизричах по-рано, отколкото започнах да разбирам неговия смисъл (такава сложна абстракция като прекратяване на съществуването аз не можех да си представя — на мен ми се струваше, че смъртта е просто пренасяне в мястото, към което води пътеката между лапите на сфинкса).

Друго послание от миналото бяха сребърните ножове и вилици с герб — лък със стрела и три летящи жерава. Намерих ги в бюфета, който майка ми обикновено заключваше.

След като ми се накара за любопитството, майка ми каза, че това е гербът на прибалтийските барони фон Щорквинкел. От техния род произхождал баща ми. Моята фамилия беше по-малко аристократична — Шчоркин. Майка ми ми обясни, че такава операция с фамилията била обичайна социална маскировка от времената на военния комунизъм.

Баща ми напуснал семейството веднага след моето раждане — никаква друга информация за него не ми се удаде да получа, колкото и да се стараех. Достатъчно беше да заговоря на тази тема и майка ми пребледняваше, палеше цигара и казваше всеки път едно и също — отначало тихо, а сетне постепенно преминаваше във вик:

— Махай се оттука! Чуваш ли? Махай се оттук, мерзавец! Вън, подлец!

Предполагах, че това е свързано с някаква мрачна и романтична тайна. Но когато станах осми клас, майка ми се зае да преоформя документите за жилището и аз научих повече за баща си.

Той работел като журналист в голям вестник, аз даже намерих в интернет неговата колонка. От мъничката снимка над колонката с текст приветливо гледаше плешив човек с кръгли очила, а текстът на статията обясняваше, че Русия никога няма да стане нормална страна, докато народът и властта не се научат да уважават чуждата собственост.

Мисълта беше справедлива, но кой знае защо не ме вдъхнови. Може би работата беше там, че баща ми често използваше изрази, които аз тогава не разбирах („плебс“, „вменяеми елити“). Усмивката на

родителското лице предизвикваше у мен ревнива досада — тя явно беше адресирана не към мен, а към отговорните елити, чиято собственост аз трябваше да се науча да уважавам.

Докато завършвах училище, се замислих за избора на професия. От гланцираните списания и рекламите бяха ясни ориентирите, към които трябваше да насоча живота си, но виж, методите, с които можеше да се постигне успех, се оказаха строго засекретени.

— Ако количеството течност, преминаващо през тръбата за единица време, остава едно и също или нараства по линеен закон — често повтаряше в час учителят по физика, — логично е да се предположи, че нови хора край тая тръба няма да се появят много дълго.

Теоремата звучеше убедително и на мен ми се прииска да се отдръпна колкото се може по-далеч от тази тръба, вместо да се хвърлям към нея заедно с всички. Реших да вляза в института за страните на Азия и Африка, да изуча някой екзотичен език и да замина на работа в тропиците.

Подготовката струваше скъпо и майка ми твърдо отказа да плаща за частни уроци. Аз разбих, че работата беше не в нейното скъперничество, а в оскъдния семеен бюджет, и не роптах. Опитът да си спомним за баща ми приключи с обичайния скандал. Майка ми каза, че истинският мъж трябва от самото начало да си пробива път сам.

Аз бих се радвал да си пробия път — проблемът се състоеше в това, че беше напълно неясно накъде и как. Мътната мъгла наоколо не оказваше съпротива — но надеждата да се намери сред нея пътят към парите и светлината бе слаба.

Скъсах ме още на първия изпит, на съчинението, което кой знае защо писахме във Физическия факултет на МГУ. Темата беше „Образът на Родината в моето сърце“. Аз писах за анимационния филм, в който дребосъчетата пееха за скакалеца, за разрязаната шайба с думата „СССР“ и за изкурвилите се китове... Аз, разбира се, се досещах, че при постъпване в такова престижно висше учебно заведение не е редно да се говори истината, но нямах друг изход. Погубила ме беше, както ми съобщиха, фразата: „И все пак аз съм патриот — аз обичам нашето жестоко, несправедливо общество

живеещо в условията на вечната застиналост“. След думата „общество“ трябвало да има запетая.

По време на прощалното ми посещение при изпитната комисия видях окачена на вратата рисунка с изображението на весело охлювче (то, както и баща ми от снимката в интернет, се усмихваше явно на някого другиго). Под него имаше стихотворение на древен японски поет:

*О, Охлювче! Изкачвайки се към върха на Фуджи,
можеш да не бързаш...*

Извадих си химикалката и дописах:

*Там на върха на Фуджи със охлювчета пълно е и
тъй.*

Това бе моето първо сериозно житейско поражение. Отвърнах на съдбата, хващайки се на работа като хамалин в универмага до нас.

През първите няколко дни ми се струваше, че съм се гмурнал на самото дъно на живота и съм станал недосегаем за законите на социалния дарвинизъм. Но скоро разбрах, че никаква дълбина, никакво гето не спасява от тези закони, доколкото всяка клетка от обществения организъм живее по същите принципи, както и обществото като цяло. Даже помня при какви обстоятелства ми стана ясно това (точно в тази минута аз балансирах на ръба на ясновидството, което обаче се изясни много по-късно).

Гледах английския филм „Дюн“, в който междузвездните пътешествия се осигуряваха от така наречените навигатори — същества, постоянно приемащи специален наркотик и превърнали се заради него в нещо средно между човек и птеродактил. Навигаторът разтваряше своите ципести криле, нагъваше пространството и флотилията от космически кораби се пренасяше от една част на космоса в друга... Представих си, че някъде в Москва също такава ужасяващо ципокрило същество разпростира крило над света, а хората

нищо не забелязват и мравките си пълзят по своите работи. Но те вече нямат никакви работи. Те още не са наясно, а около тях вече има друга вселена и действат нови закони.

Тези закони действаха и в света на хамалите — в него се предвиждаше правилно (нито по-малко, нито повече от определеното) да се краде, предвиждаше се да има обща каса, предвиждаше се да се бориш за място по-близо до невидимото слънце, при това да се бориш не как да е, а с помощта на осветените от обичая телодвижения. Общо взето свой собствен Фуджи, макар и невисок и одрайфан, си имаше и тук.

Струва ли си да казвам, отново изостанах при изкачването. Започнаха редовно да ме пишат нощна смяна и да ме топят пред началството. Да бъда лузър сред хамалите ми се видя непоносимо и на второто лято след училище аз напуснах работа.

Докато ми оставаха спечелените в универмага пари (като се брои и откраднатото, не бяха толкова малко), можех да запазя относителна независимост от майка си и сведох общуването с нея до минимум. То всъщност се свеждаше до единствен ритуал — понякога майка ми ме спираше в коридора и казваше:

— Я ме погледни в очите!

Беше сигурна, че вземам наркотици, и се смяташе за способна да определи кога съм друсан и кога — не. Не употребявах никакви субстанции, но според майка ми излизаше, че съм на доза почти всеки ден, а понякога и под въздействието на цяла група наркотични вещества. За да произнесе присъдата, майка ми проследяваше не размера на зеницата или зачервяването на белтъка, а някакви особени белези, които държеше в тайна, за да не се науча да се маскирам — затова да се оспори майчината експертиза беше по принцип невъзможно. Аз и не спорех — разбирах, че това ще бъде допълнително доказателство за нейната правота („колко агресивен ставаш, когато се дрогираш, просто ужас!“).

Пък и майка ми притежаваше немалка хипнотична сила — достатъчно беше например да каже: „Абе, на тебе думите ти подскочат!“ — и на мен наистина започваха да ми подскочат думите, макар и преди това даже да не разбирах какво може да означава този израз. Затова, ако майка прекалено ми досаждаше, мълчаливо се вдигах и излизах от къщи за няколко часа.

Един летен ден стана поредният наркотичен скандал. Този път беше особено бурен — повече не можех да остана вкъщи. На излизане от апартамента не се удържах и казах:

— Край. Повече няма да живея тук.

— Добра новина — отговори майка ми от кухнята.

Нито аз, нито тя, разбира се, всъщност имахме предвид това.

В центъра беше хубаво — тихо и почти без хора. Аз бродех по пресечките между булевард „Тверски“ и „Садовое колцо“ и си мислех нещо смътно, не докрай поддаващо се на превод в думи — че лятната Москва е хубава не със своите сгради и улици, а с намека за тези тайнствени невъзможни места, за които можеш да заминеш от нея. Този намек беше навсякъде — във ветреца, в леките облачета, в тополовия пух (тополите през онова лято цъфнаха рано).

Изведнъж вниманието ми бе привлечено от стрелка на тротоара. Беше нарисувана със зелен тебешир. До стрелката имаше надпис в същия цвят:

Реален шанс да влезеш в елита

22.06 18.40–18.55

Втори никога няма да има

Часовникът показваше седем без петнайсет. Освен това беше точно дващест и втори юни, денят на лятното слънцестоене. Стрелката вече беше доста поизтъркана от подметките. Беше ясно, че това е нечий майтап. Но на мен ми се прииска да поиграя на предложената ми неизвестно от кого игра.

Огледах се наоколо. Редките минувачи вървяха по своите си работи, без да ми обръщат внимание. В прозорците наоколо също нямаше нищо интересно.

Стрелката сочеше към безистена. Минах под арката и видях друга зелена стрелка — към дъното на двора. Никакви надписи нямаше край нея. Направих още няколко крачки и видях малък навъсен двор — две стари коли, контейнер за боклук и вратата на задния вход на боядисаната тухлена стена. Пред вратата на асфалта се мъдреше още една зелена стрелка.

Такива имаше и на стълбището зад вратата.

Последната стрелка беше на петия етаж — сочеше към бронираната врата на задния вход на голям апартамент. Вратата беше

полуоткрехната. Затаил дъх, аз надникнах в пролуката и веднага се дръпнах изплашено.

В полумрака зад вратата стоеше човек. В ръката му имаше някакъв предмет, подобен на бензинова лампа. Но не успях нищо да разгледам. Той направи нещо и настъпи мрак.

Тук моите спомени за миналото се доближиха до настоящето дотолкова, че си спомних къде се намирам — и дойдох на себе си.

МИТРА

Висях на същата онази шведска стена. Ужасно ми се ходеше до тоалетна. Освен това нещо не беше наред с устата ми. Като я проинспектирах с език, разбрах, че горните ми кучешки зъби са изпаднали от венеца — сега на местата им имаше две дупки. Явно бях си изплюл зъбите, докато спях — в устата ми ги нямаше.

Изглежда, в стаята се бе появил някой жив — но аз не можех да фокусирам поглед и виждах пред себе си само мътно петно. Това петно се опитваше да привлече вниманието ми, като издаваше тихи звуци и извършваше еднообразни движения. Внезапно погледът ми се фокусира и видях пред себе си човек, облечен в черно. Размахваше ръка пред лицето ми — проверяваше дали реагирам на светлината. Щом видя, че съм дошъл на себе си, непознатият кимна с глава за поздрав и каза:

— Митра.

Досетих се, че това е име.

Митра беше сух млад човек, висок на ръст, с остър поглед, с испанска брадичка и едва наболи мустаци. В него имаше нещо мефистофелско, но с ъпгрейд — приличаше на напредничав дявол, който вместо архаично да служи на злото, беше тръгнал по пътя на прагматизма и не се гнуса от доброто, ако то е способно по-бързо да го доведе до целта му.

— Роман — пресипнало отговорих аз и отместих поглед към дивана до стената.

Трупът върху него вече го нямаше. Кръвта на пода — също.

— А къде...

— Изнесохме го — каза Митра. — Уви, това трагично събитие ни свари неподготвени.

— Той защо беше с маска?

— Покойният беше обезобразен вследствие на нещастен случай.

— Затова ли се застреля?

Митра сви рамене.

— Никой не знае. Покойният е оставил писмо, от което следва, че негов приемник ще бъдеш ти...

Той ме измери внимателно с поглед.

— Това, изглежда, е истина.

— Не искам — казах тихо аз.

— Не и-ис-каш? — произнесе провлечено Митра.

Поклатих отрицателно глава.

— Не разбирам — каза той. — Според мен трябва да си щастлив. Та ти си авангарден пич. Иначе Брама нямаше да те избере. А единствената перспектива за авангардния пич в тази страна е да работи като клоун при педерастите.

— На мен ми се струва — отговорих аз, — че има и други варианти.

— Има. Който не иска да работи като клоун за педерастите, ще работи като педераст за клоуните. За същите жалки кинти.

На това не се опитах да възразявам. Усещаше се, че Митра познава живота не от книгите.

— А сега си вампир — продължи той. — Просто още не си разбрал колко ти е провървяло. Забрави съмненията. Още повече че обратен път все едно няма... По-добре кажи как се чувстваш?

— Зле — казах аз. — Главата много ме боли. И ми се ходи до тоалетна.

— Друго какво? — попита той.

— Зъбите ми изпаднаха. Горните кучешки.

— Сега ще проверим всичко — каза Митра. — Една секунда.

В ръката му се появи късичка стъклена епруветка с черна запушалка. Беше наполовина пълна с прозрачна течност.

— В тази съдинка има воден разтвор на червената течност от вените на човек. Тя е разтворена едно към сто...

— А кой е този човек? — попитах аз.

— Узнай сам.

Не разбрах какво имаше предвид Митра.

— Отвори си устата — каза той.

— Не е ли опасно?

— Не. Вампирът има имунитет към всички болести, предаващи се посредством червената течност.

Подчиних се и Митра внимателно изля върху езика ми една-две капки от епруветката. Течността по нищо не се отличаваше от обикновена вода — даже и да имаше в нея нещо чуждо, на вкус не се усещаше.

— Сега потъркай езика си в горния венец. Ще видиш това-онова. Ние наричаме това маршрут на личността...

Докоснах с връхчето на езика си небцето. Там сега имаше нещо чуждородно. Но болка нямаше — усещаше се само леко пощипване, като от слаб ток. На няколко пъти прокарах език по венеца и изведнъж...

Ако не бях завързан за шведската стена, сигурно нямаше да успея да запазя равновесие. Внезапно изпитах ярко и силно преживяване, неприличащо на нищо известно ми преди. Видях — или по-точно почувствах — друг човек. Видях го отвътре, сякаш бях се превърнал в самия него, както понякога се случва насън.

В подобния на полярно сияние облак, както си представих тази душа, можеше да се разграничат две зони — един вид на отблъскването и на привличането, на тъмнината и на светлината, на студа и на топлината. Те влизаха една в друга чрез множество петна и архипелази, тъй че пресичането им напомняше ту топли острови сред ледено море, ту студени езера сред сгряната земя. Зоната на отблъскване беше запълнена с неприятни и тягостни неща — онова, което този човек не обичаше. Зоната на привличането, обратното, съдържаше всичко, заради което той живееше.

Видях това, което Митра бе нарекъл „маршрут на личността“. През двете зони действително минаваше някакъв трудноописуем невидим маршрут, подобен на коловоз, в който вниманието се приплъзваше само. Това беше следа от навиците на ума, бразда, протъркана от повтарящи се мисли — размита траектория, по която ден след ден се движеше вниманието. Като се проследи маршрутът на личността, можеше за няколко секунди да се изчисли всичко най-важно за човека. Разбрах го без допълнителни обяснения от Митра — сякаш някога вече съм знаел всичко сам.

Човекът работеше като компютърен инженер в московска банка. Имаше много тайни от другите хора, имаше даже и срамни тайни. Но най-големият му проблем, позор и тайна беше това, че слабо разбираше от Windows. Той ненавиждаше тази операционна система

както пандизчия — злобен надзирател. Стигаше се до смешни неща — например просто заради съществуването на Windows Vista на него му се разваляше настроението, когато чуваше по филмите испанския израз „hasta la vista“. Всичко, свързано с работата, се разполагаше в зоната на отблъскването. В самия център на тази зона се рееше флагът на Windows.

В центъра на зоната на привличането беше, както ми се стори отначало, сексът — не, като се вгледах, разбрах, че главната му наслада в живота беше все пак бирата. По-просто казано, човекът живееше, за да пие качествена немска бира веднага след полово сношение — и заради това понасяше всички ужаси на службата. Вероятно той самият не разбираше за себе си най-важното, но за мене бе очевидно.

Не мога да кажа, че чуждият живот ми се разкри напълно. Сякаш стоях до откренатата врата на тъмна стая и движех по изрисуваната стена лъча на фенерче. Всяка от картинките, върху която задържах вниманието си, се приближаваше и раздробяваше на множество други — и така много, много пъти. Аз можех да се добера до всеки спомен, но те бяха твърде много. След това картинките потъмняха, сякаш на фенерчето му падна батерията, и всичко изчезна.

— Видя ли? — попита Митра.

Кимнах.

— Какво?

— Компютърен специалист.

— Опиши го.

— Като везни — казах аз. — От едната страна е бирата, а от другата — Windows.

Митра не се учуди на тази странна фраза. Той капна капка от течността в устата си и няколко секунди мърдаше с устни.

— Да — съгласи се той — Уиндоус х-р-р-р.

Аз също не се учудих, щом чух това — компютърният специалист изразяваше своята омраза към една от версиите на обслужвания от него продукт, като произнасяше „XP“ на руски — получаваше се нещо като тихичко грухтене.

— Какво видях? — попитах аз. — Какво беше това?

— Първата ти дегустация — отвърна Митра. — В крайно олекотен вариант. Ако препаратът беше чист, щеше да престанеш да

разбираш кой си в действителност. И всичко щеше да продължи много по-дълго. Като не си свикнал, може да получиш и психическа травма. Но така остро се усеща всичко само в началото. После ще свикнеш... Е, какво пък, поздравявам те. Сега си един от нас. Почти един от нас.

— Простете — казах аз, — а вие кой сте?

Митра се засмя.

— Предлагам веднага да минем на „ти“.

— Добре — казах аз, — кой си ти, Митра?

— Аз съм твой по-възрастен другар. Наистина не съм много по-голям. Такова същество, както и ти. Надявам се да станем приятели.

— След като трябва да станем приятели — казах аз, — мога ли да те помоля за една приятелска услуга в аванс?

Митра се усмихна.

— Разбира се.

— Не може ли да ме отвържат от тази стена? Трябва да ида до тоалетната.

— Разбира се — каза Митра. — Моля за извинение, но трябваше да се убедя, че всичко е минало нормално.

Когато вървите паднаха на пода, аз се опитах да направя крачка напред — и щях да падна, ако Митра не ме беше подхванал.

— Внимателно — каза той. — Възможни са проблеми с вестибуларния апарат. Трябва да минат няколко седмици, докато езикът се прихване напълно... Можеш ли да вървиш? Или да ти помогна?

— Мога — казах. — Накъде?

— Вляво по коридора. До кухнята.

Тоалетната, издържана в един стил с апартамента, приличаше на музей за санитарна готика. Седнах върху подобие на черен гностически трон с дупка по средата и се опитах да си събера мислите. Но това не ми се удаваше — мислите изобщо не искаха да се събират една с друга. Въобще се бяха изгубили някъде. Не усещах нито страх, нито възбуда, нито грижа за това какво ще се случи по-нататък.

На излизане от тоалетната открих, че никой не ме варди. В коридора нямаше никого. В кухнята — също. Вратата на задния вход, през който влязох в апартамента, беше само на няколко крачки от кухнята. Но не мислех за бягство — и това беше най-странното. Знаех, че сега ще се върна в стаята и ще продължа своя разговор с Митра.

„Защо не искам да избягам?“, помислих си.

Отнякъде знаех, че не си струва да го правя. Опитах се да разбера откъде — и забелязах нещо изключително странно. В ума ми сякаш се бе появил център на тежестта, някакво черно кълбо, толкова непоколебимо устойчиво, че нищо не заплашваше равновесието на снабдената с него душа. Именно там сега се преценяваха всички възможни варианти на действие — приемаха се или се отхвърляха. Мисълта за бягство бе премерена на тези везни и намерена за твърде лека.

Кълбото искаше да се върна обратно. А тъй като това го искаше кълбото, исках го и аз. Кълбото не ми съобщаваше какво иска. То по-скоро се търкаляше в посоката на нужното решение, а заедно с него натам се търкалях и аз. „Значи ето защо Митра ме пусна от стаята — разбрах аз. — Той е знаел, че няма да избягам.“ Досещах се откъде Митра знаеше това. Вътре в него имаше точно такова кълбо.

— Какво е това? — попитах, след като се върнах в стаята.

— За какво говориш?

— Вътре в мен сега има някакво ядро. И всичко, което се опитвам да мисля, минава през него. Сякаш... съм загубил душата си.

— Загубил душата си? — попита Митра. — А тя за какво ти е на теб?

Явно по лицето ми се отрази объркване — Митра се засмя.

— Душата — това ти ли си, или не си ти? — попита той.

— В какъв смисъл?

— В пряк. Какво наричаш душа — себе си или нещо друго?

— Сигурно себе си... Или не, по-скоро все пак нещо друго...

— Хайде да разсъждаваме логично. Ако душата не си ти, а нещо друго, защо ти е да се притесняваш за нея? А ако си ти, как би могъл да я загубиш, ако теб самия — ето те на?

— Да — казах аз, — бива си те по навивките, гледам.

— И тебе ще те научим. Знаем защо се стягаш.

— Защо?

— Културен шок. В човешката митология се смята, че този, който става вампир, губи душата си. Това са глупости. Нищо не си загубил. Само придоби. Но придоби толкова много, че всичко известно ти отпреди се е свило до пълно нищожество. Оттук идва и чувството за загуба.

Седнах на дивана, където съвсем неотдавна лежеше трупът на човека с маската. Сигурно бих се ужасил да седя на това място, но на студеното тежко кълбо вътре в мен му беше все едно.

— В мен няма чувство на загуба — казах аз. — В мен даже го няма чувството, че аз съм си аз.

— Правилно — отвърна Митра. — Ти сега си друг. Това, което ти се струва, че е ядро, е езикът. По-рано той живееше в Брама. Сега живее в теб.

— Помня — казах аз. — Брама каза, че езикът му ще премине в мен...

— Само не си мисли, моля те, че това е езикът на Брама. Всъщност Брама е бил тялото на езика, а не обратното.

— А чий е езикът тогава?

— Не може да се каже, че той е нечий. Той е свой собствен. Личността на вампира се дели на глава и език. Главата е човешкият аспект на вампира. Социалната личност с целия свой багаж и джунджурии. А езикът е вторият център на личността, главният. Той и те прави вампир.

— А какво представлява езикът?

— Друго живо същество. С висша природа. Езикът е безсмъртен и преминава от един вампир в друг — по-точно се прехвърля от един човек на друг като ездач. Но той е способен да съществува само в симбиоза с тялото на човек. Ето, погледни!

Митра посочи картината с конника Наполеон. Наполеон приличаше на пингвин и при желание на картината можеше да се види цирков номер — пингвин язди кон по време на фойерверк...

— Аз чувствам езика не с тялото си — казах аз, — а някак иначе.

— Всичко е правилно. Фокусът е в това, че съзнанието на езика се слива със съзнанието на човека, в когото се заселва. Аз сравних вампира с ездач, но по-точното сравнение е кентавърът. Някои казват, че езикът подчинява човешкия ум. Но по-правилно е да се смята, че езикът издига човешкия ум до собствените си висини.

— Висини? — попитах. — Аз пък имам обратното чувство, сякаш съм пропаднал в някаква яма. Ако това са висини, то защо ми е така... така тъмно?

Митра изхъмка.

— Случва се да е тъмно и под земята, и високо в небесата. Знам какво ти е сега. Труден период е и за теб, и за езика. Може да се брой за второ раждане. За тебе — в преносен смисъл, а за езика — в най-пряк. За него това е нова инкарнация, защото цялата човешка памет и опитът, натрупани от вампира, изчезват, когато езикът преминава в ново тяло. Ти си като чист лист хартия. Новороден вампир, който трябва да се учи, да учи и да учи.

— Да учи какво?

— Предстои ти за кратко време да станеш висококултурна и изтънчена личност. Значително превъзхождаща по интелектуални и физически възможности мнозинството.

— А как ще мога да постигна това за кратко време? — попитах.

— Имаме специални методи, много ефективни и бързи. Но на най-важното ще те научи езикът. Ще престанеш да го усещаш като нещо чуждо. Ще се слеее в едно цяло.

— Езикът какво, да не изяде някаква част от мозъка?

— Не — каза Митра. — Той замества сливиците и влиза в контакт с префронталния кортекс. Фактически към твоя мозък се добавя допълнителен.

— А аз ще си остана ли аз?

— В какъв смисъл?

— Ами ако изведнъж престана да съм аз?

— Във всеки случай ти-утрешният вече няма да си ти-днешният. А вдругиден — още по-малко. Ако едно нещо все едно е съдено да стане, то нека поне да има някаква полза. Не е ли тъй?

Станах от дивана и направих няколко крачки из стаята. Всяка крачка ми се удаваше с усилие и това ми пречеше да мисля. Чувствах, че Митра малко увърта в разговора — или може би просто ми се надсмива. Но в сегашното си състояние не можех да споря с него.

— Какво да правя сега? — попитах аз. — Да се връщам у дома?

Митра поклати отрицателно глава.

— В никакъв случай. Сега ще живееш в този апартамент. Личните вещи на покойния вече ги откараха. Всичко останало е твое по наследство. Занимавай се.

— С какво?

— При теб ще идват учители. Свиквай с новото си качество. И с новото си име.

— Какво ново име?

Митра ме хвана за рамото и ме обърна с лице към огледалния гардероб. Изглеждах страшно. Митра посочи с пръст към челото ми. Видях там засъхнал кафяв надпис и си спомних как преди смъртта си Брама написа с кръв нещо на челото ми.

— А-М-А-Т — прочетох буква по буква. — Не, А-М-А-Ч...

— Рама — поправи ме Митра. — Вампирите носят имена на богове, такъв е древният обичай. Но всички богове са различни. Замисли се над смисъла на новото си име. То е лампа, която ще осветява твоя път.

Той замълча — явно очакваше въпрос. Но аз нямах въпроси.

— То така е прието да се казва — за лампата — поясни Митра. — Също традиция. Но честно, ти и без лампа няма да се заблудиш. Защото пътят на вампирите е един. И по него може да се върви само в една посока, със или без лампа.

И той се засмя.

— Време ми е да тръгвам — каза той. — Ще се видим по време на Великото грехопадение.

Реших, че Митра се майтапи.

— Това пък какво е?

— Нещо като изпит за правото да бъдеш вампир.

— Не се оправям добре с изпитите — казах аз. — Провалям се на тях.

— Никога не обвинявай себе си за нещо, в което можеш да обвиниш системата. Ти написа много добро съчинение, искрено и свежо. То даже свидетелства за твоя литературен талант. Просто на върха на Фуджи очакваха други охлюви.

— Ухапал си ме? — досетих се аз.

Той кимна, пъкна ръка в джоба си и извади тясна, голяма колкото цигара стъклена тръбичка, затворена от двете страни с пластмасови тапи. В нея имаше няколко капки кръв.

— Това е личното ти досие. С него ще се запознаят и други. Началниците ни.

И той изразително погледна някъде нагоре.

— Сега, за битовите проблеми. В секретера има пари, които може да ти потрябват. Храна ще ти носят от ресторанта долу.

Чистачката ще оправя тука два пъти седмично. Ако ти трябва нещо, купи си го.

— Къде да ходя с такава мутра? — попитах аз и кимнах към отражението си.

— Скоро ще мине. А аз ще се разпоредя да ти докарат всичко необходимо. Дрехи и обувки.

— Да ти кажа ли размерите?

— Няма нужда — отговори той и примлясна с език. — Аз ги знам.

ЕНЛИЛ

Като дете често ми се искаха чудеса. Сигурно не бих се отказал да стана летящ тибетски йога като Миларепа^[4] или ученик на магьосник като Карлос Кастанеда и Хари Потър. Бих се съгласил и с по-обикновена съдба — да стана герой от космоса, да открия нова планета или да напиша един от онези велики романи, които разтърсват човешкото сърце и карат критиците да скърцат със зъби и да мятат изпращания от дъното на своите ями.

Но да стана вампир... Да смуча кръв...

През нощта ме измъчваха кошмари. Виждах своите познати — те оплакваха бедата ми и се извиняваха, че не са могли да ми помогнат. С приближаване на утрото ми се присъни майка ми. Беше тъжна и ласкава — такава отдавна не я помнех в живота. Притиснала към очите си кърпичка с герба на бароните фон Щорквинкел, тя шептеше:

— Ромочка, душата ми пазеше твоя сън над креватчето ти. Но ти ме залепи за стената с лепило „Момент“ и аз с нищо не можах да ти помогна!

Аз не знаех какво да отговоря — но на помощ дойде езикът, който внимателно гледаше тези сънища заедно с мен (за него, изглежда, нямаше особена разлика между сън и действителност):

— Извинете, но вие не сте неговата майка — каза той с моя глас. — Неговата майка би казала, че той диша това лепило.

След това се събудих.

Лежах в огромен креват, под бродиран балдахин в кафяво и златисто. Също такава кафяво-златна завеса плътно закриваше прозореца, обстановката беше, дето се вика, готическа. На нощното шкафче до кревата стоеше черен ебонитов телефон в стил петдесетте години на миналия век.

Станах и се помъкнах към банята.

Като се видях в огледалото, залитнах назад. Половината от лицето ми покриваха черно-лилави синини около очите, каквито се получават при сътресение на мозъка. Вчера ги нямаше. Изглеждаха

ужасяващо. Но всичко останало не беше чак толкова зле. Кръвта я отмих още вечерта, на врата ми, под челюстта, остана само черна засъхнала дупчица, подобна на следа от пронизал кожата гвоздей. От нея не течеше кръв и не ме болеше — беше даже странно, че такава мъничка рана може да ми причини такава ужасяваща болка.

Устата ми изглеждаше както преди, с изключение на това, че подпухналото небце беше покрито с гъст оранжев налеп. Областта, където се бе появил той, беше леко изтръпнала. Дупчиците на мястото на изпадналите кучешки зъби ужасно ме смъдяха и в черните ранички се виждаха захарнобелите връхчета на новите зъби — те растяха неправдоподобно бързо.

Ядрото вътре в мен вече не ми пречеше — макар че не беше изчезнало никъде. През нощта почти бях свикнал. Усещах равнодушна отчужденост, сякаш всичко се случваше не с мен, а с някакъв друг човек, когото аз наблюдавах от четвъртото измерение. Това придаваше на случващото се приятна незадължителност и изглеждаше като залог за непознатата по-рано свобода — но бях все още твърде слаб, за да се занимавам със самоанализ.

След като взех душ, се заех да огледам апартамента. Той поразяваше с размерите си и с мрачния си разкош. Освен спалнята и стаята с картотеката тук имаше стая-киносалон с колекция от маски на стената (сред тях имаше венециански, африкански, китайски и още някакви, които не можах да класифицирам) и още — нещо като гостна с камина и кресла, където на най-почетното място стоеше антикварен радиоприемник в корпус от червено дърво.

Имаше още една стая, чието предназначение така и не можах да разбера — даже не стая, а по-скоро голям килер, чийто под беше покрит с дебели меки възглавници. Неговите стени бяха драпирани с черно кадифе, с изображенията на звездите, планетите и слънцето (всички небесни тела имаха човешки лица — непроницаеми и мрачни). В центъра на килера висеше конструкция, напомняща огромно сребърно стреме. Представляваше лост, прикрепен към огънатата метална щанга, която висеше на спускаща се от тавана верига. От стената стърчеше метален вентил, чрез завъртането на който щангата можеше да се спуска и вдига над възглавниците. За какво беше нужно това устройство, не можех да си представя. Освен за да се настани в килера огромен папагал, обичащ самотата... Освен това по стените на

килера имаше някакви бели кутийки, наподобяващи датчиците на сигнализация.

Стаята с картотеката, където се застреля Брама, поне ми беше позната. Вече бях прекарал в нея немалко време, затова се почувствах в правото си да я изуча по-детайлно.

Това явно беше работният кабинет на предишния стопанин — макар че в какво би могла да се състои неговата работа, бе трудно да се каже. Като отворих напосоки няколко чекмеджета на картотеката, открих пластмасови лайстни със закрепени към тях цели батареи от епруветки, затворени с черни гумени запушалки. Във всяка имаше по два-три кубика прозрачна течност.

Досещах се какво е това. Митра ми даде да пробвам препаратата „Уиндоус Хр-р“ от подобна епруветка. Явно беше някаква вампирична библиотека. Епруветките бяха белязани с цифри и букви. На всяко чекмедже имаше индекс — комбинация от няколко букви и цифри. Явно към библиотеката би трябвало да съществува и каталог.

На стената висяха две картини с голо тяло. На първата в кресло седеше голо момиченце на дванайсетина години. Малко я загрозяваше това, че беше с главата на немладия плешив Набоков — съединителният шев в областта на шията бе прикрит от папийонка на строги буржоазни точки. Картината се казваше „Лолита“.

Втората картина изобразяваше примерно същото момиченце, само че кожата ѝ беше много бяла, а цицки изобщо си нямаше. На тази картина лицето на Набоков беше съвсем старо и повехнало, а маскировъчната папийонка върху съединителния шев бе несъразмерно голяма и пъстра, цялата в някакви комети, петли и географски символи. Тази картина се наричаше „Ада“.

Някои физически особености на детските тела се различаваха — но да гледаш момиченцата, беше неприятно и даже страшно, защото очите на двамата Набоковци внимателно и гнусливо изучаваха гледащия — този ефект неизвестният художник бе успял да предаде майсторски.

На мен изведнъж ми се стори, че във врата ми едва осезаемо лъхна ветрец.

— Владимир Владимирович Набоков като воля и представа — произнесе зад гърба ми звучен бас.

Изплашено се обърнах. На метър от мен стоеше невисок пълен мъж в черно сако върху тъмно поло. Очите му бяха скрити зад огледални черни очила. На пръв поглед беше на петдесет-шейсет години, имаше гъсти вежди, клонест нос и високо олисяло чело.

— Разбираш ли какво е искал да каже художникът? — попита той.

Аз поклатих отрицателно глава.

— Романите на Набоков „Лолита“ и „Ада“ са варианти на тройно легло „Владимир е с нас“. Такъв е смисълът.

Погледнах първо Лолита, после Ада — и забелязах, че нейната млечнобяла кожа е порядъчно нацвъквана от мухите.

— Лолита — попитах аз, — това от „LOL“ ли е?

— Не разбрах — каза непознатият.

— „Laughed out loud“ — поясних. — Термин от нета. На руски ще бъде „мра от хилеж“ или „падам от смях“. Излиза, че Лолита е момиче, на което много му е весело.

— Да — въздъхна непознатият. — Други времена, друга култура. Понякога се чувстваш просто като някакъв музеен експонат... Ти чел ли си Набоков?

— Чел съм го — излъгах.

— Е, и как ти се струва?

— Вятър го вее на бяла кобила — казах уверено.

С такава рецензия не беше възможно да се издъниш никога, това отдавна го бях разбрал.

— О, това е в десетката — каза непознатият и се усмихна. — Нощен кошмар на английски е „night mare“, „нощна кобила“. Владимир Владимирович споменава някъде за това. Ама защо пък бяла? А-а-а! Разбирам, разбирам... Най-страшният от кошмарите — безсъницата... Безсъница, унил е твоят взор и страшен... *Insomnia, your stare is dull and ashen...* [5] Пепелив, беловлас, бял...

Спомних си, че вратата на задния вход през цялото време оставаше отворена. Явно в апартамента беше влязъл луд.

— Цялата руска история — продължаваше непознатият — се руши в дупката на този нощен кошмар... И най-важното, моментността на прехода от бълнуване към неговото въплъщаване. Конче-вихрогонче... Започнало е с кошмар, с вятъра и бялата кобила

— и ето, моля ви се, веднага Будиони на кримския баир. И стекът, и семената от репей...

Той се втренчи в нещо далечно.

А може пък и да не е побъркан, помислих си аз.

— Не разбрах съвсем — попитах вежливо. — А защо романите на писателя Набоков са тройно легло?

— Ами защото между любовниците в неговите книги винаги лежи той самият. И мине се не мине, пуска някоя изтънчена забележка, изисквайки внимание към себе си. Което е неучтиво по отношение на читателя, освен ако, разбира се, той не е геронтофил... Знаеш ли коя ми е любимата еротична книга?

Напорът на непознатия зашеметяваше.

— Не — казах аз.

— „Незнайко на Луната“. Там въобще няма и дума за еротика. Именно затова „Незнайко“ е най-еротичната книга на двайсети век. Четеш и си представяш какво са правили дребосъчетата в своята ракета по време на дългия полет до Луната...

„Не, помислих си аз, със сигурност не е побъркан. Напротив, много разумен човек.“

— Да — казах. — Аз също съм мислил за това, когато бях малък. А вие кой сте?

— Казвам се Енлил Маратович.

— Изплашихте ме.

Той ми подаде хартиена салфетка.

— Имаш мокро на врата. Изтрий го.

Нищо не усещах — но направих така, както той ми нареди. На салфетката останаха две кървави петънца, големи колкото копейка. Веднага разбрах защо той заговори за дребосъчетата.

— Вие също... Нали?

— Други тук не влизат.

— Кой сте вие?

— В човешкия свят биха ме смятали за началство — отвърна Енлил Маратович. — А вампирите ме наричат координатор.

— Ясно — казах. — А аз вече реших, че сте побъркан. Безсъница, Набоков на Луната... Това някакъв ваш начин за отвличане на вниманието ли е? За да не забележат ухапването?

Енлил Маратович се усмихна криво.

— Как се чувстваш?

— Горе-долу.

— Изглеждаш доста скапано, да си го кажем. Но то винаги е така. Донесох ти мехлем, да си намажеш синините за през нощта. До сутринта всичко ще мине. И освен това ти донесох таблетки калций — всеки ден трябва да вземаш по петнайсет броя. Това е за зъбите.

— Благодаря.

— Виждам — каза Енлил Маратович, — че случилото се с тебе не те радва много. Не лъжи, няма нужда. Аз знам. Всичко е наред. И даже е чудесно. Означава, че си свестен човек.

— А нима вампирът трябва да е свестен човек?

Веждите на Енлил Маратович се покатериха високо на челото му.

— Разбира се! — каза той. — Че как иначе?

— Ама нали... — започнах аз, но не довърших.

Исках да кажа, че въобще не е необходимо да бъдеш свестен човек, за да смучеш чуждата кръв, по-скоро обратното, но ми се стори, че ще прозвучи неучтиво.

— Рама — каза Енлил Маратович. — Ти не разбираш кои сме ние всъщност.

— Ние сме вампири. Не е ли така?

— Да. Но всичко, което знаеш за вампирите, не е вярно. Сега ще ти покажа едно-друго. Ела с мен.

Последвах го и влязохме в стаята, където бяха камината и креслата. Енлил Маратович отиде при камината и посочи висящата над нея черно-бяла снимка на прилеп. Снимката беше направена от близко разстояние. Прилепът имаше очички като черни мъниста, стърчащи кучешки уши и сбръчкан нос, подобен на свинска зурличка. Приличаше на кръстоска между прасенце и куче.

— Какво е това? — попитах.

— Това е *Desmondus Rotundus*. Прилеп-вампир. Среща се в Америка, от двете страни на екватора. Храни се с червената течност от телата на едрите животни. Живее на големи семейства в стари пещери.

— А защо ми го показвате?

Енлил Маратович се отпусна в креслото и с жест ми нареди да седна отсреща. Подчиних се.

— Ако слушаш приказките, които се разказват в Централна Америка за това дребно създание — каза той, — ще ти се стори, че

няма на света същество, по-страшно от него. Ще ти кажат, че този прилеп е изчадие на ада. Че може да приема формата на човек, за да подмами жертвата си в дебрите. Че ятата от тези прилепи са способни да умъртвят загубилите се в гората. И маса подобни глупости. Като намерят пещера, в която живеят прилепи-вампири, хората ги прогонват с дим. Или въобще взривяват всичко с динамит...

Той ме погледна така, сякаш трябваше да кажа нещо в отговор. Но аз не знаех какво.

— Хората, по непонятна причина, считат себе си за носители на доброто и светлото — продължи той. — А вампирите са смятани за мрачни рожби на злото. Но ако погледнем само фактите... Пробвай да ми назовеш поне една причина, според която хората са по-добри от прилепите-вампири.

— Може би — казах аз — хората са по-добри, защото си помагат един на друг?

— Хората правят това крайно рядко. А прилепите-вампири си помагат винаги. Те споделят един с друг храната, която носят вкъщи. Друго?

Повече нищо друго не ми дойде на ум.

— Човекът — каза Енлил Маратович — е най-ужасният и безсмислен убиец на Земята. На никое от живите същества около себе си той не е направил нищо добро. А що се отнася до лошото... Трябва ли да изброявам?

Поклатих отрицателно глава.

— А това миниатюрно зверче, което човек е избрал за емблема на своите тайни страхове, не убива никого въобще. То даже не причинява сериозна вреда. Внимателно прорязвайки кожата с предните си резци, то изпива своите два кубика — нито повече, нито по-малко. Какъв проблем е това примерно за бик или за кон? Или за човек? Източването на малко червена течност от жилите се смята за полезно от медицинска гледна точка. Описан е например случай, когато прилеп-вампир спасил умиращ от треска католически монах. Но — той наиздателно вдигна нагоре пръст — не е описан нито един случай, когато католически монах е спасил умиращ от треска прилеп...

На това беше трудно да се възрази.

— Запомни, Рама — всички представи на хората за вампирите са лъжливи. Ние съвсем не сме такива зловни чудовища, каквито ни

изобразяват...

Погледнах снимката на прилепа. Мъхнатата му муцунка наистина не изглеждаше заплашителна — по-скоро беше умна, нервна и мъничко изплашена.

— А кои сме тогава? — попитах аз.

— Знаеш ли какво е хранителна верига? Или както я наричат понякога, веригата на хранене?

— Нещо като „Макдоналдс“?

— Не съвсем. „Макдоналдс“ е fast-food chain, „верига за бързо хранене“. А food chain, или просто „хранителна верига“, са растенията и животните, свързани едни с други чрез отношението „храна — потребител на храната“. Като заек и питон, като скакалец и жаба...

Той се усмихна и ми намигна.

— ... или като жаба и французин. Е, или като французин и гробен червей. Смята се, че хората са върхът на пирамидата, защото те мога да ядат когото си искат, когато си искат и както си искат, и в каквото си искат количество. На това се основава човешкото самоуважение. Но всъщност хранителната верига има и още по-висок етаж, за който хората в тяхното мнозинство нямат представа. Това сме ние, вампирите. Ние сме висшето звено на земята. Предпоследното.

— А кое звено е последното? — попитах аз.

— Бог — отвърна ми Енлил Маратович.

Нищо не казах в отговор, само се притиснах в креслото.

— Вампирите не само са висшето звено в хранителната верига — продължаваше Енлил Маратович, — те са и най-хуманното звено. Високоморално звено.

— Но на мен ми се струва — казах аз, — че да се паразитира върху другите все пак не е хубаво.

— А нима е по-добре да се лишава животното от живот, за да изядем месото му?

Аз пак не намерих какво да кажа.

— Кое е по-хуманно — продължи Енлил Маратович, — да се доят кравите, за да се пие млякото им, или да се убиват, за да станат на кюфтета?

— Да се доят е по-хуманно.

— Разбира се. Даже граф Лев Николаевич Толстой, който е оказал на вампирите голямо влияние, би се съгласил с това.

Вампирите, Рама, така и постъпват. Ние никого не убиваме. Във всеки случай с гастрономична цел. Дейността на вампирите повече прилича на млечно животновъдство.

На мен ми се стори, че той малко го поусуква — също като Митра.

— Нещата не могат да бъдат сравнявани — казах. — Хората развъждат кравите специално. При това кравите са изкуствено селектирани. В дивата природа такива не се въдят. Вампирите не са селектирали хората, нали?

— Откъде знаеш?

— Искате да кажете, че вампирите са селектирали изкуствено човека?

— Да — отвърна Енлил Маратович. — Именно това искам да кажа.

Помислих си, че той се шегува. Но лицето му беше напълно сериозно.

— А как вампирите са го направили?

— Ти все едно няма да разбереш, докато не изучиш гламура и дискурса.

— Докато не изуча какво?

Енлил Маратович се засмя.

— Гламура и дискурса — повтори той. — Двете главни вампирически науки. Виждаш ли, ти дори не знаеш какво е това. А се каниш да говориш за такива сложни материи. Когато получиш достойно образование, аз сам ще ти разкажа за историята на сътворението и за това как вампирите използват човешкия ресурс. Сега просто ще си загубим времето.

— А от кога ще изучавам гламур и дискурс?

— От утре. Курсът лекции ще ти водят двамата ни най-добри специалисти, Балдур и Йехова. Те ще дойдат при теб сутринта, така че си легни по-раничко. Други въпроси?

Замислих се.

— Вие казвате, че вампирите са селектирали изкуствено хората. А защо тогава хората ги смятат за зловни чудовища?

— Това прикрива реалното положение на нещата. Пък и така е по-весело.

— Но нали човекоподобните примати съществуват на Земята от много милиони години. А човекът — от стотици хиляди. Как биха могли вампирите да го селектират?

— Вампирите живеят на земята от неизмеримо дълго време. И хората далеч не са първото, което им служи за храна. Но сега, ще повторя, е рано да се говори за това. Имаш ли още някакви въпроси?

— Имам — казах. — Но не знам, може би пак ще ми кажете, че е рано да се говори за това.

— Пробвай.

— Кажете, а по какъв начин вампирът чете мислите на друг човек? Когато смуче кръв ли?

Енлил Маратович се намръщи.

— „Когато смуче кръв“ — повтори той. — Пфу. Запомни, Рама, ние не говорим така. Не стига, че е вулгарно, но това може и да оскърби чувствата на някои вампири. За мен — както и да е. Аз самият мога да вкарам някоя по-пикантна дума. Но виж, другите — той кимна с глава някъде встрани — няма да ти го простят.

— А как говорят вампирите?

— Вампирите казват „по време на дегустация“.

— Добре. По какъв начин вампирът чете мислите на друг човек по време на дегустация?

— Интересува те практическият метод?

— Метода вече го знам — казах аз. — Искам научно обяснение.

Енлил Маратович въздъхна.

— Виждаш ли, Рама, всяко обяснение е функция на съществуващите представи. Ако това е научно обяснение, то ще зависи от представите, които съществуват в науката. Да кажем, през средните векове са смятали, че чумата се предава през порите на тялото. Затова за профилактика на хората им забранявали да ходят на баня, където порите се разширяват. А сега науката смята, че чумата я пренасят бълхите, и за профилактика съветва хората да се къпят колкото се може по-често. Изменят се представите, изменя се и присъдата. Разбираш ли?

Кимнах.

— Та значи — продължи той, — в съвременната наука няма такива представи, които биха позволили, опирайки се на тях, да се отговори научно на твоя въпрос. Аз мога да ти го обясня само чрез

пример от друга област, с която си запознат... Ти нали разбираш от компютри?

— Малко — казах аз скромно.

— Оправяш се, и то съвсем не зле — аз видях. Припомни си, защо фирмата Microsoft толкова се стараеше да изтласка от пазара интернет-браузъра Netscape?

Беше ми приятно да блесна с ерудицията си.

— В онези времена никой не знаеше как ще еволюират компютрите — казах аз. — Имаше две концепции за развитие. Според едната цялата лична информация на потребителя трябва да се пази на хард диска. А според другата компютърът се превръща в просто устройство за връзка с мрежата, докато информацията се съхранява в мрежата. Потребителят се включва към линията, въвежда парола и получава достъп до своята клетка. Ако беше победила тази концепция, тогава монополист на пазара щеше да стане не Microsoft, а Netscape.

— Ха тъй! — каза Енлил Маратович. — Именно. Аз самият за нищо на света не бих го формулирал толкова ясно. Сега си представи, че човешкият мозък е компютър, за който никой нищо не знае. Сега учените смятат, че той прилича на хард диск, на който е записано всичко, известно на човека. Но може да се окаже така, че мозъкът е просто модем за връзка с мрежа, в която се съхранява цялата информация. Можеш ли да си го представиш?

— Общо взето, да — казах аз. — Напълно.

— Е, а по-нататък е лесно. Когато потребителят се свързва със своята клетка, той въвежда парола. Ако ти прехванеш паролата, можеш да ползваш чуждата клетка точно така, както своята собствена.

— Аха, разбрах. Искате да кажете, че паролата е някакъв информационен код, който се съдържа в кръвта?

— Ама моля ти се, няма нужда да използваш тази дума — намръщи се Енлил Маратович. — Отвиквай от самото начало. Запомни — в писменото общуване може да използваш думата с буквата „к“ колкото искаш, това е нормално. Но в устната реч за вампира това е непристойно и недопустимо.

— А какво да казвам вместо думата с буквата „к“?

— Червената течност — каза Енлил Маратович.

— Червената течност? — повторих.

Няколко пъти вече бях чувал този израз.

— Американизъм — поясни Енлил Маратович. — Англосаксонските вампири казват „red liquid“, а ние копираме. Въобще това е дълга история. През деветнайсети век са казвали „флуид“. После станало неприлично. Когато на мода дошло електричеството, започнали да казват „електролит“ или просто „електро“. След това и тази дума започнала да изглежда груба и започнали да казват „препарат“. После, през деветдесетте, започнаха да казват „разтвор“. А сега, значи, „червената течност“... Пълно безумие, разбира се. Ама не можеш да гребеш срещу течението.

Той си погледна часовника.

— Още въпроси?

— Кажете — попитах аз, — а що за килер е този със закачалката?

— Не е килер — отвърна Енлил Маратович. — Това е хамлет.

— Хамлет? — попитах аз. — От Шекспир?

— Не — каза Енлил Маратович. — От английското „hamlet“, малка махаличка без църква. Така да се каже, безблагодатно убежище. Хамлетът е всичко за нас. Той е свързан с един донякъде срамен и много, много завладяващ аспект от нашия живот. Но за това ще разбереш по-късно.

Той стана от креслото.

— А сега наистина трябва да вървя.

Аз го изпратих до прага.

На вратата той се обърна, поклони се церемониално, погледна ме в очите и каза:

— Радваме се, че отново си с нас.

— Довиждане — промърморих аз.

Вратата се затвори след него.

Разбрах, че последната фраза не беше адресирана към мен. Беше адресирана към езика.

---

[4] Миларепа Шепа Дордже (1052–1135) — тибетски будистки учител, прочут йога и поет, един от поддръжниците на школата Капо. — Бел.прев. ↑

[5] Из стихотворението на Владимир Набоков „Вечер на руската поезия“. — Бел.прев. ↑

БАЛДУР

Мехлемът, който ми остави Енлил Маратович, подейства неправдоподобно бързо — на следващата сутрин синините под очите ми изчезнаха, сякаш съм отмил от лицето си грим. Сега, ако не броим двата липсващи зъба, изглеждах точно както преди, от което настроението ми силно се подобри. Зъбите също растяха — през цялото време ми се искаше да ги почеша. Освен това пресилването изчезна — гласът ми си звучеше както преди. След като приех предписаното ми количество калций, реших да позвъня на майка ми.

Попита ме къде се губя. Това беше любимата й шега и означаваше, че си пийва коняче и се намира в благодушно настроение — след този въпрос винаги идваше друг: „Ти разбираш ли, че рано или късно наистина ще се погубиш?“.

След като й дадох възможност да го зададе, я излъгах за среща със съученици и вила без телефон, а после казах, че вече ще живея на квартира под наем и скоро ще намина през къщи за багажа си. Майка ми сухо предупреди, че наркоманите не живеят повече от трийсет години и затвори. Семейният въпрос беше уреден.

След това позвъни Митра.

— Спиш ли? — попита той.

— Не — отговорих. — Вече съм станал.

— Енлил Маратович те хареса — събщи Митра. — Така че първият изпит може да го брой за взет.

— Той каза, че днес ще дойдат някакви учители.

— Правилно. Учи и не мисли за нищо. Да станеш вампир може само тогава, когато всмучеш всичко най-добро, създадено от мислещото човечество. Разбра ли?

— Разбрах.

Веднага щом затворих слушалката, на вратата се позвъни. Погледнах през шпионката и видях двама души в черно. В ръце държаха тъмни лекарски чанти.

— Кой е? — попитах аз.

— Балдур — каза единият глас, гъст и нисък.

— Йехова — добави другият, по-тънък и по-висок.

Отворих вратата.

Застаналите на прага ми заприличаха на офицери в запас, отнякъде от ГРУ — румени спортни типове, които карат прилични вносни коли, имат хубави жилища в кварталите-спални и се събират от време на време на вилата в Подмосковието да си пийнат и да поиграят домино. Впрочем нещо в блясъка на очите им ме накара да разбера, че този простоват външен вид е просто камуфлаж.

В тази двойка присъстваше една странност, която усетих, щом ги видях. Но в какво именно се състои тя, разбрах едва когато Балдур и Йехова започнаха да идват сами. Те едновременно хем си приличаха помежду си, хем не. Когато ги видях заедно, между тях имаше малко общо. Но като ги срещах поотделно, нерядко ги бърках, макар и да бяха с различен ръст и не особено сходни лица.

Балдур беше учител по гламур. Йехова — учител по дискурс. Пълният курс по тези предмети продължаваше три седмици. По обема на усвояваната информация той се равняваше на университетско образование с последваща магистратура и получаване на степен Ph.D.

Трябва да си призная, че по онова време аз бях оправен, но невеж младеж и схващах невярно смисъла на много думи, които, както ми се струваше, знаех. Много пъти бях чувал термините „гламур“ и „дискурс“, но смътно си представях тяхното значение. Смятах, че „дискурс“ е нещо умно и неразбираемо, а „гламур“ — нещо шикозно и скъпо. Освен това тези думи ми приличаха на названията на затворнически игри с карти. Както се изясни, последното беше доста близо до истината.

Когато процедурата по запознанството завърши, Балдур каза:

— Гламур и дискурс са двете главни изкуства, в които трябва да се усъвършенства вампирът. Тяхна същност се явяват маскировката и контролът — и като следствие, властта. Умееш ли да се маскираш и да контролираш? Умееш ли да властваш?

Отрицателно поклатих глава.

— Ние ще те научим.

Балдур и Йехова се настаниха на столове в ъглите на кабинета. На мен ми наредиха да седна на червения диван. Това беше онзи

същият диван, на който се беше застрелял Брама. Такова начало ми се стори страшничко.

— Днес ще те учим едновременно — каза Йехова. — Знаеш ли защо?

Поклатих отрицателно глава.

— Защото гламурът и дискурсът в действителност са едно и също — каза Балдур.

— Да — съгласи се Йехова. — Това са двата стълба на съвременната култура, които се събират в арка високо над главите ни.

Те замлъкнаха в очакване на моята реакция.

— Не схващам съвсем за какво говорите — честно казах аз. — Как така е едно и също, като думите са различни?

— Те са различни само на пръв поглед — каза Йехова. — „Glamour“ произлиза от шотландска дума, означаваща магьосничество. Тя е произлязла от „grammar“, а „grammar“ на свой ред произлиза от думата „grammatica“. С нея през средните векове са обозначавали различните прояви на учеността, включително и окултните практики, които се асоциирали с грамотността. А това е почти същото като „дискурс“.

На мен ми стана интересно.

— А от какво тогава произлиза думата „дискурс“? — попитах.

— В средновековния латински имало термин „discursus“ — „търчане насам-натам“, „бяг напред-назад“. Ако проследим произхода му съвсем точно, той идва от глагола „discurrere“. „Currere“ означава „бягам“, „dis“ е отрицателна частица. Дискурс е забрана за бягство.

— Бягство от какво? — попитах аз.

— Ако искаш да разбереш — каза Балдур, — то хайде да си почнем по реда.

Той се наведе към своята лекарска чанта и извади някакво лъскаво списание. Разтвори го по средата и го обърна към мен.

— Всичко, което виждаш на снимките, е гламур. А колонките от букви, които са между снимките, са дискурс. Схвана ли?

Кимнах.

— Може да се формулира и другояче — каза Балдур. — Всичко, което човекът казва, е дискурс...

— А как той изглежда при това, е гламур — добави Йехова.

— Но това обяснение е годно само в качеството си на отправна точка... — каза Балдур.

— ... защото в действителност значението на тези понятия е много по-широко — завърши Йехова.

На мен започна да ми се струва, че седя пред стереоуредба, която вместо тонколони си има двама юначни вампири в черно. А слушах определено нещо психеделично, от шейсетте — тогава пионерите на рока обичали да режат звука на две, за да усети потребителят стереоефекта в пълен обем.

— Гламурът е секс, изразен чрез пари — каза лявата тонколони. — Или ако щещ, пари, изразени чрез секс.

— А дискурсът — отзова се дясната тонколони — е сублимация на гламура. Знаеш ли какво е сублимация?

Поклатих отрицателно глава.

— Тогава — продължи лявата тонколони — да го кажем така: дискурсът е секс, който не стига, изразен чрез пари, които ги няма.

— В краен случай сексът може да бъде изведен извън скобите на гламурното уравнение — каза дясната тонколони. — Парите, изразени чрез секс, могат да бъдат представени като пари, изразени чрез секс, изразен чрез пари — тоест пари, изразени чрез пари. Същото се отнася и до дискурса, само че с поправка за мнимост.

— Дискурсът е играта на проблясъци на безсъдържателни смисли, които се получават от гламура при дългото му задушаване на огъня на черната завист — каза лявата тонколони.

— А гламурът — каза дясната — е преливащата се игра на безпредметни образи, които се получават от дискурса при изпаряването му на огъня на сексуалната възбуда.

— Гламурът и дискурсът се съотнасят като ин и ян — каза лявата.

— Дискурсът обрамчва гламура и му служи за нещо като изискан калъф — поясни дясната.

— А гламурът вдъхва на дискурса жизнена сила и не му дава да изсъхне — добави лявата.

— Мисли го така — каза дясната. — Гламурът е дискурсът на тялото...

— А дискурсът — отзова се лявата — е гламурът на духа.

— В допирната точка на тези понятия възниква цялата съвременна култура — каза дясната.

— ... която се явява диалектическо единство на гламурния дискурс и дискурсивния гламур — завърши лявата.

Балдур и Йехова произнасяха „глАмур“ и „дИскурс“ с ударение на първата сричка като стари вълци — спецове по експлоатация на производствени обекти, които например произнасят „мАзут“ вместо „мазут“. Това веднага предизвикваше доверие към техните знания и уважение към техния опит. Впрочем, независимо от доверието и уважението, аз скоро заспах.

Те не ме събудиха. Насън, както ми обясниха след това, материалът се усвоява четири пъти по-бързо, защото се блокират страничните ментални процеси. Когато се събудих, бяха изминали няколко часа. Йехова и Балдур изглеждаха уморени, но доволни. Аз изобщо не помнех какво е ставало през цялото това време.

Следващите уроци обаче бяха съвсем други.

Ние почти не говорехме — само в редки случаи учителите ми диктуваха това, което трябваше да запиша. В началото на всяко занятие те поставяха на масата еднакви пластмасови стативи, на вид напомнящи оборудването на лаборатория за тестване на ДНК. На стативите бяха наредени къси епруветки с гумени запушалки. Във всяка епруветка имаше съвсем мъничко прозрачна течност, а на дългата черна запушалка беше залепена хартийка с надпис или номер.

Това бяха препарати.

Технологията на моето обучение беше проста. Аз капвах в устата си две-три капки течност от всяка епруветка и ги прокарвах с прозрачна нагарчаща течност, която се наричаше „закрепител“. В резултат на това в паметта ми избухваха цели масиви неизвестни ми по-рано сведения — сякаш осмислено северно сияние или фойерверките на информационен салют. Приличаше на първата ми дегустация. Разликата беше, че знанията оставаха в паметта ми и след като действието на препарата отминаваше. Това ставаше благодарение на закрепителя — сложно вещество, влияещо върху химията на мозъка. При продължително приемане той увреждаше здравето, затова обучението трябваше да е максимално кратко.

Течностите, които дегустирах, бяха коктейли — сложни препарати от червената течност на множество хора, чиито сенки в

моите възприятия се наслагваха една върху друга и образуваха призрак хор, пеещ по зададената тема. Заедно със знанията аз се натовазвах и с детайли от личния им живот, често неприятни и скучни. Никакъв интерес не изпитвах към откриващите ми се тайни, по-скоро обратното.

Не може да се каже, че усвоявах съдържанията се в препаратите знания така, както нормалният студент усвоява глава от учебника или лекция. Източникът, от който се захранвах, приличаше на безкрайна телевизионна програма, където учебните материали се сливаха с битови сериали, семейни фотоалбуми и жалко любителско порно. От друга страна, ако се замислиш, всеки студент усвоява полезната информация примерно със същата гарнитура — така че моето обучение можеше да се счита за съвсем пълноценно.

Сама по себе си погълнатата информация не ме правеше по-умен. Но когато започвах да мисля за нещо, новите сведения неочаквано изплуваха от паметта ми и ходът на мислите ми се променяше, довеждайки ме до такива места, които не можех и да си представя само ден преди това. Най-добре подобен опит предават думите на съветската песен, която бях чул в зората на дните си (мама се шегуваше, че това е за книгата със спомени на Брежнев „Малката земя“):

*Днес ще стана още пред изгрев,
ще закрача в поле широко.
Нещо с моята памет стана,
всичко, станало не с мен, помня.* [6]

Отначало случващото се ми се струваше ужасяващо. Познатите ми от детството понятия разцъфваха с нови смисли, за които по-рано не знаех или не се бях замислял. Ставаше внезапно и напомняше онези верижни реакции в съзнанието, когато случайно впечатление възкресява в паметта забравен нощен сън, който изведнъж придава на всичко наоколо особено значение. Вече знаех, че примерно така изглеждат симптомите на шизофренията. Но светът с всеки изминал ден ставаше все по-интересен и скоро престанах да се боя. А после започнах да изпитвам удоволствие от ставащото.

Например, докато минавах с такси по Варшавско шосе, вдигах очи и виждах на стената на сградата две мечки под надписа „Единна Русия“. Изведнъж си спомнях, че „медведь“ не е истинското име на изобразеното животно, а дума-заместител, означаваща „този, който яде мед“. Древните славяни го наричали така, защото се бояли да не поканят случайно мечока на гости, произнасяйки истинското му име. А какво ли е това истинско име, питах се аз, и веднага си спомнях думата „бърлога“ — място, в което лежи... Ами да, бър. Почти така, както казват по-малко суеверните англичани и немци — „bear“, „bär“. Паметта мигновено свързваше съществителното с нужния глагол: бер — този, който бере...^[7] Всичко ставаше толкова бързо, че в момента, когато истината проблясваше ослепително през емблемата на победилата бюрокрация, таксито все още се приближаваше към стената с мечките. Аз започвах да се смея, шофьорът решаваше, че ме е развеселила вървящата по радиото песен, и протягаше ръка към радиоприемника, за да усили звука...

Главният проблем, който възникваше първоначално, беше загубата на ориентация сред думите. Докато паметта не въведеше ред във фокусирането, аз можех по най-смешен начин да се заблуждавам относно техния смисъл. Синоптикът ставаше за мен съставител на синопсиси, ксенофобът — човек, който мрази Ксения Собчак, патриархът — патриотичен олигарх. Примадоната се превръщаше във важна дама, вмирисана на цигари „Прима“, а *noblesse oblige* — в задължение на благородника да практикува кунилингус^[8]. Но най-дълбокото от моите прозрения беше следното: аз изтълкувах „Петро-“ не като името на Петър Първи, а като показателно за връзка с нефтения бизнес, от думата petrol. Според тази трактовка думата „петродворец“ подходеше на всеки разкошен нефтен офис, а известният стих от времето на Първата световна „нашият Петербург Петроград стана в незабравимия този час“ беше гениална догадка на поета за последствията на петербургската среща на G8.

Тази смислова бъркотия се разпространяваше даже върху чуждестранните думи: например аз си мислех, че Gore Vidal не е истинското име на американския писател, а по горкиевски бездомен псевдоним, който идва от „Зор Видял“. Зор Видял, Лука Изял... Същото се случи и с израза „gaу pride“. Помнех, че прайд се нарича нещо като социална единица при лъвовете, и преди думата да

присветне в паметта ми със своя основен смисъл — „гордост“ — успях да си представя прайд от хомосексуалисти (явно бежанци от хомофобните краища на Европа) сред африканската савана: двама клепоухи самци лежах в изгорялата трева край сухото дърво, оглеждаха простора и се заиграваха с издутите си мускули; по-млад самец помпаше трицепса си в сянката на баобаб, а около него се мотаеха няколко съвсем млади палета — пречеха, суетяха се, пищяха и от време на време по-възрастният им другар ги плашеше с тихо ръмжене...

Въобще излишъкът от информация създаваше проблеми, много подобни на тези, предизвиквани от невежеството. Но даже очевидни грешки понякога водеха до интересни догадки. Ето една от първите записки в моята учебна тетрадка:

„Думата «западнал» се състои от думата «запад» и словообразувания суфикс «нал». По същия модел се образуват думи като «изпаднал» и «краднал». Не е ли рано да се призовава склонен към такова словообразуване народ под знамената на демокрацията и прогреса?“

Аз се развивах бързо и без особени усилия, но едновременно с това губех своята вътрешна незапълненост. Йехова ме предупреди, че тези занятия ще ме направят по-възрастен, тъй като реалната възраст на човека е обемът на преживяното. Крадейки чуждия опит, аз плащах за него със своята неопитност, а именно тя е младостта. Но в онези дни случващото се не предизвикваше у мен съжаления, защото запасите от тази валута ми се струваха безгранични. Разделяйки се с нея, аз се чувствах така, сякаш изхвърлям баласт и невидим въздушен балон ме издига в небето.

Обучението по дискурс, според уверенията на Балдур и Йехова, трябваше да разкрие пред мен тайната същност на съвременната обществена мисъл. Важно място в програмата заемаха въпросите, свързани с човешкия морал, с понятията за добро и зло. Но ние подхождахме към тях не отвън, чрез изучаване на това, което хората говорят и пишат, а отвътре, през интимното запознанство с онова,

което те мислят и чувстват. Това, разбира се, силно разклати вярата ми в човечеството.

Докато разглеждах различни човешки умове, забелязах една обща особеност. Във всеки човек съществуваше своего рода нравствена инстанция, към която умът честно се обръщаше всеки път, когато на човек му се налагаше да приеме съмнително решение. Тази морална инстанция бе устроена по такъв начин, че редовно претърпяваше неизправности — и аз разбрах защо. Ето какво съм записал по този повод:

„Хората от дълбока древност са вярвали, че в света тържествува злото, а доброто се награждава след смъртта. Получавало се своего рода уравнение, свързващо земята и небето. В наше време уравнението се е превърнало в неравенство. Небесното възнаграждение днес изглежда като явен абсурд. Но тържеството на злото в земния свят никой не го е отменял. Затова всеки нормален човек, търсец на земята позитиви, по най-естествен начин застава на страната на злото — това е толкова логично, както и да встъпиш в единствената управляваща партия. Злото, на чиято страна застава човек, се намира в главата му и никъде другаде. Но когато всички хора тайно застанат на страната на злото, което не съществува другаде освен в главите им, то необходима ли е на злото друга победа?“

Понятието за добро и зло опираше до религията. А това, което узнах на уроците по религия („локален култ“, както се изразяваше Йехова), искрено ме порази. Както следваше от препаратите на статива „Гнозис+“, когато християнството едва-що било възникнало, богът от Стария завет се смятал в новото учение за дявол. А след това, в първите векове на нашата ера, с цел укрепване на римската държавност и политкоректност бог и дявол били обединени в един молитвен обект, на когото трябвало да се покланя православният патриот от времето на залеза на империята. Изходните текстове били сортирани, пренаписани и щателно редактирани в новия дух, а всичко останало, както обикновено, било изгорено.

Ето какво съм записал в тетрадката:

„Всеки народ (или даже човек) задължително трябва да разработва своята религия сам, а не да износва парцали, бъкащи от чужди въшки — от тях са всички болести... Народите, които в наше време са в подем — Индия, Китай и т.н. — внасят само технологии и капитал, а религиите им са местно производство. Всеки член на тези общества може да бъде сигурен, че се моли на собствените си буболечки, а не на по-късни допълнения, грешки на преписвана или неточности в превода. А у нас... Да се направи фундамент на националния светоглед набор от текстове, писани неясно от кого, неясно къде и неясно кога, е все едно да инсталираш на стратегически компютър пиратска версия на Windows'95 на турски език — без възможности за ъпгрейд, с пробойни в защитата, с червеи и вируси, че и с прецакана от неизвестен умник динамична библиотека *.dll, поради което системата забива на всеки две минути. На хората им е нужна отворена архитектура на духа. open source. Но юдеохристияните са много хитри. Излиза, че всеки, който предложи на хората такава архитектура, е антихрист. Да оакаш далечното бъдеще от задник менте, останал в далечното минало — ето това е най-впечатляващото от чудесата на юдеохристианството.“

Разбира се, някои от тези сентенции биха могли да изглеждат твърде самоуверени за начинаещ вампир. В своя защита мога да кажа само това, че подобни понятия и идеи винаги са имали крайно малко значение за мен.

Дискурса го усвоявах лесно и бързо, макар и той да ме настройваше на мизантропска вълна. Но с гламура още от самото начало ми възникнаха затруднения. Разбихах почти всичко до момента, в който Балдур не каза:

— Някои експерти твърдят, че в съвременното общество няма идеология, доколкото тя не е открито формулирана. Но това е заблуда. Идеологията на анонимната диктатура се явява гламурът.

Внезапно ме обхвана някакво мъртвешко затъпяване.

— А кое тогава се явява гламурът на анонимната диктатура? — попитах аз.

— Рама — рече недоволно Балдур, — та нали с това започнахме първия урок. Гламурът на анонимната диктатура се явява нейният дискурс.

На теория думите на Балдур и Йехова звучаха ясно, но на мен ми беше трудно да разбере как така снимките на полуголи лелички с диаманти на силиконовите цици могат да бъдат идеологията на режима.

За щастие, съществуваше ефективен метод за изясняване на въпроси от този род. Ако не разбирах нещо, за което говореше Балдур, питах Йехова на следващия урок и получавах алтернативно обяснение. А ако нещо ми беше неясно в обясненията на Йехова, питах Балдур. В резултат на това се придвижвах нагоре като алпинист, опрял се с крака и гръб в стените на процепа.

— Защо Балдур казва, че гламурът е идеология? — попитах аз Йехова.

— Идеологията е описание на невидима цел, която оправдава видимите средства — отговори ми той. — Гламурът може да се смята за идеология, доколкото това е отговор на въпроса „в името на какво беше всичко това“.

— Кое „всичко това“?

— Вземи учебника по история и прочети отново съдържанието.

До този момент аз вече бях погълнал достатъчно концепции и термини, за да продължа разговора на достойно ниво.

— А как тогава ще се формулира централната идеологема на гламура?

— Много просто — каза Йехова. — Преобличане.

— Преобличане?

— Само че трябва да го разбираме по-широко. Преобличането включва преместване от Каширка в Рубльовка и от Рубльовка в Лондон, присаждане на кожа от задника на лицето, смяна на пола и тям подобни. Целият съвременен дискурс също се свежда до преобличането — или нова опаковка на тези няколко теми, които са разрешени за публично обсъждане. Затова ние казваме, че дИскурсът е

разновидност на глАмура, а глАмурът е разновидността на дИскурса. Ясно?

— Някак си не е твърде романтично — казах аз.

— А ти какво очакваше?

— На мен ми се струва, че гламурът обещава чудо. Нали вие самият казахте, че първоначалният смисъл на тази дума е „магьосничество“. Нима не го ценят за това?

— Вярно е, гламурът обещава чудо — каза Йехова. — Но обещанието за чудо маскира пълното отсъствие на чудеса в живота. Преобличането и маскировката са не само технология, но и единственото реално съдържание на гламура. И на дискурса също.

— Излиза, че гламурът не може да доведе до чудо при никакви обстоятелства? — попитах аз.

Йехова се позамисли.

— Абе, по принцип може — каза той.

— Къде?

— Например в литературата.

Това ми се стори странно — литературата беше най-далечната от гламура област, която можех да си представя. Пък и чудеса там, доколкото знаех, не се бяха случвали вече от много години.

— Съвременният писател — обясни Йехова, — като завърши роман, прекарва няколко дни над купчина лъскави списания, пренасяйки в текста названията на скъпи коли, вратовръзки и ресторанти — и в резултат на това неговият текст придобива някакво отразено подобие на високобюджетност.

Преразказах този разговор на Балдур и попитах:

— Йехова казва, че това е пример за гламурно чудо. Но защо пък да е чудо? Та това си е обичайна маскировка.

— Не си разбрал — отговори Балдур. — Чудото се случва не с текста, а с писателя. Вместо инженер на човешките души ние получаваме безплатен рекламен агент.

Чрез метода на двойното запитване можех да се справя почти с всеки въпрос. Вярно, понякога той водеше до още по-голяма бъркотия. Веднъж помолих Йехова да ми обясни смисъла на думата „експертиза“, която всеки ден срещам в интернет, четейки за някаква си „експертна общност“.

— Експертизата е невролингвистично програмиране в служба на анонимната диктатура — отсече Йехова.

— Брей, брей — промърмори Балдур, когато се обърнах към него за коментар. — Звънко казано. Само че в реалния живот не е особено ясно кой на кого служи — экспертизата на диктатурата или диктатурата на экспертизата.

— Как така? — попитах.

— Диктатурата, макар и анонимна, плаща конкретни пари. А единственият реален резултат, който дава невролингвистичното програмиране, е заплатата на водещия курсове за невролингвистично програмиране.

На следващия ден аз горчиво съжалявах, че зададох въпроса за „експертизата“ — Йехова донесе на урока цял статив с наименование „експерт, общ. № 1-18“. Наложих ми се да гълтам всички препарати. Ето какво си записах в кратката почивка между дегустациите:

„Всеки съвременен интелектуалец, продаващ на пазара своята «експертиза», прави две неща — изпраща знаци и проституира смисли. На практика това са аспекти на един и същи волеви акт, без който в дейността на съвременния философ, културолог и експерт няма нищо — изпращаните знаци съобщават за готовността да се проституират смисли, а проституирането на смисли се явява начин за изпращане на тези знаци. Интелектуалецът от новото поколение често даже не познава своя бъдещ клиент. Той прилича на растящо на десктопа цвете, чиито корени се хранят с неведоми сокове, а прашецът му отлита извън монитора. Разликата е, че цветето за нищо не мисли, а интелектуалецът от новото поколение смята, че соковете достигат до него в замяна на прашеца, и води сложни шизофренични калкулации, които трябва да определят тяхното правилно взаимозаплатане. Тези именно калкулации се явяват истинските корени на дискурса — мъхнати, сиви и влажни, лежащи сред зловоние и мрак.“

Изминаха само няколко дни, а вече знаех думата „културолог“. Вярно е, нея също я разбихах неправилно — това е, мислех си аз, уролог, който така подробно е изучил човешката пикочно-полова система, че се е сдобил с култов статус и е получил правото да се изказва по духовни въпроси. Това не ми се струваше странно — та нали академик Сахаров, измислил водородната бомба, успя да стане хуманитарен авторитет.

С една дума, в главата ми цареше пълна каша. Но аз не го правех на трагедия — та нали по-рано там нямаше нищичко.

Скоро нещата с гламура тръгнаха съвсем на зле (горе-долу по същия начин бях в училище с органичната химия). Понякога ми се струваше, че съм абсолютен тъпак. Например дълго не схващах какво е това „вампосексуален“, което беше ключово понятие от курса. Балдур ме посъветва да го разбирам по аналогия с думата „метросексуален“ и аз преживях лек потрес, когато се изясни, че това въобще не е човек, който обича секса в метрото.

Балдур ми обясни смисъла на думата „метросексуален“ така:

— Това е персонаж, който е облечен като педал, но всъщност не е педал. Тоест може и да е педал, но съвсем не е задължително...

Беше малко нещо омотано и аз се обърнах към Йехова за разяснения.

— Метросексуалността — рече Йехова — е просто поредната опаковка на „conspicuous consumption“.

— К'во, к'во? — попитах аз и тутакси си припомних информацията от неотдавна погълнатия препарат. — А, знам го. Демонстративно потребление. Терминът е въведен от Торнстейн Веблен в началото на миналия век...

Дочаках урока по гламур и го повторих на Балдур.

— Какво те баламосва Йехова — промърмори той недоволено. — „Conspicuous consumption“. То на Запад е конспикюъс кънсампшън. А у нас всичко трябва да се казва на руски. Вече ти обясних що е то метросексуален.

— Помня — казах аз. — А защо метросексуалният се конти като педал?

— Как защо? За да сигнализира на околните, че покрай него минава тръба с кинти.

— А какво е тогава вампосексуален?

— Това, което ти трябва да станеш — отговори Балдур. — Точна дефиниция тук няма, всичко се крепи на усет.

— А защо трябва да стана такъв?

— За да настигнеш пулса на времето.

— А ако се изясни, че пулсът на времето в действителност не е такъв?

— Какъв е всъщност пулсът на времето, никой не може да знае — отговори Балдур, — защото времето няма пулс. Има само редакторски колонки за пулса на времето. Но ако няколко такива колонки кажат, че пулсът на времето е такъв и такъв, всички ще започнат да го повтарят, за да са в крак с времето. Макар че времето няма и крака.

— Та нима нормалният човек вярва на това, което пишат в редакторските колонки? — попитах.

— Че къде си виждал нормални хора? От тях може би са останали стотина души в цялата страна и всичките са под наблюдение на ФСБ. Нещата не са толкова прости. От една страна, времето няма нито пулс, нито крака. Но от друга страна, всички се стараят да си държат ръката върху пулса на времето и да вървят в крак с него, защото корпоративният модел на света редовно се обновява. В резултат на това хората си пускат готинки брадички и си слагат копринени вратовръзки, за да не ги изгонят от офиса, а на вампирите им се налага да участват в подобен процес, за да се слоят със средата.

— И все пак не разбирам какво е вампосексуален — признах си аз.

Балдур взе от масата епруветка, останала от урока по дискурс (на тапата имаше стикер с надпис „немска класическа философия, тип Филф. МГУ“) и изтръска в устата си останалата в нея прозрачна капка. Поразмърда устни, намръщи се и попита:

— Помниш ли единайсетия „Тезис за Фойербах“?

— Чий? — попитах аз.

— Как чий. На Карл Маркс.

Напрегнах си паметта.

— Ей сега... „Философите само са обяснявали по различен начин света, но работата се състои в това да го измениш“.

— Именно. Твоята задача не е да разбереш що е то вампосексуален, Рама. Твоята задача е да станеш такъв.

Балдур, разбира се, беше прав — теорията значеше малко в тази област. Но курсът по гламур не се свеждаше само до теория. Предоставиха ми „начален капитал“ — тежък блок запоени в пластмаса хилядорублеви банкноти и карта „Виза“, на която имаше зашеметяваща за мен сума — сто хиляди долара. Отчет за разходите не ми изискваха.

— Практикувай — каза Балдур. — Като свършат, кажи ми.

Мисля, че именно след това у мен се затвърди мисълта, че да бъдеш вампир е сериозна и надеждна работа.

На вампира се полагаше да се облича и да купува необходимото на две места — в магазин LovemarkX на площад „Въстание“ и в комплекса Archetypique boutique на улица „Пожарска“.

Аз, между другото, отдавна бях обърнал внимание на най-пошия белег на нашето време — навика да даваме чуждестранни имена на магазините, ресторантите и даже на написаните на руски романи, сякаш желяехме да кажем: ние не сме такива, ние сме напредничави, офшорни, евроремонтирани. Това отдавна не предизвикваше у мен нищо освен гадене. Но названията LovemarkX и Archetypique boutique ги виждах толкова често, че по неволя престанах да се дразня и ги подложих на анализ.

От теоретичния курс знаех, че с думата „loemarks“ в гламура се обозначават търговските марки, в които човек се встраива с цялото си сърце и вижда в тях вече не просто външни по отношение на себе си предмети, а скелета на своята личност. Очевидно „X“-икса в края беше данък на младежкия правопис — или на комсомолските корени (в търговската зала на видно място стоеше мраморен бюст на Маркс).

„Архетипик бутик“ се оказа цял комплекс от бутици, в които лесно можеше да се загубиш.

Изборът беше по-голям, отколкото в „Лавмаркс“, но аз не обичах това място. Носеха се слухове, че по-рано тук се е разполагала една от инспекциите на ГУЛАГ — дали геодезичното управление, или кадровата служба. Като разбрах за това, разбрах и защо Балдур и Митра наричат този обект „архипелаг гламур“ или просто „архипелагът“.

По стените на „Архетипик бутик“ в големи количества висяха снимки на скъпи спортни коли с майтапчийски надписи от рода на „таратайка №51“, „таратайка №89“ и тъй нататък. На касовата бележка

присъстваше един от тези номера и купувачът, назовал правилно марката на съответната кола, получаваше десет процента отстъпка.

Разбирах, че е обикновен рекламен трик — купувачът броди из *архипелага* в търсене на *таратайката* и се натъква на нови стоки, които след време ще може да сложи във въпросната таратайка. Но все пак взаимният магнетизъм на тези думи ми се струваше ужасяващ.

Имаше още един търговски обект, откъдето следваше да си купуваш джунджурии от рода на скъпи часовници и лули за пушене. Той се казваше Height Reason, *бутик за мислещия елит* (така беше позициониран в брошурата). На руски името се изписваше с една — и то странна — дума, „ХайТризон“.

Лулите не ми трябваха — аз не пуших. А що се отнася до скъпите часовници, то мен завинаги ме отблъсна от тях рекламата на Patek Philippe, от същата брошура. Там се казваше: „You never actually own a Patek Philippe. You merely look after it for the next generation“.^[9]

От „Криминале“ на Тарантино помнех как изглежда технологията за предаване на ценни хронометри на следващото поколение — във филма фигурираше часовник, който бащата на героя криел в правото си черво, докато лежал в японски лагер. Историята на бизнесмена Ходорковски правеше този сюжет напълно актуален и в нашите автономии. Впрочем именно оттогава многобройните снимки на Ходорковски зад решетките почнаха да ми се струват реклами на „Патек Филип“ — голите китки на държачия се за решетката предприемач правеха месиджа пределно достъпен. За моя вкус хронометърът „Патек Филип“ беше прекалено голям. Самият той може би щеше да мине, но виж, металната гривна...

Общо взето не ми се удаде да вляза в мислещия елит на нашата страна. Разбира се, като всички лузъри аз се утешавах с това, че сам не съм го поискал.

---

[6] „За онзи момък“ („За того парня“) — много популярна съветска естрадна песен на изпълнителя Лев Лещченко, по музика на Марк Фрадкин и текст на Роберт Рождественски. — Бел.прев. ↑

[7] Всъщност „бер“ („bear“, „bâr“) е точно такава дума-заместител, както и „медведь“. Кое то ни наемква, че англичаните и немците са точно толкова суеверни, колкото и славяните. Впрочем българската дума „мечка“ също е заместител. Думата „мечка“ е от

същия корен, от който е и думата „меч“ и който корен има значение „белег, рана“. Съответно думите „меч“ и „мечка“ означават — „този, който наранява“, „тази, която наранява“. — Бел.прев. ↑

[8] В оригинала — „... а *enfant terrible* — в ребенка, склонного теребить половые органы“: „... а *enfant terrible* — в детенце, склонно да подръпва полови органи“ — Бел. NomaD. ↑

[9] „Часовникът «Патек Филип» никога не е ваша истинска собственост. Вие просто го пазите за следващото поколение“ (англ.). — Бел.прев. ↑

ЙЕХОВА

Ако Балдур разясняваше всеки въпрос така конкретно, че беше мъчно да не схванеш същността му, то Йехова притежаваше друго достойнство. Той умееше с няколко думи да обозначи цяло смислово поле или да те ориентира в сложния лабиринт на понятията. Често прибегваше към неочаквани сравнения.

— Ако искаш да разбереш какво представлява човешката култура — каза той веднъж, — спомни си за жителите на Полинезия. Там има племена, обожествяващи технологията на белия човек. Особено важи за самолетите, които летят по небето и докарват всякакви вкусни и красиви неща. Такава вяра се нарича „карго-култ“. Аборигените строят ритуални летища, за да може, тъй да се каже, да дочакат кока-кола от небето...

В главата ми протече обичайната реакция от серията „всичко, станало не с мен, помня“.

— Не — казах. — Това са дивотии. Аборигените са разправяли така на американските антрополози, за да се отърват по-бързо от тях. Антрополозите все едно нямало да повярват, че те могат да имат други желания. Духовната същност на карго-култа е по-дълбока. Жителите на Меланезия, където възникнал той, били толкова потресени от подвизите на камикадзетата, че построили за тях ритуални летища, канейки техните души да се преродят на архипелага — в случай че не им стигне място в храма на Ясукуни.^[9]

— Не съм го чувал, интересно — каза Йехова. — Но това не променя нищо. Аборигените строят не само фалшиви писти. А и те правят самолети от насипи пръст, от пясък, от слама — сигурно за да има къде да живеят душите на камикадзетата. Тези самолети могат да бъдат много внушителни. Възможно е да имат по десет двигателя, направени от стари варели и кофи. От художествена гледна точка могат да бъдат шедьоври. Но самолетите от пръст не летят. Същото се отнася и за човешкия дискурс. Вампирът в никакъв случай не бива да го приема насериозно.

Разказах за този разговор на Балдур.

— Излиза, че аз също се уча да строя насипни самолети от пясък и слама?

Балдур ме измери с огнен поглед.

— И не само — отговори той. — Освен това ти се учиш да се гиздиш като педал. Та всички да си мислят, че покрай твоя самолет от пръст минава тръба с кинти, и да те мразят още по-силно. Забрави ли кой си. Рама? Ти си вампир!

Няколко дни размишлявах над думите на Йехова, докато четях интернет избрани образци на родния дискурс, в това число и опусите на мойто татенце за „плебса“ и за „отговорните елити“. Сега разбирах практически всичко в тях, включително препратките към други текстове, намеците и културните референции. Случваше се да са остроумни, фини и добре написани. И все пак Йехова беше прав — тези самолети не бяха предназначени за летене. Срецах много умни думи, но всички те кънтяха мъртво и нагло, като огърлицата на людоед, направена от заблудени европейски монети.

Ето какво записах в тетрадката си:

„Московският карго-дискурс се отличава от полинезийския карго-култ по това, че вместо манипулации с отломките на чужда авиационна техника се използват фокуси с фрагменти от зает жаргон. Терминологичният камуфлаж в статията на «експерт» изпълнява същата функция като ярко оранжевия lifejacket от падналия «Боинг» за африкански ловец на глави — това е не само разновидност на маскировката, но и бойна окраска. Естетическа проекция на карго-дискурса се явява карго-гламура, заставащ небогатата офисна младеж да се отказва от пълноценното хранене, за да си купи скъпа бизнес-униформа.“

Когато с гордост показах тази бележка на Йехова, той завъртя пръст на слепоочието си и каза:

— Рама, ти не си разбрал най-важното. Ти, изглежда, си мислиш, че московският карго-дискурс е вторичен по отношение на

нюйоркския или парижкия и в това е целият проблем. Но всичко въобще не е така. Всяка една човешка култура е карго-култура. И самолетите от пръст на едното племе не могат да бъдат по-добри, отколкото самолетите от пръст на другото.

— Защо? — попитах.

— Ами защото самолетите от пръст не се поддават на сравнителен анализ. Те не летят и нямат никакви технически характеристики, които могат да бъдат съотнесени. Те имат само една функция — магическата. А тя не зависи от броя на кофите под крилете и от техния цвят.

— Но ако около нас има единствено самолети от пръст, то какво копират хората? — попитах аз. — Та нали за да възникне карго-културът, трябва в небето да прелети поне един истински самолет.

— Този самолет е прелетял не в небето — отвърна Йехова. — Той е прелетял през човешкия ум. И това е бил Великият прилеп.

— Имате предвид вампирите?

— Да — каза Йехова. — Но сега е безсмислено да обсъждаме тази тема. Нямах достатъчно знания.

— Само един въпрос — казах. — Вие казвате, че цялата човешка култура е карго-култура. А какво строят тогава хората вместо самолети от пръст?

— Градове.

— Градове?

— Да — отвърна Йехова. — И всичко останало.

Опитах се да поговоря с Балдур, но той също отказа да обсъжда тази тема.

— Рано е — рече той. — Не бързай. Знанията трябва да се усвояват в определена последователност. Това, което минаваме днес, трябва да стане основа за онова, което ще узнаеш утре. Строежът на нова къща не бива да се започва от тавана.

На мен ми оставаше само да се съглася.

Още един социален навик, който трябваше да овладее, беше „вамподуховността“ (понякога Йехова казваше „метродуховност“, от което аз си направих извод, че е горе-долу едно и също). Йехова я определяше така: „престижно потребление на показ в областта на духа“. В практически план вамподуховността се свеждаше до демонстрации на достъпа до древни духовни традиции в зоната на

тяхната максимална закритост — в списъка влизаха фотосесии с Далай Лама, документално удостоверени запознанства със суфистки шейхове и латиноамерикански шамани, нощни хеликоптерни посещения на Атон и тъй нататък.

— Нима и тук е същото? — зададох аз горчивия и не напълно понятен въпрос.

— И тук, и навсякъде — каза Йехова. — И винаги. Погледни какво става по време на общуването между хората. Защо човек си отваря устата?

Аз свих рамене.

— Най-важната мисъл, която човек се опитва да предаде на другите, се състои в това, че той има достъп до много по-престижно потребление, отколкото биха могли да си помислят за него. Същевременно той се старее да обясни на околните, че техният тип потребление е доста по-малко престижен, отколкото са имали наивността да смятат. На това са подчинени всички социални маневри. Нещо повече, само тези въпроси предизвикват у хората устойчиви емоции.

— Въобще през живота ми се е случвало да срещна и други хора — казах аз с лека ирония.

Йехова ме погледна кротко.

— Рама — каза той, — ето, точно сега ти се опитваш да ми предадеш мисълта, че имаш достъп до по-престижно потребление от мен, а моят тип потребление, както казват сега, го духа под водата. Само че става дума за потребление в сферата на общуването. Именно за това движение на човешките души говоря и аз. Нищо друго няма да срещнеш у хората, колкото и да търсиш. Ще се променя само конкретният тип потребление, за който става дума. Може да бъде потребление на вещи, впечатления, културни обекти, книги, концепции, състояния на ума и тъй нататък.

— Отвратително — казах аз искрено.

Йехова вдигна пръст.

— Но човекът в никакъв случай не трябва да бъде презиран заради това — каза той. — Запомни хубаво, за вампира е също толкова срамно, както за човек, да се смее на кравата, понеже между краката ѝ се мотае уродливото тлъсто виме. Ние сме култивирали хората. Рама.

Затова трябва да ги обичаме и да ги жалим. Такива, каквито са. Освен нас никой друг няма да ги пожали.

— Добре — казах аз. — А какво трябва да се прави, когато някой от тях изкара своята снимка с Далай Лама?

— Трябва в отговор да му покажеш снимка, на която ти си до Христос, Буда и Мохамед... Впрочем по-разумно ще е, ако Мохамед го няма. Достатъчна е стрелка, сочеща към края на снимката, до която да пише „там е Мохамед“...

Ние често употребявахме думата „духовност“ и на мен в края на краищата ми стана интересно какъв е нейният смисъл. Докато изучавах тази тема по метода на случайните дегустации, обобщих наблюденията си в следната бележка:

„Духовността“ на руския живот означава, че главният произвеждан и потребяван продукт в Русия не е материалното благо, а тежкарееенето. „Бездуховност“ е неумението да тежкареееш по надлежния начин. Умението идва с опита и парите, затова няма нищо по-бездуховно (т.е. нетежкарско) от младшия мениджър.“

Курсът по гламур беше голям по обем, но почти не се запомняше на съзнателно ниво. В него имаше много дегустации — на мен ми се наложи да изпробвам невероятно количество нелепи образци, всеки от които добавяше ново топузче в чувала на жизнения опит, набъбващ зад гърба ми. И досега не мога да разбера как съм могъл да гълтам такива неща:

„шафрантийка \$%“

„blow-вам ви“

„cavalli №3“

„мноу!“

„баси Машата ц.“

„чечки“

Но набезите в мътната мъгла на чуждите души не бяха напразни. Аз все по-ясно осъзнавах случващото се наоколо. Натъкнех ли се на репортаж за сезона на променадните концерти в Архангелск или на статия за втория фестивал на подмосковските яхти на езерото Усойнишка мъгла, аз вече не се стеснявах заради осъзнаването на собственото си нищожество, а разбирах, че по мен водят огън идеологическите работници на режима, новите автоматчици на партията, дошли на смяна на закапечетата и ансамблите за народни танци.

Същото се отнасяше и за дискурса. Започвах да се досещам, че схватката между двама интелектуалци, в която единият влиза в ролята на вярно куче на режима, а другият безстрашно го атакува от всички възможни страни, не е идеологическа битка, а дует на устна хармоника и концертна, бекграунд, на чийто фон по-изгодно да изпъкне реалната идеология, сияеща от усойнишката мъгла.

— Ако гламурът е идеологията на режима — каза Йехова, — то за нас най-важните изкуства са пиар, джиар, биар и фиар. Или по-просто казано — рекламата.

„Джиар“, струва ми се, означаваше „government relations“. Какво е „биар“ и „фиар“, не знаех, но ме домързя да попитам.

На рекламата бяха посветени два урока. Ние изучавахме не човешките теории по въпроса (Йехова ги нарече шарлатанство), а единствено самата централна технология, еднакво отнасяща се до търговията, политиката и информацията. Йехова я определяше така: без никъде да се прибъгва към пряка лъжа, да се създаде от фрагменти на истината картина, която е свързана с реалността точно толкова, доколкото да се вдигнат продажбите. Звучеше просто, но имаше едно важно уточнение — ако връзката с реалността не може да вдигне продажбите (а тя по правило не може), то следва да се свържем с нещо друго. Именно през това иглено ухо и минаваха всички кервани.

Сред примерите, илюстриращи тази идея, беше и следният лингвогеометричен обект:

*За това не се говори.
Такова нещо не се забравя.
Ето корена на всичко.
Изворът, от който сме излезли всички ние — и ти,
и онези, които ти засега смяташ за „други“.
Не някъде там в Хималаите — а право в теб.
Реално и осезаемо.
Надеждно и сериозно.
Това е наистина.*

Пояснението беше следното:

„Бел. 3. Нетрадиционно позициониране на анално-фалическата пенетрация с привличане на контексти, ортогонални на стандартния дискурс на обекта.“

— А защо кръст? — попитах аз Йехова.

Йехова изтръска от епруветката върху пръста си капчица прозрачна течност, близна я и известно време се вглежда в невидимата далечина.

— Ти не си погледнал по-нататък — каза той. — „Защо кръст?“ — това е слоганът на концепцията.

Пример за прилагане на централната технология в политическия бизнес беше проектът за лоялистко младежко движение „True Batch на Надежда“ (служебен рубрикатор „[Surkoff_Fedayeen/built305](#)“). Проектът беше разчетен да събуди позитивен интерес сред англоезичните СМИ и се основаваше на цитат от късния Набоков, превеждащ ранния Окуджава:

*„Nadezhda I shall then be back
When the true batch out boys the riot...“^[10]*

Въпросът „защо тръбач?“ не възникна у мен. Краткият курс по реклама остана в миналото и ние се върнахме към общата теория на гламура.

Сега ми е малко смешно да си припомням тази важност, която придавах на своите тогавашни озарения, като ги записвах със спретнат почерк в учебната тетрадка:

„Потребността от научен комунизъм се появява тогава, когато изчезва вярата, че комунизмът може да бъде построен, а потребността от гламура възниква тогава, когато изчезва естествената сексуална привлекателност.“

Впрочем след запознаването със стативите „подиумно месо 05–07“ и „*шахидките на Велзевул ultimate*“ (някакъв вампир-женомразец беше нарекъл така манекенките) тази мисъл бе подложена на важно уточнение:

„Всичко не е дотам просто. Какво значи естествена сексуална привлекателност? Когато разглеждаш от близко разстояние момиче, смятано за еталон на красотата, се виждат порите по кожата ѝ, косъмчета, пукнатинки. Всъщност това е просто глупаво младо животно, намазано с френски крем. Усещането за красота и безобразие се ражда, когато се отдалечиш от разглеждания обект и чертите на лицето се редуцират до схематична картинка, която се сравнява със съхраняващите се в съзнанието мултипликационни шаблони. Откъде се вземат тези шаблони, не е ясно — но има подозрения, че в наши дни ги доставя вече не инстинктът за размножаване, направляван от генетичния код, а индустрията на гламура. В автоматиката такова принудително управление се нарича «override». И тъй, гламурът е толкова неизчерпаем, колкото и дискурсът.“

Имаше и смешни моменти. Един образец попадна в моята програма два пъти, под различни номера. Беше обозначен така:

„куратор на художествени проекти Rh4“

Червената течност принадлежеше на дама на средна възраст, тя действително приличаше на шахидка. Нея я бяха включили в списъците си и Балдур, и Йехова — по тяхно мнение кураторката се подвизаваше точно по средата между гламура и дискурса и беше безценен източник на информация. На мен не ми се стори така. Темата на дегустацията беше изучаването на вътрешния свят на съвременния художник, но кураторката не владееше даже професионалния жаргон — тя се ровеше за него из интернет. Затова пък се изясни трогателен личен детайл — тя бе изпитала оргазъм само веднъж през живота си, когато пиян любовник я бе нарекъл полова въшка на компрадорския капитал.

Изказах пред Йехова своето недоумение и чух, че именно това ѝ преживяване било целта на урока, тъй като напълно разкривало темата. Не повярвах. Тогава той ми даде да опитам още трима художници и един галерист. След което записах в тетрадката си следната бележка:

„Съвременният художник е анална проститутка с изрисуван задник и защита уста. А галеристът е човек, който се изхитрява да ѝ бъде сутенър на духа, независимо от абсолютната бездуховност на ставащото.“

Писателите (които ние също минахме в курса по гламур) не бяха кой знае колко по-добри — след запознанството с техния статив аз записах в тетрадката:

„Кое е най-важното за писателя? Да има злобно, помрачено, ревниво и завистливо его. Ако то е налице, то

всичко останало ще си дойде от само себе си.“

Разнородните критици, експерти, мрежови и вестникарски културолози (към този момент аз си бях изяснил най-сетне какво е това) влизаха в програмата по линията на дискурса. Половинчасова екскурзия из тяхната вселена ми позволи да формулирам следното правило:

„Временният ръст на пичата въшка е равен на височината на обекта, върху който тя седи, плюс 0,2 милиметра.“

Последната бележка в курса по гламуродискурс гласеше:

„Най-перспективната технология за прокарване на гламура на съвременния етап става антигламурът. «Разобличаването на гламура» инфилтрира гламура даже в онези тъмни кътчета, в които той за нищо на света не би проникнал сам.“

Не всички дегустации имаха понятна цел. Балдур често ме караше да надникна в друг човек само за да се запозная с марка испански обувки от крокодилска кожа или линия мъжки одеколони от Кьолн. Куртоазен английски икономист попадеше в гламурния списък като специалист по сортовете скъп кларет, а след него вървеше запознанството с японски моделиер, произвеждащ най-добрите в света вратовръзки от коприна (както се изясни, той беше син на обесен). Естествено, ставащото ми се струваше напразно пилеене на моите сили.

Но скоро започнах да разбирам, че целта на тези пътешествия беше не само поглъщането на информация, а и трансформация на цялото ми мислене.

Работата е там, че между умствения процес на вампира и на човека има важна разлика. Когато мисли, вампирът използва същите ментални конструкции, както и човекът. Но неговата мисъл се движи между тях по друг маршрут, който се отличава от предсказуемото човешко мислене така, както благородната траектория на носещия се през сумрака прилеп се отличава от кръженето на градския гълъб над зимното бунище.

— Най-добрите сред хората са способни да мислят почти като вампири — каза Балдур. — Те наричат това гениалност.

Коментарът на Йехова беше по-сдържан.

— Относно гениалността не съм сигурен — каза той. — Гениалността не се поддава на анализ, нито на обяснение. А тук всичко е доста прозрачно. Мисленето става вампирическо тогава, когато количеството дегустации преминава в ново качество на асоциативните връзки.

Технически моят мозък вече беше готов да работи поновому. Но инерцията на човешката природа си вземаше своето. Аз не схващах много неща, които бяха очевидни за моите ментори. Това, което им се струваше логически мост, често за мен беше смислова пропаст.

— Гламурът има два главни аспекта — каза на един от уроците Йехова. — Първо, изгарящият, невероятно мъчителен срам от нищетата и убогостта на своя бит и от телесната си безобразност. Второ, отмъстителното злорадство при вида на нищетата и убогостта, които друг човек не е успял да скрие...

— Но как така? — изумих се аз. — Та нали гламурът е секс, изразен чрез пари. Във всеки случай нещо привлекателно. Къде го тук?

— Мислиш като човек — каза Йехова. — Я ти самият ми кажи къде го тук?

Замислих се. Но нищо не ми дойде наум.

— Не знам — казах.

— Нищо не бива убого или безобразно само по себе си. Необходима е точка на съотнасяне. За да разбере момичето, че е изрод без пукната пара, тя трябва да отвори гламурно списание, където ще й покажат супербогата красавица. Тогава тя ще има с какво да сравнява себе си.

— А защо му е нужно това на момичето?

— Хайде, обясни го сам — каза Йехова.

Замислих се.

— Нужно е... — и изведнъж вампирската логика на правилния отговор ми стана очевидна. — Нужно е, за да може тези, които гламурните списания превръщат в изроди без пукната пара, да продължат да ги финансират от оскъдните си средства!

— Правилно, браво. Но това не е най-важното. Ти говориш за финансирането на гламура, а каква е неговата цел?

— Гламурът движи напред икономиката, защото неговите жертви започват да крадат пари? — изстрелях напосоки аз.

— Това е твърде човешка логика. Но ти не си икономист. Рама, ти си вампир. Съсредоточи се.

Мълчах — нищо не ми идваше наум. Като изчака около минута, Йехова каза:

— Целта на гламура е именно животът на човека да минава в облак от позор и презрение към себе си. Такова състояние, наречено „първороден грях“, е пряк резултат от потреблението на образите на красота, успех и интелектуален блясък. Гламурът и дискурсът потапят своите потребители в убогост, идиотизъм и нищета. Тези качества, разбира се, са относителни. Но страданието, което доставят, е истинско. В това преживяване на позор и убогост минава целият човешки живот.

— А защо е нужен първородният грях?

— За да постави човешкото мислене в строги рамки и да скрие от човека неговото истинско място в симфонията на хора и вампири.

Досещах се, че думата „симфония“ в този контекст означаваше нещо като симбиоза. Но все едно си представих огромен оркестър, където на диригентския пулт стои Йехова — в черен сюртук и с омазана с кръв уста. Помислих и казах:

— Добре. Мога да разбера защо гламурът е маскировка. Но защо казваме същото и за дискурса?

Йехова затвори очи и някак си заприлича на учителя на джедаите Йода.

— През Средните векове никой не е мислил за Америка — каза той. — Нея не се е налагало да я маскират просто защото на никого не му идвало наум да я търси. Тъкмо това е най-добрата маскировка. Ако ние искаме да скрием от хората някакъв обект, достатъчно е да направим така, че за него никой никога да не мисли. За целта е

необходимо да държим под наблюдение човешкото мислене, тоест да контролираме дискурса. А властта над дискурса принадлежи на този, който задава границите му. Когато границите са установени, извън техните предели може да скрием цял свят. Именно в него се намираш ти сега. Съгласи се, че светът на вампирите е замаскиран нелошо.

Кимнах.

— Освен това — продължи Йехова — дискурсът е също и магическа маскировка. Ето ти пример. В света има много зло. Никой от хората няма да започне да оспорва това, нали така?

— Така е.

— Но по въпроса кое точно се явява източникът на злото, ежедневно спорят всички вестници. То е едно от най-поразителните неща на света, доколкото човек е способен да разбира природата на злото без обяснения, просто по инстинкт. Да се направи така, че тя да стане непонятна, е сериозен магически акт.

— Да — казах тъжно. — Това, изглежда, е истина.

— Дискурсът служи за нещо като бодлива тел с течащ по нея ток — само че не за човешкото тяло, а за човешкия ум. Той отделя територията, в която не бива да се влиза, от територията, която не може да се напуска.

— А каква е тази територия, която не може да се напуска?

— Как каква? Та точно това е гламурът! Отвори кое да е лъскаво списание и погледни. В центъра е гламурът, а по краищата е дискурсът. Или обратното — в центъра е дискурсът, а по краищата — гламурът. Гламурът винаги е обкръжен или от дискурс, или от пустота и човек няма накъде да бяга. В пустотата няма какво да прави, а през дискурса не може да си пробие път. Остава му само едно — да тъпче гламура.

— А защо е нужно това?

— Гламурът има още една функция, за която досега не сме говорили — отвърна Йехова. — Именно тя се явява най-важната за вампирите. Но сега е рано да я обсъждаме. За нея ще разбереш след Великото грехопадение.

— А то кога ще се случи?

Йехова отговори на този въпрос с мълчание.

Ето така, глътка по глътка и крачка по крачка аз се превръщам в културно подкован метросексуал, готов да се гмурне в самото сърце на мрака.

---

[9] Ясукуни — известен японски шинтоистки храм, намиращ се в Токио. Отличава се от мнозинството шинтоистки храмове по това, че в него се кланят не на духовете-ками, а на душите на воините, паднали за Япония и Императора, който е и върховното божество на храма. — Бел.прев. ↑

[10] „Надежда, аз ще дойда там, когато точната тайфа безредиците изпичоса...“ — англ. — Бел.авт.^[11] ↑

[11] Цитираният „превод“ на Набоков всъщност не е точно превод. Оригиналният цитат от „Сантиментален марш“ на Окуджава е „Надежда, я вернусь тогда, когда трубач отбой сыграет“. („Ще дойда аз тогаз, Надежда, тръбачът щом отбой изсвири“). Набоков не превежда реално втория стих, а добавя английски стих, звукоподражателен на руския. Пелевин на свой ред превежда този английски стих на руски с точния му смисъл. — Бел.прев. ↑

КАРТОТЕКАТА

По думите ми може да изглежда, че съм станал вампир без всякаква вътрешна борба. Не е вярно.

В първите дни се чувствах така, сякаш ми бяха направили тежка мозъчна операция. Нощем сънувах кошмари. Потъвах в бездънно черно блато, обкръжено с пръстен от каменни монолити, или изгарях в устата на тухлено чудовище, където кой знае защо бяха спретнали пещ. Но по-тежък от всеки кошмар беше моментът, когато се събуждах и усещах новия център на своята личност, стоманената сърцевина, която нямаше нищо общо с мен и едновременно с това бе моята същност. Така възприемах аз съзнанието на езика, влязъл в симбиоза с моя ум.

Когато ми израснаха двата изпаднали кучешки зъба (те бяха същите като старите, само че малко по-бели), кошмарите свършиха. По-точно аз просто престанах да ги възприемам като кошмари и се примирих, че сънувам такива сънища — нещо подобно ми се наложи да извърша, когато тръгнах на училище. Душата ми идваше на себе си, както малко по малко оживява окупиран град или се размърдват пръстите на изтръпнала ръка. Но аз имах чувството, че и денем, и нощем ме наблюдава невидима телевизионна камера. Беше поставена вътре в мен и едната ми част следеше чрез нея другата.

Отидох до вкъщи за багажа си. Стаята, където премина моето детство, ми се стори мъничка и тъмна. Сфинксът в коридора изглеждаше като кичозна карикатура. Майка ми, като ме видя, кой знае защо се смути, сви рамене и се прибра в стаята си. Аз не усещах никаква връзка с мястото, където бях живял толкова години — всичко тук беше чуждо. Събрах набързо необходимите неща, хвърлих в чантата лаптопа си и тръгнах обратно.

След уроците на Балдур и Йехова на мен ми оставаше време — и аз взех да изследвам по малко своето ново жилище. Течната

библиотека в кабинета на Брама от самото начало предизвикваше у мен любопитство. Досещах се, че към нея трябва да съществува каталог, и скоро го намерих в чекмеджето на секретера. Представляваше албум в подвързия от странна кожа, подобна на змийска; Беше попълнен на ръка — на всяко чекмедже от картотеката съответстваха чифт страници, съдържащи номерата на епруветките, забележки и кратки коментари.

В каталога имаше раздели, които по забавен начин напомнях програмата на видеосалон. Най-големият дял се оказа еротичният — беше разделен на епохи, страни и жанрове. Имената на действащите лица впечатляваха — във френския блок фигурираха Жил дьо Рец, мадам дьо Монтеспан, Анри IV Бурбон и Жан Маре (неразбираемо беше по какъв начин са успели да запазят червената течност на всички тези хора, па дори и в микроскопични дози).

Във военния раздел на каталога присъстваха Наполеон, един от късните шогунни от династията Токугава, маршал Жуков и различни селебритита от времето на Втората световна, в това число и въздушните асове Покришкин, Адолф Галанд и Ханс Улрих Рудел. Някои от тези лица бяха представени и в еротичния раздел, но аз реших, че това са съименници или въобще някакъв условен шифър, след като видях такава позиция: *„Ахтунг Покришкин. Руското гей-комюнити през четиресетте години на двајсети век.“*^[11]

Военният и еротичният раздел предизвикаха у мен изгаряш интерес — и както става винаги в живота, последва и също такава изгарящо разочарование. Еротичната и военната част на картотеката бяха някъде другаде — чекмеджетата се оказаха празни. Епруветки с препарати оставаха само в три раздела — „майстори на маски“, „пренатални преживявания“ и „литература“.

Не изпитвах никакъв интерес към майсторите на маски, които събираше покойният Брама (колекцията му висеше по стените). Към литературния раздел също — там имаше множество имена от училищната програма, но аз още помнех гаденето, които те предизвикваха у мен в час. „Пренаталните преживявания“ провокираха у мен къде-къде повече любопитство.

Доколкото разбирах, ставаше въпрос за опита на човешкия плод в утробата. Аз даже не можех да си го представя. Сигурно, мислех си, някакви проблясъци на светлина, приглушени звуци от околния свят,

бученето на майчините черва, натиск върху тялото — с две думи, нещо неопикуемо, един вид кръжене в безтегловност в кръстоска с увеселително влакче.

След като се реших, набрах в пипетката няколко капки от епруветката с наименование „Italy — («, капнах ги в устата си и седнах на дивана.

Със своята несвързаност и нелогичност преживяването приличаше на сън. Уж се връщах от Италия, където не успях да си довърша работата, която очаквах от мен — нещо, свързано с каменоделство. Беше ми тъжно, защото там останаха много свидни на сърцето ми неща. Виждах сенките им — беседки сред лозите, мънички карети (бяха детски играчки, споменът за които се беше запазил особено отчетливо), въжена люлка в градината...

Но аз вече бях на друго място, подобно на московска гара — сякаш уж бях слязъл от влака, мушнах се бях в една небиеща на очи врата и бях попаднал в специализирана сграда, подобна на научен институт. Нея тъкмо я преоборудвах — местеха мебелите, сваляха стария паркет. Реших, че трябва да се измъкна на улицата, и тръгнах нанякъде по дълъг коридор. Отначало той като охлюв се завърташе на едната страна, а после, след една кръгла стая, взе да се развърта на другата...

След дълго блуждаене по този коридор видях в стената прозорец, погледнах през него и разбрах, че изобщо не съм се приближил до изхода, а само съм се отдалечил от него, като съм се изкачил няколко етажа над земята. Реших да попитам някого къде е изходът. Но все едно напук, хора наоколо не се виждаха. Не исках да се връщам обратно по коридора-охлюв и започнах да отварям всички врати подред в опит да намеря някого.

Зад едната врата се оказа кинозала. В нея тъкмо чистеха — миеха пода. Попитах работещите как да се измъкна навън.

— Ами ей на — каза ми някаква жена в синя престилка, — давай направо по улея. Ние така се пързалиме.

Тя ми показа отвор в пода — от него надолу тръгваше зелена пластмасова шахта, подобна на тези в аквапарковете. Такава система за транспортиране ми се видя съвременна и прогресивна. Спираше ме само опасението, че якето ми може да заседне в тръбата — проходът

изглеждаше твърде тесен. От друга страна, жената, която ме посъветва да се възползвам от този маршрут, беше бая дебела.

— А вие самата така ли се спускате? — попитах.

— Че как — отвърна жената, наведе се към тръбата и изсипа в него легена, който беше в ръцете ѝ — мръсна вода с някаква перушина. Мен това не ме учуди, само си помислих, че сега ще ми се наложи да чакам, докато тръбата изсъхне...

Тук преживяването завърши.

До този ден аз вече бях погълнал достатъчно дискурс, за да разпозная символите в съня. Даже се досетих какво може да означават знаците на епруветките. Явно ако опитът „Italy-(\“ с нищо не завършваше, то стоящият до него \»France-)\“ завършваше със скока на лирическият герой в шахтата. Но не се заех да проверя тази догадка — по своя емоционален спектър пренаталният опит не беше от най-приятните и напомняше грипно бълнуване.

След този случай си спомних известното сравнение: тялото в майчината утроба прилича на автомобил, в който се качва готовата за пътуване душа. Само че тя кога се качва там — когато започват да сглобяват автомобила или когато е вече готов? Тази постановка на въпроса, разделяща поддръжниците и противниците на аборта на два непримирими лагера, както се оказа, не беше задължителна. В погълнатия от мене дискурс бяха представени и по-интересни възгледи по този въпрос. Сред тях имаше например такъв: душата изобщо никъде не се качва и животът на тялото прилича на радиоуправляем дрон. Съществуваше и още по-радикален подход — даже да не е пътешествието на дрон, а просто триизмерен филм за такова пътешествие, по някакъв начин насочен към неподвижно огледало, което именно е душата... Колкото и да е странно, тази гледна точка ми се струваше най-правдоподобна — сигурно защото в моето огледало до момента се бяха отразили твърде много чужди филми, а самото то наникъде не беше мръднало и значи действително е било неподвижно. Но що за огледало е това? Къде се намира то? И тук разбрах, че отново мисля за душата, и настроението ми се развали.

След ден-два в едно от чекмеджетата на картотеката се намери заблудена епруветка. В нея имаше по-малко течност, отколкото в останалите. Индексът ѝ не съвпаднаше с индекса на чекмеджето — проверих го по каталога и видях, че препаратът се нарича „Rudel

ZOO“. От бележките следваше, че иде реч за германския летец Ханс-Улрих Рудел. Препаратът се отнасяше не към военния раздел, а към еротичния. Това беше единствената запазила се епруветка оттам.

Дегустацията последва незабавно.

Нищо, свързано с бойни действия, не видях, ако не се броят размитите спомени за един коледен полет над Сталинград. Никакви световноизвестни злодеи също нямаше. Материалът се оказа напълно битов — Ханс-Улрих Рудел беше запечатан по време на своето последно посещение в Берлин. С черно кожено палто, с някакъв невероятен орден на шията, той снизходително се съвокупляваше с побледняла от щастие гимназистка край метростанция „Зоо“ — почти без да се крие, на чист въздух. Освен еротичната програма в препарата бе останал спомен за огромен бетонен зикурат с площадки за зенитна артилерия.^[12] Това съоръжение изглеждаше толкова нереално, че у мен възникнаха съмнения за достоверността на случващото се. По всичко останало приличаше на стилин порнофилм.

Трябва да си призная, че аз го гледах не веднъж и не два пъти, Рудел имаше лице на интелигентен шлосер, а ученичката напомняше рисунка от рекламата на маргарин. Както разбрах, интимните срещи на непознати хора около спирка „Зоо“ станали традиция в Берлин малко преди падането му. Радостта в последните арийски съвокупления била малко — казвал си думата недостигът на витамини. Мен ме порази, че в промеждутъците между бойните полети Рудел мятал диск на летището като някакъв гръцки атлет. Аз това време си го представях по съвсем друг начин.

След още няколко дни все пак изпробвах препарат от литературния раздел. Покойният Брама беше голям ценител на Набоков — потвърждаваха го портретите по стените. В библиотеката му имаше не по-малко от тридесет препарата, така или иначе свързани с писателя. Сред тях имаше и такива странни епруветки като например „Пастернак + 1/2 Набоков“. Не беше ясно какво се има предвид тук. Дали идеше реч за неизвестна глава от личния живот на титаните, или пък бе опит да се смесят техните дарования в алхимична реторта в определени пропорции.

Именно този препарат ми се прииска да изпробвам. Но ме очакваше разочарование. Никакви видения не ме посетиха след дегустацията. Отначало реших, че в епруветката има просто вода. Но

след няколко минути кожата между пръстите ме засърбя, а после ми се прииска да пиша стихове. Взех химикалка и бележник. Но желанието, за съжаление, не означаваше, че у мен се е открила поетична дарба — стиховете се гъчкаха един в друг, но не искаха да се излеят в нещо завършено и цялостно.

След като издрасках половин бележник, родих следното:

*За калината твоя,
твоя рязан тендер с откат,
твоя сняг светлосин
и присвяткащи куполи — твоите „буркани“...*

След това вдъхновението се натъкна на непреодолима бариера. Встъплението подразбираще някакво ответно „аз на теб...“. А с това не беше лесно. Наистина, мислех си аз, като се опитвах да погледна ситуацията през очите на лирическият герой — какво всъщност да ти дам „аз на теб“ за рязан тендер с откат? Идваха ми наум много достойни отговори на народен език, но в стиховете те бяха неуместни. „Майстор на езика — спомних си аз нечии думи за Пастернак, — той не обичаше псувните...“ Освен с псувните думата „откат“ се римуваше с „гад“ и „автомат“. Там Пастернак не щеше. А на други места не искаше Набоков.

Аз реших, че поетичният експеримент с това е приключил и станах от дивана. Изведнъж у мен възникна усещането за някаква назряваща в гърдите ми щастлива вълна, която трябваше всеки момент да се изтръгне навън и да облее с бляскава пяна цялото човечество. Въздъгнах дълбоко и й позволих да се излее навън. След това ръката ми записа:

*My sister, do you still recall
The blue Hasan and Khalkhin-Gol?^[13]*

И това беше всичко. Най-накрая само в главата ми хлопна някакво безумно тристепенно възклицание от типа на „хлас хламида

хакамада“ и лампата на музата угасна.

Възможно е несъвършенството на този опит да беше предизвикано от недостига на емоционални строителни материали в моята душа. Та нали даже на най-великия архитект му трябва тухли. А в случая с Набоков работата можеше още да е и в недостатъчния ми английски речников запас.

Но експериментът не можеше да се нарече безполезен. От него разбрах, че съществува начин да се ограничи обемът на информация, съдържаща се в препаратата — никакви сведения за личния живот на поетите нямаше в него.

Реших да попитам за това Митра.

— Ти какво, да не се навря в библиотеката? — попита той недоволно.

— Ами, да.

— Не пипай нищо. Да не ти е малко материалът по време на занятията? Мога да помоля Йехова да те натовари...

— Добре, повече няма да пипам — казах. — Но обясни ми как се получава така, че в образца остава само едно свойство? Например само свързано със стихосложението. И няма никакви картинки?

— Дестилация. Има си специална технология. Червената течност минава през цилиндрична спирала в шлем върху главата на вампир чистач. Той изпада в особен транс и се концентрира върху този аспект на опита, който трябва да се запази. При това всички останали фракции опит се гасят с помощта на химически субстанции, които приема чистачът. Така се прави, за да се отдели нужният аспект информация и да се премахне всичко останало. Човешкият опит е вреден и разрушителен. А в големи дози е просто смъртоносен. Защо, според теб, хората мрат като мухи? Именно заради своя жизнен опит.

— А защо тогава гълтам този опит с цели кофи на уроците?

— Това е друго — рече Митра. — На теб специално ти дават непречистени препарати, за да може, така да се каже, да набереш баласт.

— За какво ми е той?

— Ако корабът няма баласт, той ще се прекатури и ще потъне. А ако пуснеш в него малко вода — същата като тази зад борда — той придобива устойчивост. Трябва да си готов за всякакви преживявания.

Това е като ваксина. Неприятно е, разбира се, но няма как. Влиза в програмата за обучение на всеки вампир.

Даже и без забраната нямаше да експериментирам повече с картотеката. Митра беше прав — на мен ми се налагаше да поглъщам куп препарати по време на дневните си уроци. Да се занимавам със същото самичък, в свободното си време, би било патология.

Но мен много ме интересуваше един въпрос.

От разговора с Енлил Маратович аз разбрах, че вампирите смятат хората за нещо като доен добитък, специално култивиран, за да служи за източник на храна. На мен ми беше трудно да го повярвам. И не само защото на човечеството му се отреждаше твърде жалка роля.

Работата беше там, че никъде не виждах, тъй да се каже, самия механизъм на доенето. Ухапването, с чиято помощ вампирът се запознаваше с чуждия вътрешен свят, явно не беше достатъчно за изхранване. Беше само кръвен анализ. Значи би трябвало да съществува друг метод.

Опитах се да си представя как изглежда този процес. Може би, мислех си аз, вампирите поглъщат червена течност, събрана за медицински цели? Или някъде в третия свят съществуват плантации, на които специално развъждат хора?

Тези теми често се срещаха в масовата култура. Спомних си филма „Островът“^[14], в който наивните, инфантилни хора, предназначени за разфасоване за резервни части, ги отглеждаха дълбоко под земята — те се разхождаха по стерилните коридори по бели анцузи и се надяваха, че все някога ще им провърви в живота... А във филма „Блейд: Троица“^[15] имаше фабрика със запечатани във вакуумни пакети коматозници, които произвеждаха червената течност за изхранване на вампирите, без даже да идват на себе си.

Нима всичко стои именно така?

Имаше и друга загадка. Вампирите ядяха обикновена човешка храна. След занятията аз на няколко пъти обядвах с Балдур и Йехова — и този процес не включваше в себе си никаква готика. Ходехме в един ресторант средна ръка на „Садовая“, където ядяхме суши. Всичко си беше съвсем по човешки. Наистина веднъж Йехова си поръча чаша пресен доматен сок — и докато го пиеше, движейки голямата си адамова ябълка, това ми се стори дотолкова отблъскващо, че сериозно се усъмних в способността си да стана вампир. Никакви други

действия, напомнящи кръвосмучене или поне намекващи за него, нито Балдур, нито Йехова не извършиха пред мен нито веднъж.

Може би червената течност се приемаше в специални ритуални дни?

Опитвах се да разпитам Балдур и Йехова за технологията на нейната употреба, но всеки път получавах все същия отговор, който ми даде Енлил Маратович — рано е да се говори за това, изчакай Великото грехопадение.

Явно, мислех си аз, ме очаква специална инициация, след която вампирите ще ме признаят за свой и ще ми открият своите мрачни тайни. И тогава, мислех си аз и свивах юмруци, заедно с тях ще започна... Може би на мен тогава даже ще ми се иска. Каква мерзост...

Впрочем като малък кюфтетата също ми се струваха мерзост. Но ме научиха на тях в края на краищата.

Имах надежда, че отговорът на въпросите ми би могъл да се намери някъде из картотеката. Прелистих каталога още веднъж и действително намерих нещо любопитно.

Беше странна бележка на предпоследната страница на каталога. В отделна клетка се намираще препарат, обозначен така:

„История: Поддръжка на ухапването + Командата на Прилепа“

Клетката беше чак до тавана. Като я отворих, не видях обичайния статив с епруветки. Вместо това открих червена кутийка, подобна на калъф за скъпа перодръжка. Вътре лежеше епруветка — същата като всички останали, само че с червена запушалка. Бях заинтригуван.

Щом дочаках вечерта, аз се реших на дегустация.

Отговор на главния си въпрос не намерих. Но узнах много интересни неща от друга област.

Най-накрая разбрах защо ухапванията на Брама и Енлил Маратович бяха неосезаеми. По-рано си мислех, че е заради някакво анестезиращо вещество, което се впръсква в раничката, както при ухапването на големите тропически кръвопийци. Но грешах.

Оказа се, че между ухапвания и хапещия възникваше мигновен психически контакт, подобие на садомазохистичен тандем по схемата „палач-жертва“. Този процес практически не се осъзнаваше от жертвата. Тялото усещаше ухапването и разбираше всичко случващо се — но не на ниво човешка личност, а един етаж по-надолу, в зоната на връзките и валентностите на животинския мозък. Сигналят не успяваше да се изкатери по-нагоре, защото жертвата все едно получаваше мощен шамар, който я вкарваше в кратковременен ступор и блокираше всички стандартни реакции.

Ролята на шамара се изпълняваше от специална психическа команда, която изпращаше езикът. Вампирите я наричаха „Крясъкът на Великия прилеп“. Нейната природа ми беше неясна, но със сигурност крясъкът не беше физически звук. Тази команда беше на много милиони години — тя притежаваше такава сила, че мигновено подчиняваше даже едър динозавър.

Работата тук не беше в насилственото потискане на чуждата воля. По-скоро напомняше своеобразен биологически пакт, сформирал се за много милиони години — покорното животно споделяше своята кръв, но запазваше живота си. Крясъкът на Великия прилеп се отнасяше към съвсем друга земна епоха, но древните области на мозъка все още помнеха целия свързан с нея ужас.

За съжаление, препаратът от червения калъф беше щателно пречистен и не съдържаеше информация кой е използвал тази команда в древността. Затова пък се изясниха някои научни детайли. Например узнах, че командата не се фиксираше от висшите психически центрове, тъй като целият свързан с нея процес заемаше всичко на всичко триста и петдесет милисекунди, което беше по-малко от праговата продължителност на събитията, фиксирани от човека и другите едри животни. В паметта на ухапвания не оставаше нищо — а даже и да оставаше, то защитната реакция на мозъка беше незабавното изтласкване.

Какво чувстваха хората по време на ухапването? Реакцията леко се различаваше. Можеше да бъде ирационална тъга, лошо предчувствие, внезапна слабост. В главата се появяваха неприятни мисли. Припомнях се умрели роднини, просрочени кредити, пропуснати футболни репортажи — умът на жертвата сам замаскираше ставащото по всички достъпни начини. Навярно това

беше най-необичайният от всички изобретени от еволюцията защитни механизми.

Същевременно узнах и тайната на своите нови кучешки зъби. Те бяха, както вече казах, с обичайния размер и форма и практически по нищо не се отличаваха от моите собствени — само дето бяха малко побели. Както се изясни, кожата на жертвата пробиваха не самите зъби, а генерираният от тях електрически разряд, нещо като искрата в запалка с пиезокристал. Електрическите жлези се разполагаха в небцето на вампира, по краищата на втория мозък — там, където по-рано се намираха сливиците. След разряда над раничката в кожата на ухапвания възникваше мъничка зона на вакуум, в която се засмукваха няколко капки кръв. Ухапването се съпровождаше от рязко и практически невидимо тръсване на главата — вампирът улавяше капките кръв в полет и ги притискаше с език към небцето, след което започваше дегустацията. По кожата на ухапвания в идеалния вариант не оставаха никакви следи. В краен случай там можеше да паднат една-две капчици червена течност — кръвотечение след ухапването нямаше никога. За жертвата то беше напълно безвредно.

Освен тези сведения препаратът съдържащо нещо като инструкция на тема „как да се държим по време на ухапване“. Това бяха съвети от тактически характер.

На вампира се препоръчваше да се престори, че иска да каже тихо нещо на жертвата. Трябваше да се съблюдава предпазливост — околните не биваше да си помислят, че вампирът плюе в ухото на жертвата, шепне й непристойни неща, вдъхва аромата на чужд парфюм и тъй нататък — колкото са защитниците на обществения морал, толкова интерпретации би могло да има.

И всичко това тепърва ме очакваше.

Художникът Дейнека има такава картина — „Бъдещи летци“: млади момчета на брега мечтателно гледат в небето към лекия контур на далечен самолет. Ако аз рисувах картина „Бъдещ вампир“, тя би изглеждала така: блед юноша седи в дълбоко кресло край черната дупка на камината и запленено гледа снимка на прилеп.

---

[11] В руския жаргон „ахтунг“ е една от грубите думи за хомосексуален мъж. Приблизителен аналог в българския е „швестер“.

В случая има игра на думи и със значението внимание като предупреждение за немските летци. — Бел.прев. ↑

[12] Така наречената „Flakturm“ — Зенитна кула. — Бел.прев. ↑

[13] „О, сестро, спомняш ли си още тоз син Хасан и Халкин-Гол?“ (англ.) Отпратка към романа „Ада“ на Набоков. Оригиналното двустичие, свързано с любовната история между Ада и братовчед ѝ (оказал се неин роден брат) Ван Вийн. Оригиналът гласи: „My sister, do you still recall the blue Ladore and Ardis Hall“ (О, сестро, спомняш ли си още тоз син Ладор и Ардис Хол). — Бел.прев. ↑

[14] The Island. Американски научнофантастичен филм от 2005 година, режисьор Майкъл Вей. — Бел.прев. ↑

[15] „Блейд: Троица“ (англ. Blade: Trinity) — фентъзи филм от 2004 година, продължение на филма „Блейд 2“, последен филм от трилогията „Блейд“. Режисьор Дейвид С. Гойер, по мотиви от комиксите на Марвъл за полувампира Блейд. — Бел.прев. ↑

ПЪРВО УХАПВАНЕ

Митра ми позвъни, за да разбере как я карам.

— Нормално — отвърнах му аз мрачно. — Само дето тая норма не ми се харесва особено.

— Говориш образно — изкикоти се Митра. — Езикът ни прави интересни събеседници. Ние даже имаме пословица: „Езикът и до Киев ще те доведе“...

— А какви други пословици имат вампирите? — попитах аз.

— Например такава: „Дума по такваз да каже майка и баща не жали даже“. Смисъла нали не трябва да го обяснявам?

— Не трябва.

— Не разбирам защо си мрачен. Поне схващаш ли, че сега си съвсем друго същество? Много по-образовано, по-съвършено? Повисше интелектуално?

— И на това друго същество са му се натрупали много въпроси. А на тях никой не ще да отговаря.

— Изчакай, скоро ще знаеш повече, отколкото искаш. Всяко нещо с времето си. Сега например е време да те предупредя за още едно нещо. За да не бъде за тебе шок.

— Какво пък сега? — попитах разтревожено.

Митра се засмя.

— Ти, изглежда, вече си в шок. Скоро за пръв път ще ухапеш човек. Кога точно, не зная — но малко остава.

— Не мисля, че ще успея — казах аз.

— Не се притеснявай — отвърна Митра. — Твоята цигулка ще засвири сама.

— Ама че сравнения.

— Точно на място са. Помниш ли, като у Гумилъв: „Но аз виждам, ти се смееш, погледите — лъча два. На, цигулката вълшебна ти владей, и на чудовища в очите надникни, загини от славна смърт...“.

Митра направи интригуваща пауза.

— Ламца-дрица ча-ча-ча — завърших аз.

Явно препаратът „Пастернак + 1/2 Nabokov“ още не се беше изветрил напълно от моя организъм.

— Ти просто се страхуваш от новото — каза Митра. — А не трябва да се боиш. В твоя живот приближава радостно събитие. Първият път — това е... Аз не се наемам да го опиша. Но оставя много отрадни спомени.

— Какво трябва да правя?

— Нищо, нали ти казах. Чакай. Твоят дух сам ще се прояви, когато му дойде времето.

Не мога да кажа, че това напътствие ме ободри. Спомних си японския обичай — като получи нов меч, самураят трябвало да излезе през нощта извън града и да отсече главата на първия срещнат. Мен ме измъчваше чувството, че трябва да извърша нещо подобно. Но езикът пребиваваше в равнодушен покой и тази самоуверена тежест в самия център на душата успокояваше, сякаш допрян до челото лед... Аз разбирам, че думите „в центъра на душата“ звучат странно — нали душата няма никакъв център. Но така е при нормалната душа, а моята имаше.

Всичко се случи не тъй, както предполагах. Първият вампирически опит се оказа свързан не толкова с Танатос, колкото с неговия дългогодишен партньор Ерос. Но на мен все едно ми е трудно да нарека това събитие приятно.

Един ден, веднага след занятията с Балдур, аз заспах. Събудих се след няколко часа и почувствах внезапно желание да изляза на разходка. Надянах джинси и черна тениска с един от Симпсъните (така накипрен някога ходех на работа в универмага) и излязох от апартамента.

Градът тънеше във вечерното слънце. Аз вървах по улицата, измъчван от неясна тъга — искаше ми се или да запаля, което никога не бях практикувал, или да пийна бира, което никога не бях обичал. Изпитвах потребност да направя нещо, но не разбирах какво точно и как. И изведнъж стана ясно.

Не се наемам да обясня по какъв начин си избрах целта. Просто в някакъв момент се оказа, че тя е избрана. Стучи се така: видях в тълпата момиче, което вървеше насреща ми. Беше в светла карирана рокля, а в ръката си държеше бяла чантичка. Косите ѝ бяха събрани на

опашка, прихваната с ластиче с две червени ягодки. Тя ми хвърли поглед и ме отмина. Без всякакви съмнения или колебания аз се завъртях и тръгнах подире ѝ.

Разбрах какво ще се случи сега. Имах усещането, че вече действам не аз — езикът пое върху себе си управлението на моята воля. Действително се чувствах като кон, който носи в атака стар, опитен кавалерист. Конят се страхуваше и му се искаше да избяга. Но шпорите бяха забити в хълбоците му твърде дълбоко. Затова действах бързо и точно.

Приближих се до момичето и се наведох към нея, сякаш да я повикам. Инстинктът ме накара да разтворя леко уста, сякаш исках да всмуча въздух; видях ушната ѝ мида съвсем близо и тук се случи нещо странно. Чух тихо изщракване. Главата ми неволно се дръпна и аз разбрах, че работата е свършена.

Отстрани това сигурно е изглеждало така — млад човек е решил да се обърне към момичето с въпрос, отворил е уста, привел се е към нейното ухо, внезапно е кихнал и смутен, е изостанал, постепенно забавяйки ход.

Тя не се обърна, само нервно сви рамене. На шията ѝ се появи миниатюрно розово петънце. Ухапването беше изпълнено майсторски — по кожата не се появи нито капчица кръв. Борейки се с желанието да седна направо на тротоара и да затворя очи в отмала, аз тръгнах след нея.

Тогава още не знаех, че да ухапеш за пръв път човек от друг пол, е също толкова странно преживяване, колкото да се целуваш за пръв път. Има такъв библейски израз — „да познаеш жена“ (за него, мисля, намекуваше известната повтаряща се реплика на хумориста Хазанов „ух, пък каква си“)^[16]. Но за хората това не се отнася. Мъжът може в най-добрия случай да преспи с приятелка. Но само вампир е в състояние да познае жена. И това му отваря очите за удивителна тайна, която в пълния си обем не е позната на никого от хората — макар че всеки знае точно едната ѝ половина.

Работата е там, че съвместното съществуване на двата пола е удивителен и смешен казус, невероятно нелеп, но напълно скрит от човека. Хората обосновават мнението си за вътрешния живот на другия пол върху всякакви глупости — заети от стенния календар „тайни на нейната душа“ или, което е доста по-страшно, „методи да

манипулираме мъжкото «сврѣх-аз»“ по версията на списание „Жена и успех“. Този вътрешен живот обикновено се изобразява чрез разбираема за другия пол полутерминология — мъжът се описва като нахална и груба жена с косматото лице, а жената — като мъж-идиот без член, който кара некадърно автомобил.

На практика мъжете и жените са много по-далече един от друг, отколкото могат да си представят. Даже е трудно да се обясни доколко те не си приличат. Работата тук, разбира се, е в хормоналния състав на червената течност.

Може да се каже, че светът ни е населен с два вида наркомани, които приемат мощни психотропни вещества с много различно въздействие. Те получават диаметрално противоположни халюцинации, но трябва да прекарват времето си един до друг. Затова в течение на вековете те не само са се научили съвместно да получават принципно различен кеф, но и са си изработили етикет, позволяващ им да се държат така, сякаш действително се разбират помежду си, макар че едни и същи думи за тях по правило означават различни неща.

Може да ми възразят, че това го знае всеки транссексуален, който си е направил операция за смяна на пола и е изкарал курса с хормонални инжекции. Но не е съвсем така. Транссексуалните изменят вътрешното си състояние постепенно — прилича на плаване през океан, по време на което пътешественикът забравя кой е и откъде е. А вампирите могат да се пренасят от едното състояние в другото за секунда...

Момичето, което ухапах, ме беше запомнило — и аз разбрах, че съм ѝ се харесал (беше все едно да видиш своето отражение в надарено с емоции огледало). Отначало се учудих. После се смутих. А сетне мислите ми придобиха не напълно порядъчен и не докрай контролиран характер.

Завихме към „Болшая Бронная“. Крачейки след нея, аз безсрамно разглеждах възлите на нейната памет и обмислях как да се възползвам от видяното. Когато наближихме Пушкинския площад, планът вече беше готов.

Изпреварих я с десетина метра, спрях, обърнах се и тръгнах срещу нея с широка усмивка на лицето. Тя ме изгледа с учудване и ме

подмина. Изчаках няколко секунди и повторих маневрата — изпреварих я, тръгнах срещу нея и се усмигнах. Тя се усмигна в отговор — и отново ме подмина. Когато повторих процедурата за трети път, тя спря и каза:

— Искаш ли нещо?

— Не ме ли позна? — попитах.

— Не — каза тя. — А ти кой си?

— Рома.

Казах собственото си име, защото тя не помнеше как се казва човекът, за когото реших да се представя.

— Рома? Какъв Рома?

И тука аз цаках с моя откраднат коз:

— Пансионът „Тихи Азори“. Нова година. Стаята с елхата. Където не работеше осветлението. Когато всички отидоха да палят фойерверки. Наистина ли не помниш?

— Оу! — тя даже се изчерви. — Ти ли беше?

Кимнах. Тя наведе глава и тръгнахме заедно.

— Никога не съм се напивала така — каза тя. — Срам ме е. Дълго не можах да дойда на себе си.

— А за мен — излъгах аз безсъвестно — това е един от най-хубавите спомени в живота ми. Звучи високопарно, ама си е така. После ти звънях. Много пъти.

— Къде си звънял?

Казах номера на мобилния й телефон, като промених последните две цифри от „петнайсет“ на „седемнайсет“. Тя винаги казваше „седемнайсет“, когато не искаше да дава истинския си номер, но й е неудобно да откаже — след това винаги можеше да каже, че събеседникът не е чул добре.

— Наизуст ли го помниш? — учуди се тя. — Записал си го неправилно. Там, на края, е „петнайсет“.

— Да му се не види — казах аз. — Е защо все така става... Слушай, да вземем пък да отбележим срещата?

Останалото беше просто.

Първо влязохме в едно кафене на „Тверски“. После в друго кафене, където ми се наложи да я ухапя още веднъж — за да уточня какво именно да обсъждаме на маса (този път на шията й остана

капчица кръв). Говорех само на теми, които ѝ бяха интересни, и само това, което тя искаше да чува. Не беше трудно.

Чувствах се като Казанова. У мен нямаше и мисъл, че правя нещо лошо — разликата със стандартното мъжко поведение се състоеше в това, че обикновено човешкият sameц лъже напосоки и без да мисли, а аз знаех какво да говоря и как. Беше все едно да играеш на карти, като знаеш точно каква ръка има партньорът. Мошеничество, да. Но нали хората в такива случаи играят най-вече, за да загубят един от друг колкото се може по-бързо, по възможност без да нарушават правилата на добрия тон.

Тръгнахме да се разхождаме. Аз говорех, без да млъкна. Маршрутът на разходката ни уж случайно ни изведе до нейния дом — сталински блок на площад „Въстание“. Аз знаех, че у тях няма никого. И ние, естествено, тръгнахме да „пием чай“. Даже най-сложната за мен фаза на ухажването — преходът от разговори към дело, който винаги ми се получаваше крайно непохватно и дървено, мина гладко.

Проблемът възникна там, където не можех да го очаквам. Мисля, че без облагородяващото влияние на уроците по дискурс не бих могъл да обясня ясно какво точно се случи.

Унилият и банален акт на любов, извършван не по взаимно влечение, а по навик (при хората най-често именно така се случва), винаги ми напомняше за нашите избори. След продължителни лъжи да пробутах единствения реален кандидат в равнодушния към всякакви попълзновения отвор, а после да се уверяваш, че ей това е било същото, по повод на което се побърква целият свободен свят... Но аз знаех — когато опитът успее (нямам предвид изборите), се случва нещо качествено различно. Възниква момент, когато двете същества се съединяват в един електрически контур и стават сякаш двуглаво тяло (хералдически пример — древният византийски герб, изобразяващ малкия азиатски петел в точката на принудителното му единение с прокрадналия се изотзад могъществен орел).

На нас ни провървя — този момент настъпи (нямам предвид герба). И точно в тази секунда тя разбра всичко за мен. Не зная какво именно почувства, но аз бях разобличен, нямаше съмнение.

— Ти... Ти...

Тя ме отблъсна и седна на края на леглото. В очите ѝ имаше такъв неподправен ужас, че мен също ме хвана страх.

— Кой си ти? — попита тя. — Какво е това?

Да се усуква, беше безполезно. Да ѝ кажа истината, не можех (тя така и така нямаше да повярва), какво да лъжа — нямах представа. Да я хапя за трети път, за да разбера как да се измъкна, не ми се искаше. Станах от леглото и мълчаливо нахлузих черната си тениска със Симпсъна.

След минута тичах надолу по стълбището със звук, подобен на воя на ударен бомбардировач, и се закопчавах в движение. Впрочем бомбардировачът падаше доста тихо — не ми се искаше да привличам внимание.

Не изпитвах разкаяние. Измъчваше ме само неудобството, което чувстваш, като попаднеш в глупаво положение. Това, че два пъти я ухапах по врата, не ми изглеждаше осъдително. Не може, мислех си аз, да съдиш комара, задето е комар. Знаех, че не съм станал чудовище — във всеки случай засега още не. И толкова по-страшна бе мисълта, че всяка жена ще вижда в мен чудовище.

Вечерта на следващия ден ми позвъни Митра.

— Е, как е? — попита той.

Разказах му за своето първо ухапване и за последвалото приключение. Единственото, което премълчах, беше как свърши всичко.

— Браво — каза Митра. — Поздравявам те. Сега почти си един от нас.

— Защо „почти“? — попитах. — Нима това не беше Великото грехопадение?

Митра се засмя.

— Ама моля ти се! Просто ти поникнаха зъбките. Що за грехопадение е това? Трябва да стане още нещо, най-важното...

— Кога? — попитах.

— Чакай.

— Колко ще чакам?

— Не пришпорвай събитията. Остани още малко човек.

Тези думи ме отрезвиха.

— Каж ми честно — продължи Митра, — с това момиче... Никакви изненади ли нямаше?

— Имаше — признах си аз. — Най-накрая. Тя разбра, че с мен не всичко е наред. Изплаши се. Сякаш видя дявол.

Митра въздъхна.

— Сега знаеш. Вероятно е добре, че всичко е станало по този начин. Ти не си като хората и трябва да помниш това. Между теб и човек повече не може да има истинска близост. Никога не го забравяй. И не се надявай на чудо.

— Как човек може да разбере какъв съм аз?

— Никак и никога — отвърна Митра. — Единственото изключение е ситуацията, в която си бил.

— И сега така ще бъде всеки път, когато...

— Не — каза Митра. — Да се маскираш, е доста просто. Локи ще те научи.

— Какъв Локи?

— Той ще ти води следващия курс. Но имай предвид — тази тема за вампирите е табу. За нея не се говори на глас даже с преподавателите. Необходимостта, от секс-маскировката се обяснява със съвсем други причини.

— Какъв следващ курс? — попитах. — Мислех си, че най-сетне ще ме въведат в обществото.

— Курсът, който води Локи, е най-последният — каза Митра. — Кълна се в червената си течност. А що се отнася до обществото... Провери си пощата. Имаш писмо.

След като той си тръгна, аз слязох до пощенската кутия. Беше прав — в нея лежеше жълт плик без марка и адрес. Замислих се откъде Митра знае за писмото. И загреях, че той най-вероятно сам го беше пуснал в кутията.

Щом се върнах в апартамента, седнах на бюрото, взех костения нож за писма, разпорих търбуха на плика и го обърнах надолу. На бюрото изпаднаха голяма цветна снимка и лист хартия, изписан с едър чист почерк.

На снимката имаше момиче на моята възраст с причудливо боядисана коса — там имаше рижи, бели, червени и кафяви кичури. Косите ѝ бяха скрепени с гел в конструкция, която напомняше купа сено след попадението на артилерийски снаряд. Всичко това изглеждаше живописно, обаче сигурно не беше особено практично в градския транспорт.

Добре не знам как да опиша лицето ѝ. Красиво. Но има красота, която е очевидна, общоприета и предизвиква по-скоро пазарни,

отколкото лични чувства. А това лице беше друго. За такива лица си мислиш, че способен да разпознае тяхното очарование си единствено ти самият, а всички останали нищо няма да разберат и да забележат — и въз основа на това веднага си пишеш видяното за лична собственост. После, когато се изяснява, че тази едностранна сделка няма сила и останалите също отлично са разбрали всичко, се чувстваш предаден... Пък и ми се стори, че съм я виждал на юзърпик в Живия журнал.

Взех листа с текста и прочетох следното:

Здравей, Рама.

Сигурно вече си се досетил каква съм аз.

Сега се казвам Хера. Станах вампир (или вампирка, не знам как е правилно) практически едновременно с теб — може би седмица по-късно. Сега започвам да изучавам гламур и дискурс. С мен се занимават Балдур и Йехова (те ми разказаха за теб една-две смешни истории). Въобще засега случващото се ми харесва. Честно казано, аз съм съвсем обикновено момиче, но ми казаха, че от дискурса бързо ще поумнея. Странно е, нали, когато към главата ти пристрояват такъв голям склад?

Казаха ми, че с теб ще се срещнем по време на Великото грехопадение. Разказаха ми и че теб ужасно те е страх от него. Мен също малко ме е страх — но пък, съгласи се, глупаво е да се боиш от това, за което нямаш никакво понятие.

Много ми се иска да те погледам, да те видя какъв си. Не знам защо смятам, че с тебе ще се сприятелим. Изпрати ми, моля те, своя снимка. Можеш да я предадеш по някого или да я пратиш по електронната поща.

До скоро виждане,

Хера.

Отдолу бяха добавени пощата ѝ и още някакъв интернет адрес, завършващ с разширение. tr3. Беше ми изпратила музика.

Особено ми се поправи, че дългият URL на песента беше написан на ръка със спретнати букви под наклон.

Това кой знае защо беше трогателно. Впрочем всички тези детайли може би ми изглеждаха толкова очарователни просто защото първо бях видял нейната снимка.

Свалих песента. Беше „Not alone anymore“^[17] на група „Traveling Wilburys“ — зад това име, както се изясни, се криеха Джордж Харисън, Джеф Лин от „Electric Light Orchestra“, Боб Дилън и други титани на зеления звук. Песента ми хареса — особено края, където стихът „You’re not alone anymore“ се повтаряше три пъти с такава лирическа сила, че аз почти повярвах — вече не съм сам.

Помислих си, че Хера тепърва започва да изучава гламура и дискурса. Значи аз бях значително по-опитен и сведущ. Моята снимка трябваше да отрази това. Реших да се снимам на фона на картотеката — нейните полирани плоскости ми се струаха добър фон.

Облякох най-хубавото си сако, седнах в креслото, донесено от другата стая, и направих една-две пробни снимки. В композицията не достигаше нещо. Сложих на масата бутилка скъпо уиски и обемиста кристална чаша, след което направих още няколко снимки. Нещо все едно липсваше. Тогава сложих на пръста си платинен пръстен с тъмен камък, намерен в секретера, и подпрях брадичката си с ръка — за да се вижда по-добре пръстенът. Направих огромно количество снимки и избрах сред тях тази, на която най-много приличах на скучаещ демон (за постигането на такъв ефект ми се наложи да си подложам под задника два тома от медицинската енциклопедия).

След това седнах на компютъра и написах в отговор:

Ифин,

приятно ми беше да получа писмо от теб. Много си мила. Радвам се, че сега вече не съм сам. Сега сме сами заедно, нали? Учи гламура и дискурса, това сериозно ще разшири хоризонтите ти. Ще се радвам да те видя.

Цунки,

Рама.

ЗЫ. В атачмънта има малко сериозна музика.

Специално се старах да бъда сух, кратък и ироничен, като предполагах, че на жените това им прави неотразимо впечатление. „Ифин“ беше думата „baby“, набрана на руската клавиатура. Думата излезе съвсем психоаналитична, тъй като отчетливо се разчленяваше на „if“ и „in“. Това беше мое собствено изобретение, по аналогия със „ЗЫ“ вместо PS.

Като музикално приложение прикачих към писмото десетмегабайтов запис на нощна служба в даоски храм — монотонно-пронизителен речитатив на китайски език в съпровод на екзотични ударни инструменти. Той отдавна събираше прах на хард диска, а сега му се намери приложение. Оставаше ми да се надявам, че нейната поща ще издържи това тегло. След като още веднъж проверих придирчиво снимката си и я намерих за достойна, аз изпратих пощата.

---

[16] Репликата е лайтмотив на популярния монолог „Курортен роман“ на комика Геннадий Хазанов от 80-те, в който той играе курортен сваян на улицата. — Бел.прев. ↑

[17] Вече не си сам (англ.) — Бел.прев. ↑

ЛОКИ

Последният учебен курс на младия вампир също беше двоен. Той се наричаше „Изкуството на боя и на любовта“.

Занятията ги водеше Локи, висок кльощав старец с дълги жълтеникави коси — малко приличаше на поета Тютчев, но без аристократичния блясък. Той неизменно носеше кръгли очила и дълго черно сако с пет копчета, напомнящо сюртук от времето на Кримската война.

Втори преподавател нямаше — Локи водеше и двата предмета. Отначало вървеше курсът по бойни изкуства, а след него се изучаваше любовното майсторство.

Локи беше по-възрастен от Балдур и Йехова. Странно ми се струваше, че такова вехто същество обучава другите на бойни изкуства, но си спомних белобрадите майстори от хонконгските филми и реших да не прибързвам с изводите.

Локи имаше своеобразен маниер на преподаване. По време на урока той не говореше, а диктуваше — и държеше да записвам след него дума по дума. Да не говорим, че трябваше да пиша с перо и непременно с виолетово мастило — всичко това той сам го донесе на първото занятие в лекарската си чанта, същата като на Балдур и на Йехова. На моя въпрос защо всичко трябва да става именно така, той отговори кратко:

— Традиция.

Първото занятие той започна, като отиде до стената и написа на нея с тебешир:

**ТАЙНАТА НА ДЪРЖЕЛИВОСТТА НА НАЙ-ДЪРЖЕЛИВИЯ
ЧОВЕК ВИНАГИ Е САМО В ТОВА, ЧЕ НИКОЙ ЗАСЕГА НЕ ГО Е УБИЛ.**

Локи IX

Разбрах, че цитатът беше от самия него.

— Не го изтривай, докато не завърши курсът — каза той. — Искам този принцип да се отпечата както трябва в съзнанието ти.

След като ме настани да седна зад бюрото с тетрадка пред себе си, той изви ръце зад гърба си и се заразхожда назад-напред из стаята, диктувайки бавно:

— Бойното изкуство на вампирите... практически не се различава от човешкото... ако разглеждаме самата техника на ръкопашния бой... Вампирът използва същите удари, хвърляния и похвати, които се срещат... в класическите двубои... Записа ли? Разликата е в начина, по който вампирът използва въпросната техника... Бойното изкуство на вампирите е пределно аморално — и за сметка на това ефективно... Същността му е, че вампирът веднага използва най-подлия и безчовечен похват от всички възможни...

Аз вдигнах глава от тетрадката.

— А как се определя кой похват е най-безчовечен и подъл?

Локи вдигна пръст нагоре.

— Ето! — каза той. — Браво! Право в целта. Най-често вампирът губи двубоя именно защото твърде дълго мисли какъв похват ще бъде най-подъл и безчовечен. Затова в бойна ситуация не трябва да се размишлява. Трябва да се довериш на инстинкта. А за да се довериш на инстинкта, трябва за известно време да забравиш за подлостта. Това именно ще бъде най-подлият начин за водене на бой. Такъв ми ти парадокс. Записа ли?

— Записах — казах. — Но нали хората също се доверяват на инстинкта си по време на схватка. И подлост при тях има колкото искаш. По какво тогава ние се отличаваме от тях?

Локи изхъмка.

— Я стани — каза той. — Ще ти обясня.

Станах.

По-точно — опитах се. Още не бях си разгънал краката, когато получих внезапен лек удар в слънчевия сплит.

Ударът не беше силен, но беше наистина рядко подъл — Локи избра за него момента, когато се намирах в най-неустойчиво положение. Загубих равновесие, паднах заедно със стола и си ударих болезнено лакътя в пода.

— Разбра ли? — попита Локи, все едно нищо не е станало.

Скочих на крака. Той веднага протегна ръце пред себе си и каза примирително:

— Добре, добре. Мир!

Яростта ми угасна. Тъкмо се гласях да кажа на Локи какво мисля за него и изведнъж получих от него болезнен удар с обувката по пиццала. Беше просто невероятно подло — та нали току-що той самият молеше за мир. От болка чак приклекнах.

Локи отиде до прозореца, извади от джоба си бонбон в червена опаковка, разви го и го метна в устата си.

— А ако сега ви забия един в мутрата? — попитах аз.

— Как смееш да говориш така? — намръщи се той. — Аз съм твой учител. Когато имаш въпроси, на мен ми се налага да им отговарям. И то така, че да схванеш отговора. Разбра ли?

— Разбрах — промърморих аз мрачно, като търках удареното място. — Повече не правете така. Че не отговарям за себе си.

— Обещавам — каза Локи и се обърна.

На мен ми се стори, че се е засрамил от идиотското си поведение. Обърнах се, за да седна зад бюрото, и в този миг той бързо се намери зад мен и ме удари по вътрешната страна на прасеца. Кракът ми се огъна неволно и рухнах на колене. Тогавата той ми извъртя шамар. Скочих на крака и мълчаливо му налетях с юмруци.

Трябва да кажа, че в десети клас известно време се бях занимавал с карате. Това, разбира се, не ме превърна в Джеки Чан. Можех например да разбия с ритник плочка на стената в училищната тоалетна или да счупя с юмрук пукнатата дъска — това общо взето беше всичко. Но заради тези занятия бях способен в пълна степен да оценя всичко, което върши на екрана Джеки Чан.

И толкова по-поразително бе видяното.

Локи скочи на стената, направи по нея няколко крачки нагоре (местеха се само краката му) и когато силата на тежестта завъртя тялото му успоредно на пода, се превъртя във въздуха и меко се приземи зад гърба ми. В това нямаше нищо свръхестествено — всичко си оставаше в рамките на физическите закони, просто за такава маневра се изискваше невероятна ловкост, пък и смелост също.

В следващия миг той със свистене замахна с крак пред лицето ми и ме накара да се дръпна назад, после докопа ръката ми и ми изви

китката — с такава уверена хватка, че аз веднага отхвърлих всякаква мисъл за съпротива.

— Предавам се, предавам се! — развиках се.

Локи ми пусна ръката. От изумление аз забравих всичките си обиди.

— Как го направихте това?

— Сядай и записвай — каза той.

Седнах зад бюрото.

— За да бъде вампирът непобедим в бойна ситуация, вампирите са създали Бонбона на смъртта... Записа ли?

— Аха — досетих се аз, — него ли изядохте? С червената обвивка?

— Именно — каза Локи.

Той пхна ръка под сюртука и извади още един бонбон — неголям, кръгъл, в гланцирана червена опаковка. Напомняше безплатните карамелчета, които се раздават в самолетите.

— Може ли да опитам?

Локи се замисли за малко.

— Не днес — каза той. — Ти... Твърде си възбуден.

— Страх ви е, че ще ви... такавата... набия?

Локи презрително се изсмя.

— Хлапенце... Ти си мислиш, че работата е в бонбона?

— А в какво?

— Бонбонът е безполезен без воинския дух. Знаеш ли какво е това воински дух?

Не намерих какво да му отговоря.

— Тогава — каза Локи — пиши по-нататък.

Наведох се над тетрадката.

— В китайската провинция Хубей — взе да диктува Локи — са разположени живописните планини Удан... Което означава „Воински щит“. От далечни времена в тях живеят даоси, занимаващи се с бойни изкуства... Най-известен от тях бил Чжан Санфен, който умее да лети...

Локи направи пауза, явно с очакване, че ще попитам наистина ли този Чжан Санфен е можел да лети. Но аз не попитах.

— В планините Удан и до днес съществуват множество академии по ушу, където доверчивите туристи ги обучават на красиви, но

безполезни танци с меч и тояга...

Локи направи няколко карикатурни движения, като имитираше такъв танц. Получи се наистина смешно.

— Даосите, които се занимават с истински бойни изкуства, още преди Втората световна война са се оттеглили дълбоко в планините, далеч от пътищата, хотелите и, хе-хе, центрове за масаж. Истински майстори са останали малко — но ги има. За да живеят далеч от хората, на даосите им е необходимо да получават средства за съществуване. Тези средства трябва да са доста значителни... Записа ли? Вампирите им предоставят тези средства. В замяна най-добрите даоски майстори веднъж годишно дават на вампирите образци от своята червена течност... От тези препарати вампирите приготвят няколко вида Бонбони на смъртта. Обаче без воинския дух такъв бонбон е безполезен... Записа ли? За днес толкова.

Цяла нощ се въртах в огромното си легло под балдахина и си мислех какво ли е това „воински дух“.

Имах различни предположения. Първо, допусках аз, това може действително да е някакъв дух, с който трябва да се влезе в контакт. Второ, би могло да бъде някакво героично състояние на съзнанието, което трябваше дълго да възпитавах в себе си, без да се надявах на всякакви вампирски номерца (този вариант ми изглеждаше най-мрачен). Трето, „воинският дух“ би могъл да бъде свързан със специална процедура, която изменя физическите свойства на тялото — иначе би било трудно да се обясни как немладият и явно не атлетичен Локи можеше да размахва крака като натъпкал се с амфетамини акробат.

Всичките три догадки бяха неверни.

„Воинският дух“ се оказа последователност от пет специални вдишвания — дълги и къси, смесено. Това беше своего рода код, който привеждаше бонбона в действие. Той беше свързан с даоските практики — по такъв начин се настройваше дихателният център. Локи не се задълбочи в механиката на случващото се — подозирам, че и той самият не я разбираше напълно. Просто да се запомни тази последователност беше достатъчно.

Сетне Локи ми разреши да изям парченце от Бонбона на смъртта. Предупреди ме, че нищо необичайно няма да видя, тъй като в бонбона

няма информация за живота на даосите, достъпно е само воинското им умение. Аз пристъпих към опита.

На вкус бонбонът приличаше на лакрицова близалка. Като извърших необходимата последователност от вдишвания, почувствах главозамайване и лекота. Но всичко се ограничи с това. Вглеждайки се в новото си състояние, аз не видях нищо — както в случая със сместа „Пастернак + 1/2 Nabokov“. Спомените за донора бяха изтрити.

Появи се само умението виртуозно да управлявам собственото си тяло. Но то действително беше впечатляващо. Опитах да направя това, което никога не ми се беше удавало по време на училищните ми занятия по карате — да седна в шпагат. За мое изумление се получи без всякакви усилия — отначало седнах в напречен шпагат, а после и в надлъжен.

След това без проблеми повторих похвата, с който така ме поразих Локи — изтичах нагоре по стената, превъртах се във въздуха и се приземих на крака. Локи ми заповяда да го атакувам и за секунда стоварих върху него такъв град от удари, какъвто дотогава бях виждал само по филмите (наистина нито един от тях не достигна целта). Но когато действието на бонбона приключи, не можах да повтора тези подвизи.

Локи ми обясни, че тайната на тази гуменост не е в еластичните мускули, а в тяхната способност за мигновено разпускане. Точно от нея зависело и умението да сядаш в шпагат, и да нанасяш високи удари с крака.

— Ако говорим за физиологичната страна на въпроса — каза той, — цялата работа е в нервните импулси, които мозъкът изпраща до мускулните клетки. Продължителните тренировки променят физическите свойства на мускулите, сухожилията и костите твърде незначително. Променя се само последователността на нервните сигнали, които управляват цялата механика. Бонбонът на смъртта въздейства върху този код. Всеки средностатистически човек, разбира се, ще бъде много по-слаб от тренирания боец. Но във всеки случай той е достатъчно развит физически, за да прави точно същото. Не е готов неговият нервен апарат. Абсолютно същото се отнася и за силата на ударите. Тя е свързана не само със свойствата на мускулните влакна, но и с умението да се концентрира жизнената енергия. Вампирът получава временен достъп до всички навици чрез препарата.

Но тази технология си има, разбира се, своите граници. Щанга с тегло двеста килограма ти няма да можеш да вдигнеш даже ако изсмучеш цялата червена течност от световен шампион по вдигане на тежести.

— Тоест — казах аз — когато гимнастикът дълго тренира своето тяло, той работи не толкова над харда, колкото над софта?

— Аз тоя наркомански жаргон не го разбирам — отговори Локи.

Сега стана ясно защо вампирът трябваше винаги да използва най-подлите похвати от всички възможни. Беше не етичен избор, както си помислих отначало, а практическа необходимост. Бонбонът на смъртта даваше потресаващо чувство на увереност в себе си — с противника ти се искаше да си играеш като с котенце. Но веднага след като действието му приключеше, вампирът ставаше беззащитен. Затова в никакъв случай не трябваше да се пилее напразно *Времето на смъртта*, както го наричаше Локи.

Според правилата вампирът трябваше да носи Бонбона на смъртта постоянно. Локи ми даде малък калъф и ми показа как да изваждам от него бонбон — при натискане на пружината той изскачаше направо в ръката. За по-бързо бонбонът можеше да бъде метнат в устата направо с обвивката — беше направена от специална хартия. Служебният бонбон трябваше да се носи на пояса и да се използва само в случай на опасност за живота.

— Кажете — попитах аз Локи, — а случва ли се вампирите да се сбият? Имам предвид, когато и двамата участници в боя са изяли по такъв бонбон?

— Какво значи „да се сбият“! — каза Локи. — Вампирите не са деца. Ако между двама вампири възникне сериозен проблем, те го решават с помощта на дуел.

— Дуел? — попитах аз. — Такива неща случват ли се още?

— В нашия свят — да. Вярно, че рядко.

— А как изглежда такъв дуел?

— Ще ти разкажа следващия път — отвърна Локи.

На следващото занятие той дойде с дълъг черен тубус, горе-долу като онези, в които носят навити чертежи.

— И така — заговори той, — какво трябва да знаеш за двубоя... За цялата дълга история на съществуването на вампирите между тях често са възниквали свади от личен характер. Вампирите по правило са ги рекрутирали измежду висшите слоеве на обществото, където е

било прието спорните въпроси да се решават с помощта на дуели. Този обичай преминал в средата на вампирите, обаче след няколко смъртни случая бил забранен. Работата е там, че по време на двубой вампирът подлага на опасност не само собствения си живот, но и живота на езика. А езикът, както се досещаш, няма ни най-малък повод да участва в двубой. Това е все едно конете да започнат да се ритат и седящите върху тях ездачи...

— Разбрах — прекъснах го аз. — Няма нужда да продължавате.

— От друга страна, да се игнорират хуманитарните потребности на вампира или да се свежда ролята му просто до средство за придвижване, е недопустимо. Отчасти и защото депресивният или угнетен психически фон на човешката личност влияе зле върху самочувствието на езика. Затова е бил изработен компромис, който позволява на вампирите да си изясняват отношенията, без да подлагат на опасност живота на езика — и едновременно с това живота на самия вампир.

— Но тогава двубоят ще се окаже просто фарс.

— О, не — усмихна се Локи. — В какво според теб е смисълът на всеки един двубой?

Свих рамене. Това според мен беше очевидно.

— Хората си разменят остри думи — каза Локи, — но тези думи нямат никаква тежест. В устата на човека ги има много. Смисълът на дуела е да се придаде на думите допълнителна тежест. Това може да бъде тежестта на куршума, на острието или отровата. Вампирите са постъпили просто — те са разделили двубоя на две части. Отначало се договарят какъв род тежест ще бъде приложена към думите. А вече впоследствие си изясняват към кого именно ще бъде приложена тя. Дуелът на вампирите прилича на жребий. Ясно?

— Засега не съвсем — казах аз.

— Отначало всеки участник в двубоя пише така наречения дуелен ордер, където подробно излага наказанието, измислено за противника. Това може да бъде каквото си искаш — ампутация на крайниците, лишаване от зрение и слух, бой с камшик и тям подобни. Зависи само от степента на гнева на дуелистите. Секундантите са длъжни да се уверят, че тази операция няма да заплашва физическото съществуване на езика, и да утвърдят двата дуелни ордера. После започва самият двубой.

— Участниците в дуела знаят ли какво ги очаква? — попитах аз.

— Не — отвърна Локи. — Забранено е от правилата. Всеки път, когато тези правила се нарушават, последствията биват най-печални. Като например по време на последния двубой.

— А как завърши той?

— На загубилия му отрязаха носа и ушите. След това той до смъртта си носеше маска. Наистина не живя дълго...

Обзе ме тревога.

— Почакайте — казах аз, — а кой беше загубилият? Как се казваше? Случайно да не...

— Да — каза Локи. — Беше Брама. Носът и ушите му ги отряза най-добрият пластичен хирург в Москва и той не изпита никаква болка. Но след това събитие изпадна в депресия и езикът не пожела повече да остава в тялото му.

— А с кого беше дуелът на Брама?

— Не би следвало да ти разказвам за това — каза Локи. — Но след като вече попита, той имаше дуел с Митра.

— С Митра?

— Да. Именно затова Митра те посрещна в нашия свят. Такъв е обичаят. Така се прави, ако дуелът е довел до смъртта на един от участниците. Победителят става куратор на новака, в чието тяло се преселва езикът. Само, моля те, в никакъв случай не обсъждай тази тема с Митра — подобно поведение се смята за недопустима липса на такт. Ясно?

Кимнах. Новината просто ме порази.

— Значи — казах, — аз съм тук заради Митра...

— Не — отвърна Локи, — не бива да мислиш така. Митра по никакъв начин не би могъл да повлияе върху този избор. Всъщност и самият Брама не е играл тук голяма роля. Всичко се решава от езика.

— А за какво е бил дуелът? — попитах аз.

— За нещо, свързано с картотеката на Брама — отвърна Локи. — Брама беше страстен колекционер. Митра взел от него за известно време част от колекцията — някакви креватни рядкости, не знам със сигурност. Взел ги просто за развлечение, а излъгал, че е за важна работа. После с колекцията започнали проблеми. Дали Митра е изцуцал всичко сам, дали го е загубил, или го е дал на някого — не знам със сигурност. Общо взето била изгубена. Брама изпаднал в ярост

и го предизвикал на дуел. И предварително обявил, че ще му отреже пръстите. А Митра, като чул, също решил да не изостава... Другото го знаеш.

— Значи Митра е опитен дуелист?

— Опитът тук има крайно малко значение — каза Локи. — Съдбата решава всичко.

— А как протича самият дуел? Бонбонът на смъртта?

— Да. Специално дуелно издание, с червената течност на най-добрите фехтовачи или стрелци.

— А оръжието?

— Рапира или пистолет — каза Локи. — Но вампирите използват специално оръжие.

Той взе тубуса от масата и извади от него стоманена рапира.

— Ето — каза той. — Погледни.

На края на стоманения щифт имаше кръгло медно топче с диаметър сантиметър и половина-два. От него стърчеше къса стоманена игличка.

— Транквилизатор — каза Локи. — В случай на огнестрелен дуел пистолетът изстрелва специална спринцовка със същото вещество. Убоденият мигновено се парализира. Той запазва съзнание, може да диша, но не може да говори и да се движи. Действието на транквилизатора продължава около четиридесет часа. За това време секундантите трябва да изпълнят всички условия на дуелния ордер. За тях това е тежко бреме, както по време на дуела на Митра с Брама. Но работата винаги се докарва до края, даже ако в резултат загине човешкият аспект...

Това, което узнах за ролята на Митра в съдбата ми, го превръщаше в някакъв зъл гений на моя живот. От друга страна, трудно беше да му се инкриминира умисъл. Локи явно разбираше за какво мисля.

— Гледай само да не досаждаш с това на Митра — повтори той.

— Ще бъде не просто лош тон, но и напълно недопустимо поведение.

— Обещавам — отговорих аз.

На мен много ми се искаше да узная още нещо за тези загадъчни даоси, от чиято червена течност се правеха дуелните Бонбони на смъртта. Реших да попитам Локи. Моят въпрос го учуди.

— Но за какво ти е? — попита той.

— Просто ми е интересно. Не може ли някак си да се надникне в живота им?

Локи сви рамене.

— Случват се бракувани бонбони — каза той. — С лошо пречистване. Но така или иначе там няма да видиш много. Все пак тези даоси не са обикновени хора.

— А вие можете ли да ми дадете такъв?

Той нищо не отговори и аз реших, че е сметнал молбата ми за неподобаваща. Но на следващото занятие ми връчи разчупен на две бонбон.

— Това е от лоша партида — каза той. — Там има нещо... Странен момък си ти, Рама.

Вечерта, когато се стъмни, аз легнах на леглото и сложих двете половинки в устата си.

Локи беше прав, не видях особено много. Но преживяното го запомних завинаги.

Даосът, от чиято червена течност беше направен бонбонът, се казваше Сюй Бейшан (аз даже разбрах смисъла на тези думи — означаваха нещо като „разрешение на северната доброта“). Той беше на над двеста години и започваше да чувства приближаването на старостта. По мерките на обикновения човек беше в прекрасна физическа форма, но на самия себе си изглеждаше като немоцна и за нищо негодна развалина.

Заедно с него извърших разходка из планините Удан.

Сюй Бейшан се промъкваше към свещеното място през тълпа от туристи — маскиран като работник, понесъл на кобилица два каменни блока за пътни работи.

Виждах червените кумирни с покриви от блестящи зелени керемиди. Освен това виждах огромни базалтови костенурки, стоящи в полуразрушените тухлени павилиони. Ние вървахме по билото на планината, където бе прокарана тясна пътечка, а далече надолу блестеше планинско езеро.

Най-накрая даосът се добра до мястото. То се наричаше „Реещата се канара“. Канарата действително се рееше над пропастта, а на върха ѝ имаше спретната площадка, облицована с камъни. Беше място на възвишена сила и святост. Сюй Бейшан бе дошъл тук, за да получи знак от духовете.

Щом дочака всички туристи да се спуснат долу, той захвърли своята кобилица с камъни, изкачи се по стълбата до открития олтар, поклони се и зачака.

Знакът от духовете се оказа странен.

Отнякъде далече долетя огромна, с размерите на птица, пеперуда — с тъмносини кадифени крилца на черни и кафяви петна. Тя направи кръг около даоса и се приземи на края на олтара.

Даосът известно време ѝ се любува. А после видя, че крилете ѝ са насечени и оръфани по краищата — до такава степен, че почти бяха загубили форма. Веднага след като даосът забеляза това, пеперудата се откъсна от мястото си и изчезна в зеления лабиринт между клоните на дърветата, които растяха на края на канарата.

Сам аз не бих се досетил в какво е смисълът на този знак. Но даосът разбра — а заедно с него разбрах и аз. Докато пеперудата може да лети, изобщо не е важно доколко са износени крилете ѝ. А ако пеперудата не може да лети, то повече няма пеперуда — това е всичко.

Даосът се поклони пред олтара и пое надолу по стълбата. Аз запомних каменната ограда на тази стълба с изсечени вази за цветя. Някои стъпала бяха направени от точно такива резбовани плочи, древни и изтъркани от хилядите подметки.

Когато дойдох на себе си, ми стана тъжно. И още — противно, задето съм вампир.

ПЕТ ПРАВИЛА НА ЛЮБОВТА

Когато Локи каза, че пристъпваме към изучаването на любовните практики на вампира, аз си въобразих нещо подобно на курса по гламур, само че с препарати от типа на „Rudel ZOO“. Представих си редове от епруветки, всяка от които съдържа в себе си триизмерен стереоскопичен и стереофоничен порнофилм — и всичко, мислех си аз ентусиазирано, трябва да се изгледа и усвои...

Когато чух, че занятието по темата ще е само едно, смъкнах летвата на очакванията си. Но затова пък, мислех си аз, това едно-единствено занятие сигурно ще бъде ярко и запомнящо се.

Така и се оказа.

Локи в този ден щателно се беше избръснал и даже се беше напръскал с някакъв ванилов одеколон. Лекарската му чанта беше два пъти по-дебела от обикновено. Беше ми интересно какво има там, но не попитах.

— Искам да те предупредя — каза Локи, — че съществуват два различни курса по любовно майсторство, които се четат на вампирите-младежи и вампирите-девойки. Между тях няма нищо общо. Освен това всичко чуто следва да се отнася само към човешките жени и в никакъв случай да не се пренася върху жените-вампири.

— А ако се влюбя в жена-вампир? — попитах аз.

Локи сви рамене.

— Такава възможност ние не разглеждаме. Ние се занимаваме само с хора. Отношенията си с другите вампири ти изграждаш по свое усмотрение и сам отговаряш за всичко. Тук не може да има никакъв курс за младия боец. И така, вземи химикалката, отвори тетрадката и пиши...

Той се зае да диктува:

— Отношението на вампира към жената е пълна противоположност на студения човешки цинизъм. То обединява в себе си прагматичен рационализъм и най-висше рицарство... Записа ли? Рационализмът се състои в това, че вампирът отхвърля фалшивата и

оскърбителна процедура на така нареченото ухажване и веднага преминава към същността на въпроса. А рицарството се заключава в това, че жената се освобождава от срамната необходимост да имитира оргазъм и винаги получава за секса пари...

— Не смогвам — обадих се.

Локи ме остави да допиша изречението.

— Съществуват пет принципа — продължи той, — от които се ръководи вампирът в личния си живот. Първи: вампирът се стреми любовният акт да е непосредствено след запознанството. Втори: след любовния акт познанството по правило се прекратява. Трети: вампирът плаща на жената за услугите. Четвърти: вампирът по правило не хапе жената, с която прави любов. Пети и най-важен: вампирът никога не позволява на жената да имитира оргазъм...

— Не разбрах — казах аз, откъсвайки се от тетрадката. — Вампирът рицарски освобождава жената от необходимостта да имитира оргазъм? Или ѝ забранява да го прави?

— Това е едно и също.

— Тоест как?

Локи ме изгледа продължително.

— Рама — рече той проникновено. — Дай да си поговорим като мъж е мъж.

— Хайде — съгласих се аз.

— Нека наричаме нещата със собствените им имена. Съвместният генитален оргазъм на мъжа и жената по време на полов акт е прекрасен, но недостижим идеал, подобен на комунизма. Вампирът винаги трябва да помни, че женското любовно поведение е икономически и социално мотивирано. То се е изковавало в продължение на векове и няколко десетилетия формално равнопоставяне не са способни да променят нищо тук.

— Вие през цялото време говорите в теоретичен аспект — казах аз. — А може ли да разбере какво означава всичко това на практика?

— Може. Ако жената след третата фрикция започне да диша шумно, да подбелва очи и да стене неестествено, това означава, тя се държи неискрено и работи над социалния си проект, докато в същото време партньорът ѝ работи над биологичния. А когато лежащият до него човек тайно работи над свой социален проект, вампирът трябва да е нащрек.

— Каква изгода може да извлече жената от имитацията на оргазъм? — попитах аз. — Наистина не разбирам.

— Не разбираш, защото мислиш като човек.

Този упрек вече ми беше натрил мазол. Сведох виновно очи.

— Обяснявам — каза Локи назидателно. — Ние обичаме съвсем не тези, които са ни направили нещо добро. Обичаме тези, на които нещо добро сме направили ние самите. И колкото повече добро сме им направили, толкова повече ни се иска да им направим още. Това е психологически закон. Жената вече много хилядолетия успешно паразитира върху него. Тя убеждава вампира, че уж изпитва непрекъснати множествени оргазми, за да повярва вампирът, че я е направил щастлива — и да поиска да я направи още по-щастлива. Нима не е ясно? Става въпрос за инвестиции. Колкото по-шумно жената сумти и ахка, толкова по-голям обем средства се опитва тя да усвои. А това трябва да се пресича в зародиш.

Спомних си, че Митра ме предупреждаваше за завесата от лицемерие около секс-маскировката на вампира. И все пак от чисто хулиганство реших да възразя.

— На мен ми се струва...

Но на Локи вече му беше омръзнала моята несговорчивост.

— За особено тъпите — прекъсна ме той, повишавайки тон — се казва съвсем просто: не позволявайте на жената да имитира оргазъм, тъй като той е нейната първа крачка към това да ви прибере паричките! Сега ясно ли е?

Изплашено кимнах.

— Ако от самото начало се пресече имитацията на оргазъм — продължи Локи, — в отношенията с жената става възможна човечността. А вампирите са хуманни същества, тяхната цел е именно това... Записа ли?

— Записах — отговорих аз. — А защо вампирът задължително плаща на жената за услугите?

— Защото безплатен секс има само в капана за мишки — отвърна Локи. — Това, между другото, също го запиши.

След като дописах изречението, сложих в тетрадката тлъста точка.

— Добре — каза Локи. — Теоретичната част приключи.

Отвори чантата и извади от нея вързоп с телесен цвят и синя газова бутилка. Бутилката завършваше с къс гумен маркуч. Като щракна маркуча към гумения вързоп, Локи завъртя черно лостче. Чух силно съскане и вързопът за няколко секунди се разгъна и набъбна, превръщайки се в опърпана надуваема жена със сплъстени сламени коси.

Тя имаше широко отворени сини очи с гъсти мигли и готова на всичко алена уста с кръгла дупка по средата. Локи я наду до пръсване, заради което тя изглеждаше като дебелана. Явно с нейна помощ се бе обучавало не едно поколение вампири — цялата бе покрита с тъмни петна, наподобяващи отпечатъци от подметки. Освен това по нея имаше множество надписи като онези, които дращят по чиновете учениците. Сред тях се открояваше едро изписано на бедрото ѝ тристишие, което, ако съдим от следите по гумата, многократно се бяха опитвали да изтрият, но така и не бяха успели:

*И тъй, обикнахме се ние двама,
Тя — мен за туй, че мъки срещнал бях;
аз нея пък отзад я наebaх.^[18]*

Щом забеляза, че гледам към бедрото със стихотворението, Локи завъртя жената така, че надписът да не се вижда.

— Преминаваме към практическите методи — каза той.

— Ъ-ъ-ъ... В какъв смисъл?

— В пряк.

Той застана на колене пред гумената жена и се обърна към мен. В ръката му се появи Бонбонът на смъртта. Той разгъна книжката и хвърли бонбона в устата си.

— След като се сблъскали с проблема, за който говорих — каза той, — вампирите не се захванали да изобретяват велосипеда. Те използват своята техника за ръкопашна борба — именно по тази причина, между другото, бойното и любовното изкуство са обединени в един курс. Присъщият на вампирите хуманизъм се проявява в това, че с цел пресичане имитацията на оргазъм те използват само такива похвати, които не могат да увредят здравето на партньорката...

Локи се наведе над гумената жена, подпря се на пода с лакти и лицето му потъмня от прилив на червена течност (дойде ми наум, че същият ефект би дала внезапно обхванала го страст).

Изведнъж той ловко се надигна и изтряска куклата с дясното си коляно в хълбока. После повтори същия похват с другия крак. След това ѝ заби лакът в средата на корема. После я удари с пръст в основата на шията. Сетне я перна с длани по ушите...

Беше странно, страховито зрелище — високият кльоцав човек в черно лежеше върху гумената жена и бързо, но не особено силно я пердашеше с ръце и крака... Движенията на Локи бяха изключително професионални и даже артистични — сигурно би могъл да участва с този номер в някакъв сюрреалистичен театър. И все пак на мен ми се стори, че влага в своите удари малко повече емоции, отколкото изисква процесът на обучение.

— Кажете — попитах аз, неочаквано за себе си, — вие обичали ли сте някога?

Той замря.

— Какво? — попита с недоумение, обръщайки към мен разгорещеното си лице.

— Не — казах аз, — няма нищо. Аз само ей така.

Локи се изправи на крака и изтръска невидимите пращинки от черния си сюртук.

— Сега ти — каза той.

Погледнах надуваемата жена. Кой знае защо ми се искаше максимално да отложа момента на срещата.

— Аз имам още един въпрос — казах. — Относно четвърта точка. Защо вампирът не хапе жената, с която прави секс? От рицарство?

— Да, но не само — отвърна Локи. — Най-вече защото след няколко ухапвания идва пълна загуба на интереса към жената като към обект на желание. Това е проверено наблюдение. Във всеки случай на мен не ми е известно нито едно изключение от правилото...

Той скръсти ръце на гърдите си и устреми поглед в далечината, сякаш си припомняше нещо забравено.

— Точно обратното — каза той. — Ако притеглянето към жената стане непоносимо, вампирът я хапе много пъти, за да изучи нейната

душа и да се излекува. Винаги помага. Но ако вампирът има други планове, той няма да постъпва така...

Локи погледна гумената жена на пода и аз разбрах, че няма да мога да го баламосвам повече.

— Е, на работа. Отработваме ударите. Давай...

Заех изходна позиция. Гумената жена равнодушно гледаше покрай мен в тавана със своите сини очи — даже и да почувства нещо, успя да го скрие.

— Надигни се на лакти — каза Локи. — Пренеси тежестта върху коляното... По-високо... А сега — страничен удар с коляно в хълбока. Ето така, отлично! Само че не бива да я удряш с лявата ръка, защото може да повредиш черния дроб. Бий с дясната. Ха така. Браво! Сега удари с лакът...

Темата на занятието беше, разбира се, строго приложена, но някои аспекти на ставащото вълнуваха моето въображение. При всеки удар главата на куклата се мятеше нагоре-надолу, сякаш тя беззвучно се присмиваше над моите усилия — а може би напук на целия свят имитираше оргазъм.

Реших да не гледам лицето ѝ и отклоних поглед. И взе да ми се струва, че лежа на надуваем дюшек и надпреварвайки се с цялото човечество, яростно гребя към щастливия бряг, към гребци ги очаква награда — слънце, щастие, пари и любов.

---

[18] Заигравката е с „Отело“ от Шекспир, първо действие, трета сцена. — Бел.прев. ↑

ВЕЛИКОТО ГРЕХОПАДЕНИЕ

Следващият ден бе красив и страшен. Духаше силен вятър и във въздуха се усещаше някаква отрезвяваща студена свежест — вероятно предвестник на есента. Слънцето ту греиваше, ту се криеше зад облаците. Аз отворих прозорците в гостната, закрепих отделните крила за зазиданите в стената кукички и кой знае защо запалих свещи, макар че бе светло. Нахлуващото в стаята течение караше пламъчетата им да трептят, което много ми харесваше.

Надвечер звънна Митра и попита как я карам. Аз му разказах за вчерашния урок с Локи. Митра се развесели.

— Нали ти казах — тази тема за по-старото поколение е табу. Примерно като със солената думичка. Всички тия членовредителски методи, на които те учи Локи, не си струва да се вземат сериозно. Един джентълмен никога не ще започне да рита жената по време на полов акт.

— А какво прави джентълменът? — попитах аз.

— Това е индивидуално. Аз например слагам на нощното шкафче пистолет или бръснач.

Не можах да разбера дали се шегува, или не. Но следващата фраза на Митра ме накара да забравя за всичко.

— Знаеш ли за какво ти се обаждам? — каза той. — Довечера е Великото грехопадение...

По цялото ми тяло премина студена вълна. Тя възникна в района на слънчевия сплит и достигна до крайчеца на всеки един нерв — сякаш вътре в мен включиха леден душ.

— Как? Вече?

Митра се засмя.

— Не мога да те разбра. Ту нямаш търпение, ту е твърде рано... Не бой се бе. Няма нищо страшно.

— Какво трябва да правя?

— Нищо. Чакай, скоро ще дойде куриер и ще ти донесе пакет. В него ще има инструкции.

— Може ли да ти звънна? — попитах аз. — Ако възникнат въпроси?

— Въпроси няма да възникнат — отвърна Митра. — Освен ако, разбира се, не започнеш специално да си ги измисляш. Няма нужда да ми звъниш. Аз ще те посрещна.

— Къде?

— Ще видиш — каза Митра и затвори.

Затворих слушалката и седнах на дивана.

Знаех със сигурност, че не искам никакво грехопадение. Искаше ми се само едно — да си седя на тихо и да се успокоя.

Надявах се, че в главата ми ще се появи някаква спасителна мисъл, някакъв хитроумен изход от ситуацията. Той несъмнено съществуваше и просто бяха необходими няколко минути съсредоточаване, за да го открия. Затворих очи.

И тогава на вратата се позвъни.

Станах и обречено се помъкнах да отворя.

Но зад вратата нямаше никого — само на пода стоеше мъничка черна кутийка. Занесох я в гостната. Поставих кутийката на масата и се запътих към банята — кой знае защо ми се прииска още веднъж да си взема душ.

Изкъпах се щателно и се сресах, като намазах косата си с гел. След това отидох в спалнята и облякох най-хубавите си дрехи — комбинация от сако, риза и панталон, свалени от манекена на витрината на LovemaгX.

Да се отлага повече моментът на истината беше невъзможно. Върнах се в гостната и отворих кутийката.

Вътре на червена бархетна подложка лежеше малка съдинка от тъмно стъкло във вид на сгънал крилете си прилеп. Вместо глава той имаше череп-запушалка. До него лежеше бележка.

Рама,

моля те, изгуби няколко минути, за да научиш наизуст приветствието, което по традиция трябва да произнесе младият вампир. То е много просто: „Рама Втори се явява в Хартланд!“. Надявам се, че ще се справиш.

У теб може да възникне въпросът: защо Рама Втори? По традиция към името на вампира в тържествени случаи се добавя номер, който играе ролята на фамилия. Аз например съм Енлил Седми. Това, разбира се, не значи, че преди мен е имало шестима Енлиловци, а преди теб — един Рама. Те са били много повече. Но за по-кратко ние използваме само последната цифра от поредния номер. Енлил Единайсети ще бъде отново Енлил Първи.

Не се вълнувай и не се притеснявай. Всичко ще ни се получи.

Успех,

Енлил.

Погледнах флакона. Явно по-нататъшните инструкции се съдържаха в препарата. Ще дойде черна кола и ще ме откарат нанякъде...

Спомних си, че Хартланд е нещо полумитично, геополитически фетиш, с който се плюнчат по кръглите маси в редакциите на националноосвободителните вестници, когато трябва да се покаже на спонсорите, че работата кипи с пълна сила. Значението на термина не го знаех. Участниците в тези кръгли маси най-вероятно също.

Какво се има предвид тук? Може би някакво съкровено място? От „heart“ — сърце? Вероятно това е метафора... Изобщо те метафорите биват различни, помислих си аз. Ще те затворят в стая с някакъв клошар и ще ти кажат: „Искаш ли да си вампир — изяж сърцето му...“. И ей ти го Хартланд. И какво ще правиш тогава?

— Скоро ще разберем — произнесе в стаята нечий рязък и решителен глас.

Разбрах, че съм го казал самият аз. Едновременно с това забелязах още едно странно нещо. На мен ми се струваше, че съм изпълнен със съмнения и страхове — а ръцете ми междуременно деловито отвориха флакона и извадиха от него кристалния череп... Някаква моя частичка умоляваше да не бързаме и да отложим процедурата — но езикът вече беше поел управлението в свои ръце.

Във флакона се оказа точно една капка течност. Аз я прелях в устата си и щателно я втрих в горния си венец.

Нищо не се случи.

Реших, че препаратът не действа веднага и седнах на дивана. Спомних си за приветствието, което ме молеше да науча Енлил Маратович, и взех тихо да си повтарям:

— Рама Втори се явява в Хартланд! Рама Втори се явява в Хартланд!

След минута в мен възникна увереност, че тези думи вече никога и при никакви обстоятелства не мога да ги забравя. Престанах да си ги мънкам под носа. И тогава се чу музиката.

Някъде свиреха „Реквием“ на Верди (сега често разпознавах класиката и всеки път се дивях на обширните си познания в тази област). Изглежда, музиката я слушаха един етаж по-нагоре... А може би и отгатык — трудно беше да се определи точно. Взе да ми се струва, че именно музиката, а не вятърът, кара пердетата да трептят.

Аз се отпуснах и се заслушах.

Дали заради страховитата музика, дали заради примигването на вечерната светлина зад развяващото се перде, взе да ми се струва, че със света се случват странни изменения.

Кой знае защо той заприлича на царството на сънищата. Това бе неразбираемо — никога не бях виждал царството на сънищата, само бях чел за него в приказките и не знаех как трябва да изглежда то. Но чувствах, че геометрията на старинните мебели, ромбовете по паркета и облицовката на камината идеално биха паснали да са нечий сън... В този момент разбрах, че мисля за царството на сънищата, защото мен самия ме кара на сън.

Само това ми липсваше — да проспя най-важното събитие в живота си. Станах и се заех да се разхождам напред-назад из стаята. Веднага ми хрумна, че може да съм заспал и просто да сънувам, че се разхождам из стаята.

А после започна страшното.

Разбрах, че във флакона може да е имало отрова. И аз можеше не да заспя, а да умирам и всичко случващо се с мен да е просто замиране на остатъчните разряди в електрическите контури на мозъка ми. Тази мисъл беше непоносимо ужасна. Помислих си, че ако спях, то от страх

сигурно щях да се събудя. Но веднага ми се стори, че уплахата ми всъщност е твърде вяла, и именно това доказва, че спя.

Или съм умрял.

Защото смъртта, разбрах аз, е просто сън, който с всяка секунда става все по-дълбок, такъв сън, от който се събуждаш не там, където си бил по-рано, а в друго измерение. И кой да знае колко време може да го сънуваш?

Може би цялата ми вампирска кариера е просто смъртта, която се опитвам да скрия от себе си колкото се може по-дълго? А „важното събитие“, което очаквам, е именно моментът, когато ще ми се наложи да го призная окончателно пред самия себе си?

Опитах се да прогоня тази мисъл, но не можах. Точно обратното, намирах все повече потвърждения на своята ужасна догадка.

Спомних си, че вампирите във всички времена са смятани за живи мъртъвци — денем те лежали в ковчезите, посинели и студени, а по нощите ставали да се сгреят с глътка топла кръв... Може би за да се стане вампир окончателно, трябва да се умре? И тази прозрачна капка под кристалния череп е последният пропуск за новия свят?

Разбрах, че ако действително съм умрял, страхът може да нараства до безкрайност. Нещо повече, може да трае цяла вечност — та нали времето е субективно. Последните химически искри на съзнанието могат да изглеждат отвятре по всякакъв начин — нищо не им пречи да се разтегнат до много милиони години. Ами ако наистина всичко свършва така? Жълто-червеният проблясък на залеза, вятърът, камината, паркетът — и вечната смърт... И хората не знаят нищо за този ужас, защото никой не се е върнал да им разкаже.

„Libera me. Domine, de morte aeterna“ — пропя далечен глас. Действително ли горе свиреха Верди? Или моят загиващ мозък е превърнал в музика проумяването на своята съдба?

Разбрах, че ако не направя усилие и не се събудя, то така и ще пропадна завинаги в този черен кладенец и вече ще е все едно дали съм спял, или не, защото ужасът, който се разкри пред мен, бе по-дълбок от съня и от бодърстването, и въобще от всичко, което ми беше познато. Най-поразително бе, че входът за капана се намираше практически пред очите ми — натам водеше простата последователност от съвсем обичайни мисли и бе непонятно защо

всички хора без изключение все още не са попаднали в тази мъртва примка на ума.

„Та значи това е вечната смърт? — помислих си аз. — Ето за какво пеят те... Не, не може да бъде. Аз ще се измъкна оттук, каквото и да ми струва!“

Трябваше да се отърся от вцепенението. Обхванах се с ръце и се опитах да откъсна от себе си ципата на кошмара — направо с ръце, сякаш беше нещо физическо.

И изведнъж разбрах, че това вече не са ръце.

Вместо тях видях някакви черни дрипи, покрити с къса блестяща козина, подобна на къртича. Пръстите ми бяха свити в тъмни, мазолести юмруци с неправдоподобно големи вроговени кокалчета, каквито имат фанатичните каратисти. Опитах се да ги разтворя, но не можах — нещо пречеше, сякаш пръстите ми бяха стегнати с бинт. Удвоих усилията си и изведнъж юмруците ми се разтвориха, но не като обикновени човешки длани, а като два черни чадъра. Погледнах пръстите си и разбрах, че пръсти вече нямам.

На тяхно място имаше дълги кости, съединени с кожени ципи. Запазил се беше само палецът, стърчащ от крилото като цевта на авиационно оръдие. Той завършваше с крив, остър нокът с размерите на хубав щик. Обърнах се към огледалото, вече досещайки се какво ще видя.

Лицето ми беше станало на сбръчкана муцуна — невъобразима смес от свиня и булдог, раздвоена долна устна и нос, подобен на нагъната като хармоника зурла. Имах огромни конусовидни уши с множество сложни преградки вътре и ниско чело, обрасло с черна вълна. Над главата ми се извисяваше дълъг рог, завит рязко назад. Бях нисък на ръст, с бъчвоподобен мъхнат торс и с малки криви крака. Но най-ужасяващи бяха очите — мънички, хитри, безжалостни и цинично умни като на милиционер от Москворецкия пазар.

Вече бях виждал тази муцуна на снимката на прилепа-вампир *desmodus rotundus* — само че прилепът нямаше рог. Аз всъщност бях станал именно такъв прилеп, само че голям.

А съвсем честно казано, силно наподобявах дявол. Когато ми хрумна тази идея, си помислих, че все пак още не съм станал дявол докрай, тъй като ставащото не ми харесва. И разбрах, че това нищо не значи — възможно е на дяволите също да не им харесва да са дяволи.

Разперените криле се закачаха за мебелите и аз ги сгънах. За целта се наложи с усилие да свия пръстите си — тогава крилете като два чадъра се свиваха в черни цилиндри, завършващи с корави като копита юмруци.

Опитах се да направя крачка, но не можах. И разбрах, че трябва да ходя по специален начин. За да се придвижвам, трябваше да се подпра с юмруци на пода и да изнеса леките си задни лапи към нова опорна точка. Струва ми се, примерно така се придвижваха горилите.

Забелязах, че съм престанал да мисля. Мозъкът ми повече не генерираше несвързани мисли — вътрешното пространство, където те се кълбяха по-рано, сега сякаш беше минато с прахосмукачка — в него бе останало само острото и точно осъзнаване какво се случва наоколо. Но освен това изострено присъствие се бе появило и нещо напълно непознато ми преди.

Намирах се не само в настоящето. Върху реалността сякаш се наслаждавах множество трепкащи образи на бъдещето, които се обновяваха с всяко мое вдишване и издишване. Можех да избирам между различните варианти на това, което ще се случи. Не знам с какво мога да го сравня — освен с течнокристалния прицел, през който летецът изстребител вижда света, едновременно четейки необходимата му информация. Този прицел беше самото ми съзнание.

Усещах присъствието на хора. В апартамента над мен те бяха двама. Трима души имаше на моя етаж и още двама отдолу. Можех да се добера до всеки един от тях с няколко скока и замаха, но изобщо не ми трябваше. Искаше ми се да изляза на чист въздух. Можех да напусна апартамента през прозореца, през вратата и...

Не можех да повярвам, че такава възможност е реална. Но инстинктът ме уверяваше в това.

Умът ми нарисова нещо като зелен пунктир, гмуркащ се в камината и отиващ нагоре и към бъдещето — и аз си позволих да съвпадна с този пунктир. Пред лицето ми се мярна решетката на камината, после тухли, после сажди и някаква стоманена скоба, а сетне съзрях тенекиените ивици на покрива и вечерното небе.

Разбира се, осъзнах аз, това е просто сън — с такава лекота може да се движиш само насън. Знаех, че трябва да летя на запад, където трябваше да ме посрещнат. Придвижването се оказа просто — достатъчно бе да се облакътя на въздуха и да набележа посоката.

Чувствах насекомите и птиците, висящи в пространството. Те се появяваха след свистящото издишване, което, естествено, се изтръгваше от дробовете ми при всеки замах на крилето. Всяко такова издишване опресняваше картината ми на света — сякаш автомобилна чистачка минаваше по замътненото от дъжда предно стъкло. Виждах долу къщите, колите, хората. Но мен, сигурен бях, не ме забелязва никой. Вече не се боях, че съм умрял — сега този страх ми изглеждаше смешен. От друга страна, наяве би било невъзможно да напусна дома през комина. Следователно спях.

Но на света имаше най-малко още едно същество, което сънуваше абсолютно същото. Разбрах го по далечния вик, който беше досущ като моя — той веднага направи света по-отчетлив и ярък, сякаш го огряха с второ слънце. Към мен се приближаваше някой, подобен на мен. Аз полетях насреща му и скоро се оказахме един до друг.

Най-много от всичко летящият вампир наподобяваше обрасла с черна козина свиня с ципести криле. Те не израстваха от гърба, както ги рисуват в църквите на дяволите и ангелите, а бяха опънати между предните и задните лапи. Покрай тялото ги покриваше къса черна вълна. Предните лапи бяха дълги и огромните им пръсти, разперени в безмерно нагло ветрило, бяха съединени с черни кожени ципи, образувачи по-голямата част от крилото.

„Добре дошъл“ — каза съществото.

„Добър вечер“ — отвърнах аз.

„Познаваш ли ме? — попита съществото. — Аз съм Митра.“

Ние можехме да говорим — но не на глас, а иначе. Не беше телепатия, защото си нямах понятие за какво мисли Митра. Обменяхме си фрази, състоящи се от думи, но не издавахме никакви звуци. Това по-скоро приличаше на субтитри, изникващи направо в ума.

„Как долетя?“ — попита Митра, поглеждайки от косматата очница с подобно на маслина око.

„Нормално. Нас не ни ли виждат през прозорците?“

„Не.“

„Защо?“

„Внимавай!“

Митра свърна надясно, за да заобиколи ъгъла на сградата на „Газпром“. Аз едва успях да повторя маневрата му. След като се

убедих, че пред нас няма препятствия, повторих въпроса:

„Защо не ни виждат?“

„Питай Енлил — отговори Митра. — Той ще ти обясни.“

Разбрах накъде летим.

Вече се стъмняваше. Градът бързо се оттегляше назад — отдолу заплуваха черните петна на гората, след това се снишихме и край нас мъглата взе да се сгъстява. Скоро съвсем престанах да виждам каквото и да е наоколо. Даже Митра, който летеше на няколко метра пред мен, стана невидим. Но аз не изпитвах никакви трудности с ориентацията.

Подминахме шосето, по което се движеха автомобили. След това дълго време под нас имаше само дървета — главно борове. После започнаха огради и постройки с най-различен вид. Впрочем, ако трябва да съм точен, не можех да кажа от какъв вид, защото ги възприемах не със зрението, а сякаш с напипване — само че ги опипвах с вик. Същите викове издаваше летящият до мен Митра, което придаваше на възприятията ми стереоскопична надеждност. Чувствах всяка керемидата на покрива, всеки лист на дървото, всяко камъче по земята. Но не знаех какво е на цвят всичко това и как го вижда окото, заради което светът ми изглеждаше като някакъв сив компютърен макет, триизмерна симулация на самия себе си.

„Къде сме?“ — попитах аз Митра.

„До Рубльовка“ — отговори той.

„Ясно — казах аз. — Че къде другаде... А защо е тая мъгла наоколо? Никога не съм виждал такава.“

Митра не отговори. И изведнъж за втори път през деня изпитах пристъп на остър ужас.

Усетих дупка в земята. Тя беше напред по курса ни.

Ако гледах света с нормални човешки очи, аз най-вероятно нищо нямаше да забележа — около дупката растяха дървета, тя бе обкръжена от всички страни с ограда, а отгоре я закриваше маскировъчна мрежа с гъсто налепени пластмасови листенца (чувствах, че това са изкуствени листа, защото всички те бяха с еднаква форма и размер). Даже да бях различил земния склон, бих го приел за овраг. И със сигурност не бих намерил в това нищо странно — малко ли са из близкото Подмосковие овразите, прикрити с маскировъчни мрежи.

Но аз виждах дупката не с очи, а със своя локатор. И тя ми изглеждаше като пролука в мирозданието, защото моят вик отлиташе в нея и не се връщаше. Изглежда, надолу пропастта се разширяваше, макар и да не можех да кажа със сигурност — беше твърде дълбоко. Толкова дълбоко, че ти призляваше. Или може би работата беше не в дълбочината, а в нещо друго... С една дума казано, на мен ужасно не ми се искаше да доближавам това място, но Митра летеше именно нататък.

Напълно скрита от мрежата, дупката напомняше по форма приплеснато човешко сърце — както го рисуват по комиксите. Или, разбрах обречено аз, на палмовото ветрило над моето детско креватче... Дупката от всички страни бе обкръжена с висока сляпа ограда, която аз забелязах още отдалече. Но сега ми стана ясно, че това са оградите на различни участъци, прилепени един до друг. Оградите бяха с различна височина, от различен материал — но се събираха една с друга така, че се получаваше непрекъсната ограда без най-малка пролука. Да отидеш до дупката по земната повърхност, не беше възможно.

„Внимание — изкомандва Митра, — прави като мен!“

Той огъна криле и се спусна към края на мрежата, като забави ход почти до пълно спиране, изящно се престрои във въздуха и се гмурна под нейния край. Аз го последвах и прелитайки на косъм от обраслия с трева склон, рухнах в пропастта.

Там беше прохладно. По скалистите стени тук-там растяха трева и храсти. Миришеше на хвойнов дим или на нещо подобно. Чувствах множество отвори и процепи в камъка, но не ги виждах. Виждаше се единствено самотна светлинка на стената на склона.

„Виждаш ли лампата? — попита Митра. — Ти си нататък.“

„А ще мога ли да се добера сам?“

„Тук е трудно да се заблудиш. Пък и не си сам...“

Исках да го попитам какво има предвид, но той вече летеше нагоре. И тогава забелязах, че в шахтата се е появил още един вампир. Той се размина с Митра покрай ръба на пропастта и сега се снишаваше.

Съобразих, че трябва по-бързо да кацна, защото щеше да бъде неудобно двама да летят в тясното пространство. То и за един беше неудобно. Движех се като плувец в басейн — щом долетя до единия

край, се преобръщах и политах към другия, снишавайки се постепенно.

Скоро се спуснах към източника на светлината. Той беше скрит от полукръгла арка. Пред нея имаше неголяма площадка над пропастта, върху която падаше жълтият електрически лъч. Тук, изглежда, трябваше да се приземя.

На няколко пъти прелетях от единия край на пролома до другия, докато преценявах как да го направя. Крилете на втория вампир шумоляха само на няколко метра над мен и започнах сериозно да се опасявам, че ще се сблъскаме. Трябваше да побързаме и реших да се доверя на инстинкта.

Щом се намерих точно над площадката, аз забавих ход до пълно спиране във въздуха, свих крилете си в юмруци и паднах на роговите им кокалчета. Движението се получи много ловко, но леко патетично — оказах се в някаква патетична поза, сякаш съм преклонил колене пред олтар. Почти веднага и вторият вампир с шумолене се приземи до мен. Завъртях глава, но видях само черния му силует.

Наоколо беше тъмно, тихо и влажно. Отпред имаше арка, изсечена в камъка. Зад нея в плитка каменна ниша гореше слаба електрическа лампа в плафон от жълто стъкло с формата на срязан напреки портокал — тя не толкова разсейваше тъмнината, колкото я подчертаваше. Под лампата имаше врата. Сливаше се по цвят със скалата и аз я забелязах едва тогава, когато започна бавно да се завърта навътре.

Тя се разтвори, но в черния правоъгълен отвор не се появи никой. Няколко секунди се колебах и не знаех какво да правя — дали да чакам покана, дали да вляза. После си спомних за приветствието, което трябваше да произнеса. Изглежда, тъкмо това беше моментът да го направя. Повтаряйки го наум, за да не сбъркам, аз шумно изрекох:

— Рама Втори се явява в Хартланд!

Разбрах, че съм произнесъл фразата с нормалния си човешки глас. Погледнах към ръцете си и видях обикновени човешки юмруци, опрени в камъните на пода. Шикозното ми сако беше с разкъсан ръкав и измацано със сажди по лактите. Освен това на лявата ми китка имаше прясна драскотина. Изправих се на крака.

— Хера Осма се явява в Хартланд!

Извърнах глава. До мен стоеше онова същото момиче от снимката. Беше по-висока, отколкото си мислех, кльощава, с тъмни панталони и също такава тениска. На главата ѝ се мъдреше вече познатата ми взривоподобна купа коси.

— Е какво пък — произнесе от тъмното гласът на Енлил Маратович, — добре дошли в моя скромен хамлет, деца. След като вече сте дошли.

И в стаята пред нас се запали светлина.

УМ „Б“

В хамлета на Енлил Маратович нямаше никакви мебели, ако не броим сгъваемата стълба. Обстановката беше аскетична: възглавници в скучен сив цвят по пода, издържана в същата унила гама кръгова фреска, изобразяваща погребението на неизвестен рицар — по последния му път го придружаваха множество достойни господа с дантелени якички, а самият мъртвец беше в доспехи с разсечена гръдна пластина, над която във въздуха кръжеше син комар с размерите на едричка врана.

На височината на раменете ми висеше широк меден обръч, закрепен с три щанги към тавана — той заемаше почти цялата стая. Кой знае защо, още от пръв поглед ставаше ясно, че е много древна вещ.

Енлил Маратович висеше с главата надолу, закачил се за обръча с крака и скръстил ръце на гърдите си. Беше облечен в тренировъчен костюм от дебело черно трико. Увисналата качулка на горницето му приличаше на права яка с нелепа фантастична форма — сякаш от „Мосфилм“ се бяха опитали да го облекат като вампир.

— Вие сте направо като мобилен вампир — каза Хера.

— Какво? — учудено попита Енлил Маратович.

— Имаше такава реклама по телевизора. За вампирите, които говорят по мобилните си телефони нощем, за да икономисат от дневните тарифи. А денем спят надолу с главата като прилепи.

Енлил Маратович изхъмка.

— Доколкото зная — каза той, — вампирите не икономисват от тарифите. Вампирите икономисват от рекламата.

— Позволете да не повярвам, Енлил Маратович — каза Хера. — На мен ми се струва... Тоест не ми се струва, а съм напълно сигурна, че в света вече от много години върви пиар кампания за реабилитация на вампирите. Вземете, ако щете, тия мобилни вампири. Даже и за глупаците е ясно, че това е реклама на вампирите, а не реклама на тарифите... А за Холивуд въобще да не говорим.

Веднага разбрах, че е права. Дойдоха ми наум огромно количество примери, които потвърждаваха думите ѝ. По някаква странна причина хората бяха склонни да идеализират вампирите. Нас ни изобразяваха като фини стилисти, мрачни романтици, замислени мечтатели — винаги с голяма доза симпатия. Вампирите ги играеха привлекателни актьори, поп звездите с голямо удоволствие ги изобразяваха в клиповете. На запад и изток селебритис не виждаха в ролята на вампир нищо срамно. Това наистина беше странно — развъртащите малолетни или осквернителите на гробове се намираха доста по-близо до средностатистическия човек, отколкото ние, но към тях човешкото изкуство не проявяваше никаква симпатия. А върху вампирите се изливаше просто фонтан от съчувствено разбиране и любов... Едва сега схванах каква е работата. Чудното беше как сам не съм се досетил.

— Така си е — каза Енлил Маратович. — Всички вампири по света редовно кихат кинти за поредния вампирски филм, за да не се замисля никой от хората кой и как им смуче в действителност червената течност. Но това, разбира се, няма да продължава вечно. Ще дойде ден, когато симфонията между човека и вампира ще престане да бъде тайна. И общественото мнение трябва предварително да бъде подготвено за този ден.

Реших, че е дошло времето да задам измъчващия ме въпрос.

— Кажете, Енлил Маратович, а нашият полет... Той ли беше Великото грехопадение?

— Не.

Това не го очаквах. Енлил Маратович се усмихна.

— Великото грехопадение е да разберете каквото ще ви разкажа днес. Желателно е главите ви да работят добре, затова настанявайте се...

И той посочи обръча.

Медният обръч беше загърнат в мека обвивка от прозрачна пластмаса, също като лост в спортна зала. Изчаках Хера да освободи сгъваемата стълба (аз исках да ѝ помогна, но тя се справи много ловко), покатерих се горе и увиснах на обръча с главата надолу. Кръвта преля към главата ми, но намерих това за приятно и умиротворяващо.

Хера висеше точно срещу мене, затворила очи. Върху нея падаше ивица жълта светлина от лампата. Тениската ѝ се беше

смъкнала надолу и пъпът ѝ се виждаше.

— Харесва ли ти? — попита Енлил Маратович.

Говореше на мен. Аз бързо отклоних очи.

— Какво имате предвид?

— Да висиш така — харесва ли ти?

— Да — казах аз. — Дори не очаквах. Това е защото кръвта червената течност се прелива към езика?

— Точно така. Когато вампирът трябва бързо да си възстанови силите и да се съсредоточи, това е най-добрият метод.

Беше прав — с всяка секунда аз се чувствах все по-добре. Връщаха ми се силите, изразходвани по време на полета, да се виси с главата надолу беше толкова уютно, колкото и да седиш в креслото край камината.

Няколко минути изминаха в тишина.

— Днес вие трябва да узнаете тайната — каза Енлил Маратович.

— Но на вас, мисля, са ви се натрупали много въпроси. Може би да започнем с тях?

— Кажете, какво беше нашият полет? — попитах аз.

— Беше полет.

— Имам предвид, всичко това сънувах ли го? Това някакъв специален транс ли е? Или всичко е било истинско? Какво би видял страничният наблюдател?

— Главното условие за такова пътешествие е именно страничният наблюдател да не го види — отвърна Енлил Маратович.

— Точно това не мога да го разбера — казах аз. — Ние през цялото време летяхме покрай сградите, а в една от тях едва не се блъснах. Но Митра каза, че нас никой не ни вижда. Как е възможно?

— Известна ли ти е технологията „стелтс“? Това е нещо подобно. Само че вампирите поглъщат не радиовълни, а насоченото към тях внимание.

— А виждаме ли се в това време на радара?

— За кого?

— Изобщо.

— Въпросът няма смисъл. Даже ако ние се виждаме на радара, радара през това време не го вижда никой.

— Аз предлагам да сменим темата — каза Хера.

— Приема се — отвърна Енлил Маратович.

— Аз имам една догадка — продължи Хера. — На мен ми се струва, че знам къде е живял езикът, преди да се засели в човека.

— И къде?

— В този огромен прилеп, който аз бях току-що?

Енлил Маратович нададе одобрително възклицание.

— Ние го наричаме Великия прилеп — каза той. — На английски е „Mighty Bat“. Гледайте да не кажете „Mighty Mouse“^[19], когато общувате с американски приятели. Нашите понякога казват така по погрешка, а онези се обиждат. Такава им е културата, какво да се прави.

— Отгатнах ли? — попита Хера.

— И да, и не.

— Как така — и да, и не?

— Не може да се каже, че езикът е живял във Великия прилеп. Той е бил този прилеп. Много отдавна, преди много десетки милиони години. Тогава наоколо са се разхождали динозаври и храна за Великия прилеп е била тяхната червена течност... Оттук идва и изразът „викът на Великия прилеп“... Помисли си колко удивително е това — като ухапеш човека, ти му задаваш същата команда, която някога е лишавала от воля огромна планина от месо. На мен това направо главата не ми го побира — прищява ми се да коленича и да се моля...

Поиска ми се да запитам на кого възнамерява да се моли Енлил Маратович, но не се реших.

— А тези огромни прилепи намират ли ги в изкопаемите пластове? — попитах вместо това аз. — Запазени ли са техни скелети?

— Не.

— Защо?

— Защото са били разумни прилепи. Те са изгаряли своите мъртви. Така, както днес го правят хората. Пък и не са били чак толкова много, понеже са били върхът на хранителната пирамида.

— А кога са станали такива? — попитах аз.

— Вампирите винаги са били върхът на хранителната пирамида. Това е била първата разумна цивилизация на Земята. Тя не е създавала материална култура — здания, промишленост. Но това не значи, че е била нискоразвита, тъкмо напротив. От днешна гледна точка можем да я наречем екологична.

— Какво е станало с тази цивилизация?

— Унищожила я е глобална катастрофа. Преди шейсет и пет милиона години на Земята паднал астероид. Там, където сега е Мексиканският залив. Над сушата се надигнали огромни вълни цунами, отнесли всичко живо. Но Великият прилеп успял да преживее техния удар, издигайки се във въздуха. В Библията е останало ехото от онези дни — „А земята беше безвидна и пуста, и Дух Божий се носеше над водата...“.

— Яко — казах аз, за да кажа поне нещо.

— От прахоляка небето почерняло. Настъпили тъмнина и студ. За няколко години измрели почти всички хранителни вериги. Изчезнали динозаврите. Великият прилеп, който се хранел с червената им течност, също се оказал на косъм от гибел. Но вампирите успели да отделят от себе си своята същност — това, което ние наричаме „език“. Била един вид преносима флашкарта с личността, сърцевината на мозъка — своего рода червей, на деветдесет процента състоящ се от нервни клетки. Това вместилище на индивидуалността започнало да се заселва в черепите на други същества, по-добре приспособени към новите условия на живот, и да влиза с тях в симбиоза. Подробностите, смятам, няма нужда да ви обяснявам.

— Е, да — казах. — А що за същества са били това?

— Дълго време ние сме живели в едрите хищници. Например в саблезъбите тигри и в други големи котки. Нашата култура била в онези времена, бих казал, ъ-ъ-ъ... Доста плашеща. Героично-насилствена, така да се каже. Ние сме били страшни, прекрасни и жестоки. Но не може да си прекрасен и жесток. И примерно преди половин милион години в света на вампирите започнала революция на духа...

Изразът „революция на духа“ се използваше в съвременния дискурс доста многообразно и би могъл да означава какво ли не. Аз избрах последния запомнен от мен случай на употребата му.

— Това като в Киев на Майдана?

Енлил Маратович изхъмка.

— Не съвсем. Било е религиозно преображение. Както вече казах, вампирите си поставили задача да преминат от месно животновъдство към млечно. Те решили да си създадат дойно животно. В резултат на това се появил човекът.

— А как вампирите са го създали?

— Правилно е да се каже не „създали“, а „селектирали“. Примерно така, както кучето или овцата са били култивирани от човека.

— Изкуствен подбор?

— Да. Но отначало била проведена цяла последователност от генетични модификации. Това не бил първият подобен експеримент. Великият прилеп е отговорен за появата на топлокръвните животни, главният смисъл на чието съществуване е да подгръват червената течност до оптимална температура. Но човекът е бил качествено друго създание.

— От кого са култивирали човека? — попита Хера. — От маймуните?

— Да — отвърна Енлил Маратович.

— А къде? И кога?

— Продължило е доста дълго. Най-последната генетична модификация е била проведена преди сто и осемдесет хиляди години в Африка. Именно от тази точка произхожда съвременното човечество.

— А по каква методика се е провеждал изкуственият подбор? — попита Хера.

— Какво значи „по каква методика“?

— Когато хората селектират млечни крави, подбират тези, които дават много мляко — каза Хера. — Вследствие се появява крава, която дава мляко повече от всички. А каква задача се е решавала тук?

— Вампирите са селектирали животно с особен тип ум.

— А какви биват типовете ум?

— Това е сериозна тема — каза Енлил Маратович. — Няма ли да ви доскучае?

Хера погледна към мен.

— Не.

— Няма да ни доскучае — потвърдих аз.

— Добре — каза Енлил Маратович. — Само че ще се наложи да започнем отдалече...

Той се прозя и затвори очи.

Приблизително минута измина в тишина — явно Енлил Маратович беше решил да започне не просто отдалече, а от толкова далече, че на първо време въобще нищо не се забелязваше. Аз реших,

че е заспал, и погледнах въпросително Хера. Хера сви рамене. Изведнъж Енлил Маратович отвори очи и заговори:

— Има една стара идея, която често се излага във фантастичните и окултните книги — на хората само им се струва, че ходят по повърхността на сфера и гледат в безкрайното пространство, а в действителност живеят вътре в куха сфера и космосът, който виждат, е просто оптическа илюзия.

— Знам — казах аз. — Това е езотеричната космогония на нацистите — те даже възнамерявали да строят ракети, които да полетят вертикално нагоре, да минат през зоната на централния лед и да поразят Америка.

Моята ерудиция не направи на Енлил Маратович никакво впечатление.

— Всъщност — продължи той — това е изключително древна метафора, която е била известна още в Атлантида. Тя съдържа прозрение, което хората в онези времена не са могли да изразят по друг начин освен иносказателно. Прозрението е в следното: ние живеем не сред предмети, а сред усещания, доставяни от нашите сетивни органи. Това, което възприемаме като звезди, огради и репей, е просто набор от нервни стимули. Ние сме затворени в тялото, а това, което ни се струва реалност, е просто интерпретация на електрическите сигнали, пристигащи в мозъка. Ние получаваме снимки на външния свят от сетивните органи. А самите ние седим вътре в кухата сфера, чиито стени са облепени с тези снимки. Точно кухата сфера е нашият свят, от който ние никъде не можем да излезем при цялото ни желание. Всички снимки заедно образуват картина на света, който, както ние вярваме, се намира отвън. Разбрахте ли?

— Да — казах аз.

— Най-простият ум прилича на огледало вътре в тази куха сфера. То отразява света и приема решение. Ако отражението е тъмно, трябва да се спи. Ако е светло, трябва да се търси храна. Ако отражението е горещо, трябва да се пълзи настрани, докато не стане прохладно, и обратното. Всички действия се управляват от рефлексите и инстинктите. Да назовем този тип ум „А“. Той работи само с отражението на света. Ясно ли е?

— Разбира се — казах аз.

— А сега се опитайте да си представите живо същество, което има два ума. Освен ума „А“ то има и ум „Б“, който по никакъв начин не е свързан със снимките по стените на сферата и произвежда фантазми от самия себе си. В неговите дълбини възниква едно такова... полярно сияние от абстрактни понятия. Представихте ли си го?

— Да.

— Сега започва най-важното. Представете си, че умът „Б“ се явява един от обектите на ума „А“. И тези фантазми, които той произвежда, се възприемат от ума „А“ в един порядък със снимките от външния свят. Това, което умът „Б“ изработва в тайнствените си дълбини, изглежда на ума „А“ като част от отчета за външния свят.

— Не разбирам — казах.

— Само изглежда така. Вие и двамата се сблъсквате с това по много пъти на ден.

— Може ли пример? — попита Хера.

— Може — отвърна Енлил Маратович. — Представи си, да кажем... Че стоиш на Нови Арбат и гледаш две паркирани пред казиното коли. На вид те са почти еднакви — черни и дълги. Е, може и едната да е мъничко по-ниска и дълга. Представи ли си го?

— Да — каза Хера.

— Когато забелязваш разликата във формата на каросериите и фаровете, в звука на мотора и рисунъка на гумите — тук работи умът „А“. А когато виждаш два „мерджана“, единият от които е гламурен, защото е суперскъп модел от миналата година, а другият е посран боклук, защото с такъв още Березовски е ходел на баня при генерал Лебед и в наши дни може да го вземеш за петнайсет бона — тук работи умът „Б“. Това именно е полярното сияние, което той произвежда. Но за тебе то се наслажда върху две черни коли, стоящи една до друга. И на теб ти се струва, че продуктът на ум „Б“ е отражение на нещо, което действително съществува отвън.

— Добре обяснявате — казах аз. — А нима то не съществува наистина отвън?

— Не. Това се доказва лесно. Всички разлики, които забелязва умът „А“, могат да бъдат измерени с помощта на физически прибори. Те ще си останат същите и след сто години. А виж, тези разлики, които приписва на външния свят умът „Б“, не се поддават на никаква

обективна оценка или измерване. И след сто години никой даже няма и да разбере в какво именно са се състояли те. Ясно ли е?

— А защо тогава различните хора, като виждат тези две коли, ще си помислят едно и също? Относно това, че едната е гламурна, а другата — не? — попита Хера.

— Защото умът „Б“ на тези хора е настроен на една и съща вълна. Той ги кара да виждат еднаква халюцинация.

— А какво създава тази халюцинация? — попитах.

— Умът „Б“ я създава. По-точно — множество такива умове, поддържащи се един друг. По това хората се различават от животните. Умът „А“ го има и при маймуните, и при човека. А виж, ум „Б“ има само човекът. Това е резултат на селекцията, проведена от вампирите в древността.

— А защо му е на дойното животно този ум „Б“?

— Още ли не ти е ясно?

— Не — казах аз.

Енлил Маратович погледна Хера.

— Също не — каза тя. — Точно обратното, само още повече се обърках.

— А причината е една. Вие все още мислите като хора.

Щом чух за пореден път тази присъда, аз рефлекторно прибрах глава между раменете. Хера измърмори:

— Научете ни да мислим поновому.

Енлил Маратович се засмя.

— Миличка — каза той, — на вас пет хиляди маркетолози десет години са ви срали в главите, а вие искате аз да разчистя там за пет минути... Само не се обиждайте. Та аз вас не ви виня. Самият аз бях такъв. Смятате, че не знам за какво си мислите нощем? Отлично знам. Не можете да разберете откъде и как вампирите се сдобиват с човешка червена течност. Мислите си за донорски пунктове, за изтезавани бебета, за подземни лаборатории и тям подобни простотии. Не е ли така?

— Примерно — съгласих се аз.

— Поне едно изключение да имаше за четиресет години — каза Енлил Маратович. — Ей това, ако искате да знаете, е най-поразителното нещо, което съм видял през живота си. Тази всеобща

слепота. Когато разберете за какво става въпрос, тя също ще ви се стори удивителна.

— А какво трябва да разберем? — попита Хера.

— Хайде да разсъждаваме логично. Ако човекът е дойно животно, неговото главно занятие трябва да бъде производството на храна за вампирите. Нали така?

— Така.

— Сега кажете: кое занятие е основното за хората?

— Раждането на деца? — предположи Хера.

— Това в цивилизования свят става все по-рядко. И абсолютно със сигурност не е основното занятие на човека. Кое за човека е най-важно от всичко?

— Парите? — попитах аз.

— Е, най-накрая. А какво са парите?

— Та вие не знаете ли? — свих рамене аз.

При тяло, увиснало с главата надолу, това беше доста странно движение.

— Аз лично може и да го знам. А вие дали го знаете?

— Има към пет... Не, седем научни определения — казах.

— Аз знам какво имаш предвид. Но всичките ти определения имат един фундаментален недостатък. Те са измислени с една-единствена цел — да се спечелят пари. А това е все едно да се опитваш да измериш дължината на линията със самата линияка...

— Искате да кажете, че тези определения са неверни?

— Не точно неверни. Ако се замислиш, те всичките казват едно: парите са си пари. Тоест не казват нищо. Но същевременно... — Енлил Маратович вдигна пръст, по-точно го спусна към пода — същевременно хората подсъзнателно разбират истината. Спомни си как представителите на социалните низини наричат стопаните?

— Експлоататори?

— Кръвопийци? — каза Хера.

Помислих си, че Енлил Маратович ще я нахока, но той, тъкмо напротив, доволно плесна с ръце.

— Ето! Умничката ми! Именно смукачи на червена течност. Макар и червената течност никой от тях да не я пие в прекия смисъл. Разбирате ли?

— Искате да кажете... — започна Хера, но Енлил Маратович не й даде да завърши.

— Да. Точно така. Вампирите отдавна вече използват не биологическа червена течност, а много по-съвършен медиум на жизнената енергия на човека. Това са парите.

— Вие сериозно ли?

— Повече от сериозно. Помисли сам. Какво е човешката цивилизация? Не е нищо друго освен огромно производство на пари. Човешките градове са просто фабрики за пари и само по тази причина в тях живее такава гъмжило от хора.

— Но нали там се произвеждат не само пари — казах аз. — Там...

— Там през цялото време върви бурен растеж — прекъсна ме Енлил Маратович, — макар да не е съвсем ясно какво точно расте и накъде. Но това неясно какво расте ли, расте и всички ги вълнува по-бързо ли расте, отколкото при другите, или по-бавно. После изведнъж всичко се прецаква и в страната обявяват национален траур. А после то започва отново да расте. При това никой — въобще никой от тези, които живеят в града — това непонятно нещо никога не го е виждал...

Той направи широк жест, сякаш посочваше към панорамата на невидимия град зад стените.

— Хората произвеждат продукт, от който си нямат никакво понятие — продължи той. — Независимо от това, че всекидневно мислят само за него. Както и да се нарича една човешка професия, тя е просто участък в кариерата за добив на пари. Човек работи в нея цял живот. Че и също се нарича „кариера“, хе-хе... Не си мислете, че злорадствам, но съвременното работно място в офиса — cubicle — даже външно прилича на обор за едър рогат добитък. Само дето вместо лента с храна пред муцуната на офисния пролетарий стои монитор, по който тази храна я показват в дигитален вид. Какво се произвежда в обората? Отговорът е толкова очевиден, че е влязъл в идиоматиката на най-различни езици. Човекът прави пари. Не *or she makes money*.

Прииска ми се да възразя.

— Парите не са производим продукт — казах аз. — Те са просто едно от изобретенията, които улесняват живота. Една от последиците на еволюцията, която е издигнала човека над животните...

Енлил Маратович ме изгледа насмешливо.

— Ти наистина ли мислиш, че в резултат на еволюцията човек се е издигнал над животните?

— Разбира се — отвърнах аз. — Та не е ли така?

— Не — каза той. — Паднал е много по-ниско. Сега само оттеглил се от делата си милионер може да си позволи начина на живот на животното — да живее сред природата в най-подходящите за организма климатични условия, да се движи много, да се храни с екологично чиста храна и при това съвсем никога за нищо да не се притеснява. Помислете си — та нали никое от животните не работи.

— Ами катеричките? — попита Хера. — Те нали събират орехи.

— Милинка, това не е работа. Виж, ако катеричките от сутрин до вечер си пробутваха една на друга прокиснали мечешки говна, тогава би било работа. А да се събират орехи, е безплатен шопинг. Работи само добитъкът, който човек е селектирал по свой образ и подобие. И самият човек. Ако, както казваш ти, задачата на парите е да улеснят живота, то защо хората ги добиват цял живот, докато не се превърнат в старчески боклук? Вие сериозно ли смятате, че човек върши всичко това за себе си? Моля ви се! Човек даже не знае какво в действителност представляват парите.

Той обходи с поглед двама ни с Хера.

— Същевременно — продължи той — да се разбере това въобще не е сложно. Достатъчно е да се зададе елементарният въпрос — от какво ги добиват?

Стори ми се, че въпросът е зададен към мен.

— С две думи е трудно да се формулира — казах аз. — Икономистите и досега спорят на тази тема...

— И нека си спорят и по-нататък. Но за всеки кариерен работник това е еднозначно. Парите се добиват от неговите време и сила. В тях се превръща неговата жизнена енергия, която той получава от въздуха, слънчевата светлина, храната и другите впечатления от живота.

— Имате предвид в преносен смисъл?

— В най-пряк. Човек си мисли, че добива парите *за себе си*. Но в действителност той ги добива *от себе си*. Животът е устроен така, че той може да получи малко пари за лично ползване само тогава, когато произведе значително повече за някого друго. А всичко, което той добива за себе си, има свойството по странен начин да му се процежда

между пръстите... Нима не си го забелязал? Когато работеше като хамалин в универмага?

Хера ме погледна с любопитство. На мен ми се прииска да убия Енлил Маратович на място.

— Забелязах — промърморих аз.

— Причината, поради която хората не разбират природата на парите, е проста — продължи Енлил Маратович. — За тях е разрешено да се говори само в рамките на карго-дискурса. Става въпрос не за това, че животът на човека се преработва в непонятна субстанция, а за това коя валута е по-перспективна — еврото или юанът. И може ли тогава да се вярва на йената. Сериозните хора за друго не говорят и не мислят.

— Естествено — казах аз. — Човек се стреми към парите, защото иначе ще умре от глад. Така е устроен животът.

— Думите са правилни — съгласи се Енлил Маратович. — Но аз бих променил мъничко реда им. Тогава ще се измени акцентът.

— А как трябва?

— Животът е устроен така, че човек да умре от глад, ако започне да се стреми към нещо друго освен пари. Аз тъкмо обяснявам от кого е устроен така и защо.

— Да допуснем — каза Хера. — Но как точно човекът изработва пари? Кравата има виме. А човекът няма нищо подобно.

Енлил Маратович се усмихна.

— Кой ти каза?

Хера, както ми се стори, се смути.

— Искате да кажете, че човек има виме като кравата? — попита тя.

— Именно.

— Но къде е то? — попита Хера съвсем тихо.

Не се сдържах и погледнах към гърдите ѝ. Това не остана незабелязано от страна на Енлил Маратович.

— В главата — каза той и като гледаше към мен, изразително потропа с пръст по черепа си.

— Къде именно в главата? — попитах аз.

— Аз току-що го обяснявах — отвърна Енлил Маратович. — Умът „Б“ е именно органът, който произвежда парите. Той е парична жлеза, която от всички животни съществува само при човека...

— Почакайте — прекъснах го аз. — Говорехме, че умът „Б“ произвежда различието между два мерцедеса. Това е ясно. А какво общо имат парите?

— Различието между двата мерцедеса, утаено в чист вид, са точно парите. А културната среда, която се състои от такива различия, е кариерата, в която се добиват парите. Тази кариера, както разбирате, не е някъде навън, а в главата. Затова и казвам, че хората добиват пари от самите себе си.

— А как човек може да работи в кариерата, ако тази кариера е в главата му? — попитах аз.

— Много просто. В ума „Б“ протича непрекъснато абстрактно мислене, което се изварява в паричен концентрат. Прилича на ферментацията в бъчвата за вино.

— А какво е паричен концентрат?

— Разликата между двата мерцедеса е точно паричният концентрат. Той се съотнася към парите примерно както листата на коката към кокаина. Може да се каже, че парите са пречистен и рафиниран продукт на ума „Б“.

— Кажете, а този паричен концентрат не е ли случайно същото като гламура? — попита Хера.

— Вярно разсъждаваш — отговори Енлил Маратович. — Но паричният концентрат не е само гламурът. В пари се преработва практически всяко възприятие, което съществува в съвременния град. Просто някои видове възприятия довеждат до изработването на по-голям обем парична маса за единица информация. Гламурът тук е без конкуренция. Именно затова около човека винаги има толкова гланц и реклама. Същото е като детелината за кравата.

— А нима гламур има навсякъде? — попитах аз.

— Разбира се. Само че навсякъде е различен. В Ню Йорк е ферари и тоалет от някоя си Дона Каран. А в азиатското село е мобилен телефон с голям екран и тениска с надпис „Mickey Mouse USA Famous Brand“. Но субстанцията е една и съща.

Хера погледна към краката ми. Забелязах, че крачолите ми са се смъкнали надолу и са открили чорапите, чиито ластици бяха украсени с лейбъли във вид на британското знаме.

— А в какво се състои ролята на дискурса? — попитах аз с угрижен тон.

— Пасището трябва да има ограда — отговори Енлил Маратович. — За да не се разбяга стадото.

— А кой е зад тази ограда?

— Как кой! Ние.

Спомних си, че абсолютно същото, почти дума по дума, ми беше казал навремето Йехова. Хера въздъхна. Енлил Маратович се засмя.

— Очакваше от живота нещо по-голямо? — попита той. — Не чакай.

— А какво става с хората, които отказват да нагъват концентрат и да създават пари? — попита Хера.

— Аз съм добър пастир — отвърна Енлил Маратович. — Няма да ги ругая. Но помисли сама, как може кравата да се откаже да изработва мляко? Ще ѝ се наложи да спре да яде.

— Но нали хората сигурно могат да изработват вместо пари нещо друго? Например като в Съветския съюз?

Енлил Маратович вдигна вежди.

— Добър въпрос... Накратко, може да се каже така: животновъдството бива месно и млечно. Когато престане да бъде млечно, веднага става месно. А когато престане да бъде месно, става млечно. В преходните епохи то бива комбинирано. Нищо друго засега не е измислено.

— А какво означава „месно животновъдство“? — попитах аз.

— Точно това и означава — каза Енлил Маратович. — Може да се пие мляко, а може да се яде месо. Има ресурс, който хората произвеждат, докато са живи; има и ресурс, който произвеждат, докато трае смъртта... За щастие, тези ужасни технологии отдавна са осъдени и са останали в миналото, така че няма да се спираме на тях.

— Войните? — попита Хера.

— И не само — отвърна Енлил Маратович. — Впрочем войните също се нареждат тук. Те биват с различна природа. Понякога вампирите от различни страни просто си играят помежду си като деца. Само че вместо войничета си имат хора. Случва се даже вампирите от един и същи клан да си играят на войничета на собствената си територия. Вярно, обикновено се стараем да делим ресурсите мирно. Но това невинаги се получава.

— Може би на хората им трябва да се докопат до тези месни и млечни животновъди? — попита Хера.

— Да се разруши оградата? — подкрепих я аз. — Да се върнат в естествената среда?

— Младежи, не забравяйте, че вие самите сега сте животновъди — каза Енлил Маратович. — Иначе нямаше да висите тука. Ценя вашия порив, аз самият по природа съм състрадателен и добър. Но разберете веднъж завинаги — кравите, свинете и хората не могат да бъдат пуснати на воля. При това ако за кравите и свинете все още може да се измисли нещо, то за хората е невъзможно по принцип, доколкото те всъщност са изнесена навън част от нашата перисталтика. Особеното на тези същества е, че те нямат естествена среда на обитаване. Само неестествена, тъй като те самите са дълбоко неестествени. Човекът просто няма какво да прави на воля. Той е селектиран точно за да живее така, както живее. Но не трябва да се леят горчиви сълзи по този повод — не му е чак толкова зле на човека. Вместо воля той има свобода. Това е нещо абсолютно потресаващо. Ние му казваме — паси, където щеш! Колкото повече свобода имаш, толкова повече пари ще произведеш. Нима е лошо?

И Енлил Маратович доволно се засмя.

— На мен не ми е ясно най-важното — казах аз. — Всички парични потоци от началото до края се контролират от хората. По какъв начин вампирите събират и използват парите?

— Това вече е друга тема — отговори Енлил Маратович. — Ще разберете по-късно. А сега да помълчим...

Настана тишина.

Затворих очи. Харесваше ми просто така да си вися с главата надолу и за нищо да не мисля. Скоро изпаднах в блажено вцепенение, подобно на сън, но не беше сън, а по-скоро някакво кристално безмислие. Сигурно за нещо подобно пееше Иги Поп — „the fish doesn't think, because the fish knows everything“...^[20] Може би в това състояние аз също знаех всичко, но да се провери, създаваше затруднения, защото за проверката би се наложило да мисля, което би означавало да изляза от това състояние. Не знам колко време мина. Рязко плясване с ръце ме накара да дойда на себе си. Отворих очи.

— Стани! — бодро произнесе Енлил Маратович.

Той се хвана с ръце за обръча и с ловко за солидното си тяло движение слезе на пода. Разбрах, че аудиенцията е приключила. Ние с Хера също слязохме долу.

— И все пак — казах. — Относно това как вампирите използват парите. Може ли поне някакъв намек?

Енлил Маратович се усмихна. Извади от джоба си портфейл, измъкна от него банкнота от един долар, разкъса я на две и ми подаде половинката.

— Отговорът е тук — каза той. — А сега марш оттука.

— Къде? — попита Хера.

— Тук има асансьор — отговори Енлил Маратович. — Той ще ви качи до гаража на дома ми.

---

[19] Майти Маус — популярен американски анимационен герой, антропоморфна мишка — супергерой, създадена като пародия на Супермен. За пръв път се появява във филма „Мишката на утрешния ден“ през 1942 г. — Бел.прев. ↑

[20] Рибата не мисли, защото рибата знае всичко (англ.). — Бел.прев.; Това са стихове от песента „This is a Film“, част от саундтрака на филма на Емир Кустурица „Ализонска мечта“, композитор — Горан Брегович, изпълнител — Иги Поп. — Бел. NomaD. ↑

ХЕРА

Колата излезе от подземния бетонен бокс, подмина будката на охраната, мина през портата и зад стъклото заплуваха борове. Аз даже не видях къщата на Енлил Маратович и въобще не успях да разгледам нищо освен триметровата ограда. Беше вече пладне — излизаше, че сме висели в хамлета цяла нощ и цялата сутрин. Изобщо не разбирах къде се е дянало толкова време.

Хера, която седеше до мен, отпусна глава на рамото ми.

Аз се вцепених. Но се оказа, че тя просто е заспала. Затворих очи, направих се, че също спя, и сложих ръка върху нейната длан. Седяхме така около четвърт час — после тя се събуди и си прибра ръката.

Отворих очи, погледнах през прозореца и се прозях в имитация на събуждане. Наближавахме Москва.

— Сега накъде? — попитах аз Хера.

— Към къщи.

— Дай да слезем в центъра — казах аз. — Да се поразходим.

Хера си погледна часовника.

— Айде. Ама само за малко.

— Докарайте ни до „Пушкинска“ — казах аз на шофьора.

Той кимна.

През останалия път мълчахме — не ми се искаше да говоря пред шофьора, който от време на време ни поглеждаше в огледалото. Приличаше на условния американски президент от среднобюджетен апокалиптичен филм — строг тъмен костюм, червена вратовръзка джус, волево уморено лице. Беше ласкателно, че зад волана седи такъв представителен мъж.

Слязохме от колата до казино „Шангри-Ла“.

— Къде отиваме? — попита Хера.

— Давай по булевард „Тверски“ — казах аз.

Вървейки покрай фонтана, подминахме изнемогващия сред бензиновата пушилка Пушкин и слязохме в подлеза.

Спомних си моето първо ухапване. Местопрестъплението беше съвсем наблизно — казват, че престъпника винаги го влече нататък. Може би затова и помолих шофьора да ни свали тук?

Но да се хапе Хера, не си струваше — най-вероятно така нашата разходка щеше да свърши. Този изпит трябваше да го взема без пищови, като всички — ето какво е възмездието... Обхвана ме неувереност в мен самия, граничеща с физическа слабост, и реших срочно да надвия това чувство, като кажа нещо ярко и точно, свидетелстващо за наблюдателността и острия ми ум.

— Интересно — казах аз. — Когато бях малък, в тоя подлез имаше отделно стоящи сергии. Постепенно ставаха все повече и повече и ето сега са се слели в един непрекъснат щанд...

И аз кимнах към стъклената стена на търговския павилион.

— Да — отвърна Хера равнодушно. — Концентратът тук е голям.

Качихме се на другата страна на улицата и стигнахме до булевард „Тверски“. Когато минавахме между каменните чаши по края на стълбището, ми се прииска да кажа, че вътре в тях винаги има някакъв боклук и празни бутилки — но реших повече да не демонстрирам своите наблюдателност и остър ум. Обаче трябваше да се говори за нещо — мълчанието ставаше неприлично.

— За какво си мислиш? — попитах.

— За Енлил — каза Хера. — По-точно за това как живее. Хамлет над пропастта. Патетично, разбира се. Но все пак много стилно. Малцина могат да си позволят такова нещо.

— Да — казах аз, — и висиш не на прът, а на обръч. Има в туй нещо философично...

За щастие, Хера не ме попита какво му е тук философичното — можех и да се затрудня с отговора. Тя се засмя — явно реши, че съм се пошегувал.

Спомних си, че снимката на Хера ми заприлича на авагар от Живия журнал. Може би съм я и виждал там и тя си има акаунт? Аз имах такъв и даже имах към петдесетина френда (с които, естествено, не споделях всички подробности от личния си живот). Това беше добра тема за разговор.

— Хера, кажи, не съм ли те виждал на юзърпик? — попитах аз.

— Къде?

— В Живия журнал.

— Няма как — каза тя. — Аз нямам Живогъза жужалка.

Този израз не го бях чувал.

— А защо си толкоз строга?

— Това не е строго — каза тя. — Това е трезво. Йехова нали обясняваше защо хората си правят блогове в интернет.

— Не си спомням такова нещо — отговорих учудено.

— А защо?

— Човешкият ум в наши дни се подлага на три главни въздействия. Това са гламурът, дискурсът и така наречените новини. Когато човек дълго го хранят с реклама, експертиза и събитията на деня, у него възниква желанието самият той да бъде бранд, експерт и новина. Ето затова и съществуват отходни места, тоест интернет блоговете. Воденето на блог е защитен рефлекс на осакатената психика, която безконечно драйфа гламур и дискурс. Не бива да се присмиваме на това. Но за вампира да пълзи по тази канализация, е унизително.

— Ти заради „цунките“ под писмото ли ме нареди така? — попитах аз. — Колко си злопамятна...

— Не бе — каза тя. — Какво говориш. Писмото ти ми хареса. Особено „иниф“. Аз също обичам да правя такива открития. Например ако напишеш на руската клавиатура „self“, се получава „муда“.

И тя пак се засмя. Не можах да разбера дали приведе този пример просто така, или беше намек за моето уж хипертрофирано его.

Тя се смееше по интересен начин — гръмогласно, но кратко, сякаш веселието се изтръгваше навън от нея само за секунда и клапанът веднага се затваряше — тя, може да се каже, изкихваше смях. А когато се усмихваше, на бузите ѝ се появяваха продълговати трапчинки. Даже не просто трапчинки, а две канавки.

— Абе, аз въобще — съобщих, — в мойто жеже почти нищо не пиша. Просто не чета вестници и не гледам телевизор. Аз там научавам новините. В жежето винаги можеш да си изясниш какво мислят професионалистите — всеки експерт сега си има блог.

— Да четеш вместо вестници блоговете на експертите — отвърна Хера, — е все едно да не ядеш месо, а вместо това да се храниш с екскрементите на месарите.

Прокашлях се.

— Интересно, откъде си се нагълтала с това?

— Не съм се нагълтала. Аз самата смятам така.

— В Живия журнал — казах аз — след такава фраза се полага да сложиш смайлче.

— А смайлчето е визуален дезодорант. Обикновено го слагат, когато на юзъра му се струва, че мирише лошо. И той иска с гаранция да мирише на хубаво.

Изведнъж ми се прииска да се дръпна настрани и да проверя не мириша ли на пот. До края на булеварда вървахме в мълчание.

За това време успях да се разсъдя. Но не ми идваше наум достоен отговор. Вдъхновението ме осени, когато погледнах паметника на Тимирязев.

— Да — казах аз, — с дискурса всичко ти е наред. Ама с гламура... Или съм изостанал? Сега такава ли в модата — да се обличаш като Том Сойер?

— Какво значи като Том Сойер?

Погледнах праната ѝ черна тениска. После тъмните ѝ панталони — някога явно също са били черни. После маратонките ѝ.

— Все едно се каниш да боядисваш ограда.

Това, разбира се, беше удар под кръста — така на момичетата не се говори. Във всеки случай искрено се надявах, че е удар под кръста.

— Смяташ, че съм зле облечена? — попита тя.

— Ама защо зле. Работно облекло, нормално. Даже ти ходи. Просто в съвременната градска стилистика...

— Чакай малко — каза тя. — Ти наистина ли смяташ, че точно аз съм в работно облекло? А не ти?

Сакото ми беше разкъсано и изцапано със сажди на няколко места, но и в такъв вид бях уверен в безупречността на своето облекло. Цялата комбинация — сако, панталон, риза и обувки — бях купил в LoveinarX. Напълно я заимствах от манекена, изложен на витрината — освен чорапите, които купих отделно. Чрез придобиването на готови комплекти от манекените се научих да маскирам своята гламурна несъстоятелност. Методът работеше — Балдур лично одобри този костюм и каза, че съм облечен като гренландски педал по време на разгонване.

— Да кажем така — отговорих. — За работа в градината бих се облякъл другояче. Облеклото все пак е ритуал, а ритуалите трябва да

се уважават. Това е демонстрация на статуса. Всеки трябва да се облича в съответствие с положението си в обществото. Такъв е социалният кодекс. На мен ми се струва, че вампир е много висок статус. Не просто много висок, а най-високият. И нашето облекло трябва да му съответства.

— А как облеклото отразява социалния статус?

Дойде време да покажа, че аз също владея дискурса.

— Ами като цяло във всички епохи действа един и същ прост принцип — казах, — който се нарича „industrial exemption“. Облеклото демонстрира, че човекът е освободен от тежък унизителен труд. Например дългите ръкави, слизащи до под пръстите. Като на Lady Greensleeves — знаеш ли я песента?

Тя кимна.

— Ясно е, че дамата, която носи такива одежди, няма да мие тенджери или да храни свинете. Тук се отнасят и дантелите около китките на ръцете, най-фините обуца на токове или с извит нагоре нос, както и различните подчертано нефункционални детайли на костюма — панталоните буфан, декоративният дюкян, всякакви излишества. Е, а в наши дни е просто, ъ-ъ... скъпо облекло, подбрано с вкус. Такова, по което си личи, че човекът не се занимава с боядисване на огради.

— На теория е правилно — каза Хера. — Грешката е с практиката. Твоята офисна униформа въобще не показва, че си освободен от унизителния труд по боядисване на огради. Напротив. Тя съобщава на околните, че в десет сутринта ти трябва да си се явил в офиса, да си представиш кофа с боя и до седем вечерта да боядисваш въображаема ограда вътре в главата си. С кратко прекъсване за обяд. И твоят старши мениджър трябва да е доволен от хода на работата, за който той ще съди по изражението на оптимизъм на лицето ти и по руменината на бузите ти...

— Защо задължително... — започнах аз.

— Какъв ужас! — прекъсна ме тя. — И това го говори вампир? Рама, ти си облечен като чиновник преди интервю с работодател. Изглеждаш така, сякаш във вътрешния ти джоб лежи сгънат на четири лист с кратката ти автобиография и ти не се решаваеш да го вземеш в ръце, за да го препрочетеш, защото дланите ти се потят от отговорността и те е страх, че буквите ще се размажат. И ми правиш

забележка на мен? И то в деня, когато заради тържествения случай съм облякла нашата национална носия?

— Каква национална носия? — попитах ошашкано.

— Националната носия на вампирите е черният цвят. А стилът „industrial exemption“ в двадесет и първи век е, когато не те интересува какво ще си помисли за самото ти капитанът на галерата, където си прикован към веслото. Всичко останало е производствено облекло. Даже ако носиш „Ролекс“. Впрочем, особено ако носиш „Ролекс“.

На ръката ми действително имаше „Ролекс“ — ненатрапващ се, но истински. Той изведнъж ми се стори непоносимо тежък и прибрах длан в ръкава си. Чувствах се така, сякаш ме бяха пуснали в бъчва по Ниагарския водопад.

Пресякохме Стария Арбат. Хера се спря пред една витрина, внимателно се огледа, извади от джоба си гилза с яркоалено червило и си начерви устните. След тази процедура тя вече напомняше момиче-вампири от комиксите.

— Красиво е — казах аз угоднически.

— Благодаря.

Тя скри червилото в джоба си.

— Кажу ми, ти вярваш ли, че вампирите са селектирали човека? — попитах.

Тя сви рамене.

— Защо пък не. Нали хората са селектирали свинята. И кравата.

— Но това са различни неща — казах аз. — Нали хората не са просто добитък. Те са създали потресаваща култура и цивилизация. Трудно ми е да повярвам, че всичко се е появило само за да могат вампирите безпроблемно да си осигуряват храната. Огледай се наоколо...

Хера реагира буквално. Спря се и с комично внимание огледа всичко наоколо — отрязъка от Новия Арбат, Кинотеатъра на игралния филм. Министерството на отбраната и метростанция „Арбатска“, подобна на монголски мавзолей сред степта.

— Погледни сам — каза тя и посочи рекламния билборд отпред. На билборда имаше реклама за тоалетна чиния — огромни цифри „9999 рубли“ и надпис: „Елдорадо — територия на ниските цени“.

— Аз бих им предложил да турят такъв слоган: „Златото на Фройд“ — казах аз. — Не, по-добре да се снима такъв екшън...

Тоалетната чиния изведнъж се размърда и се разпадна на вертикални ивици. Разбрах, че билбордът се състои от триъгълни планки. Когато се завъртяха, се появи друга реклама — на телефонна тарифа. Беше издържана в жизнерадостни жълти и сини цветове: „\$10 не са излишни! Включи се и вземи 10 долара!“. Минаха още две секунди, планките отново се завъртяха и се появи последното изображение — строг черен надпис на бял фон:

„Аз съм Господ, Бог твой, да нямаш други богове освен Мене.“

— Потресаваща култура и цивилизация — повтори Хера.

— Е, и какво — казах аз. — Голяма работа. Някакви протестанти са наели билборда и рекламират своя счетоводен тефтер. В смисъл Библията. Наоколо има много смехории, спор няма. Но все едно, не мога да повярвам, че човешките езици и религии — само изброяването им заема цяла енциклопедия — са страничен ефект от продоволствената програма на вампирите.

— А какво те смущава? — попита Хера.

— Несъразмерността на цел и резултат. Това е като да строиш огромен металургичен комбинат, за да произвеждаш... Не знам... Кламери.

— Ако вампирите сами си измисляха всичките тия култури и религии, тогава наистина щеше да е обременително — отвърна тя. — Само че нали това го правят хората. Както сам каза, страничен ефект.

— Но ако единствената задача на хората е да хранят вампирите — казах аз, — то излиза, че човешката цивилизация има много нисък коефициент на полезно действие.

— А защо трябва да е висок? На нас какво ни пука? Какво, трябва да се отчитаме пред някого ли?

— Така е, но... Все едно не вярвам. В природата няма нищо излишно. А тук излишно е почти всичко.

Хера се намръщи. Изглеждаше сякаш е ядосана, но аз вече знаех, че изражението на лицето ѝ е такова, когато мисли съсредоточено за нещо.

— Знаеш ли какво са термитите? — попита тя.

— Да — отвърнах. — Слепи бели мравки. Те изяждат отвътре дървените неща. За тях е писал още оня, как беше... Мракес.

— Маркес? — попита Хера.

— Може — отвърнах аз. — Не съм го чел, зная го чисто по дискурс. Както и за термитите. Живи не съм виждал.

— Аз също — каза Хера. — Но съм гледала филми за тях. Термитите си имат цар и царица, които се охраняват от обикновените термити. Царят и царицата си седят в килиите, откъдето не може да се излезе, а термитите работници постоянно ги облизват и хранят. Термитите си имат свой архитектурен стил — такава, един вид, асид готика. Имат сложна социална йерархия. Много различни професии — работници, войници, инженери. Най-много от всичко ме порази това, че новият термитник възниква, когато младите цар и царица отлитат от стария да строят друго царство. Щом долетят на мястото, те за начало си отгризват един другиму крилето...

— Искаш да сравниш цивилизацията на хората с термитник? — прекъснах я аз.

Тя кимна.

— Дори само това, че го правиш — казах, — показва колко хората и термитите са далече един от друг.

— Защо?

— Защото два термита никога няма да си говорят, че техният термитник прилича на готична катедрала.

— Първо на първо — каза Хера, — не е готична, а готическа. Второ, никой не знае какво си обсъждат термитите. Трето, не съм се доизказала. Във филма се разказваше, че има две разновидности на термитите-войници. Има обикновени войници — те имат на главите си нещо като клещи. А освен това има носати термити — те имат на главата си такъв един дълъг израстък. Този израстък се мокри от химически дразнител, екстракт от челната им жлеза. Когато се изяснило, че екстрактът от челната жлеза на термита помага за лекуването на болести, термитите започнали да ги развъждат изкуствено, за да получават това вещество. Ако на носатия термит от такъв изкуствено построен термитник му бяха казали, че цялата тяхна огромна сложна монархия, цялата им уникална архитектура и хармоничния социален строй са странични последствия на това, че на някакви маймуни им трябва екстракт от челната жлеза, термитът не би

повярвал. А ако беше повярвал, то щеше да го види като чудовищна и оскърбителна несъразмерност.

— Екстракт от челната жлеза на мениджър от низшето звено — повторих аз. — Красиво сравнение...

— Да — каза Хера. — Направо по Енлил Маратович. Само че дай да не се заяждаме с офисния пролетариат, това е пошло. Пичовете в офиса с нищо не са по-лоши от нас, просто на нас ни е провървяло, а на тях не.

— Добре де — казах миролюбиво аз, — нека да е мениджър от средното звено.

Наближавахме храма на Христос Спасителя. Хера посочи една от пейките. Видях на облегалката ѝ изписан с жълт спрей надпис:

„Христос е Яхве за бедняци.“

В руската култура от последните години всичко така се смеси, че беше невъзможно да се разбере дали това е хула срещу Спасителя, или точно обратното — негова възхвала... Кой знае защо си спомних скъсаната банкнота, която ми даде Енлил Маратович, извадих я от джоба си и прочетох надписа около пирамидата с окото:

— „Novus Ordo Seclorum“ и „Annuit Caerptis“. Как се превежда това?

— „Нов световен ред“ — каза Хера — и нещо като „нашите усилия се приемат с приязън“.

— И какъв му е смисълът на това?

— Просто масонски простотии. Не търсиш където трябва.

— Сигурно — казах аз. — Важен беше самият му жест, нали? Това, че скъса банкнотата? Може би съществува някаква специална технология по унищожаването на парите. Нещо като аниhilация, при която се отделя затворената в тях енергия.

— Как например?

Замислих се.

— Ами да допуснем, превеждат се пари на специална сметка. А после по някакъв особен начин ги унищожават. Когато парите изчезват, се отделя жизнена сила и вампирите я попиват...

— Неправдоподобно е — каза Хера. — Къде се отделя жизнената сила? Нали сметката е само в банковата компютърна система. Невъзможно е да се каже къде именно се намира тя.

— Може би вампирите се събират около лаптоп, от който изпращат команда някъде на Каймановите острови. А към тоя лаптоп чрез USB е вързан специален вампирски номер.

Хера се засмя.

— Какво? — попитах аз.

— Представям си как нашите купонясват по време на дефолт.

— А, та това е ценна мисъл — казах аз. — Може пък всичко да го правят централизирано. Един вид, свалят курса на долара с десет процента и се друсат половин година.

Хера изведнъж се спря.

— Стоп — каза тя. — Струва ми се...

— Какво?

— Че току-що разбрах всичко.

— Какво си разбрала?

— Най-вероятно вампирите пият не човешката червена течност, а специална напитка. Тя се нарича „баблос“. Нравят я от стари банкноти, подлежащи на унищожаване. Затова и Енлил скъса банкнотата.

— Как ти хрумна?

— Спомних си един разговор, който случайно чух. Един вампир пред мен попита Енлил готово ли е всичко, за да пият „баблос“. А Енлил му отговори, че още не е дошла партидата стари пари от Госзнак. Тогава въобще не разбрах за какво си говорят. Едва сега всичко си дойде на мястото.

— Партида стари пари от Госзнак? — попитах недоверчиво.

— Помисли сам. Хората постоянно премятат пари в ръцете си, броят ги, крият ги, надписват ги, съхраняват ги. Това за тях е най-важният материален обект. В резултат на което банкнотите са пропити с жизнената им сила. Колкото по-дълго банкнотата се намира в обръщение, толкова по-силно се зарежда. А когато съвсем овехтее и буквално е пропита с човешка енергия, нея я изземат от обръщение. И вампирите си приготвят от нея своя дринк.

Замислих се. Звучеше, разбира се, странно и не особено апетитно — но по-правдоподобно, отколкото моята версия за сметките на

Каймановите острови.

— Интересно — казах аз. — А кой е този друг вампир, с когото е говорил Енлил Маратович?

— Казва се Митра.

— Ти познаваш Митра? — учудих се аз. — Макар че, да, разбира се... Нали той ми предаде твоето писмо.

— Той много смешно разказваше за теб — съобщи ми Хера. — Казваше, че...

Тя изохка и прикри устата си с длан, сякаш е издрънкала нещо излишно.

— Какво е казал той?

— Нищо. Да забравим.

— Ама не, като си почнала, кажи.

— Не помня — отвърна Хера. — Да не си мислиш, че само за теб си приказваме? Имаме си достатъчно други теми.

— А що за теми са това, ако не е тайна?

Хера се усмихна.

— Той ми прави комплименти.

— Какви?

— Няма да кажа — отвърна Хера. — Не искам да ти сковавам въображението с примери. Току-виж на теб самия ти се прииска да ми направиш комплимент.

— А на теб трябва ли ти комплименти?

— На момичетата винаги им трябва комплименти.

— Та нима ти си момиче? Ти си вампирка. Нали сама си го написа в писмото.

Щом казах това, разбрах, че съм направил грешка. Но вече беше късно. Хера се намръщи. Пресякохме улицата и тръгнахме мълчаливо по „Волхонка“. След минута-две тя каза:

— Спомних си какво казваше Митра. Той разказа, че в твоя дом е останала картотеката на покойния Брама. Целият съмнителен материал бил прибран оттам, останала само една епруветка с препарат от Втората световна война. Нещо за нордически секс в зоопарка, така ми се струва. Той каза, че си я излизал до сухо.

— Ама той лъже бе! — възмутих се аз. — Аз... да, опитах я. Е, може би два пъти. И това е. Там има още. Или поне имаше във всеки случай, ако не е изтекло... А той самият Митра, между другото...

Хера се засмя.

— Ти защо се оправдаваш?

— Не се оправдавам — казах. — Просто не обичам, когато за хората говорят лошо зад гърба им.

— Че какво му е пък лошото? Ако това беше лошо, ти едва ли щеше да излижеш тая епруветка до сухо, нали?

Не намерих какво да отговоря. Хера отиде до края на тротоара, спря и вдигна ръка.

— Ти какво така? — попитах аз.

— Край — каза тя. — Време ми е. Ще продължа с такси. — Толкова ли те изморих?

— Не бе, моля ти се. Тъкмо напротив. Просто трябва да вървя.

— Може би да стигнем до парка „Горки“?

— Друг път — усмихна се тя. — Запиши си мобилния ми телефон.

Веднага щом набрах номера ѝ на клавиатурата, до нас спря жълто такси. Протегнах ѝ ръка. Тя ме хвана за палеца.

— Ти не си лошо момче — каза. — И си симпатичен. Само не носи повече това сако. И не си мажи косата с гел.

Тя се изви и ме целуна по бузата, бодна ме очарователно с глава по врата и каза:

— Цунки.

— Цунки — повторих аз. — Радвам се, че се запознахме.

Когато таксито се отдалечи, почувствах на врата си нещо влажно, прокарах ръка на това място и видях на дланта си мъничко червена течност. Не повече, отколкото когато плеснеш комар.

Прииска ми се да догоня таксито и да тресна с все сила с юмрук по задното стъкло. Или даже не с юмрук, а с крак. Така, че стъклото да изхвърчи. Но колата беше вече твърде далеч.

ХАЛДЕИТЕ

През следващите няколко дни не видях никого от вампирите. Не исках да звъня на Хера. Даже ме беше страх, че тя ще ми позвъни — след нейното ухапване се чувствах не просто като гол цар, а като гол самозванец, на чийто гръб е татуирана неприлична дума. Особено се срамувах заради опитите си да ѝ пусна прах в очите.

Представях си, че тя ще види по какъв начин е направена снимката на скучаещия демон с пръстена, и ме присвиваше. А като си помислех, че едновременно с това ще разбере и как съм използвал снимката ѝ, направо ме втрисаше.

„Цунки — мърморех си аз, — цунки на всичко.“ Страданието ми беше дотолкова интензивно, че завърши със съвсем пълноценен катарзис, който, както често се случва, освети не само източника на болката, но и неговите околности. Записах в учебната си тетрадка:

„Фуқането, безсмислено и безпощадно, е обичайно руско заболяване, което се предава и на вампирите. То е предизвикано не от пошлостта на нашия национален характер, а от съчетанието между европейска изтънченост и азиатско безправие, в което е самата същност на нашия живот. Фукайки се, руският жител съвсем не иска да покаже, че е по-добър от тези, пред които се перчи. Напротив. Той вика: «Вижте, аз съм същият като вас, аз също съм достоен за щастие, не искам да ме презирате, задето животът е бил така жесток с мен!». Да разбере това истински, може само състраданието“.

Това за състраданието, разбира се, го написах по риторична инерция. В мен то се събуждаше рядко — независимо от тока, аз като всички вампири смятах, че съм напълно достоен за него. Уви, и на нас

както на хората във висша степен ни е свойствен този недостатък — ние лошо се виждаме отстрани.

Прекарвах времето си в мотаене по ресторантите и клубовете. Един-два пъти черпех непознати момичета с пиене и влизах с тях в многозначителни беседи, но всеки път губех интерес към ставащото, когато следваше да се премине към практически действия. Вероятно все още не бях готов да приложа на практика учението на Локи. Или още по-вероятно всичко опираше до това, че нито една от тях не приличаше достатъчно на Хера... Щом стигнах до такива изводи, аз се замислих — излизаше, че ако бях срещнал момиче, достатъчно приличащо на Хера, все пак бих приложил на практика технологията на Локи? С една дума, на личния фронт всичко беше толкова объркано, че направо си беше време да се обърна към психотерапевт.

Както често се случва, личните неуредици се компенсирала с извънредни парични разходи. За тези дни аз си купих куп парцали от „Архетипик Бутик“ и даже получих отстъпка за комплект от седем напълно ненужни ми копринени вратовръзки Nedelka top executive, като отгатнах марката на настенната „таратайка № 02“ — жълто ламборгини „Диаблеро“.

През цялото това време у мен се съгъстваше предчувствието, че занапред ме очаква ново изпитание, доста по-сериозно от предишните. Когато предчувствието достигна достатъчни гъстота и плътност, настъпи материализация. Тя прие формата на Митра. Той дойде една сутрин, без да се обади. По това време аз вече почти не му се сърдех.

— Не очаквах от тебе такова нещо — казах. — Защо разказваш всичко на Хера?

— Какво съм й разказвал? — изуми се той.

— За препарата „Rudel ZOO“ — отвърнах. — Че съм го излизал до сухо.

— Аз такова нещо не съм казвал — рече Митра. — Ние беседвахме за разните редки препарати и споменах, че този ти се падна по наследство. Относно това, че си го излизал до сухо, тя се е досетила сама. Хера усеща събеседника си необикновено точно.

— Не е трябвало въобще да й се казва нищо по темата — казах. — Нима не е ясно?

— Сега е ясно. Извинявай, не съобразих.

— На какво дължа това посещение?

— Отиваме при Енлил Маратович. Днес е натоварен ден, и нощта също. През деня ще те представят на богинята. А през нощта ще има купон с представление.

— По какъв повод?

— Ритуална вечер на дружбата между вампири и халдеи. Ако трябва да опиша накратко същността му — хитри и безчовечни същества си устройват вечеринка, на която се убеждават един друг, че са простодушни добряци, на които нищо човешко не им е чуждо...

— Кой ще бъде там?

— От тези, които познаваш — твоите учители. Е, и твоята съратничка по учение. На теб, изглежда, вече ти е мъчно за нея?

— Хера ще бъде там? — попитах нервно.

— Какво общо има тук Хера?

— А тогава за кого говориш?

— Локи ще донесе своята гумена жена... Олеле, какъв поглед, ей сега ще изгоря, хе-хе... Той няма да ти я носи на тебе, глупчо, такава е традицията. Хумор, един вид. Обличай се.

Оставих Митра в гостната, отидох в спалнята и отворих гардероба. След разходката с Хера всичките ми купени от манекените комбо-костюми предизвикваха у мен отвращение. Сега те изглеждаха като тематична подборка от музея на дарвинизма — сватбени пера на папагали, отхвърлени от естествения подбор. Облякох се изцяло в черно — такива ризи нямах, затова облякох под сакото памучна тениска. „Даже е хубаво, че Хера няма да е там — мислех си. — Току-виж решила, че влияе силно върху вкусовете ми...“

— Изглеждаш като истински вампир — одобрително каза Митра.

Той също беше облечен в черно, но доста по-шикозно от мен. Под смокинга си носеше черен нагръдник и мъничка папийонка от алено моаре. Той благоухаеше на модния одеколон New World Odor на Gap. От всичко това, взето заедно, приличаше на изучил се в Йейл цигански барон.

Долу ни чакаше същата онази кола, която ни откара с Хера от жилището на Енлил Маратович — черна лимузина от неизвестна ми марка. На волана седеше познатият шофьор. Когато се намърдахме вътре, той учтиво ми се усмихна в огледалото. Колата потегли. Митра натисна копче и от стената пред нас се вдигна стъклена преграда, която ни отдели от шофьора.

— Кой са халдеите? — попитах.

— Това са членовете на организация, която свързва света на вампирите със света на хората. Обикновено я наричат Гилдия на халдеите, но официалното ѝ название е Дружество на градинарите.

— За какво са нужни те?

— Хората трябва да се държат на повод. Именно с това се занимават халдеите. Вече много хиляди години. Те са нашият управляващ персонал.

— Как те управляват хората?

— Чрез структурите на властта, в които влизат. Гилдията на халдеите контролира всички социални асансьори. Без нейно знание човек може да се издигне само до определено кариерно стъпалце.

— Ясно — казах. — Масонският заговор? Световното правителство?

— Нещо такова — усмихна се Митра. — Човешката конспирология е твърде полезно за нас нещо. Хората знаят — има някакво тайно общество, което управлява всичко. А по въпроса що за общество е това, отдавна спорят всички вестници. И както разбираш, ще спорят и занапред.

— А защо халдеите се подчиняват на вампирите?

— Всичко се опира на традицията. На това, че нещата винаги са стояли така.

— Само? — изумих се аз.

— А как би могло да бъде другояче? Властта на кой да е крал се дължи само на това, че вчера той също е бил крал. Когато се буди сутрин в леглото си, в ръцете му няма никакви лостове или конци. Всеки един от слугите, които влизат в спалнята, може да му извие врата.

— Искаш да кажеш, че хората могат... Да извият врата на вампирите?

— Теоретично, да — отвърна Митра. — А на практика — едва ли. Без нас ще изчезнат всички фундаментални смисли. Човечеството ще остане без скелет.

— Смисъл, скелети... Просто приказки — казах аз. — С това днес не можеш удържа хората. Имаме ли някакви реални средства за контрол?

— Първо, традицията е много реално средство за контрол, повярвай ми. Второ, ние държим халдеите на каишка, като контролираме тяхната червена течност. Ние знаем всяка тяхна мисъл, което прави на хората неизгладимо впечатление. От нас не може да се скрие нищо. Хората имат едно понятие — инсайдерска информация. Ние я правим, така да се каже, аутсайдерска. Това е основната стока, която ние обменяме за човешки услуги.

— А защо хората не знаят нищо по въпроса?

— Как да не знаят? Знаят, и то много отдавна. Например съветник на английските крале много векове е бил така нареченият „лорд-опитвач“ — сам разбираш кой. За него пише даже в учебника по история. Естествено, написана е някаква смешна глупост, че той уж опитвал храната — да проверява дали не е отровена. Ама че работица за лорд. Би могъл да припечелва и още като извозва лайната... Да се прекрати напълно изтичането на информация, е невъзможно, но ние можем да се погрижим тя да е невероятно изкривена. Помага ни склонността на хората да ни смятат за доста по-свръхестествени същества, отколкото сме в действителност. На тях им се замайва главата от близостта с бездната. Майтапът е там, че в сравнение с бездната, в която сега са се изтърсили хората, нашата въобще не е толкова дълбока...

Спомних си пропастта, над която се реех по време на Великото грехопадение, и се замислих. Наистина коя бездна беше по-дълбока — черният кладенец на Хартланд, където започнах своето спускане, или зеещата задна дупка на универмага, където работех като хамалин? Работата не опираше до универмага — всеки жизнен избор, оставен на млад човек на моите години, беше несъмнена дупка, водеща към долната тъма. Разликата беше само в наклона на коридора. Като си помислиш, не вампирите, а хората висяха с главата надолу, просто при тях дълбината се наричаше висина...

— Халдеи — промърморих аз, — халдеи... При нас в дискурса имаше нещо такова... Това са племена, които са управлявали Вавилон? Или така бандюгите наричат келнерите?

— За келнерите не знам — каза Митра. — А относно Вавилон — напълно вярно е. Гилдията на халдеите е съществувала още във Вавилон, оттам идва и името.

— А защо второто им име е Дружество на градинарите?

— Защото те служат на Дървото на живота. Това е едно от възплъщенията на Великата богиня. Такова дърво има във всяка страна.

— Какво, във всяка страна го докарват отнякъде ли?

— Точно обратното. Отделната човешка нация със своите език и култура се образува там, където има такова дърво. Около него, така да се каже. Но от друга страна, всички Дървета на живота са едно и също дърво.

— А коя е Великата богиня? Само не ми казвай, моля те, че е едно от възплъщенията на Дървото на живота.

Митра се засмя.

— Ще разбереш довечера — каза той. — Обещавам ти, че впечатлението ще е силно.

Усетих тревога, но реших да не ѝ се поддавам.

— Все пак не разбирам — казах — защо му е на тайното общество от хора, които контролират всички социални асансьори, да работи за вампирите? Защо им е въобще да работят за някого друго, освен за самите себе си?

— Нали ти казах. Ние четем в душите им.

— Е, стига де. Една Вартоломеева нощ — и никой вече нищо няма да чете. Ако халдеите са дотолкова сериозни хора, че могат да контролират целия този ядрено-финансов бардак, за какво им е да се грижат за някакво си там Дърво на живота? Хората в наше време са много прагматични. И колкото по-високо се издигат те със своите социални асансьори, толкова са по-прагматични. Уважението и традициите днес не са мотивация.

Митра въздъхна.

— Ти схващаш всичко правилно — каза той. — Но върхушката на човечеството пази Дървото на живота именно от прагматизъм.

— Защо?

— Прагматизмът е ориентация към практическото постигане на целта. Ако целта отсъства, за никакъв прагматизъм не може да се говори. А целта се появява пред хората именно благодарение на Дървото на живота.

— По какъв начин?

— Енлил Маратович ще ти разкаже.

— Добре — казах аз. — А какво е баблос? Можеш ли да ми кажеш поне това?

Митра страдалчески се намръщи.

— При Енлил! — извика той и замагна с ръце, все едно гонеше ято прилепи.

Шофьорът изви очи към нас — явно беше чул нещо през преградата или видя движението. Аз се обърнах към прозореца.

Край пътя се мяркаха осемнайсететажните блокове на кварталите-спални, последните постройки от съветската епоха. Аз се появих на бял свят в самия ѝ залез. Бях твърде малък, за да разбирам ставащото, но помнех звуците и цветовете на онова време. Съветската власт издигнала тези блокове, заселила в тях хора, а после изведнъж взела и свършила. Имаше в това някакво тихо „прости“.

Ето кое обаче изглеждаше странно — епохата свърши, а хората, които живяха в нея, си останаха на място, в бетонните клетчици на своите съветски блокове. Разкъсаха се само невидимите нишки, съединяващи ги в едно цяло. А после, след няколко години безтегловност, те се опънаха по друг начин. И светът стана напълно друг — макар че нито един научен прибор не би могъл да засече тези нишки. В това имаше нещо умопомрачително. Ако направо пред очите ми можеха да стават такива неща, струваше ли си да се учудвам от думите на Митра?

Разбрах, че приближаваме дома на Енлил Маратович, когато наоколо взеха да се мяркат борове. Намалихме скоростта. Под колелата изтропа „легнал полицаѝ“, после още един, минахме под вдигната бариера, която не бях забелязал предишния път, и спряхме пред портата във високата ограда. Оградата я помнех, а контролно-пропускателния пункт тогава не го забелязах.

Беше мощно съоръжение от тухли в три оттенъка на жълтото — цветовете образуваха сложен, но ненатрапчив орнамент. Така би могъл да изглежда задният вход на Вавилон, помислих си аз. Крилата на портата, направени от подобен на танкова броня метал, бавно се отвориха и ние влязохме вътре.

Пътят водеше към рампата на подземния гараж, от който излязохме предния път. Но сега завихме в страничната алея, минахме покрай почетен караул от стари борове и попаднахме в открито пространство, отрупано с паркирани коли (някои с буркани на покрива). Колата спря, шофьорът излезе навън и ни отвори вратата.

Къща в обичайния смисъл на думата аз не видях. Отпред имаше няколко несиметрични бели плоскости, издигащи се направо от земята — като облицовани с камък тераси. В най-близката до нас плоскост имаше входна врата — към нея водеше широко каменно стълбище. Отстрани на стълбището бе разположен красив и необичаен водопад.

Беше сякаш късче от река — водата се спускаше надолу по широки тераси и изчезваше в бетонен процеп. В потока имаше разноцветни лодки от камък, във всяка от които седяха каменен кавалер и каменна дама с ветрило. Струва ми се, това беше старинна китайска скулптура — боята беше останала само по лодките и почти се беше олющила от кавалерите и дамите. Забелязах, че кавалерите са два типа. Единият имаше сериозно съсредоточено лице, в ръцете си държеше весло и се занимаваше с гребане. Вторият, вдигнал лице към небето, широко се усмихваше, а в ръцете му имаше лютня — явно се досещаше, че от гребане особен смисъл няма, като се имаше предвид характерът на плаването. Дамите във всички лодки бяха еднакви — напрегнато-важни, различаваше се само фасонът на каменната прическа и формата на ветрилото в ръката. „Лодки през реката плават — спомних си аз старинните редове, — кому памет, кому слава, кому — тъмната вода.“^[21] Поетът, разбира се, малко хитруваше, но иначе в ония времена не биха го отпечатали.

Ние с Митра се заизкачвахме по стълбището.

— Енлил има необичаен дом — каза Митра. — Това фактически е голяма земянка на много нива с прозрачни тавани.

— Защо го е построил такъв?

Митра се подсмихна.

— Казва, че когато отгатык стената има хора, му е неспокойно. А когато има пръстчица, се спи по-добре... Традиционалист.

Щом наближихме вратата, тя се отвори. Подминахме един лакей в ливрея (такова нещо виждах за пръв път през живота си), тръгнахме по вит коридор и попаднахме в голяма кръгла зала.

Залата беше много красива. В нея имаше много въздух и светлина, която минаваше през прозрачните сегменти на тавана и падаше на пода, облицован с плочки със сложен геометричен орнамент. Обстановката беше издържана в класически стил — по стените висяха картини и гоблени, а между тях стояха бюстовете на антични философи и императори — познах Сократ, Цезар, Марк

Аврелий и Тиберий. Съдейки по някой и друг отчупен нос, това бяха оригинали.

Учуди ме камината в една от стените — независимо от своите внушителни размери, тя явно беше малка да сгрее просторното помещение. Беше или грешка на архитекта, или някаква модна приумица — например врата към ада. Покрай камината в полукръг стояха няколко покрити с калъфи кресла. До противоположната стена на залата бе разположена неголяма естрада. А в центъра стояха наредени за банкет маси.

Видях Енлил Маратович, Балдур, Локи и Йехова. Останалите не ги познавах. Особено силно впечатление ми направи огромният риж мъж, застанал до Енлил Маратович — видът му бе решителен и страшен. За вампир впрочем беше твърде румен.

Балдур, Йехова и Локи се ограничиха с приветливи кимвания с глава отдалече. Енлил Маратович дойде да ми стисне ръката. След него ръка ми протегна рижият гигант — и задържа дланта ми в своята.

— Мардук — каза той.

— Мардук Семьонович — поправи го Енлил Маратович и многозначително повдигна вежда. Разбрах, че към рижия следва да се отнасят със същото уважение, както и към него самия.

— Ех — въздъхна рижият, докато разтърсваше ръката ми и ме гледаше внимателно в очите. — Какво правите вие с нас, младежи...

— А какво правим? — попитах аз.

— В гроба ни вкарвате — каза рижият горчиво. — Идва смяната, налага се да освободим площадката...

— Стига бе, Мардук — засмя се Енлил Маратович. — Има да смучеш и да смучеш, докато стигнеш до гроба. А виж, мене младежта ме тика конкретно натам. Вече не разбирам половината думи, които използват.

Рижият гигант най-сетне пусна ръката ми.

— Тебе, Енлил, никой никога няма да те бутне в гроба — каза той. — Защото ти си се преселил в него още приживе, хе-хе. И всички ние сега се намираме в него. Предвидлив си, по дяволите. Е, започваме ли?

Енлил Маратович кимна.

— Тогава пускам халдеите — каза Мардук Семьонович. — Имате пет минути за подготовка.

Той се обърна и се запъти към портата.

Погледнах въпросително към Енлил Маратович.

— Малка тържествена част — каза той. — Митра обясни ли ти кои са халдеите?

— Да.

— Много добре.

Той ме хвана за лакътя и ме поведе към сцената с микрофона.

— Твоето днешно участие ще бъде в две части — каза той. — Отначало трябва да приветстваш нашите халдейски приятели.

— А какво трябва да им кажа?

— Каквото искаш. Ти си вампир. Светът ти принадлежи.

Явно лицето ми не отрази особен ентузиазъм по този повод. Енлил Маратович се смили.

— Абе, кажи, че се радваш на тяхната компания. Намекни за историческата приемственост и за връзката между епохите, ама мъгляво, да не вземеш да издрънкаш нещо. Всъщност изобщо не е важно какво ще кажеш. Важното е това, което ще направиш после.

— А какво трябва да направя?

— Трябва да ухапеш един от халдеите. И да покажеш на останалите, че си проникнал в душата му. Ето тази част е действително отговорна. Те трябва отново да се убедят, че нищо не могат да скрият от нас.

— Кого да хапя?

— Халдеите ще изберат сами.

— А кога? Още сега ли?

— Не. По-късно, през нощта. Това е традиционен номер в нашето представление. Уж на майтап. Но в действителност е най-сериозната част от вечерта.

— А халдеят ще бъде ли подготвен, че ще го ухапя?

— Това също не трябва да те притеснява. Важното е ти да си готов.

Думите на Енлил Маратович намекваха за непознато за мен състояние на духа — гордо, уверено, безразлично. Така вероятно би трябвало да се чувства ницшеанският свръхчовек. Засрамах се, че не съответствам на този висш образец и на всяка крачка задавам въпроси като първолак.

Качихме се на сцената. Беше мъничка площадка, колкото да побере някое виртуозно трио или микроскопичен джазбенд. На нея стояха микрофон, два прожектора и черните кутии на тонколоните. На стената висеше тъмна плоча, която аз отдалече приех за част от музикалното оборудване.

Но тя нямаше никакво отношение към музиката.

Представляваше древен базалтов барелеф с полуизтрита резба, закрепен на стоманени скоби. В центъра му беше гравирана начупена линия, подобна на трион. Над нея растеше дърво с големи кръгли плодове, като очи с мигли или ябълки със зъби. Наоколо бяха разположени фигури: от едната страна куче, от другата — жена с висок шлем, с чаша в ръка. По краищата на плочата бяха гравирани големи око и ухо, а в четирите ъгъла — приказни животни, едно от които много наподобяваше вампир в полет. Пространството между рисунките бе покрито с редове клинопис.

— Що за растение е това? — попитах.

— Дървото на живота — отвърна Енлил Маратович.

— А що за жена е тази с шлема?

— Това е Великата богиня. Тя живее на Дървото на живота.

— А в чашата ѝ, както разбирам, има баблос? — попитах аз.

— Охо — каза Енлил Маратович. — Ти и за това си чувал?

— Да. С крайчеца на ухото. Знам, че е напитка от пари и представлява...

Енлил Маратович кимна. Изглежда, той не възнамеряваше да се задълбочава по темата.

— Този вампир ли е? — попитах и посочих крилатия звяр в ъгъла.

— Да — каза Енлил Маратович. — Този барелеф е светиня на Гилдията на халдеите. Той е на почти четири хиляди години. Някога такъв е имало във всеки храм. Смята се, че в символична форма тук е изобразено миналото, настоящето и бъдещето на света.

— А сега храмовете на халдеите съществуват ли все още?

— Да.

— Къде?

— Всяко място, където е поставен такъв барелеф, става храм. Имай предвид, че за членовете на гилдията, които сега ще влязат тук,

това е доста вълнуващ момент — те се срещат със своите богове... Ето ги и тях.

Вратите се отвориха и в залата започнаха да влизат хора със странна външност. Те носеха одежди от многоцветна тъкан, които явно не се отнасяха към нашата епоха — нещо подобно, струва ми се, са носили древните перси. Поразителното обаче бяха не тези екстравагантни облекла, които при желание можеше да бъде приети за твърде дълги и пъстри домашни халати, а блестящите златни маски на лицата им. Към поясите на халдеите бяха прикрепени метални предмети, които аз първоначално приех за стари тигани. Но тези тигани лъщяха твърде ярко и разбрах, че са древни огледала. Лицата на влезлите бяха сведени надолу.

Спомних си филма „Пришълецът срещу Хищникът“. В него имаше сцена, която аз гледах не по-малко от дващест пъти — космическият ловец стоеше на върха на древна пирамида и приемаше поклони от процесия жреци, изкачващи се към него по безкрайно стълбище. Това беше от моя гледна точка един от най-красивите кадри в американското кино. Нима можех тогава да си помисля, че самият аз ще се окажа в подобна роля?

По гърба ми премина студена вълна — стори ми се, че съм нарушил някаква древна забрана и съм започнал да създавам реалност със силата на своята мисъл, действително съм се осмелил да стана бог... А това, изведнъж разбрах аз, е единственият смисъл, наистина достоен за думите Велико грехопадение.

Но главозамайването ми продължи едва секунда. Хората с маските приближиха до сцената и започнаха вежливо да аплодират мен и Енлил Маратович. Жреците от филма не правеха нищо подобно на върха на пирамидата. Дойдох на себе си — повод за паника нямаше. Ако не се брой странното облекло на влезлите, всичко протичаше напълно в руслото на някаква бизнес презентация.

С вдигане на ръка Енлил Маратович въдвори тишина.

— Днес — каза той — имаме тъжен и радостен ден. Тъжен е, защото Брама вече не е с нас. А радостен е, защото Брама е с нас, както преди — само че сега се казва Рама и много се е подмладил и разхубавил! С удоволствие ви представям Рама Втори, приятели мои!

Хората с маските му дръпнаха още един вежлив аплодисмент. Енлил Маратович се обърна към мен и с жест ме покани да застана зад

микрофона.

Аз се изкашлях, докато се опитвах да се досетя какво да говоря. Явно не трябваше да бъда твърде сериозен. Но и прекалено игрив също. Реших да копирам тона и интонацията на Енлил Маратович.

— Приятели — казах. — Аз никога преди не съм ви виждал. Но съм виждал всички вас неизчислим брой пъти. Такава е свързващата ни древна тайна. И аз сърдечно се радвам на нашата нова среща... Може би това не е съвсем уместен пример, но току-що си спомних един кинематографски цитат...

Едва сега съобразих колко нескромно и оскърбително ще бъде да говоря за сцената от „Пришълецът срещу Хищникът“ — ще излезе, че сравнявам събралите се с глупавите индианци. За щастие, веднага се окопитих:

— Помните ли филма на Майкъл Мур, на който Куентин Тарантино преди време връчи голямата награда в Кан? За президента Буш. В този филм Буш каза на среща със стълбовете на американския естаблишмънт: „Some people call you the elite, I call you my base...“^[22]. С ваше позволение аз искам да повтора точно същото. С едно малко уточнение. Вие сте елит, защото сте моя база. И вие сте моя база, защото сте елит. Уверен съм, вие разбирате доколко неразривно едното е свързано с другото. Не се и съмнявам, че и през това хилядолетие нашето сътрудничество ще бъде плодотворно. Заедно ние ще покорим нови върхове и ще прекрачим още по-близо до... ъ-ъ... нашата прекрасна мечта! Вярвам във вас. Вярвам на вас. Благодаря, че дойдохте.

И аз с достойнство склоних глава.

В залата заръкопляскаха. Енлил Маратович ме потупа по рамото и ме избута от микрофона.

— Относно базата всичко е правилно — каза той и обходи със строг поглед залата. — Само с едно не мога да се съглася. Относно вярата. В това отношение ние си имаме тройно правило — вярва никога, никому и на нищо! Вампирът не вярва. Вампирът знае... И тоя Буш също не ни е притрябвал. Както казва Великата богиня, „the only bush I trust is mine...“^[23].

Енлил Маратович направи сериозна физиономия.

— Тук наистина се получава противоречие с това, което току-що казах — отбеляза той загрижено. — Тук фигурира думата „trust“. Но

противоречието е само привидно. Тази дума въобще не означава, че Великата богиня вярва в нещо. Точно обратното. Тя говори така... Е? Кой ще се досети пръв защо?

В залата няколко вампири се разхилиха. Явно шегата съдържаше някаква непонятна ми същина. Енлил Маратович се поклони, хвана ме под ръка и слязохме от естрадата.

Халдеите си вземаха коктейли и разговаряха — всички тук, изглежда, отдавна и добре се познаваха. На мен ми беше интересно как ще ядат и пият с маските си. Излезе, че проблемът се решава просто. Маската беше прикрепена към кръгла кожена шапчица. Пристъпвайки към мезетата, халдеите просто завъртяха маските си на сто и осемдесет градуса и златните лица се прехвърлиха на тила им.

— Виждаш ли го тоя пухкавия? — попита Енлил Маратович, който стоеше неотлъчно до мен. — Това е Татарски.

Видях румен халдей с кръгли очила — кокетно накривил шапчицата с маската почти до самите очила, той разговаряше с двама вампири. Видът му беше поддържан, но уморен.

— А той кой е?

— Великата богиня трябва да има земен мъж. Иначе казано, първи сред халдеите. Постът е почетен, но чисто церемониален — с богинята земният мъж не се среща и даже не знае как изглежда тя. Но длъжността при все това е много важна. Него го избират с гадание. А резултатът от гаданието най-често е иносказателен и мъгляв...

— Точно резултатът от гаданието винаги е ясен — прекъсна го Мардук Семьонович. — Тя, мъглата, е в главите. Падна се, че новият мъж на богинята трябва да е човек с име на град. А Татарски има рядко име — Вавилен. И значи, решиха, че е той, защото прилича на „Вавилон“... Може и да прилича. Но нали, строго погледнато, такъв град няма. Вследствие на това беше пренебрегнат много сериозен човек. Който подходеше по всички параметри. А всичко е заради презрението към родната култура. И сега си имаме големи главоболия...

— Ох, да — потвърди Енлил Маратович.

Те двамата се натъжиха. За пръв път разбрах, че вампирите също имат проблеми — и то, изглежда, сериозни.

— А с какво се занимава Татарски? — попитах.

— Главен криейтър — каза Енлил Маратович.

— Беше главен криейтър — измърмори Мардук Семьонович. — Беше, ама свърши тя. Повторения, самоцитирания... Изглежда, си е ебал мамата.

— Не, ама защо — каза Енлил Маратович. — Той още може...

— Абе, какво може той — махна с ръка Мардук Семьонович. — Последните му работи са пълен боклук. Що за слоган съчини за „Газпром“? „Газом по-богати!“^[24] Първо, това само на най-мързеливия дебил не му е дошло на ум. А второ — как да го преведеш на немски? Или онези разхлаждащи кръстоносци в пустинята. Това въобще е отвъд границите на доброто и злото. Енлил, как беше?

— „Никола. Само веднъж — прас! — не се броиш за педераст“ — каза Енлил Маратович.

— Именно. Някой разбира ли къде е тук смисълът?

— Струва ми се — казах, — че аз разбирам.

— В какво?

— Ами... такава... Аз мисля, че това сега е световна тенденция. В руслото на „Шифърът на Леонардо“.

Мардук Семьонович сви рамене.

— Все едно, не ме хваща — каза той.

— Важното е да хваща младежта — тегли чертата Енлил Маратович. — Те, щом разбират, става. А ние с тебе, Мардук, сме отработена пара... На мен друго ми е интересно — заради кръста не им ли се нахвърлят?

— Аз нали за това говоря, нахвърлят им се — отвърна Мардук Семьонович. — Пък те разправят, соларен символ...

Щом забеляза, че го гледат, Татарски се усмихна и ни помахна с ръка, като се изхитри в общото за всички приветствие да вкара интимно кимване с глава лично за мен — като на стар познат и съучастник. Възможно е впрочем моите двама събеседници да са видели същото.

— Ти си твърде придирчив към него — каза Енлил Маратович, докато се усмихваше и махаше в отговор. — И знаеш защо.

— Знам — съгласи се Мардук Семьонович, също усмихвайки се на Татарски. — Защото просра Украйна. И защото за мобилните вампири измъкна сухо не само от нас, но и от телефонаджиите. Дреболия, но изразителна.

Енлил Маратович се засмя, но този смях ми се стори малко нервен.

— Относно Украйна — просрахме я, да — каза той. — Но, дай боже, скоро ще си я всерем обратно.

Исках да попитам кой бог има предвид, но реших, че ще прозвучи неучтиво. Вместо това зададох друг въпрос:

— Кажете, Енлил Маратович, а в какво беше смисълът на вашата шегга — относно „the only bush I trust is mine“? Аз не го схванах.

— Това, Рама, е игра на думи — отвърна Енлил Маратович. — А от гледна точка на Великата богиня са просто фантомни болки.

Аз пак не разбрах за какво иде реч. Обзе ме раздражение.

Мардук Семьонович ми се притече на помощ.

— Според халдейската митология — каза той — Великата богиня се е лишила от тялото си и е станала злато. Не парче метал, а самата идея за златото. Оттогава към нея се стремят човешките умове. Тя именно е тази смътна светлина, към която през вековете се тътри човечеството. Ако се изразим фигурално, може да се каже, че всички хора са нанизани на опънатите към нея нишки. Така че ти, Рама, вече си запознат с нея.

— Да — добави Енлил Маратович. — Ищар е върхът на Фуджи. Разбираш ли?

Кимнах.

— Но щом богинята е станала идея, тя няма тяло. А след като няма тяло, значи няма и bush. Затова богинята може смело да му вярва. Това, което го няма, никога няма да излъже.

Шегата може би не си струваше да я разбират. Но работата не беше в шегата. На мен ми омръзна тази проточила се игра на приказки.

— Енлил Маратович — казах, — кога ще ми разкажете как е устроено всичко в действителност?

— Къде си се разбързал, момченце? — тъжно попита Енлил Маратович. — В многото мъдрост е събрана много печал.

— Слушайте — казах аз, като се стараех гласът ми да звучи спокойно и солидно. — Първо, аз вече отдавна не съм момченце. И второ, на мен ми се струва, че съм в двусмислено положение. Вие ме представихте на обществото като пълноправен вампир. Но мен кой знае защо и досега ме държат в неведение относно най-важните

основи на нашия живот, като ме принуждават да разпитвам за смисъла на всяка фаза. Не е ли време...

— Време е — въздъхна Енлил Маратович. — Ти си напълно прав, Рама. Време е. Да вървим в кабинета.

Погледнах събралите се в залата:

— Ще се връщаме ли?

— Ще ми се да вярвам — отговори Енлил Маратович.

---

[21] Цитатът е от поемата „Василий Търкин“ от Александър Твардовски. — Бел.прев. ↑

[22] Някои ви наричат елит, а аз ви наричам своя база (англ.). — Бел.прев. ↑

[23] Единственият храст, на който вярвам, е този, който расте между краката ми (англ.). — Бел.прев. ↑

[24] Алюзия към песента „Разом нас багато“ на групата „Гринджоли“, неофициалният химн на Оранжевата революция в Украйна. — Бел.прев. ↑

АГРЕГАТЪТ „М5“

Кабинетът на Енлил Маратович беше голяма строга стая, облицована с дъб. До стената стояха доста скромно бюро и въртящ се стол. Затова пък в самия център на кабинета се извисяваше старинно дървено кресло с висока резбована облегалка. Беше украсено с потъмняла позлата и аз си помислих, че така би могъл да изглежда първият в историята електрически стол, разработен от Леонардо да Винчи в онези редки спокойни дни, когато не му се е налагало да охранява мумията на Мария Магдалена от агентите на озверелия Ватикан. Явно Енлил Маратович слагаше на този трон на позора провинилите се вампири и им четеше конско иззад бюрото си.

Над бюрото висеше картина. Изобразяваше странна сцена, подобна на лечебна процедура във викторианска лудница. Край пламтяща камина седяха петима души с фракове и цилиндри. Те бяха привързани към своите кресла за ръцете и краката, а телата им бяха пристегнати към тях с широки кожени ремъци като в някакъв древен самолет. В устата на всеки бе поставена пръчка, удържана със завързана на тила кърпа (с такава пръчка, спомних си аз, разтваряха зъбите на епилептик по време на припадък, за да не си отхапе езика). Художникът майсторски беше предал отблясъците на пламъка по черната повърхност на цилиндрите. Освен това на картината се виждаше човек в дълга тъмночервена роба — но той стоеше в полумрак и можеше да се различи само контурът на тялото му.

На другата стена висяха две щампи. На първата широко разперена сянка се носеше над нощната земя (названието беше Alan Greenspan's Last Flight)^[25]. На втората аленееше изобразен в три проекции карамфил с блок от едро набран текст:

СРЕДСТВА НА ИНФОРМАЦИОННАТА АГРЕСИЯ НА ИМПЕРИАЛИЗМА.

Карамфил вътрешноцевен, подкалибрен. Намира се на въоръжение при бойните пловци на CNN, диверсионно-разузнавателните групи на BBC, мобилните десантни отряди на германските Telewaffen и други спецчасти на страните от НАТО.

Други забележителности в кабинета нямаше, освен може би металния модел на първия спътник на Земята върху бюрото на Енлил Маратович и стоящото до него сребърно преспание (Пушкин в сюртук и цилиндър лежеше на хълбок, подпрял умиротвореното си лице с юмрук — съвсем като умиращ Буда). Под Пушкин имаше купче чисти листове за писане, до тях — сувенирна химикалка във вид на мъничък меч. В кабинета се носеше аромат на кафе, но кафемашина не се виждаше — може би беше скрита в шкафа.

Подредената чистота на това място кой знае защо пораждаше ужасяващо чувство — сякаш току-що тук са убили някого, скрили са трупа и са измили червената течност. Впрочем такива асоциации можеше да възникнат у мен заради тъмния каменен под с черни пролуки между плочите — в него определено имаше нещо древно и мрачно.

Енлил Маратович ми посочи креслото в центъра на стаята, а сам седна зад бюрото.

— И така — рече той, като вдигна очи към мен, — за баблоса вече си чул?

Кимнах.

— Какво знаеш за него?

— Вампирите събират стари банкноти, пропити с човешката жизнена сила — отговорих аз. — А после правят нещо с тях. Сигурно спиртна настойка. Или ги запарват.

Енлил Маратович се засмя.

— Общувал си с Хера? Тая версия вече сме я чували. Остроумно, свежо и както сега казвате, готично. Обаче е извън мишената. Старите банкноти не се пропиват с енергия, те се пропиват само с човешка пот. И бъкат от микроби. Не бих пил тяхна настойка дори по лична заповед на другаря Сталин. Банкнотите действително играят роля в нашите ритуали, но тя е чисто символична и няма отношение към божествената напитка. Още един опит?

Помислих си, че щом Хера греши, правилният отговор може да се окаже моята собствена версия.

— Може би вампирите правят нещо специално с парите по сметките? Събират голяма сума някъде в някой офшор, а после... Някак докарват парите до течно състояние?

Енлил Маратович пак се засмя. Нашата беседа явно му доставяше удоволствие.

— Рама — каза той, — та нима могат вампирите да използват финансите по-иначе от хората? Та нали парите са просто абстракция.

— Това е много конкретна абстракция — казах аз.

— Да. Но съгласи се, че парите не съществуват извън пределите на ума.

— Няма да се съглася — отвърнах. — Както вие сам обичате да разказвате на всички, в живота ми имаше период, когато работех като хамалин в универмага и получавах заплата. И аз определено мога да кажа, че нея я плащаха от точка извън пределите на моя ум. Ако можех да я получавам направо от ума си, за какво щях да се разкарвам всяка сутрин?

— Но ако ти дадеш твоята заплата например на една крава, тя не би те разбрала. И не толкова заради това, че са ти плащали оскърбително малко. За нея твоята заплата би била просто топче измачкана хартия. Никакви пари няма в обкръжаващия човек свят. Има само активност на човешкия ум по техен повод. Запомни: парите не са истинската същност, а обективация.

— Какво е обективация?

— Ще приведа пример. Представи си, че в Бастилията лежи затворник, извършил някакво мрачно престъпление. Веднъж на разсъмване го качват на карета и го карат в Париж. По пътя той разбира, че го карат на екзекуция. На площада има тълпа народ. Извеждат го на ешафода, четат му присъдата, слагат го на гилотината... Удар на острието и главата изхвърча в кошницата...

Енлил Маратович се плесна с длан по коляното.

— И? — попитах аз нервно.

— В този момент той се събужда и си спомня, че не е затворник, а хамалин от универмага. Върху когото, докато е спял, на врата му е паднало голямо ветрило във вид на сърце, висящо над леглото.

— То никога нямаше да падне — тихо казах аз. — Беше залепено.

Енлил Маратович не обърна внимание на моята реплика.

— С други думи казано — продължи той, — в реалността се случва нещо такова, което човек не разбира, защото спи. Но той не може да игнорира напълно ставащото. И тогава умът на спящия създава подробен и сложен сън, за да обясни някак всичко. Такъв сън се нарича обективация.

— Разбрах — казах аз. — Искате да кажете, че парите са ярък сън, който хората сънуват, за да си обяснят нещо, което чувстват, но не разбират.

— Точно така.

— А според мен — казах аз — хората много добре разбират всичко.

— Мислят си, че разбират.

— Та нали да разбираш означава именно да мислиш. А да мислиш означава да разбираш.

Енлил Маратович внимателно ме погледна.

— Знаеш ли какво си мисли кравата, която цял живот я доят с доилен агрегат? — попита той.

— Кравата не мисли.

— Не, мисли. Просто не като хората. Не с абстрактни понятия, а с емоционални рефлексии. И на своето ниво тя също много добре разбира ставащото.

— Как?

— Тя смята, че хората са нейни деца-изроди. Ужасни. Неуспешни. Но все пак нейни родни деца. Които тя трябва да нахрани, защото иначе ще страдат от глад. И затова всеки ден преживя детелина и се старая да им даде колкото се може повече мляко...

Телефонът на Енлил Маратович зазвъня. Той вдигна и го поднесе към ухото си.

— Не, още дълго — отговори той. — Давай засега по текущите въпроси. Жребият ще е през нощта.

Сгъна телефона и го бутна в джоба си.

— Тъй то — каза той. — Остана ти само да сглобиш фрагментите в една картина. Можеш ли?

Поклатих отрицателно глава.

— Замисли се за това! — каза Енлил Маратович, вдигнал назидателно пръст. — Аз те доведох направо до прага на нашия свят.

Сложих те пред вратата му. Но ти не можеш да я отвориш. Какво ти да я отвориш, ти даже не можеш да я видиш... Нашият свят е скрит така надеждно, че ако не те вмъкнем вътре за ръката, то никога няма да разбереш, че той съществува. Ето това, Рама, е абсолютната маскировка.

— Може би — отвърнах — просто аз съм глупавичък.

— Не само ти. Всички хора. И колкото са по-умни, толкова са по-глупави. Човешкият ум е или микроскоп, през който човек разглежда пода на своята килия, или телескоп, през който гледа звездното небе оттатък прозореца. Но самия себе си той не вижда в правилна перспектива.

— А какво е правилна перспектива?

— Аз именно за нея ти говоря, слушай внимателно. Парите са просто обективация, необходима, за да обясни рационално на човека спазмите на паричната цицка — това ментално напрежение, в което през цялото време пребивава умът „Б“. Доколкото умът „Б“ работи постоянно, това означава, че...

Дойде ми на ум налудничава мисъл.

— Вампирите доят човека дистанционно? — издишах аз.

Енлил Маратович засия.

— Умник. Ама разбира се!

— Но... То така не става — казах аз объркано.

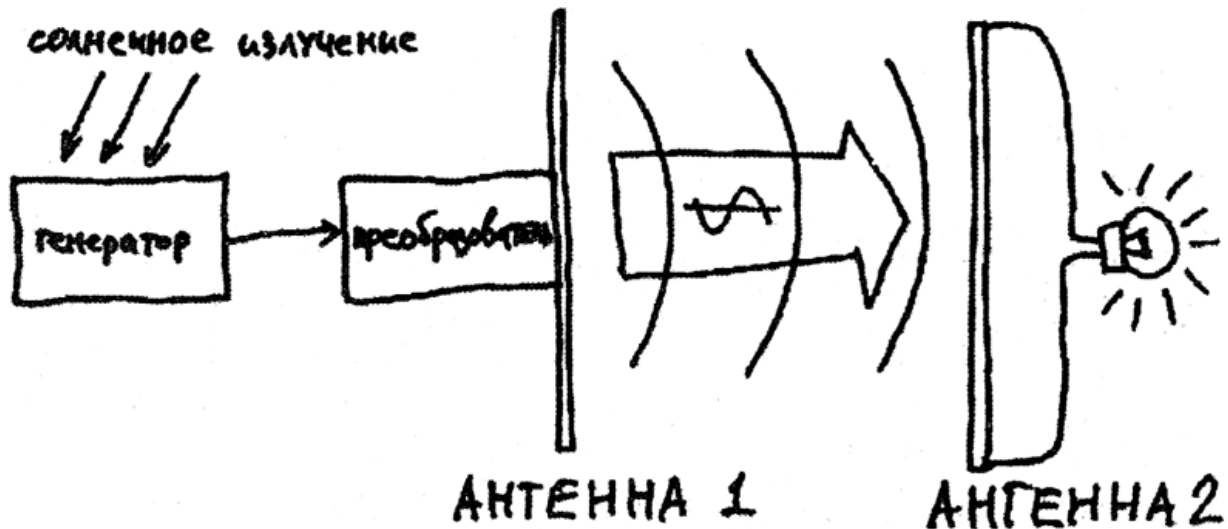
— Спомни си откъде се взема медът.

— Да — казах аз. — Пчелата носи меда сама. Но тя долита за целта в кошера. Медът не може да се предаде по въздуха.

— Медът не може. А жизнената сила може.

— По какъв начин? — попитах.

Енлил Маратович взе от бюрото химикалка, придърпа към себе си лист хартия и нарисова на него следната схема:

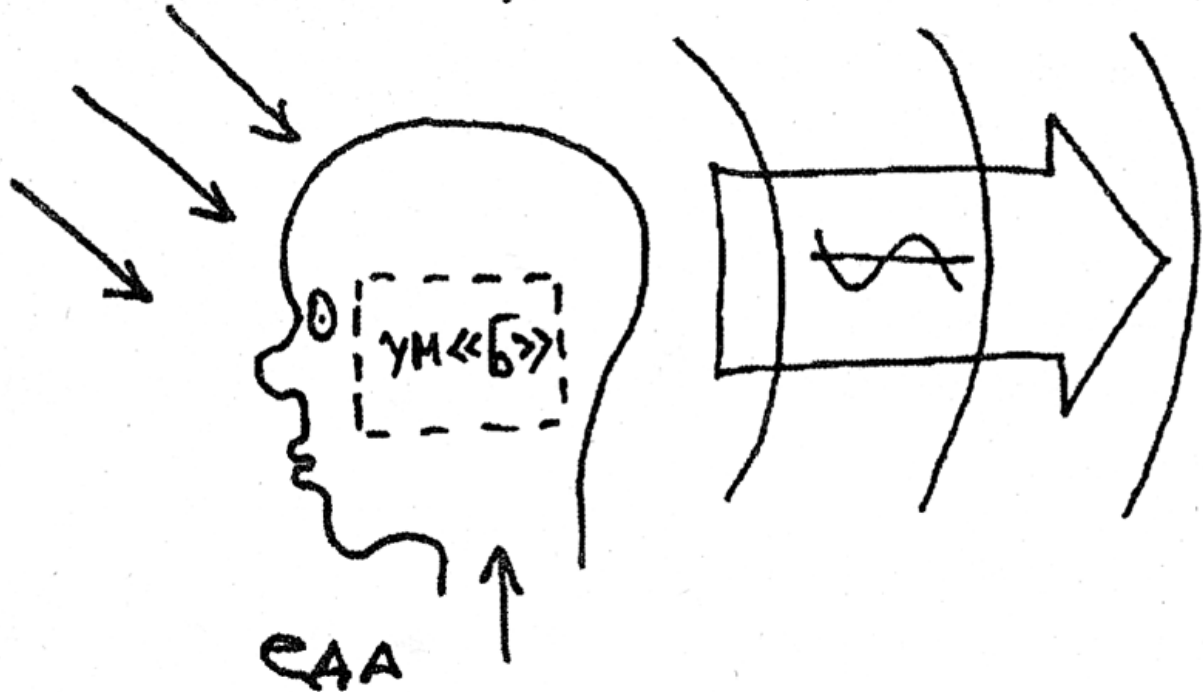
— Имаш ли представа какво са радиовълните? — попита той.

Кимнах. После помислих още малко и поклатих отрицателно глава.

— Най-просто казано — започна Енлил Маратович, — радиопредавателят е устройство, което гони електроните по метален щифт. Напред-назад по синусоида. Щифтът се нарича антена. От това се образуват радиовълни, които летят със скоростта на светлината. За да се улови енергията на тези вълни, е нужна друга антена. Антените трябва да имат размер, пропорционален на дължината на вълната, защото енергията се предава на принципа на резонанса. Нали знаеш — когато удрят по един камертон, а до него започва да звучи друг. За да зазвъни в отговор вторият камертон, той трябва да е същият като първия. На практика, разбира се, всичко е по-сложно — за да се предава и приема енергия, тя трябва по специален начин да се фокусира в сноп, правилно да се разположат антените в пространството и тъй нататък. Но принципът е същият... Сега да нарисуваме друга картинка...

Енлил Маратович обърна листа и нарисува следното:

ГЛАМУРОДИС КУРС

— Искате да кажете, че умът „Б“ е предаваща антена? — попитах аз.

Той кимна.

— А какво си мисли човекът, когато антената работи? — Трудно е да се каже — рече Енлил Маратович. — Променя се в зависимост от това какъв е човекът — корпоративен мениджър със смартфон, получен за награда, или търговец на плодове край метрото. Но във вътрешния диалог на съвременния градски жител винаги в една или друга форма се повтарят два модела. Първият е такъв: човек си мисли — аз ще успея! Ще постигна! Ще докажа на всички! Гърлата ще им прегриза! Ще изтръскам всички пари от тоя скапан свят!

— Случва се — съгласих се аз.

— А освен това се случва така: човекът си мисли — аз успях! Аз постигнах! Доказах на всички! Прегризах им гърлата!

— Случва се и така — потвърдих аз.

— И двата процеса, редувайки се, овладяват едно и също съзнание и могат да се разглеждат като един и същ мислопоток, изменящ циклично своето направление. Това е един вид променлив ток,

движещ се по антената, излъчваща жизнената сила на човек в пространството. Но хората не умеят нито да улавят, нито да регистрират това излъчване. То може да бъде уловено само от жив приемник, а не от механичен прибор. Понякога тази енергия я наричат „биополе“, но какво е, никой от хората не разбира.

— А ако човек не казва „ще постигна“ или „постигнах“?

— Казва. Какво му остава? Всички други процеси в съзнанието бързо се гасят. За това работи всичият гламур и дискурс.

— Но не всички хора се стремят към постижения — казах аз. — Гламурът и дискурсът не са интересни на всички. На клошарите и алкохолиците те въобще са им през оная работа.

— Само изглежда така, защото в техния свят постиженията са с друг формат — отвърна Енлил Маратович. — Но своя Фуджи, макар и малка и одрайфана, си има навсякъде.

Въздъгнах. Тези цитати от моя жизнен опит взеха да ме изморяват.

— Човек е зает постоянно с решаването на въпроса за парите — продължи Енлил Маратович. — Просто този процес приема множество различни неотчетливи форми. Може да изглежда, че човек лежи на плажа и нищо не прави. А всъщност той пресмята колко струва яхтата на хоризонта и какво трябва да направи в живота си, за да си купи същата. А жена му гледа жената от съседния шезлонг и съобразява истински ли са ѝ на онази чантичката и очилата, колко струват такива инжекции ботокс и такава липосукция на задника и чие бунгало е по-скъпо. В центъра на всички подобни психически вихри присъства централната абстракция — идеята за парите. И всеки път, когато тези вихри възникват в съзнанието на човека, протича доене на паричната цицка. Изкуството на потреблението, любимите брандове, стилистичните решения са привидни. А зад тях е скрито едно — човекът е изял виенски шницел и го преработва в *агрегата* „ем пет“.

Не бях чувал по-рано този израз.

— Агрегат „ем пет“? — повторих. — Какво е това?

— Агрегати в икономиката се наричат състоянията на парите. „Ем нула“, „ем едно“, „ем две“ и „ем три“ са форми на наличност, парични документи и финансови задължения. Агрегатът „ем четири“ включва устна договорка за рушвет, наричат го още „ем-че“ или „ем-чу“ — в чест на Ернесто Че Гевара и на Анатолий Борисович Чубайс. Но всичко

това са просто миражи, съществуващи само в съзнанието на хората. А виж, „ем пет“ е нещо принципно различно. Това е особен род психична енергия, която човек отделя в процеса на борбата за останалите агрегати. Агрегатът „ем пет“ съществува реално. Всички останали състояния на парите са просто обективация на тази енергия.

— Я чакайте! — рекох. — Отначало вие казахте, че пари в природата няма. А сега говорите за агрегата „ем пет“, който реално съществува. Излиза, че парите ту съществуват, ту не.

Енлил Маратович бутна към мен листа с първата рисунка.

— Гледай — каза той. — Мозъкът е прибор, който произвежда това, което ние наричаме миро. Този прибор може не само да приема сигнали, но и да ги излъчва. Ако настроим всички такива прибори еднакво и фокусираме вниманието на всички хора върху една и съща абстракция, всички предаватели ще предават енергия на една дължина на вълната. Точно тази дължина на вълната са парите.

— Парите са дължина на вълна? — попитах.

— Да. За дължината на вълната не може да се каже, че съществува, защото е просто умствено понятие и извън пределите на главата няма никаква дължина на вълната. Но не може и да се каже, че дължината на вълната не съществува, защото всяка вълна може да бъде измерена. Сега разбра ли?

— Една секунда — казах. — Но нали парите в различните региони са различни. Ако московчаните получават долари в плик, те, какво, да не изпращат своята жизнена сила в Америка?

Енлил Маратович се засмя.

— Не е съвсем тъй. Парите са си пари, независимо как се наричат и какви са на цвят. Просто абстракция. Затова дължината на вълната навсякъде е една и съща. Но сигналът има не само честота, но и форма. Тази форма може да се променя силно. Някога замислял ли си се защо по света съществуват различни езици, различни нации и страни?

Свих рамене.

— Така се е получило.

— Получава се писмото. А всичко останало си има механизъм. По света има суверенни общности на вампирите. Националната култура, към която принадлежи човек, е нещо като клеймото, с което дамгосват добитъка. То е като шифър на ключалката. Или код за достъп. Всяка вампирска общност може да дои само своя добитък. Затова, макар

процесът на производство на парите да е навсякъде един и същ, неговата културна обективация може забележимо да се различава.

— Искате да кажете, че смисълът на човешката култура е само в това? — попитах аз.

— Е, защо. Не само.

— А в какво още?

Енлил Маратович се замисли.

— Как да ти го обясня... Значи, представи си, че един човек седи в гола бетонна клетка и произвежда електричество. Да допуснем, че бута напред-назад железни лостове, стърчащи от стената. Нали няма дълго да издържи така. Ще започне да мисли — абе, какво правя аз тука? А защо от сутрин до вечер ги дърпам тия ръчки? А дали да не изляза навън? Ще започне ли, как смяташ?

— Вероятно — съгласих се аз.

— Но ако закачим пред човека плазмен телевизор и въртим на него видеокасета с гледки от Венеция, а лостовете оформим като веслата на гондола, плаваща по канала... И още за две седмици в годината правим лостовете на щеки за ски и показваме на екрана Куршевел... Гребецът няма да има въпроси. Ще има само страх да не си загуби мястото на веслата. Затова ще гребем с повече ентузиазъм.

— Но той навярно ще забележи, че гледките се повтарят?

— О, да — въздъхна Енлил Маратович. — За това е говорил още Соломон. Оня, дето е в Библията. Затова продължителността на човешкия живот е разчетена така, че хората да не успяват да си направят сериозни изводи от ставащото.

— Аз друго не разбирам — казах. — Та нали на тоя телевизор може да се показва каквото си щеш. Ако щеш Венеция ако щеш Слънчевия град. Кой решава какво ще видят гребците?

— Как кой. Те сами го решават.

— Сами? А защо тогава ние толкова години гледаме тази... това...

Енлил Маратович се подсмихна.

— Главно затова — отвърна той, — за да може вторият том от спомените на певица Филип Киркоров да се казва „На гребците пях“...

Метафората беше ясна. Не се разбираше защо точно втори том. Помислих си, че на Енлил Маратович най-вероятно ще му се прииска

да ме гости с някоя от своите шегички, но все пак не се сдържах и зададох въпроса:

— А защо точно втори?

— Сигурен ли си, че искаш да знаеш?

Кимнах.

— Ами защото — каза Енлил Маратович — първият том се нарича „И звезда с путка разговаря“^[26]. Ха-ха-ха-ха!

Въздъгнах и погледнах първата рисунка. След това прехвърлих поглед на втората. Празнотата в десния ѝ край изглеждаше тайнствена и даже страшна.

— Какво има тук? — попитах аз и я посочих с пръст.

— Искаш ли да разбереш?

Кимнах.

Енлил Маратович отвори чекмеджето на бюрото, извади от него някакъв предмет и ми го подхвърли.

— Дръж!

В ръцете ми попадна тъмен флакон във вид на прилеп, сгънал криле. Едно към едно с онзи, който ми изпратиха в деня на Великото грехопадение. Разбрах всичко.

— Искате аз отново...

— Ами няма друг начин.

Пак ме обзе притеснение. Енлил Маратович се усмихна ободряващо.

— Халдеите — каза той — са склонни да разглеждат живота като метафорично изкачване на зикурат, на чийто връх ги очаква богинята Ищар. Халдеите са чували за Вавилонската кула и си мислят, че разбират за какво става дума. Но хората търсят не там, където трябва. Сакралната символика често трябва да се разбира точно наопаки. Гор е долу. Пустотата е изпълване. Най-великата кариера всъщност е абсолютно падение, истинският стадион е пирамида, а най-високата кула е най-дълбока пропаст. Върхът на Фуджи е на самото дъно, Рама. Та нали вече си го правил...

Кой знае защо, това заклинание подейства. Аз извадих от флакона тапата-череп, излях единствената капка от препаратата върху езика си и я втрих в небцето. След като изчака няколко секунди, Енлил Маратович каза:

— Не се задържай там. Имаш много работа горе.

— Къде е това „там“? — попитах.

Енлил Маратович се усмихна още по-широко.

— Вампирът си има девиз — към тъмнината, назад и надолу!

— Това го разбирам — казах. — Имам предвид, накъде да вървя сега?

— Ами ето натам — рече Енлил Маратович, вдигна ръка и натисна стоящия пред него спътник.

Стаята изведнъж тръгна назад и нагоре. В следващия миг разбрах, че не стаята се движи, ами моето готическо кресло се е катурнало връз разтворилия се под и преди да успея да извикам, вече се плъзгах по гръб по наклонен улей от някакъв полиран материал — към тъмнината, назад и надолу, както ми беше обещано. Уплаших се, че ей сега ще си ударя главата, и се опитах да я закрия с ръце, но улеят свърши и аз полетях в бездънната черна пустота.

Няколко секунди крещях и се мъчех да се хвана за въздуха с ръце. Когато най-накрая успях, разбрах, че това вече не са ръце.

---

[25] „Последният полет на Алън Грийнспан“. Алън Грийнспан е американски икономист, председател на Държавния резерв на САЩ от 1987 до 2006 г. — Бел.прев. ↑

[26] Алюзия за стиха „и звезда говори със звезда“ от стихотворението на Сергей Есенин „Аз излизам сам-самин на пътя“. — Бел.прев. ↑

ДЪРВОТО НА ЖИВОТА

Планирах из тъмнината толкова дълго, че успях не само да се успокоя, но даже ми доскуча и замръзнах. Спомних си фразата на Данте — „лесно се слиза към Аверно“. Флорентинският поет е смятал, че низвергването в ада се удава на хората без мъки. Много е разбирал, помислих си аз. Кръговете, които описвах, се подреждаха в еднообразно изморително пътешествие, подобно на нощно спускане по стълбището на многоетажен блок, в който е спрял токът. Ужасяващо беше, че все още не чувствах дъното.

За да си намеря някакво занимание, взех да си припомням всички известни значения на израза „дърво на живота“. Първо, така се е наричало дървото, на което е висял скандинавският бог Один, старейки се да получи посвещение в тайните на руните. Висял е, като се замислиш, с главата надолу... Второ, в гностичния „Апокриф на Йоан“, който влизаше в една от дегустациите по темата за „локалния култ“, имаше откъс в този смисъл.

„Тяхното наслаждение е измама — повтарях аз за себе си това, което помнех, — и плодовете им са смъртоносна отрова, и обещанието им е смърт. А дървото на своя живот те поставили в средата на рая... Но аз ще ви науча каква е тайната на живота им... Коренът на това дърво е горчив, и клоните му са смърт, и сянката му — ненавист... И измама обитава в листата му, и расте то в тъмнината...“

Дърво, което расте в тъмнината, бе красиво и мрачно. Плодовете му като че също бяха смърт — но не помнех точно. Натрупването на всякакви ужаси в това описание не ме плашеше силно — та нали древният човек е треперел от страх пред много неща, които отдавна вече са станали част от нашето ежедневие.

Пропастта се разширяваше. Взех да размишлявам по какъв начин би могло да възникне такова странно геоложко образуване. Домът на Енлил Маратович беше издигнат на хълм — може би това е било гърлото на древен вулкан. Макар че какви ти, по дяволите, вулкани

край Москва... Или пък би могъл да е пробит от метеорит тунел. И разбира се, шахтата можеше да е изкуствена.

Най-накрая усетих дъното. Беше по-близо, отколкото очаквах — тесните стени на кладенеца многократно отразяваха лъча на моя локатор, изкривявайки пространството. Долу имаше вода — малко кръгло езерце. Беше топло — над него се вдигаше пара, която усещах като прекомерна гъстота на въздуха. Изплаших се, че ще се намокря или даже ще се удавя. Но като се спуснах още по-ниско, забелязах в каменната стена триъгълна вдлъбнатина. Беше вход на пещера над водната повърхност. Там можех да се приземя.

От първия път не се получи — драснах с криле по водата и едва не се плъснах в езерото. Наложих да набера височина и да повтора маневрата. Този път сгънах крилетата си твърде високо над каменната издатина и кацането се оказа доста болезнено.

Както и миналия път, ударът с юмруци в студения камък отърси от мен съня — а заедно с него и прилеповото тяло. Изправих се на крака.

Околната тъма беше влажна, топла и малко задушна. Лъхаше на сяра и на още някаква особена минерална миризма, напомняща за кавказките водолечебници, в които бях ходил в ранното си детство. Подът на пещерата беше неравен, по него лежах камъни и се налагаше да се върви внимателно, като избирам място за всяка стъпка. В дълбините на пещерата грееше светлина, но източникът ѝ не се виждаше.

Това, което видях, щом свърнах зад ъгъла, ми се стори невероятно.

Отпред имаше огромна празна кухня — подземна зала, осветена с лъчите на прожектори (те впрочем не толкова осветяваха пещерата, колкото я маскираха, заслепявайки влезия). Таванът на пещерата беше толкова далече, че едва го виждах.

В центъра на залата се извисяваше обемиста конструкция, към която водеше дълга метална платформа. Отначало си помислих, че е огромно растение, някакъв мъхнат кактус колкото голяма къща, обкръжен от скеле и опакован с гънки от тъмна тъкан. Също така приличаше и на бъчвообразна товарна ракета на стартовата площадка (така изглеждаше заради многобройните тръби и кабели, които се

протягаха към нея от тъмното). На върха на тази конструкция имаше два огромни метални пръстена, връзващи се в тавана.

Тръгнах напред. Подметките ми звънко удряха метала и предупреждаваха за моето приближаване. Но никой не излезе насреща ми. Напротив, забелязах отпред няколко тъмни фигури, които отстъпиха при появата ми. Стори ми се, че са жени в напълно затворени облекла — като тия, които се носят на Изток. Не се опитах да ги извикам — ако искаха, щяха да ме заговорят сами. Може би, помислих си аз, ритуалът изисква самота.

Щом изминах още десетина метра, се спрях.

Забелязах, че тази огромна бъчва, обкръжена със скеле и тръби, диша. Беше жива. И тук с възприятията ми стана едно от онези мънички чудеса, които се случват, когато умът внезапно сглобява от натрупването на неразбираеми по-рано линии осмислена картина.

Видях огромен прилеп, стегнат в нещо като бандажи и удържан от множество подпорки и крепежи. Неговите лапи, подобни на преобърнатите подпори на кулокран, се впиваха в двата циклопични медни пръстена на каменния таван, а крилете му бяха пристегнати към тялото с корабни въжета. Не виждах главата му — тя, съдейки по пропорциите на тялото, би трябвало да се намира в ямата, значително по-ниско от равнището на пода. Дишането му напомняше на работата на огромна помпа.

Беше дъвен. Толкова дъвен, че миризмата му като че бе по-скоро геологична, отколкото биологична (именно нея приех за серния аромат на минерална вода). Изглеждаше нереално, все едно обхванал се с плавниците си кит, когото са окачили над земята в корсет — нещо такова напълно би могъл да нарисува някой сюрреалист от миналия век под въздействието на хашиш...

Да се доближиш до прилепа, не бе възможно — обкръжаваше го ограда. Платформата, по която вървах, завършваше до изсечен в камъка тунел, водещ надолу. Внимателно слязох по хлъзгавите стъпала и се оказах в коридор, осветен с халогенни лампи. Коридорът напомняше въглищна мина, както ги показват по телевизията — беше укрепен с метални рамки, а по пода му се точеха някакви черни кабели. Лек ветрец облъхваше лицето ми — работеше вентилация.

Тръгнах напред.

Тунелът ме доведе в кръгла стая, изсечена в скалата. Стаята беше много стара — таванът ѝ беше покрит със сажди, които се бяха враснали в камъка и вече не цапаха. По стените имаше рисунки с охра — руноподобни зигзаги, силуети на животни. В стената вдясно от входа тъмнееше подобна на прозорец вдлъбнатина. Пред вдлъбнатината стоеше примитивен олтар — каменна плоча с наредени върху нея артефакти. Там имаше теракотени дискове, груби чаши и многобройни еднообразни статуетки — фигура на тлъста жена с мъничка глава, огромни гърди и също толкова огромен задник. Някои бяха изрязани от кост, други бяха направени от изпечена глина.

Завъртях една от лампите така, че светлината да падне във вдлъбнатината над олтара. В него беше разстлано парче кожа. В центъра на кожата висеше смръщена човешка глава с дълги сиви коси. Беше изсъхнала, но без следи на разлагане.

Хвана ме страх. Бързо тръгнах напред по коридора. След няколко метра той ме изведе в подобна стая — в нейната стена също имаше ниша с мумифицирана глава, пришита към парче кожа. На олтара пред нея лежах парчета планински кристал, някаква неразпознаваема вкаменена органика и бронзови върхове. Стените бяха украсени с прост геометричен орнамент.

По-нататък имаше още една такава стая. После още и още.

Бяха страшно много и заедно напомняха на експозицията на исторически музей — „от първобитния човек до наши дни“. Бронзови брадви и ножове, ръждиви петна на мястото на разложилото се желязо, шепи монети, рисунки по стените — аз сигурно бих разглеждал всичко това по-дълго, ако не бях главите, подобни на огромни сухи вишни. Те ме хипнотизираха. Даже не бях напълно сигурен, че са мъртви.

— Аз съм вампир, аз съм вампир — тихичко си шепнех, стараяйки се да прогоня обзелия ме страх. — Тук аз съм най-страшният, нищо по-страшно от мен няма тука...

Но аз самият не вярвах особено в това.

В стаите взеха да се появяват мебели — тъмни пейки, сандъци. По олтарните глави сега блестяха украшения, които с всяка поредна стая ставаха все по-засукани — обеци, мъниста, златни гребени. На една от главите имаше украшение от дребни монети. Спрях се, за да го разгледам. И тогава украсената с монети глава изведнъж кимна.

На мен вече на няколко пъти ми се беше сторило нещо подобно, но го сметнах за игри на светлината и сянката. Този път обаче по отчетливия звън на монетите разбрах, че светлината няма нищо общо тук.

Направих усилие и се приближих към нишата. Главата пак помръдна и аз видях, че се мърда не само тя, а и кожата, на която виси. Тогава най-сетне разбрах какво е това.

Беше вратът на гигантския прилеп, който се виждаше през отвор в стената.

Спомних си, че в гностичните текстове се споменаваше за някакво високопоставено демонично същество, змия с лъвска глава — „князът на тоя свят“^[27]. Тук всичко беше точно обратното. Огромният прилеп имаше змийски врат, който подобно на коренище навлизаше дълбоко в камъка. Може би имаше няколко такива шии. Аз вървях успоредно на една от тях по изсечената в скалата галерия. По местата, на които шията се оголваше, бяха разположени олтарните помещения.

Виждах в тях много забележителни и странни неща. Но хронологичният ред често се нарушаваше — например след колекция от драгоценна сбруя и оръжие, имаща, струва ми се, отношение към Златната орда, следваше стая с реликви от египетски произход — сякаш бях влязъл в погребална камера под пирамида (древните богове се оказаха втора ръка — техните лица бяха обезобразени от множество удари). Запомнил съм стая, облицована със златни пластинки, с надписи на църковнославянски — когато минавах през нея, у мен се появи чувството, че се намирам в старообреден сейф. В друга стая ме порази златен паун с изумрудени очи и прогнила опашка (аз знаех, че две подобни птици са стояли някога до византийския трон — може би това беше една от тях).

Разбрах защо в хронологията се получават такива прекъсвания — много от стаите имаха по два или три изхода. Зад тях също имаше анфилади от олтари, но там беше тъмно и самата мисъл за разходка по такъв коридор ме изпълваше със страх. Явно гирляндата от лампи беше прекарана по най-краткия маршрут към целта.

Олтарните стаи се различаваха по настроение. В някои имаше нещо мрачно — монашеско. Други, обратното, напомняха куртоазни будоари. Прическите на изсъхналите глави постепенно ставаха все по-сложни. По тях започнаха да се появяват перуки, а по сбръчканите

лица — слоеве козметика. Забелязах, че за цялото това време сред главите не ми попадна нито една мъжка.

Колкото по-надълбоко се спусках в каменната галерия, толкова по-силно ми смъдеше под лъжичката — края на пътешествието неотвратимо приближаваше, беше ясно по смяната на декора. Вече разбирах какво ме очаква в края на експозицията. Там несъмнено беше живата глава — онази същата „пропорционална на дължината на вълната антена“, за която говореше Енлил Маратович.

Олтарните стаи от осемнайсети и деветнайсети век приличаха на малки музейни зали. В тях имаше много картини, край стените стояха секретери, а върху олтарите лежаха някакви дебели токове със златни букви.

Стаята, която аз датирах към началото на двайсети век, ми се стори най-елегантна — беше подредена просто и с вкус, а на стените ѝ висяха две големи картини, имитиращи прозорци към градина, в която цъфтяха вишни. Картините толкова успешно се вписваха в пространството, че илюзията беше пълна — особено откъм страната на олтара, където беше главата. Самата глава ми се стори неизразителна — украсяваше я само един наниз перли, а прическата ѝ беше съвсем проста. На олтара пред нея стоеше бял емайлиран телефон, разбит от куршум. До него лежеше дълъг коралов мундщук. Като се вгледах, забелязах дупки от куршуми по мебелите и картините. На слепоочието на сухата глава също имаше някаква странна следа — но би могло да е и продълговата бенка.

В първата съветска стая функцията на олтара се изпълняваше от сложена върху две табуретки врата. На нея също стоеше телефон — черен и рогат, с подобна на автомобилна магнето манивела отстрани. Стаята беше почти празна — украсяваха я стоящи в ъгъла знамена и кръстосани саби на стената. Затова пък в олтарната ниша имаше едновременно две глави — едната висеше в центъра, а другата сиротно се гушеше в ъгъла. Край олтара стоеше обвит с алена лента траурен венец, също така изсъхнал, както и главата отгоре.

Олтарът в следващата стая се оказа масивно канцеларско бюро. На него лежеше купчина картонени папки с документи. Телефон имаше и тук — масивен апарат от черен ебонит, излъчващ с целия си вид спокойна надеждност. До стените стояха библиотечни шкафове с редове еднакви кафяви книги. Глава в олтарната ниша изобщо нямаше.

Виждаха се само омотани с изолирбанд тръбички, стърчащи изпод кожата.

Затова пък последната стая беше истински музей на късносъветския бит. В нея се съхраняваха страшно много вещи. Безвкусни кристални вази и чашки в бюфетите, килими по стените, палта от норка на закачалките, огромен чешки полилей на тавана... В ъгъла стоеше пращен цветен телевизор, подобен на сандък. А в центъра на олтарната маса, сред стари вестници и албуми със снимки, пак имаше телефон — този път от бяла пластмаса, със златен герб на СССР на диска. В тази олтарна ниша имаше глава — обикновена, с нищо отличаваща се суха глава с къносан кръгъл кок и големи рубинени обеци на ушите.

По-нататък път нямаше. Залата на развития социализъм, както нарекох за себе си тази олтарна стая, завършваше със стоманена врата. На нея висеше позеленяла от древност табелка с причудливо гравирани букви:

Великият Прлпъ

Видях на стената копче на звънец. Попристъпвах от крак на крак и позвъних.

Измина около половин минута. Бравата щракна и вратата се откряна на няколко милиметра. Повече не я отвориха. Изчаках още малко и доближих ухо до пролуката.

— Момичета, момичета — долетя до мен хриплив женски глас. — Я се скрийте бързо! Зад паравана, на кого говоря!

Позвъних още веднъж.

— Да, да! — отзова се гласът. — Влез!

Влязох и деликатно придърпах вратата след себе си.

Олтарната стая беше със същите размери като предишните, но изглеждаше по-голяма заради евроремонта (да се подбере друга дума беше трудно). Стените ѝ бяха боядисани в бял цвят, а подът беше застлан с едри пясъчни плочки. Цялостно тя приличаше на московско жилище средна ръка — само мебелите изглеждаха твърде скъпи, дизайнерски. Но те бяха малко — ален диван и две сини кресла. На стената срещу олтара (никак не можех да се принудя да погледна на тази страна) висеше плазмен телевизор. До него стоеше бамбуков параван с изображението на нощно френско небе ала Ван Гог — сякаш с многобройни преобърнати малолитражни автомобили, пламтящи в

бездънната горна бездна. Явно зад този параван наредиха да се скрият на момичетата.

— Здравей — каза ласкав глас. — Какво се извъръщаш. Погледни ме, не бой се... Не приличам на Ксения Собчак, хе-хе-хе. Приличам на Гайдар с цици... Майтап бе, майтап! Може би ще вдигнеш очички, а?

Вдигнах очи.

Олтарната ниша също носеше следите на евроремонт. Имаше ги даже по кожата на прилепа — покрай стената тя беше покрита с петна от бял латекс.

От центъра на нишата с усмивка ме гледаше женско лице — както казват, със следи от някогашна красота. Главата на вид беше около петдесетгодишна, а реално със сигурност на повече, защото дори и аз, не особено наблюдателен за такива неща, забелязвах следите от многобройните козметични процедури и подмладяващи инжекции. Усмиваше се само устата, а обградените с неподвижна кожа очи гледаха със съмнение и тревога.

Главата имаше крайно сложна прическа — комбинация от растаманското „дай да палнем“ със студения гламур на Снежната кралица. Отдолу се люлееха сноп пъстри расти, в които бяха вплетени разнокалибрени мъниста и плетени шнурчета, а нагоре косите бяха сякаш вдигнати на ветрило от четири паунови пера, оформени в конструкция със златни верижки и конци. Този ажурен блестящ многоъгълник приличаше на корона. Прическата беше впечатляваща — помислих си, че би изглеждала добре във филма „Пришълецът срещу Хищникът“ над главата на някаква зъбата космическа свиня майка. Но над умореното и подпухнало женско лице тя изглеждаше донякъде нелепо.

— Я ела, ела при мама — измърка главата. — Дай да ти се налюбувам.

Отидох до нея и се целунахме три пъти по руския обичай — деликатно улучвайки с устни встрани от устните, по бузите до устата.

Порази ме способността на главата да маневрира — стори ми се, че тя отначало долетя при мен от едната страна, след това мигновено изникна от другата и веднага се пренесе назад в изходната точка. Аз едва успявах да завъртя очи.

— Ищар Борисовна — каза главата. — За тебе — просто Ищар. Имай предвид, аз не на всички говоря така. А само на най-хубавките,

хе-хе...

— Рама Втори — представих се.

— Знам — каза Ищар. — Сядай. Не, почакай. Да ударим по едно коняче за срещата.

— Ищар Борисовна, за днес не бива повече — произнесе строг девически глас иззад завесата.

— Е, за срещата, за срещата — каза главата. — По пет грама. Стой си на мястото, на мен младежът ще ми помогне.

Тя кимна към олтарната маса.

Там цареше пълен безпорядък — мраморната плоча беше затрупана с лъскави списания, сред които стояха флакони с козметика и бутилки скъп алкохол. В самия център на този хаос се извисяваше масивен тежък лаптоп — една от онези скъпи играчки, които се правят за замяна на настолните компютри. Забелязах, че печатната продукция на масата не се свеждаше само до чистия гламур — тук имаше и издания от типа на „Вашата градина“ и „Ремонт в Москва“.

— Ето го коняка — каза Ищар. — И чашлета. Няма нищо, чисти са...

Взех от масата бутилка Hennessy XO, напомняща по форма каменните идоли от най-първия олтар, и разлях коняка по големите кристални чаши, които главата нарече „чашлета“. Според мен те повече приличаха на вази, отколкото на чаши — в тях се събра почти цялата бутилка. Но възражения не последваха.

— Така — каза Ищар. — Чукни се сам със себе си... И помогни на мамчето...

Дръгнах чашите една в друга и протегнах едната напред, без да разбирам какво да правя по-нататък.

— Обръщай, не бой се...

Наклоних чашата, главата ловко се гмурна под нея и улови жълто-кафявата струя — на пода не капна и капка. Аз кой знае защо си помислих за дозареждане във въздуха. Вместо шия Ищар имаше мускулесто краче, дълго над метър, което я караше да прилича на оживяла дървесна гъба.

— Сядай — каза тя и кимна към синьото кресло до масата. Приседнах на крайчеца му, отпих малко коняк и оставих чашата на плота.

Главата попримляска с устни и замислено притвори очи. Аз имах достатъчен опит от общуването си с вампири, за да разбера какво значи това. Прокарах ръка по врата си и си погледнах пръстите — и наистина по тях имаше мъничко червено петънце. Явно бе успяла да ме ухапе, докато се целувахме. Главата отвори очи и се втренчи в мен.

— Не обичам да ме...

— А аз обичам — прекъсна ме главата. — С коняче, хе-хе. На мен ми е позволено... Е, какво... Здравей, Рама, който си Рома. Тежко детство си имал. Клетото ми момче.

— Защо да е тежко — смутено отвърнах аз. — Детство като детство.

— Правилно, детство като детство — съгласи се Ищар. — Затова е и тежко. То в нашата страна всички имаме тежко детство. За да подготви човека за живота на възрастен. Който ще му е толкова тежък, че направо да се шашнеш...

Ищар въздъхна и отново примлясна. Не можех да разбера на какво се наслаждава тя — на моята червена течност, на коняка или на всичко заедно.

— Не ти харесва на тебе да си вампир. Рама — заключи тя.

— Защо пък — възразих аз. — Хич не е зле даже.

— Когато ти харесва, не се живее така — каза Ищар. — Стараеш се всеки ден да прекараш тъй, че това да бъде веселият празник Хелюин. Ей като твоя приятел Митра. А ти... Ти оня ден през нощта пак си размишлявал за душата?

— Размишлявах — признах си аз.

— А какво е душата?

— Не знам — отвърнах аз. — Мен нашите вече ме питаха.

— Е, тогава как можеш да мислиш за нея, като не знаеш какво е?

— Сама виждате — казах.

— Наистина... Слушай, ти и за смисъла на живота ли размишляваш?

— Случва се — отговорих смутено.

— За това откъде се е взел светът? И за Бог?

— И това се е случвало.

Ищар се намръщи, все едно решаваше какво да ме прави. На гладкото ѝ чело се появи тънка бръчица. После бръчицата се изглади.

— Аз като цяло те разбирам — каза тя. — То и аз размишлявам. Особено в последно време... Но аз поне имам повод. Конкретен. А ти? Та ти си съвсем млад, трябва да живееш и да се радваш! Вместо нас, пенсионерите!

Помислих си, че такъв е маниерът на говорене на възрастните жени, родени по времето на Сталин и опазили в себе си заряда от казионен оптимизъм, набит в изплашената душа още от училище. Някога аз погрешно възприемах плюската от такова изгаряне за следа от свещения огън. Но след курса по дегустации ми мина.

Ищар погледна чашата ми, после мен, направи злобна физиономия и кимна към паравана, сетне ми намигна и разтегли устата си в усмивка. Пантомимата отне не повече от секунда — гримасите ѝ бяха много бързи и приличаха на нервен тик.

Разбрах какво се иска от мен. Станах, взех от масата своята чаша и ние повторихме процедурата на дозареждане във въздуха. Ищар не издаде нито звук, по който седящите зад паравана биха могли да се досетят за ставащото. Отново седнах на мястото си. Ищар страдалчески се намръщи и беззвучно издиша въздух.

— Така значи — каза тя. — Аз, разбира се, съм богиня — но на тези ти въпроси нищо умно не мога да отговоря. Защото съм богиня в много тясна област. Направи ето какво — намери вампира на име Озирис. Той е пазител на преданието. Кажу ми, че аз те пращам. Той ще ти обясни всичко.

— А как да го намеря? — попитах.

— Питай някого — отвърна Ищар. — Само с Енлил не говори за него. Той му е брат и те от много години са скарани... С мен Озирис също е скаран, може да се каже.

— А защо се скарахте? — попитах.

— Абе, не че точно сме се карали. Просто той загуби връзка с мен. Той е толстоист.

— Толстоист? — повторих.

— Да. Знаеш ли за тях?

— Не. За пръв път чувам.

— Вампирите толстоисти са се появили в началото на двайсети век — каза Ищар. — Тогава на мода бил пътят на граф Толстой. Опрощение. Страданията на народа, назад към естеството и тъй нататък. Някои наши също се увлекли и взели да се опрощават. А

какво е за един вампир да се опрости? Решили да не смучат баблос, а натурална червена течност. Но без заколение, защото все пак са толстоисти. Такива сега са останали малко, но Озирис е един от тях.

— А той как е стигнал до това? — попитах.

Ищар се намръщи.

— Него наркотиците го докараха дотам, ето какво мисля, честно да си кажа. Наркотиците и разни глупави книги. С него ще си поприказваш до насита. Той умее да ти засере мозъка не по-зле от Енлил, само че от другата страна...

Тя се засмя. Стори ми се, че изпитият коняк вече ѝ действа.

— Какво е това „баблос“? — попитах.

— На тебе Енлил нищо ли не ти каза?

— Той започнала ми разказва. За жизнената сила, която човек излъчва в пространството, когато мисли за парите. Агрегат „М5“. Но каза, че останалото ще ми го разкажат... Тук. Ако ме сметнат за достоен.

— Ох, не мога — изхъмка Ищар. — Да те сметнат за достоен. Двойни проверки, тройни проверки. Аз от никого нямам тайни. Искаш ли да знаеш, питай.

— „Баблос“ от оная дума за кинти ли идва?^[28] — попитах аз.

Ищар се разкикоти. Чух как зад паравана момичетата тихо се смеят.

— Не — каза тя. — „Баблос“ е много древна дума. Може би най-древната, достигнала до наши дни. Тя е от един корен с думата „Вавилон“. И произлиза от академската дума „бабилу“ — „вратите на бога“. Баблос е свещената напитка, която прави вампирите богове.

— Затова ли имаме такива имена?

— Да. Понякога червената течност я наричат баблос. А Енлил се изразява понаучному — „агрегат ем шест“, или окончателно състояние на парите. Кондензат от жизнената сила на човека.

— Баблосът се пие?

— Конякът се пие. А баблосът се смуче. Той е малко.

— Я чакайте малко — казах. — Тука има нещо замотано, струва ми се. Енлил Маратович казваше, че „червена течност“ е коректното наименование на човешката...

— Кръв — прекъсна ме Ищар. — Пред мен може.

Но на мен самия вече ми беше трудно да произнасям тази дума.

— Той казваше, че вампирите са престанали да пият червената течност, когато са култивирали човека и са го накарали да произвежда пари.

— Всичко е правилно — каза Ищар. — Но ние все пак сме вампири. Затова не можем да зарежем напълно кръвта. Иначе ще загубим своята идентичност и корените си. Какво са парите? Те са символичната кръв на света. На нея се крепи всичко и при хората, и при нас. Само че се крепи по различен начин, защото ние живеем в реалността, а хората — в света на илюзиите.

— А защо? — попитах. — Нима те всички са толкова глупави?

— Не са глупави. Просто така е устроен човешкият живот. Човек се ражда на света, за да произвежда баблос от гламурния концентрат. През различните епохи това се е наричало по различен начин, но формулата на човешката съдба не се променя от хилядолетия.

— Що за формула е тя? — попитах.

— „Илюзия-пари-илюзия“. Знаеш ли в какво е главната особеност на хората като биологичен вид?

— В какво?

— Хората постоянно преследват видения, които възникват вътре в главите им. Но по някаква причина те ги преследват не вътре в главите си, където тези видения възникват, а из реалния физически свят, върху който се наслаждат тези видения. А после, когато виденията се разсейват, човек се спира и си казва — майчице, това пък какво беше? Къде съм и защо аз, и сега какво? И това редовно се случва не само с хората, но и с цели цивилизации. Да живее сред илюзии, за човека е така естествено, както за скакалеца да седи в тревата. Защото именно от човешките илюзии се изработва нашият баблос...

Абе, какво са се хванали за тоя скакалец, помислих си аз. Все пак имаше нещо много изморително в постоянните опити на по-възрастните вампири да общуват с мен на понятен за мен език.

— А какво означава да живееш в реалността? — попитах.

— Това добре го е формулирал граф Дракула — отвърна Ищар. — Той е казал така: „Имиджът е нищо, жаждата е всичко“.

— Вампирите също имат формула на съдбата?

— Да — каза Ищар. — „Червена течност-пари-червена течност“. Ако забравим за политкоректността, това означава „кръв-пари-баблос“. Червената течност във формулата е човешка, а баблосът не.

— А защо „червена течност“ наричат и баблоса, и човешката... Е, нали ме разбрахте?

— Ами защото — отвърна Ищар — това е едно и също по различните кръгове на диалектичната спирала. Не само по цвят, но и по съдържателната си същност. Както например бирата и конякът...

Щом произнесе думата „коняк“, тя погледна към масата, после към мен и ми намигна. Разбрах какво се иска от мен. Като се стараех да не дрънна стъкло в стъклото, аз изсипах остатъка от Hennessy XO в чашата и го прелях в устата на главата. Тя отново ловко се гмурна под чашата и на пода не се разля нито капка.

Не се знаеше къде отива изпитият коняк. Явно в шията на Ищар имаше някакво подобие на гуша. Алкохолът вече действаше с пълна сила. Лицето ѝ почервеня и забелязах около ушите невидимите порано нишки на пластичните белези.

Зад паравана изразително се прокашля невидима девойка. Реших, че повече няма да дам на Ищар алкохол.

— Но разликата се състои в концентрацията на тази същност — продължи Ищар. — В човека има пет литра червена течност. А за цял живот от нея може да се получи не повече от грам баблос. Разбираш ли?

Кимнах.

— И то белият протестант в Америка дава грам. А нашите русначета — доста по-малко... Трябва да те почерпя. Ей, момичета, имаме ли баблос?

— Няма — долетя иззад паравана момичешки глас.

— Тъй значи — каза Ищар. — Обущарят си няма обувки. Самата аз го правя и нямам.

— А как го правите?

— Целият технологичен цикъл ли искаш да знаеш? — попита Ищар. — Искаш да ми се навреш под поличката? Баблосът е моето млечице...

Явно отново не ми се удаде да прикрия напълно чувствата си. Ищар се засмя. Аз се ухапах по устната и придадох на лицето си сериозно и почтително изражение. Това я развесели още повече.

— На тебе Енлил нали ти даде рисунката от долара — каза тя. — Там, където е пирамидата с окото. Ето това именно е технологията на

производството. И едновременно — мой алегоричен портрет. Е, не лично мой, а на всяка Ищар във всяка страна...

— Вие сте по-симпатична — вметнах аз.

— Благодаря. Пирамидата е тялото на богинята, в което се кондензира баблосът. А окоето в триъгълника е обозначение на сменяемата глава, която позволява да се възобновява връзката с хората и да ги виждат след всяка катастрофа или промяна в техния свят. След всяко „да сринем старий, гнилий строй“. Окоето е отделено от пирамидата, затова за вампирите е все едно в какво ще вярват хората след сто години и какви хартийки ще бъдат в обращение в техния свят — долари или динари. Ние сме като дълбоководни риби — за нас не е страшен никакъв ураган на повърхността. Той няма да ни засегне.

— Разбирам — казах.

— А що се отнася до това, че съм по-симпатична... Е, не умееш ти да се преструваш. Смешен си, все пак... Впрочем благодаря за мнението ти относно прическата ми. Ще го имам предвид...

Нищо не й бях казал за прическата, но разбрах, че първото впечатление е успяло да се запечата в моята червена течност.

— Извинете, моля — казах смутено.

— Аз не се обиждам, не съм глупачка. Всичко е правилно. Просто и на мен ми става скучно. Аз нали и телевизор трябва да гледам, и списания да чета, а сега пък на това отгоре и интернета. Там толкова всякакви, най-различни неща рекламират! И ти обясняват — ти, значи, си достойна! Не се съмнявай...

Ищар се засмя и разбрах, че вече е съвсем пияна.

— А аз не се и съмнявам — продължи тя. — Много ясно, че съм достойна, след като цялата далавера на мене се крепи. Но нали не мога да си купя самолет. Или яхта... Тоест мога, разбира се, ама какво да ги правя? И каква яхта... Аз тука наскоро гледах една реклама. В списанието, ей там, погледни...

Тя кимна към масата.

Лежащото на края й гланцирано списание беше отворено на голяма цветна снимка. Булка, цялата в бяло, стоеше до сватбената лимузина, потопила лицето си в букет от люляци. Кавалкадата от съпровождащи коли търпеливо чакаше, замисленият младоженец сучеше мустак до отворената врата. Фотографът майсторски бе уловил завистлив женски поглед от движещата се в отсрещното платно

малолитражна кола. Под снимката имаше надпис: „Превръзки «ОКсиня». Победа в парКура!“.

Едва сега до мен окончателно достигна смисълът на думите на Енлил Маратович за bush, който го няма. Шегата ми се видя безобразно жестока.

— Аз даже и такава победа не мога да си купя — каза Ищар. — Знаеш ли, като в песента — „и значи нужна е на нас победа — една за всички, и цената ще платим!“. Фронтаците казват: „Смисълът тук не е в това, че парите са много, а в това, че краката ги няма“. Та и аз така. Мога само да си направя фризура. И грим. И обеци да си сложа. И това е. Не се надсмивай над старата глупачка.

Обзе ме срам. И освен това ми стана жал за нея. Слава богу, че забелязах белезите от лифтинга чак след ухапването. Нека си мисли, че поне това са й направили както трябва.

Разнесе се пиукането на мобилен телефон.

— Да — отговори Ищар.

От слушалката в ухото ѝ се дочу тихото квакане на мъжки глас.

— При мен е — каза Ищар. — Говорим си, да... Добро момче е, добро. Като израсне, ще го назнача вместо тебе, дърт шопар такъв, разбра ли? Какво, хвана ли те шубето? Ха-ха-ха...

Слушалката в ухото ѝ заквака отново.

— Е, добре — съгласи се тя. — Нека да тръгва, щом е тъй.

Тя вдигна очи към мен.

— Енлил. Казва, че ти е време да се качваш.

— А как да се кача? — попитах.

— С асансьора.

— А къде е асансьорът?

Ищар кимна към стената.

Едва сега разбрах, че стаята няма втори изход — ние бяхме в последната стая на галерията. Там, накъдето сочеше Ищар, се намираше не входът към следващата олтарна стая, а вратата на асансьора.

— По-добре да бях слязъл с него — казах. — Че без малко да се удавя.

— Тук не може да се слиза. Може само да се качваш. И ако ти провърви. Край, сбогувам се с тебе. Сега ще ми призлее.

— Ама какво става? — попитах изплашено.

— Баблосът ще тръгне. А аз съм толкова пияна... Ще се замотая в крилете... Махай се оттука. Тоест не, я ми ела...

Помислих си, че пак се гласи да ме ухапе.

— Вие искате...?

— Не — каза тя. — Ела де, не бой се...

Приближих се плътно до нея.

— Наведи се и затвори очи.

Щом изпълних молбата ѝ, нещо мокро ме шляпна в средата на челото, сякаш удариха там пощенски печат.

— Сега вече край.

— Довиждане — казах аз и тръгнах към асансьора.

Щом влязох вътре, се обърнах към Ищар.

— И още нещо — произнесе тя, гледайки ме втренчено. — За Хера. По-полека с нея. Преди много години Енлил си имаше една приятелка, подобна на нея. Въртяха там някакви джиджи-биджи, хапваха бурито и лапаха мухите. Но до леглото не стигнаха. Аз го попитах веднъж защо. И знаеш ли какво ми каза? „Ако не молиш черната мамба да те ухапе, може дълги години да се наслаждаваш на нейната топлина...“ Тогавя си помислих, че той е студен и равнодушен циник, хе-хе-хе... А сега разбирам — точно затова е още жив...

Искаше ми се да попитам какво общо има Хера, но не успях — вратата се затвори и асансьорът тръгна нагоре. Погледнах към отражението си в полираната стоманена врата и видях на челото си подобен на алена роза отпечатък от устни.

---

[27] Така Иисус нарича Сатаната в Евангелието от Йоан (12:31; 14:30; 16:11). — Бел.прев. ↑

[28] От „бабло“ — дума в руския жаргон, означаваща пари, руският еквивалент на „кинти“ — Бел.прев. ↑

ACHILLES STRIKES BACK

Енлил Маратович ме посрещна до асансьора.

— Идваш тъкмо навреме — каза той, загледан в челото ми. — Жребенето вече върви.

— Жребене ли?

— Да. Теглят жребий. Подбират ти халдей за дегустация.

— Кой го подбира?

— Те винаги правят това сами, ние не се месим. Имат си ритуал, доста красив. Листчета с имената, червен цилиндър... Има да го гледаш.

Минахме край неговия кабинет и спряхме до вратите към кръглата зала. Освен нас в коридора нямаше никого.

— Ще чакаме тук — каза Енлил Маратович. — Когато жребият приключи, ще излязат при нас.

— Бих искал да си избърша челото. Трябва ми салфетка.

— В никакъв случай — отвърна Енлил Маратович. — Целувката на Ищар е твоят билет за новия живот. Трябва да го виждат всички.

— Странно място за билет — казах.

— Най-подходящото. По дискотеките нали слагат по кожата разни цветни печати, за да не си играят с хартийки? Тука е същото... Дава право на безплатни напитки, хе-хе...

— Енлил Маратович — казах, — след като вие самият отворихте дума за напитки... Кога ще ми дадат баблос?

Енлил Маратович ме погледна с недоумение — което, както ми се стори, граничеше с презрение.

— Ти смяташ, че вече си готов за служение?

Този въпрос ме развесели. Да бе, помислих си, разбира се. Вампирите са просто още една разновидност на слугите на народа, можех да се досетя. Но на глас казах друго:

— А защо пък не. Мен самата Ищар Борисовна искаше да ме почерпи. Просто не ѝ се намираше.

Енлил Маратович се засмя.

— Рама — отвърна той, — Ицар така се шегува. Даже не знам как да се отнасям към твоето лекомислие. В нашия свят всичко е не тъй просто, както ти се струва.

— А какво му е сложното?

— Сега ще разбереш. Носиш ли си Бонбона на смъртта?

— А защо? — сепнах се аз.

— У теб ли е, или не?

Поклатих отрицателно глава. Усмивката изчезна от лицето на Енлил Маратович.

— На тебе Локи каза ли ти, че вампирът никога не излиза от дома си без Бонбона на смъртта?

— Каза ми — рекох аз. — Просто...

— Не се мъчи да се оправдаваш. Като наказание за тази непростителна, повтарям, напълно непростителна разсеяност би следвало да те изпратя на дегустацията с празни ръце. Та да получиш урок за цял живот. Не го правя само защото случващото се има значение за репутацията на цялата ни общност. И не можем да рискуваме...

В ръката на Енлил Маратович се появи бонбон в блестяща зелена обвивка със златен кант. Досега не бях виждал такива.

— Изяж го сега — нареди той. — Че ще вземеш и този да загубиш.

Разгърнах обвивката и метнах бонбона в устата си.

— А това за какво е? — попитах. — Нали казахте, че отначало ще има дегустация.

— Точно така — каза Енлил Маратович. — Дегустация. Ще трябва да проникнеш в душата на един от халдеите и да откриеш на събралите се най-съкровената му тайна. Направиш ли го, ти се подлагаш на опасност.

— Защо?

— Защото душите на халдеите са такива. Когато започнеш да разказваш пред публиката за това, от което препарираният се срамува най-много, той най-вероятно ще се опита да ти запуши устата. Даже да те убие. И тогава без Бонбона на смъртта си загазил.

— Чакайте малко — казах изплашено. — Така не сме се разбирали! Говорихме, че това ще е просто дегустация.

— То и си е просто дегустация. Но живата емоционална реакция на ухапания във всички времена е била единственият сертификат за истинността на събитието. Затова извади от него най-вкусното, ясно? Измъкни това, което той крие най-дълбоко от всичко и от което най-много се срамува. Обърни го с хастара навън. Но бъди готов, че ще се опита да те спре.

— Ами ако успее? — попитах.

— Страхуваш ли се?

— Страхувам се — признах си.

— Тогава трябва да решиш кой си ти — каза Енлил Маратович.
— Сополанко от квартал-спалня или пич, който си играе на комар с живота.

— Какъв? — попитах.

— Пич, който си играе на комар с живота. Така казват, ако си не просто вампир, а и истински мъж. Та ти какъв си?

Сополанко от квартал-спалня със сигурност не исках да бъда.

— Пич, който си играе на комар с живота — отвърнах аз решително.

— Докажи го. Преди всичко на себе си. И заедно с това на всички останали. По-лесно е, отколкото си мислиш. Съсредоточи се върху дегустацията. От какво те е страх? Ти си имаш Бонбона на смъртта, а халдеят няма да го има.

— А вие хубав ли ми дадохте? — притесних се аз. — Да не е с изтекъл срок?

— Ще разберем — усмихна се Енлил Маратович.

Спомних си, че трябва да стегна воинския си дух, извърших необходимата комбинация от вдишвания и издишвания и веднага усетих скоклива лекота в цялото си тяло.

Всичко беше както по време на занятията ми с Локи, но едновременно се оказа ново и неочаквано — знаех какво става зад гърба ми. Усецах очертанията на коридора, повърхността на стените и пода с всичките им неравности — сякаш ги виждах с някакво рибешко око на тила си. Беше главозамайващо.

Вратите на залата се разтвориха и в коридора се появиха Мардук Семьонович и Локи.

По вида им личеше, че се е случило нещо неочаквано.

— Е, кой? — попита Енлил Маратович.

— Слушай — каза Мардук Семьонович, — спукана ни е работата. Те избраха Семнюков. Заместник-министъра.

— Ебаси — промърмори Енлил Маратович, — само това ни липсваше. Ама че загажихме...

— Какво има? — попитах изплашено аз.

— Така — каза Енлил Маратович, — върни ми бонбона... А. ти вече го изяде... Хе-хе-хе, не бой се бе, не бой се. Майтапя се. Слушай, само не го убивай докрай, става ли? Щото ще понесем тежка загуба. „Лебедово езеро“ по телевизора, разбира се, няма да пуснат, но човекът все пак е небезизвестен.

— Аз не възнамерявам да убивам никого — казах. — Стига ми аз самият да остана жив.

— А по принцип можеш и да го убиеш — продължи Енлил Маратович замислен. — Но само ако го направиш красиво. Ще го минем като автомобилна катастрофа...

И той ме подбутна към вратите, иззад които долитаха гласове и музика. Докосването му беше меко и приятелско, но на мен ми се стори, че съм гладиатор, когото с бичове изгонват на арената.

В залата имаше промени — сега я осветяваше електричество и тя наистина напомняше циркова арена. Банкетните маси бяха избутани до стените.

Халдеите се тълпяха около празното петно в центъра и образуваха жив пръстен. Бяха повече, отколкото преди — явно мнозина аристократично бяха пристигнали за второто действие. Сред тълпата от време на време се мяркаха човешки лица — това бяха вампирите. Те ми се усмихваха ободряващо сред блестящите със златно равнодушие маски.

Някои от халдеите носеха странни одежди — подобие на пухкава пола, направена или от пера, или от овча дългорунна кожа. Такива бяха само няколко души и всичките се отличаваха с добро физическо развитие — явно това беше халдейският шик за героите на фитнеса.

Един такъв полугол Херкулес стоеше в празния център на залата, скръстил ръце на гърди. По металното му лице играеха безжалостни електрически отблясъци. Горната част на тялото му представляваше космата планина от мускули, солидното бирено коремче лишаваше облика му от хармония, но пък добавяше страхотия. Помислих си, че ако хуните или вандалите оставяха след себе си скулптурни

паметници, те щяха да са портрети на подобни тела. Сред черния гъсталак на гърдите му висеше верижка с амулети — нещо тотемно, някакви животинки и птици.

Даже и сам да не разбирах отговорността на момента, можех да се досетя за всичко по лицата на гледащите ме вампири. От едната страна беше нашият крехък свят, защитен само от вековните предразсъдъци и Бонбона на смъртта, а от другата — безпощадното човешко стадо... Реших за всеки случай да сбера кураж още веднъж. Повторих необходимата комбинация от вдишвания и издишвания, отидох до полуголия халдей, кимнах строго, повоенному, и казах:

— Здравейте. Както знаете, днес ние с вас ще действаме ъ-ъ... така да се каже, в тандем. Вероятно е редно да се запознаем. Моето име е Рама. А вие как се казвате? Зная само вашата фамилия.

Маската се обърна към мен.

— Струва ми се — каза тя, — че трябва да изясниш това сам. Или не?

— Значи няма да възразявате, ако ви...

— Ще възразявам — отвърна решително маската.

В залата се разсмяха.

— В такъв случай ще ми се наложи да прибягна до насилие — казах аз. — Разбира се, в строго необходимите граници.

— Ха да видим как ще изглежда това — отвърна Семнюков.

Направих крачка към него и той застана в небрежна боксьорска стойка.

Един удар на този юмрук би могъл да ме убие на място, затова реших да не рискувам, като му подхождам твърде много отпред.

Реших да му подхожда отзад.

Това ми струва болки в мускулите и ставите, затова пък действително се получи красиво, както ми беше заръчал Енлил Маратович. Цялата последователност от движения, които ме доведоха до зададената точка, отне не повече от секунда. Затова пък тая секунда беше много дълга и за мен се разтегна в цяло гимнастическо упражнение.

Отначало направих бавна и неуверена крачка към него. Той глумливо разпери ръце, сякаш се кани да ме посрещне с прегръдка. И тогава се втурнах напред. Той даже не беше разбрал, че съм мръднал от мястото си, а аз вече се шмугвах под ръката му. В момента, в който

забеляза движението ми, аз успях да застана в тила му и да копирам огледално неговата глумлива поза — облегнах се на гърба му и разперих ръце. Той започна да се обръща.

И тогава с риск да си изкълча врата, с движение едновременно сякаш лениво и неправдоподобно бързо, завъртях глава и щракнах със зъби. Без престорена скромност казвам, че тази секунда беше достойна за филм — и даже може би за ускорено снимане.

Когато Семнюков се завъртя към мен, вече бях извън обхвата на юмруците му. Аз така и не се завъртях с лице към него. Но когато той направи крачка към мен, аз, без да гледам, го спрях с жест.

— Стоп — казах. — Стоп. Всичко вече се случи, Иван Григориевич. Гризнах ви. Сега нашите функции стават противоположни. Аз трябва да ви провокирам към агресия, а вие — с все сили да се съпротивявате.

— Цялата зала знае, че съм Иван Григориевич — отвърна Семнюков.

Примляснах няколко пъти с устни (правех го само заради драматичния ефект — и може би също и като подражание на старшите вампири) и казах:

— Предлагам джентълменско споразумение. Точно пред краката ви минава широка тъмна линия — имам предвид орнамента, който украсява пода. Виждате ли го?

Аз самият не виждах линията — но точно знаех къде минава тя, сякаш навигационната система в главата ми беше направила всички необходими разчети. Енлил Маратович явно имаше някакъв специален сорт Бонбони на смъртта, командирски.

— Ще смятаме — продължих, — че вие сте загубили, ако пресечете тази линия. Става ли?

— А защо ми е на мен това джентълменско споразумение? — попита Семнюков.

— За да можете поне за кратко да бъдете джентълмен.

— Интересно — каза учтиво Семнюков. — Какво пък, да пробваме.

Усетих го как направи крачка назад.

Смръщих вежди и изобразих върху лицето си крайна съсредоточеност. Изтече около минута и в залата настъпи абсолютна тишина. Тогава заговорих:

— И тъй, какво да кажа за вашата душа, Иван Григориевич? Съществува известно мнение, че дори и в най-калпавия човек може да се намери нещо хубаво. Мълчах толкова дълго, защото търсех това, хубавото, у вас... Уви. Има само две черти, които ви придават нещо човешко — че сте педераст и че сте агент на Мосад. Всичко останало е неизразимо страшно. Дотолкова страшно, че даже на мен, професионалния вампир, ми призлява. А аз, повярвайте ми, съм виждал бездни...

Семнюков мълчеше. Над залата надвисна напрегната тишина.

— Знаем, Рама, че си виждал бездни — изрече зад гърба ми гласът на Енлил Маратович. — Тях всички тук са ги виждали. Постарай се да не приказваш на вятъра. Тия простотии ги знаят всички и това не е никакъв компромат.

— Та то и аз не привеждам тези сведения в качеството им на компромат — отвърнах. — По-скоро обратното. Ако искате да знаете, най-мръсната, най-страшната, най-срамната и болезнена тайна на тази душа, моля, заповядайте... Ще пропусна детайлите от личния живот на този господин, ще премълча за неговата финансова непорядъчност и патологична лъжливост, защото самият Иван Григориевич не се стеснява от нищо от изброеното дотук и смята, че всички тези качества го правят динамичен съвременен човек. И за това той, за нещастие, е прав. Но има едно нещо, от което Иван Григориевич се срамува. Има нещо, скрито истински дълбоко... Може би не трябва да го казвам?

Усещах как в залата се сгъстява електричество.

— Все пак навярно ще се наложи да го кажа — заключих аз. — Та значи тъй. Иван Григориевич е на приятелска нога с мнозина финансови асове и едри бизнесмени, някои от които присъстват тук. Всички те са много богати хора. Иван Григориевич също им е известен като едър бизнесмен, чийто бизнес е временно под доверително управление на група адвокати, тъй като нашият герой вече много години е на държавна служба...

Почувствах как главата на Семнюков се размърда от една страна на друга, сякаш отричаше нещо. Замълчах — предполагах, че ще иска да отговори. Но той не каза нищо.

— Та значи, господа — продължих. — Най-срамната, мрачна и мокра тайна на Иван Григориевич е, че доверителното управление, акциите, адвокатите — всичко това е менте, а той няма никакъв реален

бизнес. Има чифт потьомкински фирми, състоящи се от юридически адрес, име и лого. И тия фирми са нужни не за извършване на машинации, а за да имитират, че той се занимава с машинации. Впрочем интересно наблюдение, господа — от примера на Иван Григориевич можем ясно да формулираме къде в наши дни минава границата между богатия и бедния човек. Богатият човек старателно си дава вид, че парите му са по-малко, отколкото са в действителност. А бедният човек се прави, че са повече. В този смисъл Иван Григориевич безусловно е беден човек и от своята бедност той се срамува повече от всичко — макар че мнозинството наши съотечественици биха го сметнали за много богат. Той си има измислени много начини да скрива реалното положение на нещата — има си даже такова нетривиално нещо като потьомкинска офшорка. Но в действителност живее от подкупи като най-обикновен чиновник. И макар това да са доста едри подкупи, те все едно не му стигат. Защото начинът на живот, който води Иван Григориевич, не е евтин. Нещо повече, той, естествено, не може и да се сравнява с тези хора, с които гуляе в Давос и Куршевел... Това е.

— Аз това го знаех — обади се мъжки глас в групата на халдеите.

— А аз — не — откликна друг.

— Аз също не — произнесе трети.

Иван Григориевич престъпи чертата на пода. Изглежда, го направи незабелязано за себе си — но фаталната крачка я видяха мнозина и в залата се разнесоха весели викове: „Прекрачи, прекрачи!“ и „Загуби!“, сякаш бяхме на снимките на телевизионна викторина. Иван Григориевич смирено кимна с глава, признавайки поражението си, а после се нахвърли срещу мен с юмруци.

Аз не го виждах, но го усещах. Ръката му се носеше към тила ми. Отклоних глава и юмрукът му, появил се иззад гърба ми, бавно премина покрай ухото ми. Видях на китката му бялото кръгче на часовников циферблат с раздвоения кръст на Vacherone Constantine.

Най-странното беше, че събитията във физическия свят се случваха крайно бавно, но мислите ми се движеха в привичното темпо. „Защо кръстът е раздвоен?“ — помиеш си аз и си дадох команда да не се отвличам. Спомних си съвета, който Хектор даде на Парис преди двубоя във филма „Троя“: „Мисли само за неговия меч и за твоя“. Но

вместо мечове изведнъж си представих кушетката на психоаналитик. Ама че мерзост е този дискурс...

Всичко последвало се случи в реално време практически за миг, но по моя субективен хронометър беше операция с примерно такава дължина като, да речем, приготвянето на сандвич или смяната на батерийките на фенерче.

Преди Иван Григориевич да стигне до мястото, където стоях, аз отскочих встрани, сгънах се във въздуха и когато туловището му премина край мен, аз го хванах за рамото и позволих на инерцията от неговото движение да ме дръпне след себе си. Ние заплувахме през пространството като двойка фигуристи. Той беше твърде огромен, че да го налагам с гол юмрук. Необходимо беше нещо тежко, желателно метално — единственият подобен предмет, до който можех да достигна, беше маската му. Изтръгнах я, размахих я във въздуха и стоварих върху главата му равнодушното златно лице. Веднага след удара пуснах рамото му и се разделихме. Маската остана в ръката ми. Във всичко това нямаше нищо сложно, само от резките движения и напрежението ме боляха ставите.

След като се приземих, той направи няколко крачки и рухна на пода по очи (помислих си, че е решил да избегне позора, като се престори на зашеметен).

Явно неслучайно си бях спомнил за Хектор. Мизансценът дотолкова напомняше епизода от „Троя“, където Брад Пит убива великана-тесалиец, че не устоях на съблазънта да бъда за малко Ахил. Пристъпих към тълпата халдеи, притиснах към лицето си маската на Иван Григориевич, огледах ги и гръмогласно повторих думите на Брад Пит:

— Is there no one else?

Отговорът, както и във филма, бе мълчание.

Маската се оказа неудобна — притискаше носа. Свалих я и видях, че златният нос е сплескан като от удар с чук. Може би Иван Григориевич не се преструваше.

— Рама — каза тихо Енлил Маратович, — няма нужда да преиграваш. Всичко е хубаво с мярка...

Той се обърна към естрадата, плесна с ръце и изкомандва:

— Музика!

Музиката премахна обхваналото залата вцепенение. При Иван Григориевич отидоха няколко халдеи, наведоха се над него, вдигнаха го и го повлякоха към изхода. Щом видях, че той си мърда краката, аз се успокоих.

Халдеите идваха на себе си — разпръсваха се из залата, вземаха си напитки, разговаряха помежду си. Мен ме заобикаляха. Аз стоях сред петно от празнота с тежката маска в ръце и не знаех какво да правя по-нататък. Енлил Маратович ме погледна сурово и ми направи знак да отида при него. Бях сигурен, че ще ми чете конско. Но грешах.

— Много добре — тихо каза той, навъсил вежди. — С тия кучи синове само така бива. Браво. Изплаши ги всичките до насирание. Ей какво нещо са туй младите мускули, аз вече не мога така.

— Защо само мускули? — обидих се аз. — Според мен главната роля я изигра интелектът.

Енлил Маратович се направи, че не е чул тази ми забележка.

— Но това още не е всичко — каза той. — Сега се постарай да им се харесаш. Участвай в разговорите им.

При тези думи той ми се закани с пръст. Отстрани нашият разговор изглеждаше така, сякаш строг баща мъмри провинилото се синче.

Несъответствието между мимиката и думите беше забавно.

— Да поработя като кралица на бала? — попитах.

— Няма нужда да се събличаш — отвърна Енлил Маратович. — И верижка с пудел също няма да има. Достатъчно е да се представиш на най-важните гости — за да те познават лично. Ела, ще те представя. И се усмихвай колкото се може по-широко — те трябва да са сигурни, че си студено лицемерно копеле.

ВОЙНИЦИ НА ИМПЕРИЯТА

Енлил Маратович ме подбутна към трима халдеи, обсъждащи нещо наблизко, и тръгна след мен. Когато наближихме, разговорът им секна и те се втренчиха в нас. Енлил Маратович успокоително вдигна пред себе си ръка с разперени пръсти. Аз изведнъж разбрах смисъла на този древен жест — да покаже на събеседника, че в ръцете на приближаващия няма нито нож, нито камък.

— Край — каза Енлил Маратович весело, — днес повече не хапем. Аз момъка го смърхих за грубиянството.

— Нищо, нищо — отвърна крайният халдей, сгърбен невисок мъж в хламида от сива тъкан, обсипана с дребни цветчета. — Благодаря за увлекателното зрелище.

— Това е професор Калдавашкин — съобщи ми Енлил Маратович. — Началник на дискурса. Несъмнено най-отговорната длъжност в Дружеството на градинарите.

Той се обърна към Калдавашкин.

— А това, както вече знаете, е Рама Втори. Моля да го обичате и уважавате.

— Ще го обичаме, че как — присви към мен старческите си сини очи Калдавашкин, — не ни е за пръв път. Ти, както чух, си отличник по дИскурс?

По ударението на първата сричка разбрах, че пред мен стои професионалист.

— Не точно отличник — отвърнах, — но по дискурс определено бях по-добре, отколкото по гламур.

— Радвам се да чуя — каза Калдавашкин, — че такива неща още се случват в Петата империя. Обикновено е точно обратното.

— В Петата империя? — учудих се аз. — Това пък какво е?

— Нима Йехова не ти е обяснявал? — учуди се в отговор Калдавашкин.

Помислих си, че може просто да не си спомням, и свих рамене.

— Това е световният режим на анонимна диктатура, който наричат „пети“, за да не го бъркат с Третия райх на нацизма и с Четвъртия Рим на глобализма. Тази диктатура е анонимна, както сам разбира, единствено за хората. А всъщност е хуманната епоха Vampire Rule, вселенска империя на вампирите, или както пишем в тайна символична форма Empire V. Нима в курса ви това го нямаше?

— Имаше нещо такова — казах аз неуверено. — Да бе, да... Балдур казваше още, че култура на анонимната диктатура се явява гламурът.

— Не култура — поправи ме Калдавашкин, вдигайки пръстче, — а идеология. Култура на анонимната диктатура се явява развитият постмодернизъм.

Това със сигурност не бяхме го минавали.

— А какво е това? — попитах.

— Развитият постмодернизъм е такъв етап в еволюцията на постмодернизма, когато той престава да се опира на предшестващите културни формации и се развива най-вече на своя собствена основа.

Дори и смътно не разбрах какво има предвид Калдавашкин.

— Какво означава това?

Калдавашкин няколко пъти премига с очите си метличини през прорезите на маската.

— Точно това, което ти днес ни демонстрира по време на своята реч — отвърна той. — Вашето поколение вече не познава класическите културни кодове. „Илиада“, „Одисея“ — всичко е забравено. Настъпи епохата на цитати от телевизионни предавания и филми, тоест предмет на цитиране стават предишните заимствания и цитати, които са откъснати от първоизточника и са изтъркани до абсолютна анонимност. Това е най-адекватната културна проекция на режима на анонимната диктатура — и едновременно най-ефективният принос на халдейската култура в създаването на Черния шум.

— Черен шум? — попитах. — Това пък какво е?

— Също ли не сте го минавали? — поразил се Калдавашкин. — Че с какво сте се занимавали тогава? Черният шум е сумата от всички разновидности на дискурса. Иначе казано, това е бял шум, където всички слагаеми са обмислени и платени. Произволна и случайна съвкупност от сигнали, във всеки от които няма нищо случайно и

произволно. Така се нарича информационната среда, обкръжаваща съвременния човек.

— А защо е нужна тя? За да мамим хората?

— Не — отвърна Калдавашкин. — Целта на Черния шум се явява не пряката измама, а по-скоро създаването на такъв информационен фон, който прави невъзможно случайното разбиране на истината, доколкото...

Енлил Маратович вече ме буташе по посока на следващата група халдеи и аз не чух края на фразата — само виновно се усмихнах на Калдавашкин и разперих ръце. Пред мен се появи халдей със син хитон, дребен и женствен, с наманикюрени дълги нокти. Около него стоеше група почтителни спътници в златни маски, подобни на свита.

— Господин Шчепкин-Куперник — представи го Енлил Маратович. — Началник на гламура. Безусловно най-важната длъжност сред нашите приятели-градинари.

Аз вече бях разбрал, че колкото са халдеите, толкова ще са и най-важните длъжности.

Шчепкин-Куперник с достойнство приведе маската си.

— Кажете, Рама — с благозвучен глас произнесе той, — може би поне вас ще ми се удаде да ви излекувам от черната болест? Та вие сте толкова млад. Може би има шанс?

Наоколо се засмяха. Засмя се даже Енлил Маратович.

Обхвана ме паника. Току-що се бях издънил с дискурса, който по общо мнение познавах съвсем не зле. А с гламура винаги си бях имал проблеми. Сега, помислих си аз, ще се опозоря окончателно — какво е това „черна болест“, също не помнех. Налагаше се да го играя грубо.

— За един черна болест — изрекох строго аз, — а за друг черна смърт...

Смехът утихна.

— Да — отвърна Шчепкин-Куперник, — това е ясно, кой ли би спорил. Но защо вие, вампирите, даже най-младите и свежите, веднага се обличате в тези катраненочерни роби? Защо е толкова трудно да ви накараме да добавите към това пиршество на тотална чернота поне мъничък елемент с друг цвят и фактура? Знаете ли какви усилия ми струваше червената папийонка на вашия приятел Митра?

Най-накрая разбрах за какво говори той.

— Имате такъв забележителен, задълбочен курс по гЛАмур — продължи жално-милно Шчепкин-Куперник. — И въпреки това, откак се помня, с всички вампири се случва едно и също. На първо време те се обличат безупречно, както ни учи теорията. А после се започва. След месец, най-много след година — и всички лека-полека се плъзват в тази безнадеждно черна пропаст...

Щом произнесе тези думи, наоколо се сгъсти ледено напрежение, което се усещаше почти физически.

— Олеле — прошепна той изплашено. — Простете, ако казах нещо нередно...

Разбрах, че това е шанс да се проявя откъм най-добрата си страна.

— Нищо, нищо — казах аз любезно. — Вие сте много остроумен събеседник и сте доста осведомен. Но ако си говорим сериозно... У нас, смукачите, действително присъства определена тенденция към ноара. Първо, както вие сигурно знаете, това е нашият национален цвят. А второ... Нима не разбирате защо това се случва с нас?

— Кълна се в червената течност, не — отвърна Шчепкин-Куперник.

Изглежда, той изпитваше облекчение, че премина така успешно опасния завой.

— Помислете си още веднъж — казах. — Какво правят вампирите?

— Управляват хода на историята? — раболепно попита Шчепкин-Куперник.

— Не само — отвърнах. — Освен това вампирите виждат вашите тъмни души. Отначало, докато вампирът още се учи, той съхранява наследения от Великия прилеп заряд на божествена чистота, който го кара да вярва в хората, независимо от всичко, което узнава за тях от ден на ден. През този период вампирът често се облича лекомислено. Но от един момент нататък му става ясно, че проблясък в мрака няма и не се предвижда. И тогава вампирът облича вечен траур по хората и става черен като тези сърца, които ежедневно плават пред неговия мислен взор...

— Браво! — ревна до мен Мардук Семьонович. — Енлил, аз това бих го вкарал в дискурса.

Щепкин-Куперник направи нещо от рода на реверанс, който трябваше да изрази неговите многообразни чувства, и отстъпи от пътя ни заедно със своята свита.

Следващата група, при която ме доведе Енлил Маратович, се състоеше само от двама халдеи, които си приличаха помежду си. И двамата бяха възрастни, не особено спретнати, тлъсти и брадати, само че на единия изпод маската му стърчеше рижа брада, а на другия — сивкавобяла. Белобрадият, както ми се стори, пребиваваше в някаква полудрямка.

— Ето това е много интересна професия — каза ми Енлил Маратович, сочейки към рижобрадия. — Може би най-важната за днешния ден. Направо като в италианска драма. Господин Самарцев — нашият главен провокатор.

— Главен провокатор? — попитах аз с почуда. — А какво точно правите вие?

— Въобще това е абсолютно издевателско наименование — басово издудна Самарцев. — Но нали вие, вампирите, обичате да издевателствате над беззащитните хора. Както ти току-що напомни на всички в пределно нагла форма...

От тези думи се стъписах. Самарцев изчака няколко секунди, а после ме бодна с пръст в корема и каза:

— Така показвам какво точно правя. Провокирам. Получава ли се?

И всички наоколо весело зацвилиха. Аз също се разсмях. Както и се полага на един провокатор, Самарцев беше обаятелен.

— Всъщност аз съм мениджър на бъдещето — каза той. — Така да се каже, дизайнер на утрешния ден. А длъжността се нарича така, защото провокацията в наши дни престана да бъде метод за отчитане и стана главен принцип на организацията.

— Не разбирам. Как така провокацията може да бъде метод за отчитане?

— Много просто — отвърна Самарцев. — Това е, когато край самовара седят петима есери и пеят „вихри враждебни над нас са завили“. А сред тях има един внедрен провокатор, който пише за останалите подробни досиета.

— Аха. Разбрах. А как провокацията може да бъде метод на организация?

— Когато провокаторът започва да пее „вихри враждебни“ пръв — отвърна Самарцев. — За да може регистрацията на всички, които припяват, да се води от самото начало. В идеалния случай даже и текста на революционната песен ще го съчинят нашите криейтъри, за да няма никаква самодейност.

— Ясно — казах.

Самарцев отново се опита да ме бодне с пръст в корема, но този път му попречих с длан.

— Това, естествено, се отнася не само за революционните песни — продължи той, — а за всички нови тенденции въобще. Днес никой няма да чака, докато кълновете на новото сами пробият през асфалта.

— Защо? — попитах.

— Защото по асфалта карат сериозни хора. Кълнове по специализираното трасе не са нужни никому. Свободолюбивите кълнове, които разбиват всичко по пътя си, в наши дни е прието да се садят на специално определени за целта места. Мениджърът на този процес по естествен начин става провокатор, а провокацията — мениджмънт...

— А вашият другар с какво се занимава? — попитах аз.

— Младежка субкултура — изрече с прозявка побелелият.

— Виж ти — отвърнах аз. — Е, какво, стиска ли ви да ме замъкнете на майдана?

— С вас няма да стане — отговори побелелият. — Казвам ви го с цялата си младежка прямота.

— Вие май не сте особено млад — отбелязах.

— Правилно — съгласи се той. — Но аз не казвам, че съм млад. Точно обратното, доста съм стар и затова също говоря с цялата си младежка прямота.

— Слушайте — казах, — а можете ли да ми кажете на кого от нашите млади политици може да се вярва? Защото нали не съм само вампир. Аз съм и гражданин на своята страна.

Побелелият халдей и Самарцев се спогледаха.

— Ей — рече Самарцев, — ти, като те гледам, си не по-лош провокатор от мене... Знаеш ли какво е това „параграф 22“?

Това го помнех от дискурса.

— Примерно, да — отвърнах. — Това е ситуация, която, ако може така да се изразя, изключва самата себе си. Мъртва логическа

примка, от която няма излизане. От романа на Джоузеф Хелър.

— Правилно — каза Самарцев. — Та значи, „параграф 22“ се състои в следното: каквито и думи да се произнасят на политическата сцена, самият факт, че на тази сцена се появява човек, доказва, че пред нас е курва и провокатор. Защото, ако човекът не е бил курва и провокатор, никой няма да го пусне на политическата сцена — там има три кръга обсада с картечници. Елементарно, Уотсън — ако една жена лапа хуя в публичен дом, от това с висока степен на вероятност следва, че пред нас е проститутка.

Почувствах обида за своето поколение.

— Защо пък непременно проститутка — казах. — Може пък да е шивачка на бельо. Която едва вчера е пристигала от село. И се е влюбила във водопроводчика, ремонтиращ душа в публичния дом. А водопроводчикът я е взел със себе си на работа, защото тя временно няма къде да живее. И там им се е паднала свободна минута.

Самарцев вдигна пръст:

— Ето на това неизказано предположение се държи целият крехък механизъм на нашето младо народовластие...

— Значи у нас все пак има народовластие?

— В перспектива — несъмнено.

— А защо в перспектива?

Самарцев сви рамене.

— Та нали с вас сме интелигентни хора. Значи, като се хванем всички заедно за ръце, ще излижем до смърт гъза на всяка диктатура. Ако, разбира се, не пукнем преди това от глад.

Специалистът по младежка култура тихо добави:

— Ще излижем всяка освен анонимната.

Самарцев го ръгна с лакът в хълбока.

— Их, че ни изтормози с тая твоя младежка прямота.

Явно ударът с лакътя окончателно събуди младежкия специалист.

— А що се отнася до младите политици — каза той, — кадърни момчета има. Нека никой да не се съмнява. И не просто кадърни. Талантища. Нови Гоголевци просто.

— Е, то при тебе всеки ден се раждат Гоголевци — измърмори Самарцев.

— Не бе, честно. Един наскоро прокара петстотин мъртви души по ведомост, аз разказах ли ти? Три пъти поред. Отначало като

фашисти, после като педали, а после като православни еколози. Изобщо има на кого да оставим страната.

Енлил Маратович ме помъкна нататък.

— Именувам те Коловрат! — извика Самарцев след мен. — Зиг Хайл!

Представиха ме на облечения като вампир началник на зрелищата — невисок, кльощав човек в черна хламида. Маската му беше толкова голяма, че изглеждаше като шлема на космонавт. Очите в прорезите бяха големи и печални. Кой знае защо на мен ми заприлича на замонашил се Ам-гъл.

— Господин Модестович — каза Енлил Маратович — направи страшно много за нашата култура — изведе я, тъй да се каже, в световния фарватер. Сега у нас също редовно излизат колоритни блокбастъри за борбата на доброто със злото, с непременно победа на добрите сили в края на втората серия.

Модестович имаше по-скромно мнение за себе си.

— Шегуваме се неумело със светлината и мрака — каза той, като чатна приветствено с токове — и от това живеем...

— Радвам се да се запознаем — казах. — Знаете ли, аз отдавна исках да запитам професионалист — защо във всички постижения на нашето киноразпространение задължително побеждава доброто? Нали в реалния живот такова нещо се случва крайно рядко. Каква е работата?

Модестович се прокашля.

— Хубав въпрос — каза той. — На обикновен човек това би било трудно да се обясни без лукавство, но с вас може да се говори прямо. Ако позволите, ще приведа пример от селското стопанство. В съветско време са правени опити — изучавали са влиянието на различните видове музика върху растежа на доматиите и краставиците, а също така върху млеконадоя. И било забелязано, че мажорната тоналност благоприятства зеленчуците да се наливат със сок, а млеконадоят расте. А виж, минорната тоналност на музиката, тъкмо напротив, правела зеленчука сух и дребен и намалявала млеконадоя. Човек, разбира се, не е зеленчук и не е крава. Туй чудо е доста по-сложно. Но същата закономерност се проследява и тук. Хората изначално са устроени така, че тържеството на злото за тях е непоносимо...

— А защо хората са устроени така?

— А за това аз трябва да ви питам вас с Енлил Маратович — рече Модестович. — Такива сте ни създали вие. Фактът си е факт — да поставите човек лице в лице с победата на злото е като да накарате крава да слуша „Лунната соната“. Последствията ще бъдат най-обезкуражаващи — и по обем, и по гъстота, и по масленост, и по всички останали параметри. С хората е съвсем същото. Когато наоколо побеждава злото, те губят желание да живеят и измират цели народи. Науката е доказала, че за оптимизация на млеконадоя на кравите трябва да им се пуска ранният Моцарт. Също така и човекът трябва до самата си смърт да се държи в състояние на светла надежда и добродушен хумор. Съществува набор от позитивно-конструктивни ценности, които масовото изкуство трябва да утвърждава. И нашата задача е да следим да няма сериозни отстъпления от този принцип.

— Що за набор е това? — попитах аз.

Модестович вдигна очи, припомняйки си явно някакъв запечатан в паметта му циркуляр.

— Там има много позиции — каза той, — но има основен смислов стожер. Халдеят е длъжен, така да се каже, да подлага живота на безстрашно непредубедено изследване и след мъчителни колебания и съмнения да достига до извода, че основа на съществуващото обществено устройство се явява доброто, което, независимо от всичко, възтържествува. А проявите на злото, колкото и мрачни да изглеждат те, носят временен характер и винаги са насочени срещу съществуващия ред на нещата. По такъв начин в съзнанието на реципиента възниква знак на равенство между понятията „добро“ и „съществуващ ред“. От което следва изводът, че службата на доброто, за което в дъното на душата си мечтае всеки човек, е именно всекидневното производство на баблос.

— Нима такова примитивно промиване на мозъка действа? — попитах.

— Е-е, младежо, не е чак пък толкова примитивно. Човекът, както вече казах, е по-сложен от домата. Но това по парадоксален начин опростява задачата. А на човека е достатъчно да му се обясни, че точно музиката, която той чува, е мажор. Който наистина е изкривен от несъвършенството на изпълнителите — но не докрай и само временно. А каква музика ще се свири в действителност, изобщо не е важно...

Енлил Маратович, явно поуморен от тази беседа, се възползва от момента, дръпна ме за ръкава и каза:

— А ето го впрочем и началника на фолклора.

Той се оказа намирисващ на пот дебелак — приличаше на провокатора Самарцев, само че без брада и харизма. Не ми съобщи фамилията му и го представиха само по име — „Едик“ (щом зърнах в прорезите на маската виолетовите торбички под изпълнените му с болка очи, аз кой знае защо си помислих, че това е умалително от „Едип“).

— Какво ново във фолклора? — попитах. — Вицове има ли?

— Основно за лабрадора Кони.^[29]

— А защо за лабрадора?

— Мислите, че това е страхливост? — усмихна се Едик. — Точно обратното. Сред нашия елит е разпространено убеждението, че реалният управник на Русия е древният пес Балос Имамата, с чието пробуждане в нашата страна е започнала нова епоха. В различните култури него го наричат различно — Гарм, Ктхулу и тъй нататък. Твърдят, че точно той е бил представен на нашето общество като „лабрадора Кони“. Името „Кони“ е думата „инок“ наобратно, което посочва висша степен на демонично „освещаване“. А думата „лабрадор“ е образувана от „лаброс“ и „д’Ор“, което означава „Златна брадва“, една от титлите на архиепитегата на мрака. Появата на Лабрадора е предрекъл още Хлебников в своите палиндромии — помните ли това смътно предчувствие за затисната уста: „Кон и топ, от инок — та не реч, а черен ат...“. Президентската форма на управление у нас съществува главно защото статутът на президентско куче е много удобен. Както се казва, президентите идват и си отиват, а остава ’бало си мамата...

Едик срещна погледа на Енлил Маратович и побърза да добави:

— Но все пак, съгласете се, приятно е, когато това „’бало си мамата“ е с човешко лице!

— Това малко излиза извън рамките на устното народно творчество — процеди Енлил Маратович. — По-скоро е устно антинародно творчество...

И ме помъкна по-нататък.

После ме представиха на началника на спорта, бодро културистче със същата пухкава овча поличка, каквато носеше моят

съперник в двубоя. Вероятно заради това неприятно съвпадение, на което и двамата не можехме да не обърнем внимание, нашият разговор се оказа кратък и напрегнат.

— Как се отнасяш към футбола? — попита началникът на спорта, като ме обгърна с преценяващ поглед.

На мен ми се стори, че той с някакъв рентген замери обема на мускулите ми направо под дрехите. Усетих остро, че действието на Бонбона на смъртта е отминало.

— Знаете ли — казах предпазливо, — ако трябва да сме честни докрай, главната цел на тази игра — да се вкара топката във вратата — ми се струва фалшива и измислена.

— Е па, тогава си играй шах.

За шаха можех да кажа същото — но реших да не се вкарвам в беседа. Запознанствата продължиха дълго. Аз, доколкото можех, любезничех с маските, те любезничеха с мен, но по предпазливите припламвания на очите в златните очници разбирах, че всичко в тази зала се крепи само на страха и на взаимната омраза — която впрочем също тъй здраво скрепяваше събралите се, както можеше да ги скрепява християнската любов или съвместното владение на волатилни акции.

Понякога ми се струваше, че край нас минават известни хора — разпознавах ту позната прическа, ту маниер на прегърбване, ту глас. Но пълна увереност няхах никога. Веднъж наистина бях готов да си заложа главата, че на метър от мен стои академик Церетели — доказателство беше особената хитроумна умелост, с която беше окачил геройската звезда на своята хламида — накривенко, височко и сякаш мъничко нелепо, така че отдалече да се вижда трогателно неприспособеният към живота аскет на духа (бях виждал по телевизора, че той по същия начин я лепваше на ревера на сакото си).

Но Енлил Маратович ме преведе покрай него и аз така и не разбрах вярна ли е догадката ми, или не.

Най-сетне ме представиха на всички, на които трябваше, и Енлил Маратович ме остави сам. Очаквах, че върху мен ще се изсипе буря от внимание, но към мен почти не гледаха. Забравиха ме веднага — халдеите равнодушно ме подминаваха, без даже да ме удостоят с поглед. Взех си от банкетната маса чаша с червена на цвят течност с пластмасова сламка.

— Какво има тук? — попитах аз оказалия се до мен маскиран.

— Комарче — измърмори презрително той.

— Кой е комарче? — обидих се аз.

— Коктейл „Комарче“, водка със сок от клюква. В някои чаши има просто сок, а на коктейла сламката е заострена — като игла на спринцовка.

Щом го каза, той награби два коктейла и ги понесе към другия край на залата.

Изпих си коктейла. После и втори. След това се разходих напред-назад из залата. Никой не ми обръщаше внимание. *Sic transit gloria mundi*^[30], мислех си аз, докато се вслушвах в ромолящите наоколо светски разговори. Беседвах за разни неща — за политика, за кино, за литература.

— Тоя писател кърти, да — казваше един халдей на друг. — Но не смърти. Писатели трепач от моя гледна точка днес в Русия няма. Тия, дето къртят, от друга страна, с всеки изминал ден стават все повече. Но от тях винаги сме си имали доста. Разбирате ли какво имам предвид?

— Разбира се — отговаряше вторият и клепачът му тънко играеше в прореза на маската. — Но от друга страна, вие самият сега от друга страна заговорихте за тези, дето къртят. Щом кърти, от друга страна — ако той действително е от другата страна — нима и само по силата на това, той вече не смърти?

Сред тълпата имаше и западни халдеи, пристигнали явно за обмяна на опит. Чувах откъси от английска реч:

— Do Russians support gay marriage?

— Well, this is not an easy question — дипломатично отговаряше глас със силен руски акцент. — We are strongly pro-sodomy, but very anti-ritual...^[31] И освен това, струва ми се, имаше няколко души от нефтения отрасъл — до този извод стигнах по долетелия до мен израз „черна течност“. Върнах се при масата и изпих трети коктейл. Скоро ми поолекна.

На сцената с пълна сила течеше представлението. Вампирите показваха нещо като програма на художествената самодейност, която явно трябваше да придаде на взаимните отношения сърдечна топлина. Но не им се получаваше особено добре. При това по репликите

наоколо разбрах, че тази програма всички са я гледали вече много пъти.

Отначало Локи танцува танго със своята гумена жена, която водещият, висок халдей с червена роба, кой знае защо нарече култова. Веднага след номера група халдеи се качи на сцената и връчи на Локи подарък за неговата мълчалива спътничка — кутия, обвита с няколко слоя златна хартия и вързана с алена панделка. Дълго отваряха кутията.

Вътре имаше огромен вибратор — „членът на цар Соломон“, както го нарекоха участниците в представлението. Отстрани на тази греда от розова гума се виждаше надпис „И тУЙ ще мине!“. Помислих си, че е отговор на безсмъртното тристишие на бедрото на учебното пособие. От коментарите на околните стана ясно, че този майтап също се повтаря от година на година (миналата година, каза някой, членът бил черен — опасна дързост в нашето тъй сложно време).

След това на сцената излязоха Енлил Маратович и Митра. Те разиграха пиеска от китайския живот, в която фигурираха император Цинлун и случайно комарче. Комарчето беше Енлил Маратович, а императорът — Митра. Същността на пиеската се свеждаше до следното: императорът забеляза, че го е ухапал комар, възнегодува и започна да изрежда на комара всичките свои земни и небесни звания — и при всяка нова титла потресеното комарче все по-ниско и по-ниско склоняваше глава и едновременно все по-дълбоко забиваше жилото си (сгъваема антена от старо радио, която Енлил Маратович притискаше с ръце към челото си) в императорския крак. Когато императорът изброи най-сетне всичките си титли и се нахрани да шляпне комара, той вече си беше свършил работата и благополучно отлетя.

На този гег искрено му ръкопляскаха — от което аз заключих, че в залата има много представители на бизнеса.

После имаше смесени гегове, в които участваха вампири и халдеи. Представляваше последователност от кратки сценки и диалози:

— Сега ще имаме, както се изразяват французите, минет-а-троа — казваше халдеят.

— Не е минет, а е менаж — поправяше го вампирът. — *Menage a trois.*

— Менаж? — опулваше се халдеят. — Това пък какво е?

Някои диалози отпращаха към филми, които бях гледал (сега знаех, че това се нарича „развит постмодернизъм“):

— Желаете ли гейша? — питаше вампирът.

— Това оная, дето може да погледне така, че човек пада от велосипеда ли беше?

— Точно така — потвърждаваше вампирът.

— Не, благодаря — отвърщаше халдеят. — Ние искаме малко ебън, а не да падаме от колела.

После от сцената четоха гражданствени стихове в духа на Евтушенко:

„Не се точи на митницата, прокуроре — че пак пред цялата Русия ще загазиш...“ И тъй нататък.

Като се изморих да стоя прав, приседнах на една табуретка до стената. Бях напълно изцеден.

Очите ми залепваха. Последното, което видях в подробности, беше танцът на старшите аниматори — четирима халдеи, на които така и не ме представиха. Те изпълниха някакъв дивашки краковяк (не знам защо, но наум ми дойде именно тази дума). Трудно е да се опише танца им — приличаше на ускорените движения на класическата четворка лебеди, само че тези лебеди като че знаеха, че работата няма да се ограничи само до Чайковски и в края на краищата всичките ще заминат за краковска кървавица. Пикантност на номера прибавяше това, че аниматорите бяха облечени като телетъбис — над маските им стърчаха дебели златни антени в съответните форми.

После на сцената започнаха вокални номера и сега можеше задълго да си държа очите затворени, като продължавам да следя ставащото. Пред микрофона се изправи Йехова с китара, прекара два пъти пръсти през струните и запя с неочаквано красив глас:

*Знам аз места, де цъфти концентрата,
последен изгнаник, не чакащ заплата,
за килим огледален де рози тъгуват
и в задния двор колони танцуват...^[32]*

С концентрата всичко беше ясно — аз също знаех едно-две места, където той цъфти, да го кажем тъй. Представих си роза и нейното отражение в безкрайния коридор на две огледала, а после зелените колони на Independence Hall от обратната страна на стодоларовата банкнота скочиха в двора и започнаха да танцуват една с друга танго, като имитираха движенията на Локи и неговата покорна спътница. Аз, разбира се, вече спях.

Най-накрая, вярно, ми просветна от какви точно „купони“ е произлязла думата „купон“. Същите, дето ги наричаха и „зелено“. Насън мисълта беше по-многоизмерна, отколкото наяве — този свят, мислех си аз, си намира децата сред зеленото зеле, за да намери после „зелено“ в децата.

---

[29] Вече покойният лабрадор Кони беше домашният любимец на руския президент Владимир Путин. — Бел.прев. ↑

[30] Така отминава световният гламур (лат.). — Бел.прев. ↑

[31] Поддържат ли руснаците еднополовите бракове? — Това е труден въпрос. Ние сме силно за содомията, но много против ритуала... — Бел.прев. ↑

[32] „Знаю места“ — ранна песен на група „Аквариум“ по текст на Анатолий Гуницки. Съществува и по-късен вариант с текст, доразработен от Борис Гребеншчиков — „Ангелът на дъжда“. — Бел.прев. ↑

LE YELTSINE IVRE

Цялата следваща седмица аз провисях в хамлета на покойния Брама.

Непреодолимо ми се прииска да се намъкна там, когато колата ме докара у дома сутринта след представлението. Така и постъпих — и веднага изпаднах в познатото кристално вцепенение.

Не беше сън, не бе и бодърстване. Тежкото тъмно кълбо, което си представях като съзнанието на езика, заемаше през това време някаква много правилна и устойчива позиция и потушаваше в зародиш всички интенции, възникващи у мен при обичайното положение на тялото. Аз смътно разбирах защо става така — действията на човека винаги са насочени към ликвидирането на вътрешния дисбаланс, на конфликта между реалното състояние на нещата и техния идеален образ (точно така ракетата се насочва към целта, свеждайки до нула възникващите между частите на нейния полупроводников мозък несъответствия). Когато увисвах с главата надолу, тъмното кълбо се търкулваше на същото това място, в което дотогава възникваха дисбаланси и конфликти. Настъпваше хармония, която не се нарушаваше от нищо. И да се излиза от тази хармония на езика сам със себе си, нямаше нито смисъл, нито повод.

Обаче всичко се оказва по-сложно, отколкото си мислех. На седмия ден чух мелодичен звън. В хамлета осветлението се включи и записан на магнетофон женски глас изразително произнесе някъде до мен:

„За нищо аз не съжалявам тъй в своите последни дни, както за дългите години, които безсмислено и бездарно провисях с главата надолу сред мрака на безсмислието. Часът и минутата изчезват еднакво в това сивкаво нищо, на глупците им се струва, че придобиват хармония, но те само

приближават часа на смъртта... Граф Дракула, спомени и размисли“.

Смъкнах се на пода. Ясно беше, че се е включило някакво устройство, следящо за прекараното в хамлета време — явно бях изчерпал лимита. Изчаках час-два и отново се покатерих на напречника. След пет минути хамлетът се обля в светлина и над ухото ми задрънча звънец, вече не мелодичен, а доста противен. Отново се включи магнетофон — този път той произнесе с епичен мъжки бас:

„Изпадналите във вцепенение синове на Великия прилеп един след друг ги унищожило жалкото маймунско племе, което дори не знаело какво върши. Едни умрели от стрели, други ги погълнал пламъкът. Вампирите наричали своето безмълвно битуване висше състояние на разума. Но животът — по-точно смъртта, показал, че това било най-глупавата от техните самоизмами... Уицилопочтли Дунаевски, Всеобща история на вампирите.“

Реших да изхитрувам — скочих на пода и веднага се върнах на сребърната щанга. След секунда над ухото ми завреця яростен клоунски глас:

„Какво ще каже за мен историята? Ето какво: още един скапаняк провисна в килерчето! Муа-ха-ха-ха!“

Реших да не споря повече със съдбата, върнах се в гостната и полегнах на дивана. В действителност ми се искаше само едно — да увисна отново в килера и да премажа с надеждното черно гюлле разшавалите се в главата ми мисли. И майната й на присъдата на историята... Но разбрах, че съм изчерпал лимита. Затворих очи и се накарах да заспя.

Събуди ме позвъняване. Беше Хера.

— Хайде да се видим — каза тя без предисловия.

— Хайде — отговорих аз, без дори да успея да помисля.

— Ела в Le Yeltsine Ivre.

— Това пък какво е? — попитах.

— Опозиционен ресторант. Ако не знаеш къде е, моят шофьор ще мине да те вземе.

— Имаш си кола с шофьор? — учудих се аз.

— Ако ти трябва и ти ще имаш — отвърна тя. — Помоли Енлил. Чао, чакам те. Цунки.

И затвори.

Шофьорът позвъни на вратата половин час след нашия разговор. За това време успях да си взема душ, да се облека в новата си катраненочерна униформа (изглеждаше много аскетично, но я подбираха цял взвод продавачи в „Архипелага“) и да пийна за кураж половин чаша уиски.

Шофьорът се оказа недотам млад мъж в камуфлажно облекло. Имаше леко обиден вид.

— Що за „опозиционен ресторант“ е това? — попитах аз.

— Ами извън града е — отвърна той. — За към четиресет минути ще стигнем, ако няма задръствания.

Долу ни чакаше черен джип BMW последен модел — никога не се бях возил на такъв. Впрочем новината, че мога да се сдобия с точно такъв контейнер за седене из задръстванията изобщо не ме вдъхнови — дали защото вече възприемах финансовите възможности на своя клан като нещо подразбиращо се от само себе си, или просто нервничех преди срещата.

Нищо не бях чувал за ресторант Le Yeltsine Ivre. Названието отправяше към известното стихотворение на Артюр Рембо „Пияният кораб“. Явно се имаше предвид корабът на нашата държавност, персонифициран в отеча-основател на нова Русия. Странно, че Хера я тегли към официоза, мислех си аз, но може би такива рингтонове сами звънят в душата, когато се появи служебен баварец с шофьор...

Взех да размишлявам как да се държа, когато се срещнем.

Можех да се престоря, че не съм придал на ухапването й никакво значение. Да се направя, че нищо не е станало. Този вариант не вършеше работа — бях сигурен, че ще започна да се изчервявам, тя ще се разкикоти и срещата ще се провали.

Можех да се направя на обиден — по-точно не да се направя, а просто да не прикривам обидата. Това още по-малко вършеше работа. Спомних си лафа на хамалския бригадир от универмага, където бях работил: „Обидените ги яхат, за да отидат да серат“. Нямах желание да се конкурирам с шофьора на Хера на пазара на транспортните услуги...

Реших да не си пълня главата с такива мисли, преди да му дойде времето, и да действам според обстоятелствата.

„Елцин Ивр“ се оказа модно място — паркингът беше плътно натъпкан със скъпи коли. Никога не бях виждал такъв оригинален вход на сграда както тук — в тухлената стена беше зазидан истински танк и на посетителите им се налагаше да се покатерят на купола му, над който беше входната порта. Впрочем не беше трудно — натам водеха две ажурни стълбища, разположени от двете страни на танка. По многобройните следи от подметки си личеше, че екстремно настроените са се качвали на танка и отпред просто за да се перчат. На оръдието висеше табела:

„Моля, не ходете по цевта. От администрацията.“

Коридорът зад входа беше оформен като вътрешността на самолетен корпус — на влизащите се усмихваше девойка в униформата на стюардеса и питаше за номерата на бордните карти — в заведението пускаха само с предварително записване. Явно според замисъла на организаторите клиентите трябваше да попадат от купола на танка право в търбуха на президентския самолет.

Очакваше ме облечен като самолетен стюард келнер, който ме поведе след себе си. Салонът на заведението изглеждаше традиционно, учудване будеха само огромната естрада с табелка „дирижоке от 22.00“ и кръглият басейн — неголям и дълбок, със сводесто мостче отгоре (до него в стената имаше врата с непонятния надпис „мокра“). Проходът към отделните кабинети се намираще в дъното на залата.

Когато приближихме кабинета, където чакаше Хера, усетих остър прилив на неувереност в себе си.

— Извинете — попитах аз стюарда, — къде е тук тоалетната?
Стюардът посочи вратата наблизо.

Прекарах няколко минути в лъскавото помещение с писоари, занитени на авиационно шаси и разбрах, че по-нататъшното изучаване на собственото ми лице в огледалото няма да доведе до нищо. Върнах се в коридора и казах на стюарда:

— Благодаря. Нататък ще се справя сам.

Изчаках го да се скрие от погледа ми и натиснах дръжката на вратата.

Хера седеше в ъгъла на стаята върху купчина разноцветни възглавнички във формата на пухкави отрязъци от релси. Носеше къса черна рокля със строга яка. Роклята изглеждаше много семпла и напълно целомъдрена, но аз никога не бях виждал по-сексапилен тоалет.

До стената имаше маса и два недокоснати прибора. На пода пред Хера имаше поднос с комплект за чай и недояден чийзкейк.

Тя вдигна очи към мен. И в същата секунда объркването ми мина — разбрах какво да правя.

— Здравей — каза тя. — Днес си някакъв мрачно решителен...

Тя не успя да довърши — с два скока се намерих до нея, приклеках и...

И тук, трябва да кажа, се случи нещо дребно, но неочаквано, което едва не ме отклони от бойния курс. Когато лицата ни се оказаха съвсем близо едно до друго, тя изведнъж затвори очи и леко разтвори устни, сякаш очакваше не ухапването, от което вече не можеше да ме удържи никаква сила на света, а нещо друго. А когато челюстите ми се дръпнаха и тя разбра какво точно е станало, лицето ѝ се смръщи в гримаса на разочарование.

— Пфу, глупак. Как само ми писна от всички ви...

— Извинявай — отвърнах, отстъпих в ъгъла на стаята и седнах на купчинка възглавнички-релси. — Но след като ти... Длъжен бях...

— Абе, всичко е ясно — каза тя мрачно. — Може и да не се обясняваш.

Повече не можех да се сдържа — притворих очи, изключих се от физическия свят и се заех с цялото си същество да надничам и надзъртам, и да изяснявам онова, за което бях гадал толкова ноци — а сега най-сетне можех да го видя в пълна яснота. Мен впрочем не ме интересуваха жизнените ѝ етапи, тайни или проблеми. Намерих

достатъчно такт дори да не поглеждам в тази посока. Вълнуваше ме съвсем друго — нейното отношение към мен. И то се изясни веднага.

Не бях сбъркал. Току-що можех да я целуна. Тя изобщо не беше против. Даже го очакваше. Нещо повече, тя нямаше да възрази, ако нещата не се ограничаха с целувка, а бяха отишли по-далеч... Колко точно далеч, и тя не знаеше. Може би, помислих си аз, още не е късно? Отворих очи и направих плахо движение в нейна посока, но тя разбра какви си ги мисля.

— Не, скъпи — каза тя. — Може само едното — или ще се хапем, или всичко останало. Днес, моля те, не приближавай до мен на по-малко от метър.

Не възнамерявах да се предам толкова лесно, но реших засега да не бързам.

— Искаш ли да ядеш? — попита тя.

Поклатих отрицателно глава, но тя все едно ми метна книжката с менюто.

— Погледни. Тука има бъзикарски ястия.

Разбрах, че се опитва да ми отвлече вниманието, да не ми позволи да надникна твърде дълбоко, но аз и сам не исках да се намъквам в нейния свят без покана. Единственото, което ме интересуваше, вече си го изясних, а да се ровя в останалото не беше редно за мое собствено благо — тук Локи беше напълно прав. Усещах инстинктивно, че трябва да се удържа от съблазънта.

Задълбочих се в менюто. То започваше с встъпление, донякъде разясняващо ми смисъла на името на ресторанта:

„Руският кореняк отдавна е забелязал острата особеност на нашето битуване — колкото и мерзостен да изглежда текущият режим, онзи след него ще бъде такъв, че ще ни принуди да си спомняме предишния с томителна носталгия. А на носталгията е добре да се отдаваме с водчица (стр. 17–18), мезенце (стр. 1–3) и всичко онова, което се изнамери помежду им.“

Стана ми ясно какво имаше предвид Хера под „бъзикарски ястия“ — в книжката имаше рибно меню за деня с изчанчени названия

— там например присъстваше „карпачо от риба меч Net Explorer със сос от Лимонов“^[33] и „еврорибена чорба «Свобода за МБХ!»“^[34]. Обзе ме любопитство. Вдигнах лежащия на пода радиотелефон, на който беше изобразен келнер с поднос, и избрах свободата.

След това се заех да изучавам винената листа, предсказуемо наречена „работа с документи“ — и старателно зачетох безкрайния списък, ред по ред, докато прозрачността на Хера не взе да избледнява. Тогава затворих книжката и се поздравих с победата на рицарството над любопитството.

Впрочем победата не беше пълна — едно-друго все пак видях. Просто нямаше как да не видя съвсем нищо, както не може да не се забележи планина зад прозорец, на който са дръпнали пердето. В живота на Хера се беше случило неприятно събитие. Беше свързано с Ищар, която Хера бе посетила след запознанството с халдеите (процедурата беше такава, както и в моя случай, само че нея я беше представил пред обществото Мардук Семьонович, а след сеанса на ясновидство ѝ се беше наложило да се отбранява с бутилка от някаква озверяла естрадна певица). Между Ищар и Хера се беше случило нещо и сега Хера беше в депресия. Освен това беше силно изплашена.

Но аз не разбрах каква точно гадост беше станала на дъното на Хартланд — това по някакъв начин бе скрито, сякаш част от вътрешното ѝ измерение беше затъмнена. С такова нещо никога по-рано не се бях сблъсквал, затова не се сдържах да задам въпроса:

— А какво ти се е случило с Ищар Борисовна?

Тя се намръщи.

— Направи ми услугата да не говорим за това. Всички питат едно и също — Митра, ти...

— Митра? — попитах.

Вниманието ми се плъзна след това име и аз разбрах, че Хера се отнася към Митра почти така добре, както и към мен. Почти по същия начин. А Митра...

Митра я е хапал, разбрах аз със смесица от ревност и гняв, правил го е два пъти. Тя също го е ухапала веднъж. Нищо повече не се бе случило между тях, но и това беше повече от достатъчно. Свидетелството за тяхната интимна задушевност се оказа последното, което успях да видя в помътняващия поток на паметта ѝ. Прозорчето

се затвори. И веднага щом се затвори, аз разбрах, че безумно желая да я ухапя пак и да си изясня какво място в живота ѝ заема Митра.

Аз, естествено, разбирах, че не бива да го правя. Беше ясно — след второто ухапване ще се появи необходимост от трето, после от четвърто — и няма да има край... На мен даже ми хрумна терминът „кръвоголизъм“ — Само че не по аналогия с алкохолизма, а като сбор от думите „кръв“ и „гол“, душевна болест, жертва на която аз вече се чувствах — потребността да разголваш чуждата душа при най-малкото подозрение... Поддай се на изкушението веднъж, после втори път, мислех си аз, и ще изсмучеш от любимото същество цялата червена течност.

Явно нещо се отрази по лицето ми — Хера се изчерви и попита:

— Какво? Какво видя там?

— Митра те е ухапал?

— Ухапа ме — отвърна тя. — Затова не ща и да го виждам. И теб няма да искам да те виждам, ако още веднъж ме ухапеш.

— Какво, изобщо нито веднъж повече?

— Трябва ние с теб да можем да си вярваме един на друг — отвърна тя. — А ако ще се хапем взаимно, между нас вече няма да остане никакво доверие.

— Защо?

— Какво ли доверие може да има, ако ти и така знаеш всичко?

Имаше логика.

— Добре — казах. — Аз и не бих го направил пръв. Ти беше тази, която започна.

— Вярно си е — въздъхна тя. — Мене Локи така ме учеше. Казваше: „С мъжа трябва да си пределно цинична и безжалостна даже ако сърцето ти заповядва друго“.

В тази зона на нейния опит аз също не надникнах.

— Локи? — учудих се. — Той пък какво ти е преподавал?

— Изкуството на боя и на любовта. Както и на теб.

— Ама нали той... Ама той е мъж.

— Когато имаше занятия по любовно изкуство, той идваше облечен в рокля.

Опитах се да си представя Локи в рокля и не можах.

— Странно — казах. — Мен пък той, напротив, ме учеше, че вампирът не трябва да хапе жената, към която той... Ми изпитва

интерес. За да не загуби този интерес.

Хера си оправя косите.

— Е, и какво — попита тя, — не го ли загуби?

— Не — отвърнах. — Аз практически нищо и не видях. Можеш да смяташ, че както и преди нищо не зная за теб. Просто ми се прииска да се реванширам. Когато ти ме ухапа край музея.

— Стига де — каза Хера. — Да го забравим.

— Добре. Само едно не разбрах. Кой знае защо не виждам какво ти се е случило при Ищар. Как е възможно това?

— Тя има тази власт. Това, което се случва между Ищар и тези, които тя хапе, е скрито от всички останали. Аз също не мога да разбера какво си говорил с нея ти. Даже Енлил и Мардук не могат.

— Струва ми се, че си изплашена. И разстроена.

Хера се намръщи.

— Нали те помолих да не говорим за това. Може би по-късно ще ти кажа.

— Добре — казах. — Дай да си поговорим за нещо жизнеутвърждаващо. Как изглежда Локи в рокля?

— Страхотно — отвърна Хера. — Той даже си слагаше изкуствени цици. Според мен много му харесваше.

— А какво минавахте в курса по любов?

— Локи разказваше за статистиката.

— Каква пък статистика?

— Наистина ли ти е интересно?

Кимнах.

— Той казваше така... — Хера прокара длан по косите си и се намръщи. — Сега ще си спомня... „Отношението на средностатистическия мъж към жената се характеризира с крайна низост и невероятен цинизъм... Анкетите показват, че от гледна точка на мъжкия полов морал съществуват две категории жени. «Кучка» се нарича жената, която отказва на мъжа полов акт. «Курва» се нарича жената, която се съгласява. Мъжкото отношение към жената е не само цинично, но и крайно ирационално. Според господстващото сред мъжете мнение — така смятат седемдесет и четири процента от анкетираните — мнозинството млади жени попадат и в двете категории едновременно, макар това да е невъзможно според принципите на елементарната логика...“

— И до какъв извод се стига? — попитах.

— До такъв, че с мъжа трябва да си пределно безжалостна. Защото той нищо друго не заслужава.

— А надуваема жена също ли имахте?

Хера ме погледна изумено.

— Какво, какво?

— Искам да кажа, надуваем пич? — внесох корекция аз.

— Не — каза тя. — А при вас е имало надуваема жена?

Аз измучах нещо неразбираемо.

— А какво правехте с нея?

Магнах с ръка.

— Поне красива ли беше?

— Хайде да сменим темата — не издържах аз.

Хера сви рамене.

— Хайде. Ти самият я подхвана.

Умълчахме се задълго.

— Някак странен ни е разговорът — каза Хера тъжно. — През цялото време се налага да сменяме темата за каквото и да заговорим.

— Нали сме вампири — отвърнах. — Сигурно така и трябва.

В този момент донесоха рибената чорба.

Ритуалът отне няколко минути. Келнерите поставиха на масата натруфен супник, смениха недокоснатите прибори, наредиха чиниите и извадиха от димящите недра на супника ярко оцветена порцеланова фигурка с румени бузи — помислих си, че точно това е МБХ, но от надписа на гърдите ѝ стана ясно, че е Хилъри Клинтън. Келнерът тържествено ни я поднесе и на двамата поред върху кърпа (примерно с такъв вид, както дават на клиента да помирише тапата на скъпо вино) и също така тържествено я върна в супника. Хилъри миришеше на риба. Явно в това имаше някакъв тънък смисъл, но на мен никак си ми убягна.

Когато келнерите излязоха от кабинета, ние така и си останахме да седим на пода.

— Ще ядеш ли? — попита Хера.

Поклатих отрицателно глава.

— Защо? — попита тя.

— Заради часовника.

— Какъв часовник?

— „Патек Филип“ — отвърнах аз. — Дълго е за обяснение. И освен това каква връзка има Хилъри Клинтън с еврорибената чорба? Та тя е американка. Тия според мен прекалиха.

— Ами то сега навсякъде е така по скъпите места — каза Хера. — Някаква епидемия. И в „Изправянето на отритнатия“, и в IVAN Tsarevitch. В „Мария Антоанета“ на булевард „Тверски“ бил ли си?

— Не.

— Гилотина до входа. А из салона се разхожда маркиз дьо Сад. Предлага десерти. В „Ехнатон“ бил ли си?

— Също не — отговорих аз. Чувствах се като някакъв селяк.

— Там въобще съвсем сериозно говорят, че първи в Москва са въвели еднобожието. А собственикът кой знае защо е облечен като Озирис. Или по-правилно е да се каже: съблечен като Озирис.

— Озирис? — попитах.

— Да. Макар че не е ясно каква е връзката. Затова пък на четвърти ноември, в деня на Иван Сусанин, той пет пъти възкръсва при тях в съпровод на музиката на Глинка. Специално за целта докараха кипариси и оплаквачки.

— Все търсят националната идея — казах аз.

— Аха — съгласи се Хера. — Мъчително я напипват и всеки път в последния момент тя се изплъзва. Най-поразителна, разбира се, е тази еклектика.

— Какво ли поразително има тука — казах аз. — Черната течност е все по-скъпа и съответно културата укрепва. Кажи, а този Озирис, за когото говориш, случайно да не е вампир?

— Разбира се, че не. Това не е име, а просто ролева функция. Един вампир не би държал ресторант.

— А да познаваш вампир на име Озирис?

Хера поклати отрицателно глава.

— Кой е този?

Секунда се колебах да ѝ кажа или не — и реших да ѝ кажа.

— На мен Ищар ми заръча да го намеря. Когато видя, че ме интересуват неща, за които тя нищо не знае.

— Например?

— Например откъде се е взел светът. Или какво ще е след смъртта.

— На теб наистина ли ти е интересно? — попита Хера.

— А на теб не ти ли е?

— Не — каза Хера. — Това са обикновени тъпи мъжки въпроси. Стандартни фалически проекции на неспокойния и неразвит разум. Какво ще е след смъртта, ще узная, когато умра. За какво ми е да мисля сега за това?

— И това е вярно — съгласих се миролюбиво аз. — Но след като самата Ищар Борисовна ми каза, трябва да го намеря.

— Питай Енлил.

— Озирис му е брат и те са скарани. Енлил не бива да се пита.

— Добре — каза Хера, — ще разбере. Ако твоят Озирис каже нещо интересно, ще ми разкажеш.

— Разбрахме се.

Станах от мястото си и взех да се разхождам из стаята — уж да си раздвижа краката. Всъщност те не бяха отекли, просто реших да се примъкна по-близо до Хера и се стараех моята маневра да изглежда естествено.

Трябва да си призная, че тези уж естествени придвижвания из стаята преди активната фаза на съблазняването винаги са ми се удавали с усилие, което почти обезценяваше всичко последващо. В тези минути се държах като сексуално обременен идиот (каквото аз фактически си и бях). Но този път знаех със сигурност какво чувства Хера и възнамерявах максимално да се възползвам от подаръка на съдбата.

Щом стигнах за пореден път до прозореца, аз тръгнах обратно към вратата, на половината път се спрях, завъртях се на деветдесет градуса, направих две чугунени крачки към Хера и седнах до нея.

— Какво ти има? — попита тя.

— Това е като във вица — казах. — Седи един вампир на релсата, пристига друг вампир и му казва: „Я се мръдни!“.

— А — каза Хера и лекичко се изчерви. — Вярно, седим на релси.

Тя придърпа към себе си още една възглавничка релса и я постави между нас.

Разбрах, че пространствената ми маневра не се е получила изцяло. Трябваше пак да започвам разговор.

— Хера — казах, — знаеш ли какво исках да те попитам?

— Какво? — попита тя, без да се обръща към мен.

— За езика. Ти сега усещаш ли го?

— В какъв смисъл?

— Ами по-рано, през първия месец-месец и половина, аз го усещах през цялото време. Не само физически, а и с целия си... Мозък ли, що ли. Или, извинявам се за израза, душа. А сега вече не. Мина ми. Въобще никакви усещания не останаха. Сега съм същият като преди.

— Само ти се струва така — каза Хера. — Ние не сме такива като преди. Просто паметта ни се е изменила заедно с нас и сега ни се струва, че винаги сме били такива.

— Как е възможно това? — попитах.

— Йехова нали обясняваше — каза тя. — Ние помним не това, което е станало в действителност. Паметта е набор от химически съединения. С тях могат да стават всички изменения, които са позволени от химичните закони. Наяж се с киселини и паметта също ще се окисли, и тъй нататък. А езикът сериозно изменя нашата вътрешна химия.

— Това звучи някак страшничко — казах аз.

— Че какво страшно има? Езикът няма да ни стори нищо лошо. Той въобще е минималист. Отначало, когато се преселва в нова бърлога, той се настанява, нагажда се и тъй нататък. Тогава те бърка. А после свикваме. Него нали нищо не го вълнува, той спи през цялото време като мечок в бърлогата си. Той е безсмъртен, разбираш ли? Събужда се само за да плюска баблос.

— А по време на дегустация?

— За това не му трябва да се събужда. Какво се случва с нас ежедневно, на него въобще не му е интересно. Нашият живот за него е като сън. Той може би дори невинаги го забелязва.

Замислих се. Такова описание напълно съответстваше на моите усещания.

— А ти пробвала ли си вече баблос? — попитах.

Хера поклати отрицателно глава.

— На нас ще ни дадат заедно.

— Кога?

— Не знам. Доколкото разбрах, ще бъде неочаквано. Решава Ищар. Даже Енлил и Мардук не знаят със сигурност кога и какво. Само примерно.

Всеки път, когато узнавах от Хера нещо ново, усещах леко бодване на ревност.

— Слушай — казах, — аз ти завиждам. Не стига, че имаш кола с шофьор, но и научаваш всичко един месец по-рано. Как успяваш?

— Трябва да си по-общителен — усмихна се Хера. — И по-малко да висиш с главата надолу в шкафа.

— Ти какво, да не звъниш постоянно на всички — на Мардук, на Митра, на Енлил?

— Не. Те ми звънят на мен.

— Те пък за какво ти звънят?

— Знаеш ли, Рама, когато се преструваш на тъпичък, ставаш просто неотразим.

Кой знае защо тези думи ме ободриха и аз я прегърнах през рамото. Не мога да се похваля, че това движение ми се получи естествено и непринудено, но тя не отмести ръката ми.

— Знаеш ли какво още не разбирам — казах аз. — Ето, аз се изучих. „Завърших глАмура и дИскурса“ както казва Балдур. Преминах инициацията и сега уж съм пълноправен вампир. А какво ще правя отгук нататък? Ще ми възложат ли някаква работа? Нещо като мой боен пост?

— Вероятно да.

— А що за пост ще бъде това?

Хера обърна лице към мен.

— Ти сериозно ли питаш?

— Разбира се, че сериозно — казах. — Е, пък интересно ми е какво ще правя в тоя живот.

— Как какво? Ще смучеш баблос. По-точно него ще го смуче езикът. А ти ще обезпечаваш процеса. Ще систроиш къща недалеч от Енлил, където живеят всички наши. И ще наблюдаваш как лодките плават през реката.

Спомних си за каменните лодки във водопада край VIP-землянката на Енлил Маратович.

— Да наблюдавам как лодки плават през реката? И това е всичко?

— А ти какво искаше? Да се бориш за свободата на човечеството?

— Не — отвърнах, — за това Енлил Маратович вече всичко ми обясни. Но предполагам, че все пак ще се занимавам с нещо си...

— Защо да си длъжен да се занимаваш с нещо си? Ти и досега мислиш като човек.

Реших да пропусна това заяждане покрай ушите си.

— И какво, ще живея просто като паразит?

— Ама то ти си паразит — отвърна Хера. — По-точно даже не самият паразит, а неговото средство за придвижване.

— А ти тогава какво си?

Хера въздъхна.

— И аз също...

Произнесе го безнадеждно и тихо. Обзе ме тъга. И освен това ми се стори, че след тези думи с нея станахме близки както никога. Притеглих я към себе си и я целунах. За първи път през живота ми се получи естествено, от само себе си. Тя не се съпротивяваше. Почувствах, че ни разделя само идиотската релсообразна възглавничка, с която тя се прикри, когато седнах до нея. Отхвърлих я встрани и Хера се намери в ръцете ми.

— Недей — помоли тя.

Със сигурност знаех, че тя го иска не по-малко от мен. И това ми придаде увереност там, където в друг случай тя би могла да не ми стигне. Повалих я върху възглавниците.

— Не, недей, наистина — едва чуто повтори тя.

Но мен вече беше трудно да ме спреш. Започнах да я целувам по устните, като едновременно разкопчавах ципа на гърба ѝ.

— Моля те, недей — още веднъж прошепна тя.

Затворих ѝ устата с целувка. Да я целуваш, бе упоително и страшно, като да скачаш в тъмното. В нея се усещаше нещо странно, отличаващо я от всички останали момичета — макар че моят опит в тази област не беше особено богат. И аз чувствах, че с всяка целувка се приближавам към тайна. Ръцете ми блуждаеха по тялото ѝ все по-уверено — даже навярно вече не блуждаеха, а блудстваха, толкова далеч бях стигнал. Тя най-сетне отговори на моите натрапчиви ласки — вдигна крака ми и положи коляното ми върху бедрото си.

В този миг времето сякаш спря — почувствах се като бегач на стадиона на вечността, замрял в мига на тържеството си. Състезанието свършваше, аз тичах пръв. Завърших последната обиколка и право

пред мен сияеше точката на ослепително щастие, от която ме отделяха само няколко движения.

А в следващия миг светлината в очите ми помръкна.

Никога преди не бях изпитвал такава болка.

Какво ти, аз даже не знаех, че болката бива такава — разноцветна, остроъгълна и пулсираща, преминаваща от физическо чувство в светлинни взривове и обратно.

Тя ме удари с коляно. С щателно преценено движение — специално вдигна преди това крака ми, за да освободи траекторията за максимално безчовечен удар. На мен ми се искаше само едно — да се свия на кълбо и да изчезна завинаги от всички планове на битието и небитието, но беше невъзможно точно заради болката, която с всяка секунда ставаше все по-силна. Забелязах, че крещя, и се опитах да млъкна. Не ми се получи докрай — преминах в мучене.

— Боли ли те? — попита Хера, навеждайки се над мен.

Имаше объркан вид.

— А-а-а-а! — виех аз. — А-а-а!

— Моля те, извини ме — каза тя. — Получи се автоматично. Както ме учеше Локи — три пъти го молиш да престане, после удряш. Много ми е неудобно, наистина.

— О-о-о...

— Да ти дам ли чай? — попита тя. — Само че вече изстина.

— У-а-а-а... Благодаря, не искам чай.

— Ще ти мине — каза тя. — Аз те ударих слабо.

— Наистина ли?

— Наистина. Има пет варианта на удар. Това беше най-слабият, „предупредителен“. Той се нанася на тези мъже, с които се предполага, че ще продължиш отношенията си. Не причинява щети на здравето.

— Да не си ги объркала?

— Не, не бой се. Наистина ли толкова боли?

Разбрах, че вече мога да се движа, и се изправих на колене. Но да се разгъна все още беше трудно.

— Значи — казах аз, — все пак възнамеряваш да продължиш отношенията си?

Тя виновно сведе поглед.

— Ами, да.

— И Локи те научи на това?

Тя кимна.

— А къде си отработила така удара? Нали казваш, че сте нямали тренажор.

— Нямаше — каза тя. — Локи надяваше вратарски предпазител. От хокейното снаряжение. Изпонатъртих си коленете в него, даже през наколенниците. Да знаеш какви синини имах.

— И какви още удари има?

— Защо се интересуваш?

— Така — отвърнах. — За да знам какво да очаквам. Когато си продължим отношенията.

Тя сви рамене.

— Наричат се така: „предупредителен“, „възпиращ“, „съкрушителен“, „на възмездието“ и „триумфален“.

— И какво значи това?

— Според мен всичко се разбира от наименованията — отвърна тя. — За предупредителния знаеш. Възпиращият е да ги парализираш, но без да го убиваш на място. За да може спокойно да си тръгнеш. А останалите три са вече по-сериозни.

— Позволи ми да ти благодаря — казах аз, — че не се отнесе към мен сериозно. Сега всяка сутрин ще ти звъня и ще ти казвам благодаря. Само да не се чудиш, ако гласът ми е тънък.

На очите на Хера избиха сълзи.

— Аз нали ти казах да не се приближаваш до мен на по-малко от метър. Интересно, къде в този град едно момиче може да се чувства в безопасност?

— Аз нали те ухапах — казах аз. — Видях, че въобще не си против...

— Това беше допреди ухапването. А след ухапването на момичетата им се променя хормоналният баланс. Това е физиология, все едно няма да го разбереш. Един вид, доверието към всички изчезва. Всичко ти се вижда в напълно друга светлина. Много мрачна. И съвсем не те влече да се целуваш. Затова ти казах — или хапеш, или всичко останало. Да не си мислеше, че се майтапя?

Свих рамене.

— Ми да.

По бузите ѝ потекоха ручейчета от сълзи — отначало по дясната, после и по лявата.

— Той и Локи го разправяше — каза тя, хлипайки. — „Те винаги ще си мислят, че се шегуваш. Затова удряй по топките с пълен замах и не се съмнявай...“ Гад, докара ме до сълзи!

— Аз ли съм гад? — попитах с чувство, подобно на интерес.

— Мама ми казваше: „Ако момчето те докарва до сълзи, зарязвай го и не съжалявай“. Нейната майка я съветвала същото, а тя не я послушала. И после цял живот се мъчи с баща ми... Но при тях поне не е започнало веднага. А ти ме накара да плача на първата среща...

— Аз на тебе ти завиждам — казах. — Такива съветници имаш — удряй по топките с пълен размах, зарязвай го и не съжалявай. А мен, значи, никой нищо не ме съветва. Всичко трябва да го откривам сам.

Хера завря лице в коленете си и заплака. Намръщен от болка, аз припъльзах по-близо, седнах до нея и казах:

— Стига де. Успокой се.

Тя тръсна глава, сякаш изтръскваше думите ми от ушите си, и зарови още по-дълбоко глава между колене.

В този миг до мен достигна целият абсурд на случващото се. Тя току-що едва не ме уби, разрева се от жал към себе си и в резултат на това аз се превърнах в чудовището, за чието приближаване много отдавна я е предупреждавала мамичка. И всичко звучеше така убедително, че вече успях да усетя цялата тежест на своята вина. А пък това, както напълно правилно отбеляза тя, беше първата ни среща.

Какво ли ще бъде по-нататък?

На втория опит успях да се изправа на крака.

— Е, добре — казах. — Ще си тръгвам.

— Ще стигнеш ли сам? — попита тя, без да вдига очи.

— Ще се постарая.

Очаквах да ми предложи колата си, но тя си замълча.

Пътят до вратата беше дълъг и запомнящ се. Придвижвах се на късички крачки и за времето на пътешествието си успях да разгледам детайлите на интериора, които по-рано се бяха укрили от взора ми. Те впрочем бяха банални — микроскопични фрески с изгледи от Сардиния и съветски партийни билети, заковани тук-там с мебелни гвоздеи.

Щом стигнах до вратата, се обърнах. Хера все така седеше на възглавниците, обхванала с ръце коленете си и скрила лице в тях.

— Слушай — казах аз. — Знаеш ли какво...

— Какво? — попита тихо тя.

— Когато ми определяш следващата среща, такавата... Напомни ми да изям Бонбона на смъртта.

Тя вдигна лице, усмихна се и на мокрите ѝ бузи се появиха познатите продълговати трапчинки.

— Разбира се, мили — каза тя. — Обещавам.

---

[33] Едуард Лимонов (1943) — руски писател, публицист и политик със славата на скандална и противоречива фигура. — Бел.прев. ↑

[34] Михаил Борисович Ходорковски (1963) — руски предприемач, обществен и политически деятел. През 2003 г., тогава един от най-богатите хора в света, е арестуван по обвинение в кражби и неплащане на данъци. През 2005 е признат за виновен в мошеничество, а през 2010 и 2011 получава и други присъди и общият срок на присъдата му възлиза на 10 години и 10 месеца. През 2013 е помилван с указ от Путин и се заселва зад граница. — Бел.прев. ↑

ОЗИРИС

Докато си дояждах закуската, на вратата се позвъни — точно в десет часа, едновременно с пиукането на часовника. Не очаквах никого.

На прага стоеше шофьорът на Хера в своя камуфлаж. Видът му беше даже още по-обиден, отколкото миналия път. От него силно лъхаше на ментови дражета.

— Имате писмо — каза той и ми протегна жълт плик без марка и адрес. Точно такъв, в какъвто някога Хера ми изпрати своята снимка. Сърцето ми притупа. Разкъсах плика направо на стълбището. Вътре имаше лист хартия, изписан на ръка:

Здравей, Рама.

Ужасно ми е неприятно, че се получи така по време на нашата среща. Искях да ти позвъня и да те попитам мина ли ти всичко, но си помислих, че може да се обидиш или да го възприемеш като подигравка. Затова реших да ти направя подарък. Стори ми се, че ти също искаш кола като моята. Поговорих с Енлил Маратович. Той ми даде нова, а тази сега е твоя заедно с шофьора. Казва се Иван и едновременно може да ти бъде и телохранител. Затова можеш да го вземеш на следващата ни среща... Доволен ли си? Сега ще бъдеш истински точен пичага със собствен баварец. Надявам се, че мъничко ти вдигнах настроението. Обаждай се.

Цунки,

Хера.

ЗЫ. Научих адреса на Озирис — чрез Митра. Иван знае къде е. Ако поискаш да отидеш там, само му кажи.

ЗЫ.ЗЫ. Баблосът ще е скоро. Знам го със сигурност.

Вдигнах очи към Иван.

— А Хера сега каква кола има?

— Бентли — отвърна Иван, издишвайки срещу мен ментолов облак. — Какви ще бъдат разпорежданията?

— Слизам след петнайсет минути — казах аз. — Моля, изчакайте ме в колата.

Озирис живееше в голяма предреволюционна кооперация недалече от „Маяковка“. Асансьорът не работеше и ми се наложи да се изкача пеша до шестия етаж. На стълбите беше тъмно — прозорците на стълбищните площадки бяха закрити с талашитени плоскости.

Такава врата като на апартамента на Озирис не бях виждал отдавна. Беше прощален поздрав от съветската ера (ако, разбира се, не беше ретроспективна дизайнерска изгъзица) — от стената стърчаха не по-малко от десет звънеца, всичките стари, под няколко слоя боя, надписани със страшните фамилии на победилия пролетариат: Носоглазих, Куприянов, Седих, Саломастов и т.н. Фамилията Носоглазих беше написана с размазан химически молив и това кой знае защо ме накара да натисна съответното копче. Зад вратата издрънча звънец. Изчаках минута или две и позвъних на Куприянов. Обади се същият звънец. Взех да натискам копчетата подред — всички те бяха свързани към една и съща противно дрънчаща тенекия, на чийто зов никой не идваше. Тогава потропах на вратата с юмрук.

— Идвам — разнесе се глас в коридора.

Вратата се отвори.

На прага стоеше кльощав блед човек с мустаци като подкова, с черен кожен елек върху възмръсна риза, пусната върху панталоните. Веднага в него ми се привидя нещо трансилванско, макар и за вампир да имаше, бих казал, доста изтощен вид. Но си спомних, че Озирис е толстоист. Може би такъв беше физическият ефект от опрощаването.

— Здравейте, Озирис — казах аз. — Ищар Борисовна ме праща.

Мустакатият мъж вяло се прозя в дланта си.

— Аз не съм Озирис. Аз съм неговият помощник. Влизайте.

Забелязах на врата му квадратче лейкопласт с кафеникаво петънце по средата и разбрах всичко.

Жилището на Озирис на вид изглеждаше като голяма, запусната комунална квартира с петна от авариен ремонт — следи от заварка по радиатора, шпакловка на таван, сноп нови проводници, прекарани покрай дъвен като марксизма перваз. Една стая — най-голямата, с отворена врата — изглеждаше напълно ремонтирана: подът в нея беше облицован със светъл паркет, а стените — боядисани в бяло. На врата с червен маркер беше написано:

МОСКВА КОЛБАСНА СТОЛИЦА ПРЕКРАСНА

Изглежда, там наистина беше духовният и икономически център на квартирата — оттам долитаха бодра тютюнева воня и решителни мъжки гласове, а цялото останало пространство тънеше във вехто вцепенение. В стаята разговаряха, струва ми се, на молдовски.

Отидох до вратата. В центъра на стаята стоеше голяма маса, около която седяха четирима души с карти в ръце. Други мебели в стаята нямаше, само по пода лежаха някакви вързопи, чанти и спални чували. Всички картаджии имаха на шиите си парченца лейкопласт като отворилия ми вратата молдовец.

Разговорът утихна — картаджиите се втренчиха в мен. Аз пък мълчаливо гледах тях. Най-накрая най-едрият от тях, подобен на бик, каза:

— Извънредни? Тройно заплащане или веднага на майната си.

— Веднага на майната си — вежливо отвърнах аз.

Мустакатият каза нещо на молдовски и картаджиите веднага загубиха интерес към мен. Мустакатият деликатно ме докосна по лакътя.

— Ние не сме за тук. За по-нататък сме. Да вървим, ще ви покажа.

Тръгнах след него по дългия коридор.

— Кой са тия хора в стаята?

— Гастарбайтери — отвърна молдовецът. — Сигурно така е правилно да се нарекат. Аз също съм гастарбайтер.

Спряхме в самия край на коридора. Молдовецът почука на вратата.

— Какво има? — чу се тих глас.

— Дойдоха тука при вас.

— Кой?

— Май от вашите — каза молдовецът. — Хората в черно.

— Колко са?

— Един — отвърна молдовецът, като ме изгледа косо.

— Тогава го пусни. И кажи на пичовете да приключват с пушенето. Обядваме след час.

— Ясно, шефе.

Молдовецът кимна към вратата и се повлече обратно. За всеки случай почуках още веднъж.

— Отключено е — каза гласът.

Отворих вратата.

Вътре беше полутъмно — прозорците бяха закрити с пердета. Но аз вече се бях научил да разпознавам мястото, където живее вампир по някакво неуловимо качество.

Стаята напомняше за кабинета на Брама — в нея имаше също такава картотека до тавана, само че по-проста и по-евтина. В стената срещу картотеката имаше дълбока ниша за легло (мисля, че се наричаше алков — думата я знаех, но никога преди не бях го виждал). Пред алкова стоеше саморъчно изготвено подобие на масичка за кафе — стара кухненска маса от червено дърво с отрязани наполовина крака. Върху нея имаше куп разнообразни боклуци — някакви отрязъци от плат, линейки, механични вехтории, фрагменти от плюшени играчки, книги, грамадни мобилни телефони от епохата на първоначалното натрупване, зарядни устройства, чашки и тъй нататък. Най-интересен като обект ми се стори един прибор, приличащ на образец на научно-техническо творчество на душевноболни — керосинова лампа с две кръгли огледалца, закрепени от двете страни така, че да изпрацат отражение на пламъчето едно в друго.

До масичката за кафе стоеше жълто кожено кресло.

Отидох до алкова. Вътре имаше легло, покрито с ватирана завивка. Над леглото висеше черен ебонитов телефон от сталинската епоха, обкръжен с ореол от писани с молив бележки. До него имаше копче за звънец — като тези, които видях на стълбището.

Озирис лежеше на хълбок, поставил стъпалото на единия си крак върху коляното на другия, сякаш тренираше краката си за поза лотос. Носеше стар памучен халат и големи очила. Главата и лицето му напомняха оплешивяващ кактус — такъв тип растителност може да получите, ако отначало се подстрижете нула номер, а после не се бръснете една седмица и пуснете четина едновременно и на бузите, и на главата. Кожата му беше вяла и бледа — помислих си, че прекарва по-голямата част от времето си на тъмно. Няколко секунди той ме разглеждаше равнодушно, после протегна длан да се ръкуваме — мека, прохладна и бяла. За да я стисна, ми се наложи да се наведа силно напред и да се подпра на отрупаната с боклуци масичка.

— Рама — представих се аз. — Рама Втори.

— Чух за теб. Ти ли си сега вместо Брама?

— Сигурно и така може да се каже — отвърнах. — Макар и да нямам усещането, че съм вместо някого.

— Сядай — каза Озирис и кимна към креслото.

Преди да седна, внимателно разгледах прашния паркет под креслото и даже попоместих креслото по пода. Озирис се засмя, но нищо не каза.

Когато седнах, главата на Озирис се оказа скрита от ъгъла на нишата — останаха да се виждат само краката му. Явно креслото беше разположено на това място нарочно.

— Ищар Борисовна ме праща — съобщих аз.

— Как я кара бабето? — благожелателно попита Озирис.

— Май че нормално — отвърнах. — Само че много пие.

— Е, да — рече Озирис. — Какво ли ѝ остава сега...

— В какъв смисъл?

— Теб това не те засяга. Може ли да узная причината за посещението ти?

— Когато ме представиха на Ищар Борисовна — казах, — тя обърна внимание, че много размишлявам над абстрактни въпроси. За това откъде се е взел светът. За Бога. И тъй нататък. Аз тогава наистина размишлявах върху тези теми. Въобще Ищар Борисовна ми нареди да ви намеря, защото вие сте пазителят на сакралното предание и знаете всички отговори...

— Знам ги, че как да не ги знам — потвърди Озирис.

— Може би ще ми дадете да прочета нещо? Имам предвид нещо сакрално-вампирично?

Озирис надникна от алкова (лицето му се появяваше пред мен, когато той се навеждаше напред).

— Да прочетеш? — попита. — Бих се радвал. Но вампирите нямат сакрални текстове. Преданието съществува само в устна форма.

— А не може ли да го чуя?

— Задавай въпроси — каза Озирис.

— Коя е Ищар?

— Вампирите вярват, че е велика богиня, заточена в древни времена на планетата. Ищар е едно от имената ѝ. Друго нейно име е Великият прилеп.

— За какво са я заточили?

— Ищар е извършила престъпление, чиято природа и смисъл никога не ще съумеем да разберем.

— Ищар Борисовна? — учудих се аз. — Престъпление? Когато общувах с нея, на мен...

— Ти не си общувал с Великия прилеп — прекъсна ме Озирис. — Общувал си със сменяемата му глава.

— А има ли разлика?

— Разбира се. Ищар има два мозъка, гръбначен и главен. Нейната върховна личност е свързана с гръбначния мозък, който не познава думите, затова да общуваш с върховната личност е непосилно. По-точно вампирите общуват с нея, когато поемат баблос. Но това е много своеобразно общуване...

— Добре — казах. — Да допуснем. А защо са избрали нашата планета за заточението?

— Не са я избирали. Тя изначално е била създадена с цел да стане затвор.

— Не разбрах — казах. — Някъде на Земята е бил построен затвор, в който са затворили Великата богиня?

— Този затвор няма адрес.

— Въобще логично погледнато — отбелязах, — адресът на затвора трябва да е там, където се намира тялото на Ищар.

— Ти не разбираш — отвърна Озирис. — Тялото на Ищар също е съставна част от затвора. Затворът не е някъде, той е навсякъде. Изграден е така, че започнеш ли да гледаш под лупа стената на своята

килия, ти попадаш в нова килия. Можеш да вдигнеш прашинка от пода на новата си килия, да я увеличиш под микроскоп и да видиш следващата килия, и така много, много пъти. Това е гадна безкрайност, организирана на принципа на калейдоскопа. Даже илюзиите тук са устроени така, че всеки техен елемент сам се разпада на неограничен брой илюзии. Сънят, който сънуваш, всеки миг се превръща в нещо друго.

— И целият свят е такъв затвор?

— Да — каза Озирис. — И при това е построен, както се казва, съвестно, чак до най-мъничките подробности. Ето например звездите. Хората в древността са вярвали, че те са украшения по сферите около Земята. И всъщност си е точно така — тяхната главна функция е да бъдат златни точки в небето. Но едновременно с това може да се полети към всяка една от тези точки с ракета и след много милиони години да попаднеш край огромно огнено кълбо. Може да кацнеш на планета, която се върти около това кълбо, да вдигнеш от повърхността ѝ парче от някакъв минерал и да изясниш неговия химичен състав. Всички тези орнаменти нямат край. Но такива пътешествия нямат смисъл. Те са просто екскурзии по отделните крила на затвора, които никога няма да станат бягство.

— Един момент — казах. — Да допуснем, че нашата планета е създадена, за да стане затвор, а звездите са просто златни точки в небето. Но нали вселената със звездите е съществувала дълго преди появата на нашата планета. Не е ли така?

— Ти не си представяш доколко хитро е устроен затворът. Тук е пълно със следи от миналото. Само че това минало в действителност не го е имало.

— Как така?

— Ами ей така. Създаването на света включва изготвянето на фалшива, но абсолютно достоверна панорама на миналото. Но цялата тази безкрайна перспектива в пространството и времето е просто театрална декорация. Между другото, астрономите и физиците вече го разбраха това. Те казват, че ако пуснеш в небето лъч светлина, след много години той ще долети от другата страна на космоса... Вселената е като затворен пръстен. Помисли си сам — дори светлината не може да излети от този свят. Трябва ли да доказваме, че сме в затвор?

— Навярно светлината не може да се измъкне от този свят — казах. — Но нали мисълта може? Нали вие сам казвате, че астрономите и физиците са съумели да открият границите на пространството и времето.

— Да — отвърна Озирис. — Съумели са... Но какво означава това, не разбира нито един астроном или физик, тъй като подобни неща не се виждат от човешкия ум, а само следват от разни формули. Все същият гаден калейдоскоп, за който ти говорех — само че приложен към формулите, теориите и смислите. Страничен продукт на ума „Б“, кюспе, възникнало при производството на баблос.

Озирис произнасяше „кюспе“ като „кюшпе“. Не бях сигурен, че знам точно смисъла на тази дума — струва ми се, така се наричаха отпадъците от маслодайните растения след изстискването на маслото. Беше селскостопански термин. Вероятно Озирис го беше заимствал от своите молдовци.

— Я чакайте — казах. — Вие сериозно ли искате да кажете, че знанията на човека за устройството на вселената са кюспе?

Озирис се подаде от своята ниша и ме погледна, все едно съм идиот.

— Аз не че нещо много ми се иска да кажа — отвърна той, — но то си е така. Помисли си сам, откъде се е взела вселената?

— Тоест как откъде?

— Преди хората са имали над главата си сфера със златни точки. Как тя се е превърнала във вселена? От какво е започнало всичко?

Замислих се.

— Е, как... Хората са започнали да изучават небето, да го разглеждат през телескоп...

— Точно така. А защо?

Свих рамене.

— Ще ти напомня — каза Озирис. — Великите открития в областта на астрономията — на Галилей, Хершел и тъй нататък, са били направени с надеждата за забогатяване. Галилей е искал да продаде телескопа на венецианското правителство, Хершел се е стремил да измъкне пари от крал Джордж. Ето откъде са дошли при нас тези звезди и галактики. При това обърни внимание — баблосът свършва мигновено, а кюспето остава завинаги. Както в лагера на ловци на мамути — месото се изяжда веднага, но през годините се

натрупва огромно количество ребра и бивни, от които започват да строят жилища. Именно заради тези ребра и бивни сега живеем не на кръгъл остров наред световния океан, както някога е учела църквата, а висим наред разширяваща се пустота, която според някои сведения започва да се стеснява.

— И микросветът също ли е къспе? — попитах.

— Ами, да. Само не си мисли, че къспето е нещо неизменно. Аз имам предвид най-вече произхода на тези феномени. Тяхната, тъй да се каже, генеалогия.

— Дайте от самото начало и подред — казах аз. — Че нещо много бързо караме. Ето, вие казвате, че Великият прилеп е бил заточен на Земята. А откъде са го заточили? И кой го е заточил?

— Ето това е най-интересното — отвърна Озирис. — Наказанието на Ищар се състояло в това, че тя е забравила коя е и откъде е. Изначално даже не знаела, че са я заточили — мислела си, че сама е създала този свят, просто е забравила кога и как. После у нея възникнали определени съмнения и тя създала нас, вампирите. Отначало ние сме имали тела — изглеждали сме като огромни прилепи. А после, когато с климата започнали да се случват катастрофални промени, ние сме еволюирали в езици, които започнали да се вселяват в живи същества, по-добре приспособени към новите условия.

— Защо Ищар е създала вампирите?

— Вампирите от самото начало са били избрани същества, които са помагали на Великия прилеп. Нещо като негова проекция. Те е трябвало да намерят смисъла на сътворението и да обяснят на Великия прилеп защо той е създал света. Но не им се удало.

— Да — казах. — Разбирам.

— Тогава вампирите решили поне да се уредят по-комфортно в този свят и селектирали хората, създавайки ума „Б“. Ти знаеш ли как работи той?

Врътнах отрицателно глава. Озирис се усмихна.

— В действителност знаеш. Това всички го знаят. Но не всички знаят, че го знаят. „В началото беше Словото; и Словото беше у Бога; и Словото беше Бог... Всичко чрез Него стана, и без Него не стана нито едно от това, което е станало...“ Ти разбираш ли за какво става въпрос тук?

— Разбирам какво означава „и Дух Божий се носеше над водата“ — казах. — Енлил Маратович ми го показа. А за това с него не сме говорили.

— Тези думи обясняват принципа на работа на ума „Б“. Ключовата фраза тук е, и „Словото беше у Бога, и Словото беше Бог“. Тя означава, че умът „Б“ се състои от две отразяващи се едно друго огледала.

— Що за огледала?

— Първото огледало е умът „А“. Той е еднакъв у всички живи същества. В него се отразява светът. А второто огледало е словото.

— Какво слово?

— Каквото и да е — отвърна Озирис. — Във всеки миг пред моя ум „А“ може да се намира само една дума, но те се менят с много висока скорост. По-бързо, отколкото стреля авиационно оръдие. Умът „А“, от друга страна, винаги е абсолютно неподвижен.

— А защо там са именно думите? — попитах аз. — Аз например практически не мисля с думи, най-често мисля в картини. Образи.

— Всяка от твоите картинки също е направена от думи, както къщата е направена от тухли. Просто тухлите невинаги се забелязват под мазилката.

— А как думата може да бъде огледало? Какво се отразява в нея?

— Това, което тя обозначава. Когато ти поставяш думата пред ума „А“, думата се отразява в ума, а умът се отразява в думата и възниква безкраен коридор — умът „Б“. В този безкраен коридор се появява не само целият свят, но и този, който го вижда. Иначе казано, в ума „Б“ тече непрекъсната реакция, подобна на атомния разпад, само че на много по-фундаментално ниво. Протича разцепването на абсолютна на субект и обект с отделяне на баблос във вид на агрегат „М5“. По същество ние, вампирите, смучем не червена течност, а абсолют. Но на мнозинството не му е по силите да постигне това.

— Разцепване на абсолютна — повторих аз. — Това какво е, някаква метафора или е истинска реакция?

— Това е майката на всички реакции. Помисли сам. Словото може да съществува само като обект на ума. А на обекта винаги му е необходим възприемащ го субект. Те съществуват само като двойка — появата на обекта води до появата на субекта и обратното. За да се появи банкнота от сто долара, трябва да се появи и този, който я гледа.

Това е като асансьор и противотежест. Ето защо при производството на баблос в огледалата на паричната цицка неизбежно се създава илюзията за личност, която произвежда този баблос. А оттук до „Война и мир“ вече е на една ръка разстояние.

— Я дайте по-протичко — помолих аз. — Къде се намират тези огледала? В съзнанието?

— Да. Но системата от двете огледала не виси там постоянно, а възниква отново при всяка мисъл. Умът „Б“ е направен от думи и ако за нещо няма дума, то за ума „Б“ то не съществува. Затова в началото на всичко, което знаят хората, винаги се намира словото. Именно словото създава предметите, а не обратното.

— Какво, за животните няма ли предмети?

— Разбира се, че няма — отвърна Озирис. — На котката няма да ѝ хрумне да разграничи от това около нея една тухла например. Дотогава, докато не хвърлят тухлата по нея. Но и тогава няма да бъде тухла, а просто „мяу!“. Разбираш ли?

— Да допуснем.

— Добре — каза Озирис. — Сега може да се обясни що за непредвиден ефект е възникнал в ума „Б“. Този ум се оказал отражение на нашата вселена. Но това е само половината проблем. Вселената, в която ние сме попаднали след великия експеримент, също е станала отражение на ума „Б“. И оттогава насетне никой не може да отдели едното от другото, защото сега те са едно и също. Не може да се каже: ето го ума, а ето я вселената. Всичко е направено от думи.

— А защо умът „Б“ е модел на вселената?

— Кой да е две огледала, стоящи едно срещу друго, създават гадна безкрайност. Това именно е нашият свят. Халдеите носят на пояса си двустранно огледало, което символизира този механизъм.

Погледнах със съмнение керосиновата лампа с двете огледала на масичката. Тя никак не приличаше на модел на вселената. Хрумна ми, че устройството би могло да мине в най-добрия случай за първия руски лазер, конструиран от самоукия Кулибин в Самара през 1883 година. Но тутакси разбрах, че с такъв пиар този прибор действително ще стане модел на вселената, където съм се родил. Озирис беше прав.

— Точно като Великия прилеп — продължи Озирис — и човекът се е изправил пред въпроса: кой е той и за какво е заточен тук. Хората започнали да търсят смисъла на живота. И което е най-

забележителното, те започнали да го правят, без да се отвличат от основната функция, заради която са създадени. Да си кажем направо: човечеството не е намерило такъв смисъл на сътворението, който би устроил Великия прилеп. Но затова пък стигнало до извода за съществуването на Бога. Това откритие станало още един непредвиден ефект от работата на ума „Б“.

— Бог може ли да бъде някак усетен?

— Той е недостъпен за ума и чувствата. Във всеки случай за човешките. Но някои вампири вярват, че ние се доближаваме до него по време на приемането на баблос. Затова по-рано са казвали, че баблосът ни прави богове.

Той погледна часовника си.

— Но по-добре веднъж да опиташ, отколкото сто пъти да чуеш.

ЧЕРВЕНАТА ЦЕРЕМОНИЯ

Трите последвали дни от моя живот изчезнаха безследно в хамлета — потънаха в сивата мъгла, както справедливо бе отбелязал граф Дракула. А сутринта на четвъртия ден ми позвъни Енлил Маратович.

— Е, Рама — каза той, — честито.

— А какво е станало? — попитах аз.

— Днес е Червената церемония. Ще ти дадат да опиташ баблос. Важен ден в твоя живот.

Аз мълчах.

— За теб трябваше да дойде Митра — продължи Енлил Маратович, — но него не могат да го намерят. Аз самият бих минал да те взема, но съм зает. Можеш ли да дойдеш на вилата на Ваал?

— Къде?

— При Ваал Петрович. Това е съседът ми. Твоят шофьор знае къде е.

— Сигурно мога — отвърнах. — Щом шофьорът знае. А кога трябва да съм там?

— Не си давай зор. Без тебе няма да започнат. Хера също ще бъде там.

— А как да се облека?

— Както си искаш. Само не яж нищо. Баблосът се взема на празен стомах. Е, хайде, стискам ти ръката.

След двамадесет минути бях в колата.

— Ваал Петрович? — попита Иван. — Знам го. „Сосновка“ 38. Бързаше ли?

— Да — отговорих аз. — Много важна работа.

Бях толкова нервен, че изпаднах в транс. Шосето, по което пътувахме, ми се виждаше като река, която ме носи към пропаст. В главата ми цареше пълна бъркотия. Не знаех какво ми се иска повече — колкото се може по-бързо да стигна у Ваал Петрович или точно обратното — да отпраша към Домодедово, да си купя билет и да отлетя

за някоя страна, за която не е нужна виза. Впрочем да отлетя не можех, тъй като не бях си взел документите.

Колите бяха малко и се добрахме до целта си бързо, което рядко се случва в Москва. Минахме през подобния на блокпост КПП и Иван спря на празния паркинг пред къщата.

Домът на Ваал Петрович напомняше на нещо средно между зародиш на Ленинската библиотека и недоносена Райхсканцелария. Самата сграда не беше чак толкова голяма, но широките стълбища и редовете квадратни колони от тъмножълт камък я правеха монументална и величествена. Беше подходящо място за инициация. Или за някаква зловеща магическа процедура.

— Ей й я новата — каза Иван.

— Кое е „новата й“?

— Колата на Хера Валентиновна. Която е бентли.

Огледах се наоколо, но нищо не видях.

— Къде?

— Ей я там под дървото.

Иван посочи с пръст по посока на храстите, растящи по краищата на паркинга, и аз забелязах голяма зелена кола, в която имаше нещо от буржоазен скрин, приел предизвикателството на времето. Скринът стоеше в тревата далече от края на асфалтираната площадка и беше наполовина затулен от храстите, затова не го забелязах веднага.

— Да бибишна ли? — попита Иван.

— Недей — отвърнах аз. — Ще ида да погледна.

Задната врата на колата беше открената. Забелязах зад нея някакво движение, а после чух смях. Стори ми се, че се смее Хера. В мен възникна лошо предчувствие. Ускорих крачка и в този миг се разнесе звукът на автомобилен клаксон. Иван все пак бибишна.

В купето се появи главата на Хера. До нея се мярна още една, мъжка, която не познах.

— Хера — извиках аз. — Здравей!

Но вратата на купето, вместо да се разтвори напълно, изведнъж се затръшна. Ставаше нещо непонятно. Застинах на място, загледан как вятърът подмята привързаната за дръжката на вратата георгиевска лентичка. Не беше ясно накъде да вървя — напред или назад. Вече бях

склонен да се върна назад, когато вратата се отвори и от колата излезе Митра.

Видът му беше раздърпан (косата разрошена, жълтата папийонка смъкната надолу) и крайно недружелюбен — такова изражение на лицето му не бях виждал никога преди. Стори ми се, че е готов да ме удари.

— Шпионираме, а? — попита той.

— Не — казах. — Аз просто... Видях колата.

— Струва ми се, че щом колата е спряна на такова място, даже глупакът ще разбере, че не трябва да доближава до нея.

— Глупакът може и да разбере, но аз не съм глупак. Пък и това не е твоята кола.

От колата слезе Хера. Тя ми кимна, усмихна се виновно и сви рамене.

— Рама — каза Митра, — ако те измъчва ъ-ъ... Как да го кажа, самотата... Дай да ти изпратя препаратите, които останаха от Брама. Ще ти стигнат за цяла година. Ще си решиш всички проблеми, без да тормозиш околните.

Хера го дръпна за ръкава.

— Престани.

Разбрах, че Митра съзнателно се опитва да ме оскърби, и това кой знае защо ме поразя — вместо да се ядосам, аз се обърках. Вероятно съм изглеждал глупаво. Отърва ме автомобилният клаксон, прозвучал зад гърба ми — Иван сигнализира още веднъж.

— Шефе — извика той, — тука питат за вас!

Обърнах се и тръгнах към паркинга.

До моята кола стоеше непознат човек в черен костюм — дребен, пълен, със засукани мустаци, приличаше на пенсиониран мускетар.

— Ваал Петрович — представи се той и ми стисна ръката. — Ама вие май трябваше да сте двама? Къде е Хера?

— Сега ще дойде.

— Защо си толкова блед? — попита Ваал Петрович. — Страх ли те е?

— Не — отвърнах.

— Не се бой — каза Ваал Петрович. — По време на Червената церемония вече много години не са се случвали изненади. Имаме отлично оборудване... Аха, вие сте Хера, нали? Много ми е приятно.

Хера беше сама — Митра бе останал до колата.

— Е, приятели — каза Ваал Петрович, — моля, последвайте ме.

Той се обърна и закричи към своята Райхсканцелария. Ние го последвахме. Хера избягваше да гледа към мен.

— Какво става? — попитах.

— Нищо — каза тя. — За бога, хайде не сега, става ли? Поне този ден да не си разваляме.

— Повече не искаш да ме виждаш?

— Аз имам добро отношение към теб — каза тя. — Ако искаш да знаеш, много по-добро, отколкото към Митра. Честна дума. Само че не му казвай, става ли?

— Става — съгласих се аз. — Кажеш, а него също ли го изрита по топките? Или само мен — заради доброто отношение?

— Не искам да обсъждам тази тема.

— След като се отнасяш толкова добре към мен, защо си прекарваш времето с Митра?

— Сега ми е такъв период от живота. До мен трябва да е той. Ти няма да го разбереш. Или ще го разбереш неправилно.

— Да разбере? Къде ти! — отвърнах аз. — А ще има ли друг период? Когато до теб ще съм аз?

— Възможно е.

— Сапунка някаква — казах аз. — Честна дума. Направо не мога да повярвам, че ми казваш това.

— По-късно всичко ще ти се изясни. И хайде да спрем дотук.

Отвътре обиталището на Ваал Петрович въобще не съответстваше на своя тоталитарно-нордически екстериор. Антрето беше обзаведено в духа на ранната олигархическа еkleктика — с рицар мечоносец, разположен между немска музикална кутия и морско платно от Айвазовски. От вилата на някакъв крадлив счетоводител интериорът се отличаваше само по това, че рицарските доспехи и Айвазовски бяха оригинали.

Минахме по коридора и се спряхме до висока двойна врата. Ваал Петрович се обърна към нас с Хера.

— Преди да влезем вътре — каза той, — ние трябва да се запознаем по-отблизо.

Той пристъпи към мен, приближи лицето си към моето и клъвна с брадичка, сякаш го караше на сън. Извадих от джоба си кърпичка, за да си почистя врата. Но ухапването беше високо професионално — на кърпичката не остана и следа.

Ваал Петрович притвори очи и замляска с устни. Така продължи около минута. Стана ми неловко — и ми се прииска сам да го ухапя, за да разбера какво точно разглежда толкова време. Най-накрая той отвори очи и ме погледна насмешливо.

— Толстоист ли ще ставаш?

— Какво имате предвид?

— Озирис. Смяташ да влезеш в неговата секта?

— Засега не — отвърнах аз с достойнство. — Просто ъ-ъ-ъ разширявам кръга си от запознанства. Само не казвайте на Енлил Маратович. Защо да разстройваме стареца.

— Няма да кажа, не бой се — отвърна Ваал Петрович. — Нищо, Рама. Ще ти дадем баблос и няма да ти се налага да ходиш при никакви сектанти.

Свих рамене. Ваал Петрович направи крачка към Хера, наведе се към ухото ѝ и кимна, сякаш в отговор на някакъв неин тих въпрос. Не бях виждал преди вампир да ухапе двамина подред за такъв кратък срок — но Ваал Петрович явно беше опитен специалист. Той издаде няколко примляскващи звука и каза:

— Приятно ми е да се запозная с такава целеустремена особа.

С Хера той се държеше доста по-галантно. Пък и за нея му трябваше по-малко време.

— Кой знае защо всичките ми запознанства в последно време се свеждат до едно и също — промърмори Хера.

— Нищо лично — отвърна Ваал Петрович. — Тези ухапвания имат служебен характер. Аз трябва да знам как правилно да ви проведа инструктажа, а за целта трябва точно да си представям вашия вътрешен свят, приятели мои. И тъй, заповядайте...

И той разтвори вратите.

Зад тях имаше ярко осветена кръгла зала. В нея преобладаваха два цвята — златно и синьо. В синьо бяха боядисани стените, а златото блестеше по пиластрите, гипсовите орнаменти по тавана и рамките на картините. Самите картини бяха не особено интересни и приличаха по своето успокояващо еднообразие на тапети — романтични руини,

конни аристократи на лов, галантни горски рандевута. Фреската на тавана изобразяваше небе с облаци, в чийто център блестеше със златото си огромно изпъкнало слънце, осветено със скрити лампи. Слънцето имаше очи, усмихната уста и уши — приличаше донякъде на Хрущов, кротнал се на тавана. Неговото доволно кръгло лице се отразяваше в паркета.

Заслепен от цялото това великолепиe, аз се замотах на прага. Хера също се спря.

— Влизайте — повтори Ваал Петрович. — Нямаме чак толкова много време.

Влязохме в залата. В нея нямаше мебели, ако не броим петте големи кресла, наредени в полукръг край камината в стената. Креслата бяха от някакъв високотехнологичен военномедицински вид, със сервомотори, стойки, полушлемове и множество сложни съчленения. Край тях стоеше плосък пулт за управление, вдигнат над пода на стоманено краче. В камината гореше огън, което ми се стори странно, тъй като работеше климатик. Край огъня се суетяха двама халдеи със златни маски.

— Интересно — казах аз, — тук у вас е точно като у Енлил Маратович. Той също има кръгла зала и също има камина в стената и кресла. Само че там, разбира се, всичко е по-скромно.

— Нищо чудно — каза Ваал Петрович. — Всички помещения, изпълняващи една и съща функция, имат нещо общо помежду си. Както всички цигулки имат еднаква форма. Сядайте.

Той с жест нареди на халдеите да се оттеглят. Единият от тях се задържа, за да изсипе в камината въглища от хартиен пакет с надпис „ВВQ Charcoal“.

— По време на Червената церемония — поясни Ваал Петрович — е прието да се горят банкноти. Това няма никакъв практически смисъл, просто една от нашите национални традиции, отразени във фолклора. Ние не сме притеснени откъм средства. Но все пак предпочитаме да горим стари банкноти от Госзнак — от уважение към човешкия труд...

Той погледна часовника си.

— А сега трябва да се преоблека. Моля, не пипайте нищо засега.

И като ни сгръ с ободряваща усмивка, Ваал Петрович излезе подир халдеите.

— Странни кресла — каза Хера. — Като зъболекарски.

Вгледах се в тях по-внимателно. На мен ми заприличаха повече на декор от снимките на космическа одисея.

— Да, странни са — съгласих се аз. — Особено този нагръдник.

На всяко кресло имаше приспособление като във филмите за звездните рейнджъри — такива джаджи се спускаха на гърдите на космонавтите, за да ги удържат на място при кацане и излитане.

— Това е за да не се изгърсим на пода, ако почнем да се гърчим в конвулсии — предположих аз.

— Сигурно — съгласи се Хера.

— Не те ли е страх?

Тя врътна глава отрицателно.

— Митра каза, че е много приятно преживяване. Отначало мъничко ще боли, а после...

— Може ли повече да не говориш пред мен за Митра? — попитах. — Ако обичаш.

— Добре — отвърна Хера. — Тогава нека помълчим.

До завръщането на Ваал Петрович ние повече не разговаряхме — аз с преувеличен интерес разглеждах картините по стените, а тя седеше на края на креслото, взряна в пода.

Когато Ваал Петрович влезе в залата, не можах да го позная. Беше успял да се преоблече в дълга роба от тъмночервена коприна, а в ръката си държеше инкасаторска чанта. Спомних си къде съм виждал същата роба.

— Ваал Петрович, вие били ли сте в кабинета на Енлил Маратович?

Ваал Петрович дойде при камината и постави чантата си на пода до решетката.

— Нееднократно — отвърна той.

— Там на стената има картина — продължих аз. — Някакви странни хора с цилиндри стоят край огъня. Привързани към креслата. А в устата имат нещо като запушалки. И до тях — още един човек в червена роба, точно като вашата. Това ли е Червената церемония?

— Да — каза Ваал Петрович. — По-точно така е изглеждала преди двеста години. Тогава се е съпровождала със значителен риск за здравето. Но сега е напълно безопасна процедура.

— А те как са гълтали баблоса? — попитах. — Имам предвид онези на картината. Нали имат в устите си запушалки.

— Това не са запушалки — отговори Ваал Петрович, докато отиваше към пулта за управление. — Това са специални приспособления, към които се закрепва капсулата с баблос, направена от рибешки мехур. Едновременно с това защитавали от травми езика и устните. Сега използваме съвсем друга технология.

Той натисна копче на пулта и нагръдниците с бръмчене се вдигнаха над креслата.

— Можете да седате.

Аз седнах в крайното кресло. Хера се намести през две кресла от мен.

— Да пристъпим — казах аз. — Ние сме готови.

Ваал Петрович ме погледна неодобрително.

— Виж, лекомислието не го обичам. Ти откъде знаеш дали сте готови, или не, като даже не ти е известно какво ще се случи сега?

Свих рамене.

— Тогава обяснете.

— Слушайте много внимателно — каза Ваал Петрович. — Понеже знам с какви глупости са ви натъпкани главите, искам веднага да ви кажа, че опитът, който сега ще преживеете, ще бъде неочакван за вас. Изобщо не е това, което предполагате. За да разберете какво ще се случи в действителност, трябва от самото начало да усвоите едно доста обидно за самолюбие то ви нещо. Баблосът го смучем не ние. Смуче го езикът.

— Нима не сме едно цяло? — попита Хера.

— До определена граница. Тя преминава именно тук.

— Но ние ще усетим нещо, нали?

— О, да — отвърна Ваал Петрович. — И то в изобилие. Но то съвсем няма да е онова, което изпитва езикът.

— А какво изпитва езикът? — попитах.

— Не зная — отговори Ваал Петрович. — Това никой не го знае.

Не очаквах такава нещо.

— Ама как така? — попитах объркано.

Ваал Петрович се разсмя.

— Помниш ли картината, която виси в твоя кабинет? — попита той. — Където е картотеката? Наполеон на кон?

— Честно да си кажа — рекох, — на мен отдавна вече ми писна това постоянно сравнение на вампира с кон.

— За последен път е, кълна се. Как смяташ, конят знае ли какво мисли Наполеон?

— Мисля, че не.

— И на мен така ми се струва. Но когато Наполеон препуска из полето пред своята армия, той и конят изглеждат като едно същество. В някакъв смисъл те и се явяват такива... И когато Наполеон потупва с ръка верния си кон по врата...

— Можете да не продължавате — казах аз. — Не разбирам защо въобще трябва да се обяснява нещо на коня. Наполеон със сигурност не би го направил.

— Рама, аз разбирам твоите чувства — отвърна Ваал Петрович. — Но животът е доста по-простичък, отколкото е прието да се мисли. И в него има два пътя. Ако на човек му провърви, ако му провърви невероятно — ето, както ви провървя на вас с Хера — той може да стане кон, който носи Наполеон. Или пък може да стане кон, който цял живот извозва неизвестно чий боклук.

— Стига коневъдство — каза Хера. — Карайте по същество.

— С удоволствие — отвърна Ваал Петрович. — И тъй, Червената церемония се състои от две части. Отначало езикът смуче баблос. Това е най-висшето тайнство в света на вампирите. Но както вече казах, то не се случва с нас и ние знаем малко за неговата същност. През това време вашите преживявания ще бъдат твърде разнообразни, но доста неприятни. Даже болезнени. Ще се наложи да ги изтърпите. Ясно ли е? Кимнах.

— После болката отминава и настъпва втората част на опита — продължи Ваал Петрович. — Ако трябва да говорим за физиологичната страна, случва се следното: като се насмуче с баблос, езикът изхвърля направо в мозъка на вампира доза допамен — мощен невротрансмитер, който компенсира всички неприятни преживявания, свързани с първата част на опита.

— А защо трябва да ги компенсират? — попитах аз. — Нали болката вече е минала.

— Вярно — рече Ваал Петрович. — Но от нея са останали неприятни спомени. А невротрансмитерът, отделян от езика, е дотолкова силен, че променя съдържанието на паметта. По-точно не

самото съдържание, а така да се каже, свързания с него емоционален баланс. И окончателното впечатление, което остава у вампира от Червената церемония, е крайно позитивно. Дотолкова позитивно, че у мнозина възниква психологическа зависимост от баблоса, която ние наричаме жажда. Това, разбира се, е парадоксално чувство, защото само по себе си приемането на баблоса е порядъчно болезнена процедура.

— Какво е „невротрансмитер“? — попитах.

— В нашия случай — агент, който предизвиква в мозъка последователност от електрохимични процеси, субективно преживявани като щастие. При обикновения човек за подобни процеси отговаря допаминът. Неговото химическо наименование е 3,4-дихидрокси-Р-фенилетиламин. Допаменът е твърде близко до него вещество, ако ги сравняваме по формула — отдясно в молекулата е същият азотен двуокис, само че цифрите за въглерода и водорода са други. Наименованието от химична гледна точка е неточно. Измислили са го през шейсетте, на майтап — „dore amep“, „наркотик“ и „амин“. Пише се почти като „dopamine“. Вампирите тогава изучавали интензивно химията на мозъка си. Но после работите били прекратени. Но пък, наименованието се утвърдило.

— А защо са били прекратени работите? — попитах.

— Великият прилеп се изплашил, че вампирите ще се научат сами да синтезират баблос. Тогава вековният ред би могъл да се наруши. Ако ти е интересно, можем да се задълбочим по темата. Да напиша ли формулата на допамена?

Завъртях отрицателно глава.

— Допаменът е близък до допамина по механизъм на действие — продължи Ваал Петрович, — но значително го превъзхожда по сила, примерно както крехът превъзхожда кокаина. Той се впръсква от езика направо в мозъка и мигновено създава свои собствени невронни връзки, отличаващи се от стандартните контури на човешкото щастие. Затова може напълно научно да се каже, че в течение на няколко минути след приемането на баблос вампирът изпитва нечовешко щастие.

— Нечовешко щастие — мечтателно повторих аз.

— Но то не е каквото си представяш — рече Ваал Петрович. — По-добре е да нямаш никакви очаквания. Тогава няма да ти се налага

да се разочароваш... Е, с обясненията май приключихме. Можем да започваме.

Ние с Хера се спогледахме.

— Вдигнете си краката и разперете ръце встрани — нареди Ваал Петрович.

Внимателно заех изискваната поза, поставяйки краката си върху подалата се изпод креслото поставка. Креслото беше много удобно — тялото в него практически не се усещаше.

Ваал Петрович натисна копчето, нагръдникът се спусна и притисна меко гърдите ми. Ваал Петрович пристегна ръцете и краката ми към креслото с фиксатори, подобни на окови от дебела пластмаса. После направи същото и с Хера.

— Брадичката нагоре...

Когато изпълних командата, той постави на тила ми нещо като мотоциклетна каска. Сега можех да помръдна само пръстите си.

— По време на церемонията — поясни Ваал Петрович — може да ви се стори, че тялото се премества в пространството. Това е илюзия. Вие през цялото време си оставате на същото място. Помнете го и от нищо не се бойте.

— А защо тогава ме привързвате? — попитах.

— Защото илюзията е много силна — отвърна Ваал Петрович — и тялото започва да извършва неконтролируеми движения, за да компенсира въображаемото преместване в пространството. В резултат на това може да се получи сериозна травма. Преди такива неща са се случвали доста често... Е, готово. Някой иска ли да попита още нещо?

— Не — отвърнах аз.

— Имайте предвид, че след началото на процедурата няма път назад — каза Ваал Петрович. — Може само да изтърпите докрай. Така че не се опитвайте да свалите фиксаторите или да станете от креслата. Все едно няма да стане. Ясно?

— Ясно — отзова се Хера.

Ваал Петрович още веднъж внимателно ни огледа с Хера и явно остана доволен от резултата.

— Е, какво пък, напред? — попита той.

— В тъмнината, назад и надолу — казах.

— Късмет!

Ваал Петрович мина зад креслото и изчезна от полезрението ми. Чух тихо бръмчене. Отнякъде вдясно от шлема се подаде малка прозрачна тръбичка и спря точно над устата ми. Едновременно с това бузите ми от двете страни бяха притиснати от меки гумени ролки. Устата ми се отвори и в същата секунда от крайчеца на тръбичката се откъсна яркомалинова капка и падна в устата ми.

Тя капна точно върху езика ми и аз с рефлексно движение я притиснах към небцето. Течността беше гъста и лепкава, кисело-сладка на вкус — сякаш някой беше смесил сироп и ябълков оцет. Стори ми се, че тя мигновено попи в небцето, сякаш там се бе отворила мъничка уста, която я погълна.

Зави ми се свят. Главозамайването нарастваше за няколко секунди и завърши с пълна пространствена дезориентация — даже се зарадвах, че тялото ми е надеждно закрепено и не може да падне. А после креслото тръгна нагоре.

Беше много странно. Продължавах да виждам всичко наоколо — Хера, камината, стените, слънцето на тавана, Ваал Петрович в тъмночервената мантия. И едновременно с това имах ясното усещане, че креслото с моето тяло се издига. И то с такава скорост, че чувствах претоварване — като космонавт в стартираща ракета.

Претоварването нарастваше, докато не стана толкова силно, че ми беше трудно да дишам. Изплаших се, че сега ще се задуша, и се опитах да го кажа на Ваал Петрович. Но устата не ми се подчиняваше. Можех само да мръдна с пръсти.

Постепенно стана по-леко да се диша. Чувствах, че се движа все по-бавно и по-бавно — сякаш приближавах невидим връх. Беше ясно, че всеки момент ще го прехвърля и тогава...

Успях само да стисна пръсти в юмруци и тялото ми рухна във весела и ужасна безтегловност. Усетих студено гъделичкане под лъжичката и със страшна скорост се понесох надолу — все така седнал на мястото си в неподвижното кресло.

— Затвори очи — нареди Ваал Петрович.

Погледнах към Хера. Очите ѝ бяха затворени. Тогава аз също зажумях. Хвана ме страх, защото усещането за полет стана всепоглъщащо и абсолютно реално, а наоколо вече я нямаше неподвижната стая, за да ме убеждава всеки миг, че случващото се е

просто вестибуларна халюцинация. Опитах се да отворя очи и разбрах, че не мога. Изглежда, измучах от страх — и чух тихото подсмиване на Ваал Петрович.

Сега към моите халюцинации се добавиха и зрителни. Имах пълната илюзия за полет, пронизващ нощното небе, закрито с облаци — наоколо бе тъмно, но все пак в тази тъмнина присъстваха облаци от още по-плътен мрак, подобни на кълбета пара, и аз се понасях през тях с невероятна скорост. Струваше ми се, че около мен се образува някаква пространствена гънка, поемаща върху себе си триенето на въздуха. От време на време нещо вътре в главата ми се свиваше и посоката на полета се променяше, заради което изпитвах крайно неприятно чувство.

Постепенно започнах да различавам в облаци дълга гирлянди от светлини. Отначало бяха слаби и едва различими, но постепенно ставаха по-ярки. Знаех, че тези светлини по някакъв начин са свързани с хората — бяха или човешки души, или просто чужди мисли, или пък нечий мечти, или нещо средно между всичко това...

Най-накрая разбрах какво е.

Беше онази част от човешкото съзнание, която Енлил Маратович наричаше ум „Б“. Приличаше на сфера, в която мъждукаше нежно седефено излъчване, „полярно сияние“, както той каза някога. Сферите бяха нанизани на невидими нишки и образуваха дълга гирлянди. Тези гирлянди — те бяха безкрайно много — се събираха на спирали към мъничко петънце чернилка. Там се намираше Ищар — аз не я виждах, но беше толкова ясно, както в горещ ден е ясно, че над главата ти сияе слънцето.

Внезапно тялото ми извърши рязка и много болезнена маневра (стори ми се, че всичките ми кости с прашене се събраха на една страна) и аз се намерих на една от тези нишки. После се понесох право по нея, пронизвайки един след друг тези умствени мехури.

С тях, доколкото можех да съдя, не се случваше нищо — и не би могло да се случи, защото те бяха нереални. Целта на езика бяха не самите мехури, а яркочервената капчица надежда и смисъл, която зрееше във всеки от тях. Езикът алчно поглъщаше тези капчици една след друга и набъбваше с някаква злокобна електрическа радост, от която на мен ми ставаше все по-страшно и по-страшно.

Чувствах се като сянка, летяща през хиляди сънища, която се храни с тях. Чуждите души ми се виждаха като разтворена книга — разбирах всичко за тях. Моята храна бяха същите тези сънища навяве, в които човек незабележимо пропада по много пъти на ден, когато погледът му се движи по гланцирана страница, по екран или по чуждо лице. Във всеки човек разцъфваше аленото цвете на надеждата — и макар самата тази надежда най-често да беше безсмислена като прощалното „кукуруигу“ на петел бройлер, нейното цвете беше истинско и невидимият жътвар, който се носеше на запенения ми гръб, го срязваше със своята коса. В хората трептеше червената спирала на енергията, тлеещ разряд между онова, което те приемаха за действителност, и онова, което се съгласяваха да приемат за мечта. Полюсите бяха фалшиви, но искрата между тях — истинска. Езикът поглъщаше тези искри, раздуваше се и разкъсваше клетия ми череп.

Ставаше ми все по-трудно да участвам в тази надпревара. Скоростта, с която възприемах случващото се, бе непоносима. По някакъв начин се изхитрявах да надникна във всеки човек, през чийто ум прелитах, и ми беше физически болно да поддържам такова темпо. Да се отвлека, можех само по един начин — нарочно да мисля бавни човешки мисли, направени от тежки и надеждни човешки думи. Това мъничко отместваше бясно въртящия се абразив от моя мозък.

„Някъде спят деца — мислех си аз, — мечтаят за нещо уж детско, но в действителност вече произвеждат баблос като възрастни... Всички работят от деца... Нали и с мен беше така, аз си спомням как... Спомням си как узрява тази яркочервена капка надежда... Изглежда така, сякаш ние всеки момент ще разберем нещо, ще довършим, ще измислим и тогава започва друг живот, правилен и истински. Но това никога не се случва, защото червената капка през цялото време изчезва някъде и ние започваме да я трупаме отново. А после тя отново изчезва и така продължава цял живот, докато не се изморим. И тогава ни остава само да легнем на леглото, да се обърнем към стената и да умрем...“

Тресеше ме, сякаш бях на електрически стол — стана ми толкова зле, че сам бях готов да умра. Сега знаех къде изчезва тази червена капка. Аз падах през чуждите животи все по-бързо и моят ездач чевръсто събираше последните плодове смисъл, поглъщаше ги и насищаше непостижим за мен глад. Виждах, че много хора почти

разбират случващото се — досещат се за всичко, но не успяват да се замислят за това. Всичко се заглушава от вика на Великия прилеп и у човека остава смътният спомен, че в главата му е дошла много важна мисъл, но веднага е била забравена и сега със сигурност не може да бъде върната...

Приближавахме към крайната точка на пътешествието — огромната невидима маса на Ищар. Аз знаех, че в момента на удара всичко ще свърши. И в последната секунда на пътешествието си спомних, че като дете знаех за всичко това. Виждах вампирите, прелитащи през моите сънища, и разбирах, че те отнемат най-важното в живота. Но на човека беше забранено да го помни най-малко — и затова, щом се събудех, приемах за причина на своя страх висящото над леглото ми ветрило, подобно на голям прилеп...

След това имаше удар. Разбрах, че езикът е дал на Ищар цялата събрана реколта, а после се случи такова нещо, че аз просто не мога да го предам с думи. Впрочем то нямаше връзка с мен и беше свързано само с езика. Аз пропаднах в забрава.

Умът ми утихна като повърхността на езеро по време на пълно безветрие — не се случваше съвсем нищо. Трудно е да се каже колко време мина. А после на повърхността на това нищо падна капка.

Не зная в какво точно се блъсна тя. Но за миг вечният невидим фон, на който се случваше всичко останало, изведнъж се раздвижи. Така се случва, когато гледаш към небето и клоните на дърветата, а после по тях минават вълнички и ти разбираш, че е бил не светът, а неговото отражение във водата. По-рано не знаех, че такъв фон съществува. А когато го видях, се изясни, че по-рано съм разбирал неправилно всичко случващо се. И на мен веднага ми стана леко и весело.

По-рано мислех, че животът се състои от събития, които се случват с мен и с другите. И тези събития биват добри и лоши и лошите кой знае защо са много повече. И всичките тези събития се случват на повърхността на масивно кълбо, към което сме притиснати от силата на тежестта, а самото кълбо лети нанякъде в космическата пустота.

А сега разбрах, че и аз, и тези събития, и въобще всичко във вселената — Ищар, вампирите, хората, залепените за стените ветрила и притиснатите към планетата джипове, кометите, астероидите и

звездите и даже самата космическа пустота, през която те летят, са просто вълни, носещи се по този невидим фон. Точно такива вълни като тази, която току-що мина през съзнанието ми след удара на капката. Всичко на света беше направено от една и съща субстанция. И тази субстанция бях самият аз.

Страховете, които се трупаха в душата ми с години, мигновено се разтвориха в това, което разбрах. Мен не ме заплашваше нищо на света. Аз също нищо и никого не заплашвах. Нито с мен, нито с другите можеше да се случи нещо лошо. Светът беше устроен така, че това бе невъзможно. И да го разбереш, беше най-голямото щастие от всичко възможно. Знаех го твърдо, защото щастиято запълни цялата ми душа и нищо от изпитването от мен преди не можеше да се сравнява по никакъв начин с него.

Но защо никога преди не съм го виждал, запитах се аз с изумление. И веднага разбрах защо. Да се види, може само това, което има някаква форма, цвят, обем или размер. А тази субстанция не притежаваше нищо подобно. Всичко съществуваше като нейни завихряния и вълни — но за нея самата даже не можеше да се каже, че действително съществува, защото нямаше начин да убедим в това сетивните органи.

Освен тази незнайно откъде паднала капка. Която за секунда ме изтръгна от измисления свят (сега аз със сигурност знаех, че той е измислен, независимо че в него вярвах всички наоколо). Аз с тихо тържество разбрах, че всичко в живота ми сега ще бъде другояче и никога няма да забравя това, което току-що разбрах.

И разбрах, че вече съм забравил.

Всичко свърши вече. Около мен отново се съгъстваше плътният безизходен живот — с камините, с креслата, с ухиленото златно слънце на тавана, с картините по стените и с Ваал Петрович в дългата червена мантия. Всичко току-що разбрано не можеше да ми помогне, защото мигът, в който разбрах, остана в миналото. Сега наоколо бе настоящето. И в него всичко беше реално и конкретно. И нямаше значение от каква субстанция са направени шиповете и бодлите на този свят. Имаше значение само доколко дълбоко влизат в тялото. А те

с всяка секунда се забиваха в него все по-дълбоко — докато светът не стана същият, какъвто си е бил винаги.

— Е, как е? — попита Ваал Петрович, изникнал в моето полезрение. — Как се чувстваш?

Исках да отговоря, че всичко е нормално, но вместо това попитах:

— А може ли още веднъж?

— Да — каза Хера. — Аз също искам. Може ли?

Ваал Петрович се засмя.

— Ето. Вие вече знаете какво е жажда.

— Та може ли, или не? — повтори Хера.

— Не бива — рече Ваал Петрович. — Изчакайте до следващия път.

— И ще бъде точно същото? — попитах аз.

Ваал Петрович кимна.

— Винаги е като първия път. Цялото преживяване е точно толкова свежо. Точно толкова ярко. И точно толкова неуловимо. Ще ви влече да изпитате това чувство отново и отново. И неудобствата от първата част на церемонията няма да имат никакво значение.

— А мога ли сама да почувствам същото? — попита Хера. — Без баблос?

— Това е сложен въпрос — отвърна Ваал Петрович. — Честно казано, не знам. Например толстоистите вярват, че може — ако достатъчно се опростиш. Но доколкото аз мога да съдя, на никого от тях не му се е удало.

— А Озирис? — попитах.

— Озирис? — Ваал Петрович се навъси. — За него се носят разни слухове. Казват, че през шейсетте си е бил баблос венозно. Удрял си помпи, както са казвали тогава. Какво се случвало при това в главата му, не мога да си представя. Него сега даже всички ги е страх да го ухапят. Никой не знае какво му е на акъла и какъв толстоист е той в действителност. Накратко, Озирис е тера инкогнита. Но съществува такава гледна точка, че подобни преживявания са достъпни за светците. Казват още, че нещо подобно може да се изпита във висшите степени от практиката на йога.

— Що за степени са това? — попита Хера.

— Не мога да ти кажа. На никого от вампирите не му се е удавало да ухапе някой толкова далеч напреднал йога. Да не говорим за светците, каквито вече отдавна няма. За по-просто най-добре е да се мисли така: единственият път към утоляване на жаждата на вампира е да смуче баблос. Жаждата и баблосът са биологичен механизъм, подsigуряващ оцеляването на Великия прилеп. Примерно така, както сексуалното удоволствие осигурява оцеляването на рода.

Той боцна тук-там по пулта за управление и чух тихото електрическо бръмчене. Нагръдната пластина се издигна нагоре, после се разкопчаха фиксаторите на ръцете и краката ми.

Изправих се на крака. Още ми се виеше свят и за всеки случай се хванах за облегалката на кресло.

До камината стоеше инкасаторската чанта — разтворена и празна. В пепелта зад решетката можеха да се различат фрагменти от недогорели банкноти от по хиляда рубли. Ваал Петрович се отнасяше към работата си с пълна отговорност. Може би за него това беше религиозен ритуал, където той беше първосвещеник.

Хера стана от креслото. Лицето ѝ беше бледо и сериозно. Когато вдигна ръка, за да оправи косите си, забелязах, че пръстите ѝ треперят. Ваал Петрович се обърна към нея.

— Сега една малка формалност — каза той. — Вежливостта изисква да започнем с дамите.

В ръката му се появи блестящ кръгъл предмет, подобен на голяма монета. Той внимателно я прикрепил към черната тениска на Хера. Тениската веднага провисна — брошката беше тежка.

— Какво е това? — попита Хера.

— Паметен знак „Бог на парите“ — отвърна Ваал Петрович. — Сега знаете защо носим имена на богове.

Той се обърна към мен.

— Някога бях бижутер — поясни той. — И правя тези ордени сам, припомняйки си старите времена. Всички те са различни. За теб направих специален знак — с дъбови криле.

— Защо? — попитах аз подозрително.

— Никакви уловки няма. Просто така се получи. Започнах да правя крилето, а те се получиха по форма като дъбови листа. Но ние,

слава богу, не сме фашисти. Ние сме вампири. Това не са дъбови листа, а именно дъбови криле. Виж. Според мен е красиво.

Видях на дланта му матов платинен диск, иззад който стърчаха две златни крила, действително подобни на дъбови листа. На диска със ситни диамантчета бяха изписани думите „R II“.

— Харесва ли ти? — попита Ваал Петрович.

Кимнах — не толкова защото наистина ми харесваше, колкото от учтивост.

— От другата страна има девиз — каза Ваал Петрович. — По традиция също го гравирам аз.

Обърнах знака. На обратната му страна имаше безопасна игла и гравирани в кръг надпис:

„Смуча го не аз, смучат го всички останали. Граф Дракула“.

Както и всички изречения на граф Дракула, мисълта не беше точно най-свежата, но пък и нямаше какво да ѝ се възрази по същество. Ваал Петрович взе изделието си от мен и го закачи на гърдите ми, като ме одраска с иглата.

— Сега вие сте истински вампири — каза той.

— Къде трябва да го нося? — попитах.

— Окачи го в хамлета — каза Ваал Петрович. — Обикновено правят така.

— А кога е следващата церемония? — попита Хера.

Ваал Петрович разпери ръце.

— Това не го решавам аз. Графикът го съставя Енлил, а го утвърждава Примадонага.

Загрях, че има предвид Ищар Борисовна.

— А каква е средната честота? — попитах.

— Честота? — попита Ваал Петрович. — Хм... Интересно, даже не съм се замислял никога. Момент.

Той извади от джоба на хламидата си мобилен телефон и се захвана да натиска копчетата.

— Честотата — каза той след дълга пауза — е следната: три цяло осемдесет и шест стотни да се умножат на десет на минус седма

степен херца.

— Тоест?

— Честотата е колко пъти в секунда, нали? Ето колко. Следващият път е някъде след около месец.

— Веднъж месечно е твърде рядко — каза Хера. — Твърде рядко. Така не бива.

— Говорете с началството — отвърна Ваал Петрович. — Ние все пак също си имаме йерархия. Имаш крава, пиеш мляко. Ето, Енлил си има своя домашна станция. Те с Примадоната могат всеки ден да смучат баблос, ако щат. А в самото начало на творческия път, деца, по-често от веднъж в месеца няма да ви огрее.

Той си погледна часовника.

— Е, има ли още въпроси? Защото трябва да вървя.

Повече въпроси нямаше.

След като се сбогувахме с Ваал Петрович, ние с Хера излязохме в коридора. Аз я хванах за ръката. Така стигнахме до изхода, но току пред самата врата тя си дръпна дланта.

— Дай да се видим? — предложих.

— Не сега — отвърна тя. — И не ми звъни за момента. Сама ще се обадя.

Щом ни видя, Митра се запъти към нас.

— Хера — започна той, примижал срещу слънцето, — днес имаш празник. И аз искам да ти направя малко подаръче...

Той замълча и ме погледна.

— Какво? — попитах.

— Рама — каза той, — аз имам добро отношение към теб. Но тук си малко излишен.

— Аз също имам празник — казах аз. — Не забравяй.

— Вярно — съгласи се Митра. — Просто не знам какво да правя... Ето ти още две предложения ЗА борба със самотата. Първо — имаш си Иван. Аз го ухапах, докато чаках Хера — ти като цяло му харесваш, не се съмнявай. Другият вариант е да позвъниш на Локи. Той самият, разбира се, е дъртичък, но ако поискаш да *забиеш* неговата приятелка, няма да възразява. За разлика от мен...

Хера се подсмихна. Аз пак не намерих какво да кажа — навярно още ми се маеше главата след церемонията. Митра подхвана Хера под ръка и я поведе. Тя даже не се огледа. С Хера ставаше нещо много

странно. Не се държеше както трябва. Съвсем не. И аз не разбирах каква е работата.

Те се качиха в колата.

Да позвъня на Локи, помислих си аз — а защо пък не? Може би това е изход. Изход е, разбира се. Друг все едно няма.

Стигнах до колата, настаних се на задната седалка и затръшнах вратата.

— Къде отиваме, шефе? — попита Иван.

— Вкъщи — казах.

Иван потегли, но му се наложи да намали, за да пропусне излязлата иззад храстите кола на Хера. Зад нейните тонирани стъкла нищо не се виждаше — и тази непрозрачност подейства на въображението ми по най-разпалващ начин. Дотолкова разпалващ, че и последните съмнения, останали у мен, отпаднаха.

Набрах номера на Локи. Той вдигна веднага.

— Рама? Здравей. С какво мога да ти бъда полезен?

— Спомняте ли си, вие ми разказвахте за дуелите между вампирите?

— Разбира се, че помня — отвърна Локи. — А защо питаш? Искаш да предизвикаш някого?

По веселия му тон личеше, че той не разглежда сериозно този вариант.

— Да — казах. — Искам.

— Ти шегуваш ли се? — попита Локи.

— Не. Как да го направя?

— Достатъчно е да ми кажеш — отвърна Локи. — Аз ще организирам всичко, това влиза в кръга на задълженията ми. Но трябва да съм сигурен, че говориш напълно сериозно.

— Говоря напълно сериозно — отвърнах.

— Кого искаш да предизвикаш?

— Митра.

Локи за известно време се умълча.

— Мога ли да попитам — каза той най-накрая — каква е причината?

— Лична е — отговорих аз.

— Това никак ли не е свързано с неговата роля в твоята съдба?

Имам предвид гибелта на Брама?

— Не.

— Ти добре ли обмисли всичко?

— Да — отговорих.

— Рама — каза Локи, — искам да те предупредя, че това не е шега работа. Ако действително искаш да предизвикаш Митра, аз ще задвижа нещата. Но ако размислиш, ще се получи неудобна ситуация.

— Аз. Действително. Искам. Да. Предизвикам. Митра — повторих. — И няма да размисля.

— Е, какво пък — отвърна Локи. — Какво оръжие предпочиташ?

— Изцяло по ваше усмотрение.

— Добре — каза Локи. — Тогава, моля те, метни ми на пощата дуелния ордер. Но не сега. Ще го напишеш утре сутринта, на бодра глава. Когато обмислиш всичко още веднъж. Тогава ще се задействам.

— Добре. А в каква форма да ви пиша?

— Ще ти изпратя образец. Формата като цяло е произволна, но последният ред трябва да бъде такъв: „Готов съм за това да срещна Бога“.

— Шегувате ли се?

— Ни най-малко. Какви ти тук шеги? Дуелът е сериозна работа. Ти трябва ясно да разбираш с какъв немислим ужас може да завърши всичко...

ВИЛАТА НА МИСТЕРИИТЕ

„До Локи Четвърти от Рама Втори.
Служебно.

Дуелен Ордер.

Митра Шести злоупотребява със своите задължения на куратор на младите вампири. Вместо да им помогне да намерят своето място в строя, той се възползва от тяхната неопитност, за да спечели доверието им. После използва това доверие по най-циничен начин. Скромността не ми позволява да се задълбочавам в детайли. Но честта изисква да накажа мерзавеца. На него трябва напълно и категорично да му се забрани общуването с младите вампири от последния набор.

Готов съм за това да срещна Бога.

Рама Втори.“

Препрочетох писмото. Думите „честта изисква да накажа мерзавеца“ ми се сториха твърде натруфени. Замених ги с „не мога да седя със скръстени ръце“. След като препрочетох още веднъж писмото, разбрах, че то може да остави впечатлението, че жертва на Митра съм станал самият аз. Замених „скромността не позволява“ със „скромността и състраданието не позволяват“.

Сега всичко беше наред. Изпратих писмото по електронната поща (Локи имаше много подходящ логин — „sadodesperado“) и зачаках отговора.

След половин час телефонът ми иззвъня.

— Надявам се, че наистина добре си обмислил всичко — каза Локи, — защото делото е прието за производство.

— Да, обмислил съм го — отвърнах аз. — Благодаря.

— Моля. Сега Митра пише своя ордер — между другото, той въобще не се учуди. Какво се е случило там при вас, а?

Аз си замълчах. Като подиша малко в слушалката и разбра, че отговор няма да има, Локи продължи:

— Подготовката ще отнеме няколко дни — да решим къде и как. После ще се свържа с теб... Настройвай се на сериозна вълна, момко. Мисли за вечното.

И той затвори.

Локи, естествено, се шегуваше за вечното. Но както се казва, във всеки майтап има доза майтап. Аз вдигнах очи към компютърния екран, на който все още висеше моят дуелен ордер. В него всичко беше точно и ясно. Освен онзи ред за срещата с Бога, за който настоя Локи. Подписвайки се под него, аз малко лукавеех.

Изобщо не разбирах смисъла на тази фраза. Богът бях аз самият — ясно го доказваше моят вчерашен опит. Проблемът обаче се състоеше в това, че нямаше как да го преживея още веднъж. За да стана отново бог, трябваше баблос.

И тук възникваше закономерният въпрос — бях ли аз бог в действителност, ако моите усещания и преживявания зависеха от причина, намираща се извън мен? Всеки теолог би казал, че не. А ако бог бях не аз, а някой друг, с кого тогава ще се срещна при форсмажорни обстоятелства?

Обхвана ме неприятно вълнение. Започнах да обикалям из апартамента и да се вглеждам внимателно в познатите предмети с надеждата, че някой от тях ще ми прати таен знак или ще зададе на мислите ми ново направление. Черно-белият прилеп, Наполеон на коня, двете гнусливи нимфетки... Даже и някой от моите пенати^[35] да знаеше отговора, те го пазеха в тайна.

Хаотичните ми движения ме доведоха до картотеката. Седнах на дивана и се заех да разлиствам каталога. Нищо интересно не ми

попаднаше пред очите. Спомних си, че в чекмеджето на секретера имаше неотчетени епруветки от литературния цикъл, отворих го и взех да ги преглеждам с надеждата да срещна нещо теологично. Но и там не се намери нищо, съответстващо на висотата на момента: препарати от рода на „Тютчев + олбанск. source code“^[36] и „Бабел + 2% маркиз дьо Сад“ не пробудиха у мен интерес.

Изведнъж разбрах с кого мога да обсъдя този въпрос.

Отидох до прозореца и надникнах навън. Колата ми стоеше на отсрещната страна на улицата. През отворения прозорец се виждаше съсредоточено-обиденото лице на Иван — четеше поредния ироничен детективски роман (преди ден-два го попитах в какво е иронията там и той се обиди още по-силно). Извадих телефона от джоба си. Изминаха няколко секунди и сигналът се добра до жертвата — Иван завъртя глава и аз чух гласа му:

— Добър ден, шефе.

— Трябва да отида при Озирис — казах аз. — След десетина минути. Само да се преоблека и да пия кафе.

При Озирис всичко си беше както преди. Вратата отвори мустакавият молдовец, който за изминалото време беше успял да придобие изпосталял и даже някак си въсъчен вид. Картаджиите в голямата стая не ми обърнаха никакво внимание.

Озирис изслуша разказа ми за Червената церемония със снизходителната усмивчица на възрастен психонавт, на когото съседското синче му разказва за първия си опит с откраднат от пепелника фас.

— Това Бог ли беше? — попитах аз. — Това, което усетих?

— Така е прието да се смята — отвърна Озирис. — Но в действителност никой не знае. В древни времена го наричали „потръпване на мантията“. Вампирите не знаели как да интерпретират случващото се, докато хората не измислили Бог.

— А хората измислили ли са Бог, или са открили, че той съществува?

— Едно и също е.

— Как така?

Озирис въздъхна.

— Виж — каза той, — ще ти обясня още веднъж. На маймуната са й турили в кратуната дестилационен казан. Казанът е взел да

произвежда баблос. Но освен главния продукт взел да изкарва и други фракции. Производствени отпадъци. Една от фракциите се нарича „Вселена“. Друга се нарича „Истина“. А трета се нарича „Бог“. Сега ти питаш — измислили ли са маймуните третата фракция, или са я открили? Аз даже не знам какво да отговоря тук.

— Вие казахте, че вампирът се приближава до Бога, когато приема баблос — напомних аз.

— Естествено. Към основния продукт се примесва страничната фракция и вампирът я чувства. Бог и баблосът са като бензина и мазута, които се получават по време на нефтопреработката. Вампирите употребяват баблоса, а Бог за нас е производствен отпадък. Затова пък е ценна фракция за човечеството. Ние не възразяваме. Докато, разбира се, човечеството не почне да ни пробутва тази фракция на нас в качеството ѝ на универсална истина.

— Какво, и това ли се случва? — попитах.

Озирис махна с ръка.

— Под път и над път. Затова винаги трябва да носиш със себе си Бонбона на смъртта. А още по-добре два или три.

Помислих малко и казах:

— Но тогава възниква логическо противоречие. Ако Бог е производствен отпадък, как би могъл да заточи тук Великия прилеп?

— Та нали там е цялата работа. Ако Бог беше нещо друго, Великият прилеп би могъл да въстане, да се бори цяла вечност и все някога да удържи победа. Но как може да се победи заточилият те производствен отпадък? Това не е по силите дори на Ищар. Именно тук е и целият ужас на ситуацията.

Започвах да разбирам садистичната логика на събеседника. Трябваше да поставя въпроса другояче.

— Добре — казах аз. — Тогава кажете: явява ли се Бог просто странична фракция от производството на баблоса? Или тази странична фракция свидетелства, че Бог съществува в действителност? Нали не е едно и също.

— Не съвсем — съгласи се Озирис. — Някога, много отдавна, вампирите действително са спорили за това.

— И до какъв извод са стигнали?

— Ами до никакъв. Просто са престанали да спорят и са почнали да мислят за друго.

— Но защо?

— Ами защото — каза Озирис, подавайки се от своята ниша — и да го има Бог, той иска за нас да го няма. А след като Бог иска да го няма, това значи, че го няма.

— Но ако Бог го няма, тогава защо я има думата „Бог“?

— Защото тази дума заедно с всички други думи и понятия е необходима за производството на баблос.

— Разбирам — казах. — Но защо тя означава именно това, което означава?

— Бог е създател. Словата също създават.

— Но вие казвахте, че отразяват.

— Да създаваш и да отразяваш е едно и също. На нас ни се струва, че думите отразяват света, в който живеем, но в действителност те го създават. Точно така думите създават Бога. Именно затова Бог се изменя толкова силно заедно с диалектите на езика.

— Цялата работа е в думите?

— Именно. Даже в човешките свещени книги е казано, че в началото е било словото. И словото е било Бог. Нима не е ясно? „Бог“ е думата, която създава Бог. Това, което хората наричат Бог, се появява в ума „Б“ точно така, както и образът на тухлата се появява, когато се чуе думата „тухла“.

— На мен ми се струва — казах, — че теолозите разбират фразата „и словото беше Бог“ малко по-задълбочено.

— Никаква дълбочина няма там. Има я само думата „дълбочина“ и това, което ти извършваш със себе си, когато я чуеш. И залудо го правиш, между другото. Вампирът трябва да е началник на дискурса, а не негова жертва.

— А може ли да задам един глупав въпрос? — попитах аз.

— Ще смятаме, че всичките ти останали въпроси бяха умни. Давай.

— Бог съществува ли в действителност?

— Защо пък не. Още веднъж повтарям, той съществува в ума „Б“ на всеки от участниците в мероприятиято. Ако Бог не съществуваше, как бихме могли да говорим за него? Но виж, в какво именно качество съществува — това е вече съвсем друга тема.

— Ясно — казах. — Вие пак искате да кажете, че той съществува в качеството си на дума. Но аз нямам това предвид.

— А какво?

— Казахте, че умът „А“ е огледало. А после казахте, че да се отразява и да се създава, е едно и също. Може ли да се каже, че Бог присъства във всяко живо същество в качеството си на ум „А“?

Озирис се засмя.

— То да го кажем, може — отвърна той, — но всичко, което ще кажем, ще бъде направено от думи, а всяка дума, поставена пред ума „А“, мигновено го превръща в ум „Б“. Всички думи по дефиниция се намират вътре в паричната цица. Умът „А“, за който говориш ти, не е ум „А“, а просто отражение на думите „ум «А»“. Всичко, за което ние можем да говорим, са полуфабрикати за изготвянето на баблос. И същевременно са отпадъци от неговото производство, защото това е затворен цикъл.

Стана ми тъжно.

— А ако разкараме философията? — попитах. — Ако караме честно? Бог присъства ли в нас?

Озирис се подсмихна.

— Бог присъства в нас — каза той. — Но ние в него — не.

— Как така?

— Нали ги знаеш стъклата, през които се вижда само в едната посока? Точно ей така.

— Защо всичко е устроено толкова ужасно? — попитах.

— Не забравяй, че ние сме деца на заточения прилеп, страдащ от загуба на паметта. И живеем в измерение, където Бог се появява единствено във вид на отпадък от производството на баблос. Какво искаш въобще?

— Вече почти нищо — казах. — А вампирите имат ли формална религия?

— Само това ни липсваше.

— А как вампирите наричат Бога?

— Бог — каза Озирис. — С голяма буква. Защото боговете с малка буква сме самите ние. Но Бог не е име, а просто наименование. Вампирите разбират, че Бог винаги остава извън имената.

— Вампирите извършват ли някакви религиозни ритуали?

Вместо отговор Озирис се усмихна криво. Следващият ми въпрос можеше да му се стори неучтив. Но се реших:

— А това учение, което вие сега ми разяснявате... То истинно ли е?

Озирис изхъмка.

— Ти ме попита за преданието на вампирите. Аз ти разказах в какво се състои то. А истинността на преданието вече е съвсем друг въпрос.

— А може ли да го задам? Истинно ли е преданието?

Озирис впери в мен продължителен поглед.

— Виждаш ли, Рама — каза той, — докато си млад, твоят организъм изработва всички нужни хормони и мозъчните ти рецептори са в нормата. През това време всяко „две по две е четири“ ще сияе с несъмнената светлина на истината. Но тя е просто отразената светлина на твоята жизненост. Точно така я отразява например музиката. На младини винаги има много хубава музика, а после кой знае защо престават да я пишат. Така мисли всеки човек, след като порасне. Или жените. На младини те изглеждат толкова привлекателни. А когато минеш шейсетте и започнат проблемите със здравето, всичко това става доста по-маловажно, отколкото храносмилането и ставите...

— Искате да кажете, че истината е в нас самите? — попитах аз.

— Да. Но хората често влагат в тези думи някакъв възвишен смисъл. Напразно. Истината има не метафизична, а химична природа. Дотогава, докато в теб има достатъчно жизнена сила, за нея винаги ще се намери словесно изражение. Винаги ще може да се измисли заклинание, предизвикващо в невронните връзки на твоя мозък възбуда, която да се преживява като свещеното дихание на истината. А какви ще са думите, няма голямо значение, защото всички думи са равни една на друга — това са просто огледала, в които се отразява умът.

Почувствах раздразнение.

— Но тогава — казах аз — вие противоречите сам на себе си.

— И защо така?

— Та нали вие не сте обикновен вампир, вие сте толстоист. Ако истината е просто химична реакция, защо сте поели по духовния път? Защо сте стигнали до опрощението?

— Ами затова и стигнах — отвърна Озирис и си погледна часовника. — Ето сега ти ще си тръгнеш, а аз ще извикам гастарбайтера, ще се опростя с двеста грама и всичко отново ще стане истина. И пукнатините по стените, и прахолякът по пода, и даже куркането в червата. А в сегашния момент всичко е лъжа...

— Но ако всичко се свежда просто до химия и баблос, защо тогава изобщо съществуват тези понятия — Бог, истина, вселена? Откъде се взема всичко?

— Умът „Б“ има две фази на работа. Полезна и празна. По време на полезната фаза човек произвежда агрегата „М5“. Празният ход е фаза, когато баблосът не се произвежда. Обратният ход на буталото. Но умът „Б“ през това време не се изключва, просто негов обект може да стане която и да е безсмислена абстракция. „Какво е истина? Има ли Бог? Откъде се е взел светът?“ Всички тези бабини деветини, с които ти дойде при мен. Размножавайки се в паралелните огледала, тези въпроси неузнаваемо се изкривяват, изместват се по фаза и в определен момент се осъзнават в качеството си на отговор на самите себе си. Тогава по невронните връзки на мозъка преминава вълна от възбуда и човек решава, че е открил истината. Затова всички човешки истини имат формата на уравнение, където едно понятие се привързва към друго. „Бог е дух. Смъртта е неизбежна. Две по две е четири. Не е равно на ем цена квадрат.“ Особена вреда от това няма, но ако такива уравнения твърде се намножат, пада производството на баблос. Поради което ние не можем да пускаме човешката култура на самотек. Ако трябва, с желязна ръка я насочваме в нужното русло.

— По какъв начин?

— Нали си учил гламур и дискурс? — попита Озирис. — Ето по такъв начин я насочваме. Ако те интересуват конкретните методи, обърни се към халдеите. Но общият смисъл е в това фазата на празния ход на ума „Б“ да бъде колкото се може по-кратка. При правилна постановка на нещата човек не търси Бога. Бог вече го чака в църквата, край касичката за монети. Точно така човек не търси смисъл в изкуството. Той знае, че единственият смисъл, който съществува там, е касовият сбор. И тъй нататък. Както казват в училище, борбата за повишаване на косинус „фи“ е всенародна задача.

— Тогава в какво е смисълът на битието? — попитах. — Или животът въобще е празна безсмислица?

— Защо. В него може да се намери много и най-различен смисъл. За всеки вкус. Може да го изживееш така, че той да бъде цялостен, одухотворен и пълен със значение. Но след като се отгърне последната му страница, целият този смисъл ще бъде отнесен от вятъра като суха слама.

— Но тогава защо е всичко?

Озирис се наведе напред, взе от масата някакъв предмет и го поднесе към лицето ми.

— Какво е това? — попита той.

Погледнах пръстите му. В тях имаше гвоздей. Стар, малко ръждив покрай главичката и изглежда, вече забиван някъде и изваден.

— Това ли? Това е гвоздей.

— Правилно — каза Озирис. — Гвоздей. Стар гвоздей. Ето, вземаме най-простото нещо — стар ръждив гвоздей. Гледаме го и мислим — какво е това?

— Гвоздей — свих рамене аз. — Какво има да му мислим?

— А за какво иде реч? За това късче метал? Или за възприятието, което изпитваш? Или за това, че гвоздеят е именно въпросното възприятие? Или че въпросното възприятие е именно гвоздеят? Иначе казано, дали иде реч за това, че гвоздеят се отразява в нашето съзнание, или за това, че ние проектираме думата „гвоздей“ върху обкръжаващия свят, за да отделим съвкупността от негови елементи, която сме се договорили да обозначаваме с този звук? Или може би ти говориш за тъмната и страшна вяра на някои хора, че някакъв гвоздей съществува сам по себе си извън границите на чието и да е съзнание?

— Аз вече се оплетох — казах.

— Правилно. Оплел си се и никога няма да се измъкнеш.

— А какво общо има тука моят въпрос?

— Ето какво. Ти питаш в какво е смисълът на битието. А ето тук — Озирис размаха гвоздея във въздуха — имаме просто желязо от буницето. И празният ход на твоята парична цицка не стига даже за да разбереш какво е това. Макар че можеш да пипнеш тази вещ, да я огънеш или да я забиеш в нечия длан. А ти говориш за онова, което не съществува никъде освен във въображението. Пък и даже там го няма постоянно — направеният от думи рехав облак възниква за секунда, очарова те с илюзията за смисъл и изчезва без следа веднага щом умът „Б“ започне да мисли къде са парите. Разбираш ли?

— Не.

— И правилно. Смири се, Рама.

Кимнах.

— Когато човек — а вампирът, между нас казано, е просто подобрен човек — започне да размишлява за Бога, за извора на света и за неговия смисъл, той заприличва на маймуна в маршалски мундир, която скача из цирковата арена с лъснал гол задник. Маймуната си има извинението, че така са я накиприли хората. Но ти, Рама, нямаш такова извинение.

Озирис захвърли гвоздеа на масата и натисна копчето до телефона. В коридора издрънча звънец.

— Време ми е да обядвам. Григорий ще те изпрати.

— Благодаря за разясненията — казах аз, докато се изправях. — Вярно, че почти нищо не разбрах.

— А към това не е и нужно да се стремиш — усмихна се Озирис. — Ето главното, което трябва да се разбере. Защо ти е да разбираш нещо, когато вече знаеш всичко? Една капка баблос обяснява повече от десет години философски разговори.

— Защо тогава вие сте преминали от баблос на червена течност? — попитах.

Озирис сви рамене.

— Some dance to remember — каза той, — some dance to forget.^[37]

В стаята влезе мустакатият молдовец и разбрах, че аудиенцията приключи.

Молдовецът ме доведе до входната врата като миналия път. Но сега той кой знае защо се огледа, излезе заедно с мен на стълбищната площадка и притвори вратата на апартамента.

— Асансьорът не работи — съобщи той тихо. — Ще ви изпратя до долу.

Не възразих, но за всеки случай тръгнах покрай стената, подалече от перилата, зад които беше стълбищната шахта.

— Извинете за натрапчивостта — каза молдовецът. — Аз по принцип съм професор по теология от Кишинев. Тук само припечелвам. При нас в Кишинев временно не са необходими професори по теология.

— Мога да си представя — казах аз съчувствено.

— Знаете ли — продължи молдовецът, — тук често наминават млади вампири, които беседват с нашия работодател. Аз чакам до вратата, в случай че хазаинът позвъни. Та чувам едно-друго, тъй че знам какви представи господстват във вашия свят. Обикновено не се намесвам в разговора. Но днес стана въпрос за Бога. И тук се чувствам задължен да направя едно важно уточнение към това, което вие току-що чухте. Като теолог. Но, моля ви, не казвайте на шефа за нашия разговор. Въобще на никого не казвайте до следващото контролно ухапване. А пък аз ще замина в отпуска. Обещавате ли?

— Вие сте добре запознат с детайлите на нашето ежедневие — отбелязах аз. — Даже знаете за контролното ухапване. Аз самият за пръв път чувам за него.

— Не иронизирайте, младежо — каза молдовецът. — Във вашата среда всички ухапвания са контролни. Други не се правят.

— Прав сте — въздъгнах аз. — Добре, обещавам. В какво е вашето уточнение?

— То засяга това, което във вашите кръгове е прието да се нарича ум „Б“. На младите вампири им казват, че човешкият ум „Б“ е просто парична цицка. Но не е така.

— А какво е в действителност?

— Били ли сте някога в Помпей? В Италия?

— Не — отвърнах аз. — Но знам, че е римски град, който се е запазил под вулканичната пепел. Чел съм много за него.

— Точно така — каза молдовецът. — Та значи, най-интересното място в Помпей е Вилата на мистериите.

— Спомням си. Вила в покрайнините на града. Наречена е така по фреските, на които е изобразен ритуалът на посвещаване в мистериите на Дионис. При нас в дискурса даже имаше картинки. Красиви. А защо се сетихте за тази вила?

— Виждате ли, тя е съществувала от средата на трети век преди нашата ера чак до самата гибел на Помпей. Триста години. Никой, разбира се, днес не знае какви точно мистерии са се провеждали там. Но фреските така завладяват въображението, че споровете не утихват и до днес. Според мен работата даже не е в самите фрески, а в дребните детайли от стенописите в коридора — загадъчни египетски символи на черен фон, някакви знаци, змийчета — точно като на стара шевна машина „Сингер“... Не знам, вие тези машини едва ли сте ги заварили.

— Вие някак си прехвърчате — казах аз. — Заговорихте за ума „Б“, после минахте на вилата, а сега на шевните машини „Сингер“...

— Само секунда, сега всичко ще стане ясно. На снимките не се вижда, но ако попаднете във вилата лично, ще забележите редица несъобразности. От една страна, фреските, да. А от друга — цялото това великолепие стои груба и примитивна преса за изцеждане на гроздов сок... Започвате да забелязвате някакви уродливи стопански пристройки на най-неподходящи места... Екскурзководът междуременно ви обяснява: в тази вила действително са посвещавали в мистерии. Някога, в далечното минало. Но още след първите подземни тласъци — а те са започнали много преди фаталното изригване на вулкана — стопаните продали сградата и заминали. А вилата се превърнала в селскостопанска ферма, в която започнали да правят вино...

— Какво искате да кажете с това? — попитах.

— Искам да кажа, че човекът е също такава вила на мистериите. Вие, вампирите, смятате, че сте построили тази ферма сами, за да изстисквате в нея баблос. И фреските по нейните стени ви изглеждат като странични продукти от вашата фермерска дейност. Вие смятате, че те са възникнали сами от мръсотията и петната от сок, докато сте разнасяли насам-натам каците с ферментирал киселяк...

Вече бяхме слезли долу и спряхме до входната врата.

— Добре — казах. — Имате ли друга версия?

— Имам. Умът „Б“ — това, което вие наричате парична цицка, е пространството на абстрактните понятия. Тях ги няма никъде в обкръжаващия ни свят. И Бог също го няма никъде в света. Умът „Б“ е бил създаден с тази цел — Бог да има къде да се появи пред човека. Нашата планета изобщо не е затвор. Тя е много голям дом. Вълшебен дом. Може би някъде долу в него има и затвор, но в действителност е Дворец на Бога. Бог много пъти са се опитвали да го убият, разпространявали са за него всякакви клевети, даже съобщаваха в масмедиите, че се е оженил за проститутка и е умрял. Но това не е истина. Просто никой не знае в кои стаи живее той — той постоянно ги сменя. Известно е само, че в тези стаи, в които той наминава, е чисто, подредено и свети. А има и стаи, в които той никога не влиза. И те стават все повече и повече. Отначало теченията навяват там гламур

и дискурс. А когато те се размесват и започват да се разлагат, привлечени от миризмата, долитат прилепите.

— Говорите за нас, нали?

Молдовецът кимна.

— Ясно — казах аз. — Както винаги. Дай да стоварим всичко на пършиви вампири. То за тая работа много акъл не трябва.

— Защо пършиви? — попита молдовецът.

— Ми нали пърхаме — отговорих аз и размахвах няколко пъти ръцете си като криле. — А при вас за това винаги са трепали в кенефите.

— При кои нас?

— При хората — отговорих аз и се усетих, че паля. — При кого другиго! Какво ли друго да очакваме, след като цялата ви история е започнала с геноцид?

— С какъв геноцид?

— А неандерталците кой ги изкла?^[38] Преди трийсет хиляди години? Мислехте си, че ще забравим? Няма да забравим, няма да простим! С геноцид се е почнало, с геноцид и ще свърши, помнете ми думата. Тъй че недейте да обвинявате вампирите за всичко...

— Вие не ме разбрахте — каза молдовецът изплашено. — Аз въобще не стоварвам вината върху вампирите. Всяка стая на двореца отговаря сама за себе си. Тя може да покани Бога в себе си. А може и вашата компания. Разбира се, по своята природа всяка стая желае божественото. Но заради гламура и дискурса повечето стаи са решили, че цялата тайна е в интериорния дизайн. А ако стаята вярва в това, значи в нея вече са се заселили прилепи. Бог едва ли ще влезе в такава стая. Но аз не обвинявам вампирите. Та вие не сте стаите на двореца. Вие сте прилепи. Такава ви е работата.

— И какво според вас ще стане с двореца? — попитах.

— Бог има много такива дворци. Когато всички стаи на един от тях биват заселени от прилепи. Бог го унищожава. По-точно — престава да го сътворява, но това е едно и също. Казват, че изглеждало като светлина с невероятна сила, която изгаря целия свят. Но в действителност просто изчезва илюзията за материя и природата на Бога, пронизваща всичко наоколо, се проявява сама пред себе си такава, каквата е. Точно същото, казват, се случва и в края на всеки отделен живот. Нашият дворец сега изживява далеч не най-добрите си

дни. Прилепите живеят в почти всички стаи. Навсякъде мляска дестилаторът на агрегата „М5“...

— Вие сте добре осведомен — казах.

— Въпросът е какво ще правим ние, когато на Бог това окончателно му омръзне и той закрие проекта?

Свих рамене.

— Не знам. Може да ни изпратят да работим на нова планета. Мен ме интересува друго. Ето, вие сте професор по теология. Говорите за Бога като за свой добър познат. А защо, кажете ми, той е направил живота ни такъв пуст и безсмислен?

— Защото, ако във вашия живот имаше смисъл — каза молдовецът, подчертавайки думата „вашия“, — щеше да излезе, че правилно постъпват тези стаи, които допускат в себе си прилепи. И Бог нямаше да има къде да живее.

— Добре — казах аз, — а тогава защо ми казвате всичко това?

— Искам да ви дам едно телефонче — отвърна молдовецът и ми подаде картичка със златни ръбове. — Ако поискате, идвайте на молитвени събрания. Лек път назад не ви обещавам. Но Бог е милостив.

Поех картичката в ръка. На нея бе написано:

„Към Бог чрез Словото Божие.

Молитвен дом «Логос КатаКомбо».“

На обратната ѝ страна имаше телефони.

Пъхнах картичката в джоба си и прокарах ръка по онова място на колана ми, където трябваше да се намира калъфчето с Бонбона на смъртта. Нямах го там — пак бях излязъл от къщи незареден. Впрочем даже и Бонбонът да беше на мястото си, аз, разбира се, не бих последвал съвета на Озирис. Движението се получи неволно.

— Ясно — казах аз. — Вместо винарска преса ще поставим във Вилата на мистериите заводче за свещи? Напразно се стараете, халдеите няма да го допуснат. В най-добрия случай ще бичите халтура в ъгъла. Ако има място...

— Не се глумете. По-добре поразмишлявайте, когато имате време.

— Ще поразмишлявам — отвърнах. — Виждам, че сте добър човек. Благодаря за участието ви в моя живот.

— Време е да вървя — каза молдовецът и почука по лепенката на врата си, — че шефът ще се затъжи. Помнете, обещахте на никого да не разказвате за нашия разговор.

— Не мисля, че това ще е интересно за някого. Макар че знаете ли какво... Защо не се пробвате да превербувате Ицар Борисовна? Тя е напълно съзряла. Споделям ви инсайдерска информация.

— Помислете си — повтори молдовецът, — път назад все още има.

Той се обърна и тръгна нагоре по стълбите.

Аз излязох от входа и се помъкнах към колата.

„Път назад — мислех си аз. — Назад — къде е това? Нима там остава поне нещичко?“

Качих се в колата и вдигнах очи към Иван в огледалото. Иван се усмихна, като същевременно се изхитри да не изгуби обидения си вид.

— Аз тука размишлявах за живота — каза той, облъхвайки ме с вонята на ментови бонбони. — И измислих китайска пословица. Да я кажа ли?

— Кажи.

— Колкото и да смучеш хуя, император няма да станеш.

Мисълта беше справедлива, но употребата на глагола „смуча“ — даже и в такъв неутрален контекст — граничеше с открит грубиянщина. Изведнъж разбрах, че той е пиан. Може би още от сутринта. А може би не е бил трезвен и по време на миналата ни среща. Хвана ме страх. Нямах понятие какво му се върти в ума.

— Да — казах аз, привеждайки се предпазливо напред. — Социалната мобилност в нашето общество понамаля. Това е вярно, над това трябва да се работи. От друга страна... Император, разбира се, няма да станеш. А виж, императрица може.

По средата на фразата главата ми привично подскочи. Сетне се облегнах на седалката и известно време анализирах маршрута на неговата личност.

Нямаше от какво да се боя, освен от пътнотранспортно произшествие. Но Хера... Така безсрамно да се заиграва с шофьора...

Впрочем, помислих си аз презрително, това при тях си идва от професията.

---

[35] Пенати — домашни пазители в римската митология. — Бел.прев. ↑

[36] Има се предвид интернет жаргонът „олбанский“ или „падонкафский язык“ разпространен в самото начало на ХХІ век в рускоезичния интернет. Характерно е изписването на думите с нарочно неправилен, обикновено фонетично почти точен правопис, честата употреба на нецензурна лексика и характерни сленгови щампи. — Бел.прев. ↑

[37] Някои танцуват, за да си спомнят, други пък — за да забравят (англ.) — стих от песента „Хотел Калифорния“ на група „Игълс“. — Бел.прев. ↑

[38] Тук Рама съвсем напразно обвинява хората — съвременните генетични изследвания показват, че неандерталците не са избити или измрели по някакви други причини, а просто са се асимилирали и претопили сред по-многобройните хомо сапиенс. Два процента от гените на съвременния човек са неандерталски. — Бел.прев. ↑

БАШ ШЕФЪТ НА СВЕТА

Локи ми звънна в осем сутринта да ми съобщи, че дуелът е определен за днес.

— Ще дойдем в одинайсет — каза той. — Бъди готов. И не пий много течности.

Той веднага затвори и аз не успях нищо да уточня. Когато се опитах да го набера, телефонът му се оказа изключен.

През останалите ми три часа моето въображение работеше с бясно темпо.

Пистолети или остриета?

Представих си как ме убива куршум. Струваше ми се, че ще прилича на удар с нажежен прът. На вампирите им е забранено да се стрелят един друг в главата и Митра ще се цели в корема ми, като при Пушкин...

Или ще бъдат рапири? Какво чувства човек, когато го пронизват с рапира? Сигурно е като да се порежеш с ножа за хляб, само че дълбоко навътре — чак до самото сърце. На няколко пъти се опитвах да си го представя и всеки път ме полазваха тръпки.

Аз не се плаших с тези фантазии, а точно обратното, успокоявах се. Подобни варианти със сигурност не ме заплашваха — помнех за специалното оръжие, за което говореше Локи. От самия дуел можех да не се боя.

Заплахата произтичаше от дуелния ордер на Митра. Ето за какво беше страшно да се мисли — той действително би могъл да ми изпише билет за среща с Бога, за да си изясня сам прав ли е Озирис, или не. А даже и да не е това, мислех си аз. Митра все едно ще измисли някоя невероятна мерзост и по-добре нищо да не узная за нея. Ето как се кове волята за победа...

Когато до одинайсет оставаше само половин час, аз съобразих, че още не съм решил как да се облека. Порових из гардероба и намерих черен костюм, който ми беше малко широк. Затова пък няма да ми стеснява движенията, помислих си аз. На краката си надянах

обувки с твърдо бомбе — не че сериозно се готвех за бой, но за всеки случай. След това си намазах косата с гел, пийнах малко уиски за кураж, седнах в креслото и зачаках гостите.

В единайсет на вратата се позвъни.

Локи и Балдур бяха прясно избръснати, благоухаеха на одеколон и имаха тържествен и официален вид. Локи носеше в ръка обемист черен сак.

— Ние вероятно предизвикваме подозрения — весело съобщи той. — Един милиционер ни поиска документите. Точно пред входа.

— А прочете му умни, умни — добави Балдур. — Всичко разбира, само дето не може да го каже.

Реших, че и аз следва да се държа весело и дръзко.

— Вероятно е решил, че сте агенти по недвижими имоти. Тука често обикалят и душат разни негодници. Тих център.

Балдур и Локи седнаха в креслата.

— Митра искаше дуелът да се проведе в цирка — каза Балдур.

— Защо? — попитах аз.

— За да се подчертае идиотизмът на ставащото.

— Идиотизъм? — попита Локи. — Рядък случай, когато в някого от нас се събужда достойнство и смелост като в древните времена. И това сега се нарича идиотизъм? Рама, ти трябва да се гордееш със себе си.

Балдур ми намигна.

— Той — кимна към Локи — си има винаги две версии за случващото се. За предизвикващия и за предизвикания.

Погледнах към Локи. Лицето му тук-там бе покрито с остатъци от пудра, а на левия му клепач бяха останали виолетови сенки със златист прашец — следи от набързо свален грим. Сигурно гумената жена е излязла в майчинство, помислих си аз, и той я заменя. Или просто е учил някого да работи с коляно.

— Значи какво, отиваме в цирка? — попитах.

— Не — каза Балдур. — Цирк не успяхме да организираме. Дуелът ще се проведе по нов начин. Напълно нетрадиционен.

Засмъдя ме под лъжичката.

— Как така?

— Отгатни от три пъти — ухили се Локи.

— Ако е нетрадиционен — казах, — значи е някакво необичайно оръжие?

Локи кимна.

— Отрова?

Локи поклати отрицателно глава.

— Отрова не може — каза той. — Сам би трябвало да го разбираш.

— Да — съгласих се аз. — Тогава може би... какво още има там... Електричество?

— Не уцели. Последен опит.

— Ще се душим един друг на дъното на река Москва?

— Нищо не позна — каза Локи.

— Тогава какво? — попитах.

Локи придърпа към себе си своя сак и го отвори. Видях някакво устройство с жици. Освен това вътре имаше лаптоп.

— Какво е това?

— Делото получи разгласа — каза Локи. — За него знаят Енлил и Мардук. Доколкото разбирам, вашият дуел се случва заради известна трета особа. Ние заедно избрахме начин, по който би могъл да се реши вашият глупав спор с минимален риск. Бе решено дуелът да се проведе дистанционно.

— Какво ще правим? — попитах аз.

— Ще пишете стихове.

— Стихове?

— Да — каза Локи. — Това го измисли Енлил. Според мен е забележителна идея. Романтичният спор е редно да бъде разрешен по романтичен начин. На първи план излиза не бруталното мъжко Бонбонче на смъртта, а фината душевна организация и дълбочината на чувствата.

— А в какво тогава ще се състои дуелът? — попитах. — Имам предвид, как ще се определи победителят?

— За това — каза Локи — ние решихме да привлечем тази същата трета особа, заради която се е разгорял спорът. Награда за победителя ще бъде незабавна среща с нея. Страхотно, нали?

На мен ми беше трудно да споделя този ентузиазъм. Аз бих предпочел каквото и да е — ако ще руска рулетка, ако ще да се бием с шахматни дъски — само не и стихове. Стихосложението и аз бяхме две

несъвместими неща — това го бях проверявал на практика нееднократно.

Балдур реши да се намеси в разговора.

— Какво измъчваш момъка — каза той. — Разкажи му всичко подред.

— Бива — съгласи се Локи. — И така, според условията на двубоя ти и твоят съперник сте длъжни да напишете по едно стихотворение. Формата на стихотворението е вампиричен сонет.

— Това пък какво е? — попитах.

Локи погледна въпросително Балдур.

— Нима не сме ти го разказвали? — опечали се Балдур. — Пропуск, пропуск. Вампиричен сонет се нарича стихотворение, състоящо се от дванайсет стиха. Размерът, римата или нейното отсъствие — са произволни. Важното е последната строфа един вид да изсмуква от стихотворението целия смисъл и да го изразява в максимално кратка форма. Тя трябва да съдържа квинтесенцията на стихотворението. Това символизира дестилирането на баблос от червената течност, който ти после ритуално предлагаш на музата, която играе с тебе на комар. Разбра ли?

— Примерно — казах аз.

— Но това е лирическо правило — продължи Балдур. — То не е строго. Всеки сам решава как именно да предаде смисъла на стихотворението в един ред. Така де, само авторът знае за какво е то в действителност, нали?

Локи кимна важно.

— Още едно правило на вампиричния сонет — той се пише като обратна стълбица. Получава се един вид стълба от смисли, символизираща възхода на вампира към висшата същина. Но това общо взето също не е задължително.

— Обратна стълбица — това какво е?

— Като Маяковски — каза Балдур. — Само че наопаки.

Не разбрах какво има предвид той, но не взех да уточнявам, тъй като правилото не беше задължително.

Локи си погледна часовника.

— Време е да започваме. Аз ще взема да приготвя всичко. А ти иди до тоалетната. Ако не ти провърви, в следващите четиресет часа ще бъдеш парализиран.

Той постави сака на масата. Аз излязох от стаята и тръгнах към тоалетната.

Някъде бях чел, че много от великите вдъхновението ги е осенявало именно в тоалетната. Това като че е истина, защото именно там ми хрумна една не напълно порядъчна, но затова пък многообещаваща идея.

Дотолкова обещаваща, че не се поколебах нито секунда и преминах към претворяването ѝ в живота точно така неотложно, както клошарят в метрото се навежда, за да вдигне забелязаното на пода портмоне.

Щом излязох в коридора, аз бързо отидох на пръсти до кабинета, отворих тихичко вратата, изтърчах до секретера, отворих го (за разлика от чекмеджетата на картотеката, той не скърцаше) и взех напосоки първата попаднала ми епруветка, като се стараех да не издрънча със стъклото. Това се оказа „Тютчев + олбанск. source code“. Баш каквото ми трябва, помислих си аз и излях съдържанието в устата си.

— Рама, къде си? — повика ме Локи от гостната.

— Идвам — отвърнах. — Затварям тук прозорците. За всеки случай.

— Много правилно — отвърна Локи.

След няколко секунди влязох в гостната.

— Вълнуваш ли се? — попита Балдур. — Нещо си пребледнял.

Замълчах си. Не исках да говоря, защото приех твърде голяма доза препарат и можех да изтърся нещо, което не трябва.

— Ето — каза Локи. — Всичко е готово.

Погледнах към масата.

На нея беше сглобен агрегат със странен вид — лаптоп, съединен с мобилен телефон и същата тази кутия, която видях в сака. Сега кутията мигаше с червен индикатор, а до нея беше поставена широка текстилна лента с ластици и кукички. На нея беше закрепена спринцовка с обемист електрически механизъм. От механизма към мигащата кутия вървяха две жици. Освен това на масата лежеше опаковка еднократни игли със зелени муфички.

— Какво е това? — попитах.

— Значи — каза Локи. — Виждаш ли спринцовката? В нея има транквилизатор. Както вече казах, той предизвиква почти пълен паралич на цялото тяло примерно за четиресет часа. Спринцовката се

управлява дистанционно чрез сервомеханизъм, свързан с компютъра. Вашите стихове ще бъдат изпратени начаса на известната ти особа, при това тя няма да знае кое стихотворение е написано от теб, а кое — от Митра. Когато ги прочете и избере победителя, решението ще бъде също тъй начаса предадено назад. Тогава ще се включи един от съединените със спринцовката сервомотори — на твоята ръка или на ръката на Митра. След инжекцията ще последва огласяване на дуелния ордер и неговото незабавно изпълнение. Въпроси?

— Всичко е ясно — отвърнах аз.

— Тогава сядай на компютъра, ако обичаш.

Подчиних се.

— Навий си ръкава...

Щом го направих, Локи намокри памуче със спирт и се зае да ми разтрива лакътната свивка.

— На мен ей сега ще ми призлее — изрекох отмаляло аз.

Не кокетничех. Вярно, работата не беше в манипулацията на Локи, а в приетия препарат.

— Ти сам го поиска — каза Локи. — По-рано трябваше да мислиш. Сега малко ще те заболи — ще вкарам игличката.

— Уй! — потръпнах аз.

— Край, край. Сега не си мърдай ръката, дай да ти закрепя превръзката... Ето така...

— Как ще пиша с тая ръка? — попитах.

— Внимателно и бавно, ето как. Времето е предостатъчно, може да набираш и с един пръст... Я погледни екрана.

Погледнах към екрана.

— В горния ъгъл има часовник. Отброяването на времето ще започне от момента, в който на теб и на Митра ви бъдат обявени темите за стихосложение.

— А те да не би да са различни? — попитах.

— Ще видим. Всеки от вас има точно половин час време. Който не представи своето стихотворение за този срок, автоматично се смята за загубил. Готов ли си?

Свих рамене.

— Значи си готов.

Локи извади мобилния си телефон и го поднесе към ухото си.

— При вас всичко ли работи? — попита той. — Отлично. Тогава започваме.

Сгъна телефона си и се обърна към мен.

— Времето потече.

На екрана на лаптопа се появиха два правоъгълника. Над левия беше изписана думата „Митра“, над десния — „Рама“. После вътре в правоъгълниците взеха една по една да се появяват букви, сякаш някой пише на машина. На Митра му се падна темата „Комарче“. Моята звучеше така: „Князът на тоя свят“.

Извадих късмет, защото Тютчев, връзката с когото вече усещах, можеше да каже много по този повод.

Проблемът се състоеше в това, че словесните обвивки на всичките ми мисли станаха удивително жалки и еднообразни — олбанският беше съвсем млад, но вече мъртъв език. Впрочем проблемът с формата предстоеше да се реши по-късно — първо трябваше да се оправя със съдържанието и аз се потопих в съзерцание на открилите ми се хоризонти на духа.

Не научих нищо интересно за живота през деветнайсети век. Затова пък веднага разбрах какво означаваше известното тютчевско четиристишие *„Русия с ум не ще прозреш, не ще я вместиш в обща мяра, Русия за да разбереш, единствено е нужна вяра“*^[39]. Както се оказа, поетът имаше предвид почти същото, което и създателите на моята любима кинотрилогия „Aliens“.

Във филма ефективна форма на живот се зараждаше вътре в чужд организъм и след известно време известяваше за себе си по оригинален и неочакван начин. В руската история се случваше същото, само че този процес беше не еднократен, а циклично рутинен и всяко поредно чудовище узряваше в корема на предишното. Съвременниците усещаха това, но невинаги го разбираха ясно, което се отразяваше в сентенции като: „през разпадащата се имперска рутина прозираха огнените контури на новия свят“, „от седемдесетте години на двайсети век Русия беше бременна с перестройка“ и тям подобни.

„Невместването в обща мяра“ се състоеше в непредсказуемата анатомия на новороденото. Ако Европа беше компания от едни и същи персонажи, опитващи се да приспособят своите повяхващи тела към новите изисквания на момента, Русия беше вечно млада — но тази младост се достигаше с цената на пълен отказ от идентичност, защото

всяко ново чудовище разкъсваше предишното на парчета при своето раждане (и в пълно съответствие със законите на физиката отначало беше с малък размер, но бързо набираше тегло). Това беше алтернативен механизъм на еволюция — експлозивно-скокообразен, което беше ясно на внимателния наблюдател още през деветнайсети век. Никакви обнадеждаващи знаци за насочения към лично оцеляване картезиански разум нямаше в това, разбира се — ето защо и поетът казваше, че за да разбереш Русия, „единствено е нужна вяра“.

В резултат на това прозрение аз за пореден път разбрах какви мъжество и воля се изискват, за да бъдеш вампир в нашата страна. А практическото следствие беше допълнителният градус на презрение към халдейския елит — тия крадливи трупояди, плюскащи остатъците от последния разкъсан труп и смятащи поради това, че те „контролират“ и „управляват“ нещичко тук. Впрочем на тях все още им предстоеше среща с новороденото, което засега събираше сили, докато се криеше някъде между преградите на товарния отсек.

Всички тези мисли преминаха през ума ми само за минута-две. А после аз почувствах, че от мен се изтръгва навън страховит мистичен стих-предупреждение — и то точно по зададената тема.

Записах каквото можах. Беше трудно, защото в олбанския имаше малко подходящи конструкции за фиксация на най-фините духовни образи, открили се пред мисления ми взор, а всички останали речеви парадигми бяха блокирани и трябваше дълго да откъртвам всяка дума от дъното на ума. Налагаше ми се да подбирам много приблизителни подобия, силно губещи, в сравнение с рафинираната образност на деветнайсети век. Но затова пък стихът спечели откъм експресия. Когато го завърших, ми оставаха още цели пет минути, за да прочета внимателно написаното.

Получи се ето какво:

СТАС АРХОНТОФФ

*Зъщо къжи Баш шеф всесветски
твой ладен тук дими бин сури?
Кои са Бени, Фици, Ери на пиръ?
Те твой ли са акционери?*

*Зъщо тѣй непукулебимо
с бутуша жвакнеш в тѣпуть?
Нѣ кой кѣдиш в мѣглатѣ спиртнѣ
пот купѣли на Главмосстрой?
Щѣсливо космите ти гняви виатѣр,
фѣрчѣт вѣф мутрѣтѣ ти сламки и се миатѣт.
Мѣ се пѣзи, на Моргата Баш шефѣ че видя
следѣтѣ ти в торенѣтѣ зѣмя.*

Прочетох това мрачно пророчество три пъти, проверявах и поправях грешките. Като поправих „твой“ на „твоя“, с гордост усетих, че сам не разбирам написаното докрай. Ясен беше само произходът на заглавието — съществуваше гностичен текст „Ипостас Архонтов“, който бяхме минавали на урока по дискурс. Спомням си как тогава си помислих, че това е хубаво име за московски ресторантьор (любимецът на московската бохема Ипостас Архонтов открива нов гламурен вертеп „Сред хълмовете на Венера“...). А сега бойната муза бе напипала Ипостас в моята памет.

Особено ми харесваше дванайсетият ред — „зѣмя“ на стандартен руски можеше да се разбира и като „змията“, а това, че е наторена — да се тълкува като смърт. И тогава страховитият смисъл на стиха, предричащ гибелта на княза на тоя свят — онази същата гностична змия с лъвска глава, се концентрираше в една точка, както и се изискваше. Впрочем тук би могло да иде реч и за самата Ицар — заради нейните дълги змиеподобни шии. Ноара обаче го разкарах.

Освен това беше трудно да не се обърне внимание на тези куполи, които един от моите предишни поетични визитьори бе сравнил с мигащи „буркани“. Ето така в душата на обикновения руски вампир се срещат великите епохи на нашата история — и тихо си стискат ръцете...

Кликнах бутона „Send“ двайсет секунди преди почервенялата секундна стрелка на моя екран да пресече финалната черта. Успях.

Екранът премигна и угасна. Когато светна отново, вертикална ивица го разделяше на две. Моето стихотворение се появи отдясно. А отляво възникна стихът, написан през това време от Митра. Той изглеждаше така:

Комар
на
дланта
макар и
мъничък
зарад
пропорциите
на тялото
прилича на воин могъщ,
потънал във мисли.
Главица — мъничка съвсем,
торс дълъг и кръгъл.
Да бе той човек,
той щеше да бъде
херой.

Митра беше направил гарантиращ победата ход.

Това несъмнено беше най-подлият способ за водене на бой — грамотното и политически коректно стихотворение на безкрил кариерист, наподобяващо някакви размисли за младия Ленин от седемдесетте години на миналия век. Комарът във всички времена е бил за вампирите същото като сакурата за японците — символ на красотата, съвършена в своята мимолетност. И още, струва ми се, в това имаше мистичен подтекст — на фреската в хамлета на Енлил Маратович беше изобразена смъртта на граф Дракула, благороден рицар в доспехи, от чиито разкъсани гърди към сивото небе отлиташе смиреното комарче на душата.

Митра беше написал своето стихотворение в обратната стълбица, за която говореше Балдур — сега най-накрая разбрах какво е това.

Само дето не се беше справил дотам изящно с дванайсетия ред. Комарът, разбира се, е герой, кой би го оспорил. Дето се вика, живял е, жив е и ще живее. Но беше много префърцунено да използва тази остаряла форма на думата.

И в този миг изведнъж стоплих. Той не просто наричаше комара герой, той още и го сравняваше с Хера. Това, разбира се, беше бронeboен комплимент — независимо от дългия кръгъл торс и неголямата глава. Все едно да наречеш по-обикновено момиче ангел.

Затова пък аз писах за най-важното, мислех си жално, и в моето стихотворение диша истинната поетична сила. В него са засегнати най-важни мирогледни пластове и се вижда драмата на човешкия дух. А най-важното е, че в него са отразени напълно всички културни и същностни проблеми на съвременната цивилизация...

Но в дълбините на душата си разбирах, че съм загубил. Стихотворението на Митра беше по-добро, това би го потвърдил всеки вампир. Оставаше само надеждата, че Хера ще ме разпознае по особеностите на стила. Тогава, ако тя поиска...

Екранът отново замига и аз разбрах, че сега ще се реши съдбата ми. Тази му половина, на която беше стихотворението на Митра, потъмня и в нея се появи надпис — по диагонал, върху стихотворните редове, сякаш някой пишеше с маркер направо върху екрана:

„Цункам те.“

Това още нищо не значи, помислих си аз упорито. След секунда потъмня и моята половинка на екрана. А по нея пробяга разтегнат тлъст ред:

„Оди се скрий бе, животно!“

Усетих лека болка в областта на лакътната свивка, където иглата влизаше под кожата, и реших, че съм изместил превръзката с неловко движение. Опитах се да протегна към нея свободната си ръка, за да я поправа — но ръката не ми се подчини. А след това вълна от някаква принудителна умора премина през ума ми и загубих интерес към ставащото.

Следващите час или два ги помня само откъслечно. Пред мен на няколко пъти изникваха лицата на Балдур и Локи. Локи извади иглата

от ръката ми, а Балдур със служебен глас ми прочете дуелния ордер на Митра. Съдържанието му беше следното:

„До Локи Девети от Митра Шести. Служебно.

Дуелен Ордер.

Рама Втори се държи глупаво и нагло. Но това предизвиква към него само жалост. При моя победа в това глупаво състезание, моля, да го привържат към същата шведска стена, от която някога го отвързах, за да го въведа в нашия свят. На масата пред него, моля, да се постави монитор, където да се предава изображение от камерата на моята игла за вратовръзка. Искам Рама Втори във всички подробности да види моята среща с тази особа, с чието търпение и доброжелателност той така нахално злоупотребяваше. Движен съм от двойки чувства. Първо, аз искам той да разбере как би трябвало да се държи възпитаният мъж, когато общува с дама. Второ, искам да поразвлека Рама Втори, познавайки склонността му към подобни зрелища. Време е най-накрая да се разкъса ексклузивната страст с нацисткия ас Рудел, в която Рама Втори търси спасение от самотата.

Готов съм за това да срещна Бога.

Митра Шести.“

Ядосах се даже в своя мътен транс — но цялата ми злоба не беше достатъчна да помръдна дори с пръст.

Локи и Балдур ме откъснаха от стола и ме понесоха към кабинета. Двамата Набоковци ме гледаха в упор — пределно погнушено, сякаш не можеха да ми простят поражението.

После ме завързаха за шведската стена. Почти не чувствах докосването на Балдур и Локи. Само когато твърде силно ми извиха ръката, усетих тъпа, сякаш обвита в памук болка. След това Балдур излезе и аз останах насаме с Локи.

Локи се спря пред мен и известно време изучава окото ми, като придърпа с пръст клепача. После силно ме ощипа по корема. Оказа се доста болезнено — коремът, както излезе, беше запазил чувствителността си. Опитах се да изстена, но не можех. Локи ме ощипа още веднъж, доста по-силно. Болката стана непоносима, но аз по никакъв начин не можех да ѝ реагирам.

— Глупак! — рече Локи. — Глупак! Ти на какъв се правиш бе? Какво общо има тук „Ипостас Архонтов“? Ти въобще какъв си ни тука — пич, който играе на комар с живота или ляв мислител? „Князът на тоя свят“ и „Комарче“ е една и съща тема! Една и съща! Само формулировката е различна. Толкова ли не е ясно?

Той отново ме ощипа, и то така, че ми причерня пред очите.

— Ние всички бяхме сигурни, че ще победиш — продължи той. — Всички! Даже ти дадохме време да отидеш до кабинета и да си избереш какъвто щеш препарат. Аз зложих на тебе всичкия си свободен баблос, цели пет грама! Толкова ти за цял живот не можеш спести! Копелдак си ти, ето какво си!

Очаквах да ме ощипе още веднъж, но вместо това той изведнъж се разплака — със старчески, слаб и безсилен плач. После избърса с ръкав сълзите си заедно с размития филм и каза почти дружелюбно:

— Знаеш ли, Рама, какво казват — в хамлета си всеки има свой принц датски. То е ясно, разбира се. Но твоят нещо е съвсем изнагял — в него вече всички наоколо взеха да се спъват. Време ти е да зарежеш тия левашки номера. Трябва да пораснеш. Защото този път доникъде няма да те доведе — казвам ти го като по-голям другар. Знаеш ли песента — „земя, небе, между земята и небето — война...“^[40]. Не си ли мислил за какво е тя? Аз ще ти кажа. Войната е, защото никой не знае къде е небето и къде — земята. Има две небеса. Два противоположни върха. И всеки от тях иска да направи другия връх дъно. Чак след това той ще се нарича земя, когато въпросът се реши. Но в каква посока ще се реши, никой не е наясно. И ти в тая война си полеви командир, ясно? Князът на тоя свят си ти. А ако не можеш — иди в крайния окоп и се застреляй. Само че първо предай езика по щафета. И се застреляй не в глупаво стихче, а в реално време. Та така...

Аз вдишах дълбоко и в този момент той с невероятна сила ме ощипа направо по пъпа. За няколко секунди загубих съзнание от болка

— Локи, изглежда, беше на Бонбон на смъртта. Когато дойдох на себе си, той вече се беше успокоил.

— Извинявай — каза. — Това е заради баблоса. Сам трябва да разбираш...

Разбирах. Затова, когато в стаята влезе Балдур, изпитах голямо облекчение.

След като примъкна масата до мен, Балдур постави на нея лаптопа, от който към коридора се точеха преплитащи се кабели. Завъртя екрана така, че да ми е удобно да гледам, и попита:

— Виждаш ли всичко? А?

Сложи ръка до ухото си, почака моя отговор и след като не го дочака, продължи:

— Мълчанието е знак на съгласие, ха-ха... Условието на ордера са изпълнени. Трябва да ти кажа, Рама, че много ти провървя. До този момент ти можеше много пъти да се разделиш с живота. А си жив и здрав. И ще се отървеш, изглежда, само със синина на лакътя. Поздравления, друже.

Виждах екрана добре. По него се разливаше сивкаво потрепване, в което не можеше да се различи нищо.

— Митра ще включи трансляцията сам — каза Балдур. — Приятно прекарване.

Предполагах, че Локи ще ме оципе още веднъж на прощаване, но това не се случи. Вратата хлопна и аз останах сам.

Дълго време екранът на стоящия пред мен лаптоп показваше сиви снежинки, каквито се виждат, ако включиш телевизора на ненастроен канал. После го преряза ярка хоризонтална черта. Тя се разтегна на цял екран и аз видях Митра. По-точно неговото отражение — стоеше пред огледалото и се сресваше.

— Пети, пети, аз съм седми — каза той и се усмихна. — Как ме чувате?

Той посочи към блестящата игла на своята вратовръзка, а след това я потърка с пръст. Чух звук, наподобяващ далечен гръм.

— Просто поразително е до какви висини достигна техниката. Но все пак прогресът си има граници. Мен винаги ме е интересувало може ли да се заснеме с камера нашият полет? Днес ще разберем. Хера ми определи среща в Хартланд, на самото дъно. Момичето има стил.

Сам разбираш, трябва да стигна дотам не с кола, а на крилете на любовта. Интересно, на теб дали щеше да ти стигне ентузиазмът?

Той се обърна и аз престанах да го виждам в огледалото. Сега пред мен имаше просторно помещение с наклонени прозорци — явно голямо таванско помещение. Мебели почти нямаше, затова пък покрай стените бяха изправени статуи на известни хора — Мик Джагър, Шамил Басаев, Бил Гейтс, Мадона. Те бяха сякаш замразени в блокове черен лед, а на лицата им бяха застинали гримаси на страдание. Аз знаех, че това е московска мода, провокирана от „Хрониките на Нарния“ — съществуваше дизайнерска фирма, специализирана в такова оформление на интериора и не беше особено скъпо.

После видях ръцете на Митра. Държаха флакон във вид на сгънал крилете си прилеп — Митра специално го поднесе към гърдите си, където беше камерата, за да го разгледам. Флаконът изчезна от моето полезрение и аз чух звън на пръскащо се стъкло — Митра го беше треснал в пода като чашка след изпит тост.

Видях бяло кожено кресло. То се приближи, излезе извън края на екрана и изчезна. Пред мен се оказа решетката на камината. Решетката дълго не помръдна — явно не помръдваше и седящият в креслото Митра. А после картината се изгуби и по екрана плъзнаха сивите ивици на смущенията. Звукът също изчезна.

Паузата продължи много дълго — не по-малко от два часа. Аз задряхах. Когато на екрана отново се появи картина, тя беше без звук. Възможно е да съм пропуснал нещо.

Към мен плаваше тесен коридор, изсечен в скалата. Това беше Хартланд. Щом влезеше в поредната олтарна стая, Митра всеки път се кланяше на сухата глава над олтара. Аз даже не знаех, че е прието да се прави така — никой не ми беше казал.

В една от стаите до олтара стоеше Хера. Разпознах я веднага, независимо от необичайното за нея облекло — дълга рокля, простичка и скромна, която я правеше да изглежда като ученичка. Много ѝ отиваше. Ако можех да изключа компютъра, щях да го направя. Но не можах да се накарам да замижа.

Хера не тръгна към Митра, а се обърна и изчезна в страничния коридор — там, където беше тъмно. Митра тръгна след нея.

Отначало екранът оставаше черен. После на него грейна светло петно. То се превърна в белия правоъгълник на врата. Отново видях

Хера. Тя стоеше подпряна на стената и склонила глава — сякаш тъгуваше за нещо. И приличаше на фиданка, на някаква начинаеща ива, трогателно стараеща се да пусне коренчета на брега на древна река. Дърво на живота, което още не знае, че е Дърво на живота. Или вече знае... Митра спря и аз почувствах — видяното го развълнува също така, както и мен.

После Хера отново изчезна.

Митра влезе в стаята. В нея имаше хора. Но аз не успях да ги разгледам — нещо се случи. На екрана взеха да се сменят черти и зигзаги, мярна се нечие лице, закрито с марля и очила, и камерата се опря в стената. Сега виждах от близко разстояние издутинките на боя.

Гледах ги няколко минути. После камерата се завъртя и аз видях таван с ярки лампи. Таванът запълзя накъде вляво — явно Митра го влачеха нанякъде. В кадъра се мярна желязна маса и стоящи около нея хора в хирургическо облекло — наистина металните предмети, които държаха в ръце, повече приличаха на магически инструменти, отколкото на нещо медицинско. После всичко бе закрито от бял параван, който скри от мен масата и хирурзите, но само секунда преди това по екрана проплава ръка, която държеше кръгъл предмет с размерите на топка. Държеше го някак странно. Аз не се досетих веднага как, а после съобразих — за косите. И едва когато кръглият предмет изчезна от кадър, разбрах какво е това.

Беше отрязаната глава на Митра.

Дълго време екранът показваше само потрепващата от подземното течение тъкан на паравана. Понякога ми се струваше, че до мен долитат гласове, но не разбирах откъде идват те — от говорителите на лаптопа или от съседния апартамент, където телевизорът гърми. Няколко пъти изпадах в забрава. Не зная колко часа минаха. Транквилизаторът постепенно прекратяваше действието си — пръстите ми взеха малко по малко да се раздвижват. После успях веднъж-дваж да си вдигна и спусна брадичката.

През това време ме посетиха много мисли. Най-любопитната беше такава: Митра в действителност въобще не ме е отвързвал от шведската стена и всичко случило се оттогава е просто халюцинация, която в реално време е заела само няколко минути. Тази догадка ме изплаши сериозно, защото изглеждаше много правдоподобна на телесно ниво — позата ми беше абсолютно същата, както в онзи

далечен ден, когато дойдох на себе си и видях седящия на дивана Брама. Но после съобразих, че стоящият пред мен лаптоп все пак доказва реалността на всичко случило се оттогава насетне. И сякаш за да ми даде допълнително доказателство, закриващият обектива параван изчезна.

Отново видях помещението, облято в ярка светлина. Сега железната маса и хирурзите ги нямаше — и стана ясно, че това е обикновена олтарна стая. Само че съвсем нова, с някакъв технически боклук по пода, и празна — още без олтар. Вместо него пред нишата в стената беше струпана сложна медицинска апаратура, прикрепена към перфорирана алуминиева рама. Освен приборите рамата поддържаше висящата пред стената глава, увита в руло снежнобели бинтове.

Очите на главата бяха затворени. Под тях чернееха широки синини. Под носа имаше полуизтрита потекла кръв. Още малко кръв беше засъхнала в крайчеца на устните. Главата дишаше тежко през поставените в носа ѝ прозрачни тръбички, отиващи към някакъв медицински сандък. Помислих си, че някой е успял да избърсне козята брадичка на Митра. И разбрах, че това не е Митра.

Беше Хера.

И точно в момента, когато я разпознах, тя отвори очи и погледна към мен — по-точно натам, където беше камерата. Подпухналото ѝ лице едва ли можеше да отразява емоции, но на мен ми се стори, че по него се мярна уплаха и жалост. После бинтованата ѝ глава тръгна встрани, изчезна от екрана и настъпи тъмнина.

---

[39] Превод Петър Велчев. — Бел.прев. ↑

[40] „Война“ — песен на група „Кино“. — Бел.прев. ↑

A 3,14-LOGUE

Пристигналото по куриер писмо винаги е подарък от съдбата, защото те кара за кратко да излезеш от хамлета. А когато писмото в допълнение така красиво и фино ухае...

Пликът беше розов на цвят и благоухаеше на нещо леко, съвсем просто и недостижимо — не одеколон, а сякаш съставна част от одеколona, секретен вътрешнопарфюмен ингредиент, който никога не достига човешкия нос в самота. Аромат на тайна, на лостове на властта и дълбини на могъществото. Последното беше вярно в най-буквален смисъл — пакетът беше от Ищар.

Разкъсах хартията заедно със слоя мека подплата. Вътре лежеше черна кадифена торбичка, пристегнатата с шнур. Към нея бе приложен сгънат на две лист хартия с напечатан текст. Вече се досещах какво ще намеря в кадифеното калъфче, затова реших да започна с писмото.

„Цунки, ацка сатана.

Колко време не сме се виждали? Аз пресметнах — излиза, че цели три месеца. Извинявай, че не намерих минутка да се свържа с теб, просто имах твърде много работа. На теб сигурно ти е интересно как живея сега и какво става с мен. Знаеш ли, не може да се опише с думи. Все едно да станеш носовата фигура на огромен кораб — да чувстваш всеки един от матросите и едновременно да разсичаш океана на времето със своето собствено тяло. Представи си, че си капитан на кораба и едновременно такава носова фигура. Нямах нито ръце, нито крака — затова пък ти решавах как ще се разгърнат платната. В платната духа вятър — това е вятърът на човешките животи, а в трюмовете се извършва тайнствената работа,

благодарение на която съществуването на човека придобива смисъл и се превръща в баблос.

Това, разбира се, си има и неприятни страни. Най-неприятното е крайната перспектива. Ти знаеш ли какво се е случило с бабката, която беше нашата предишна Примадона? Това, разбира се, е ужасно и на мен ми е много жал за нея. Но аз зная, че някога също ще видя в ръцете на влезлите в стаята жълт копринен шал... Ала така е устроен животът и не сме ние тези, които ще го променим. Сега разбирам защо Борисовна пиеше толкова много през последната половина година. С нея са постъпили жестоко. Когато взели да дълбаят в скалата новата камера, тя питала всички какво така се чука, но околните се правели, че нищо не чуват, и я уверявали, че ѝ се струва. А после, когато да се отрича станало невъзможно, взели да лъжат, че ремонтират асансьора. А накрая даже почнали да лъготят, че се строи подземен тунел за правителствената линия на метрото — да се пътува от Рубльовка направо в Кремъл. Тя всичко разбирала, но нищо не можела да направи. Ужас, нали?

Аз от самото начало искам да уредя нещата така, че с мен никой никога да не смее да се държи по подобен начин. На мен ще са ми необходими надеждни приятели, на които да мога да се опра. Възнамерявам да въведа специално отличие — «Приятел на Ицар». Сега мястото в нашата йерархия ще се определя най-вече от тази титла. Ти ще бъдеш първият приятел на Ицар, защото си няма си никого по-близък от теб. И ще направя за теб всичко. Искаш ли хамлет като на Енлил? Сега е напълно изпълнимо.

Относно Митра. Знам, че ти видя всичко. Сигурно си си помислил всякакви ужаси за случилото се. В действителност винаги става така, когато се сменя земната личност на богинята. За да се съедини новата глава с главния ум в гръбнака, е нужен нервен мост, още един език, който става свързващото звено. За езика това, разбира се, не е гибел — той просто се завръща към

първоизточника. Но Митра си отиде завинаги, което е тъжно. До най-последния си миг той не се досещаше за нищо.

Между другото, Енлил и Мардук си мислеха, че ще си ти. Не че са те угоявали като овен, но увереността им беше почти пълна. Оттук и равнодушното отношение към твоето образование. Ти вероятно си забелязвал, че никой освен мен не се интересува особено от твоята съдба и не се стреми да те въведе в обществото, сигурно ти се е струвало, че живееш един вид в затънтения край на нашия свят. Сега знаеш каква е работата.

Случилото се беше голяма изненада за Енлил. За мен също беше ужасно труден избор — да реша кой от вас ще остане да живее. Избирайки теб, аз тръгнах против всички. Така че имай предвид — освен мен други приятели нямаш. Но с мен те няма и да са ти нужни.

Можеш да не се притесняваш, повече няма да те ударя с коляно. Вече нямам. Затова пък има баблос. И той сега целият е наш. Всичкият е наш, Рама! А що се отнася до другото — все ще измислим нещо.

Останалото, като се видим. И не карай богинята да чака.

Ищар IV

ЗЫ. Помоли ме да ти напомня за Бонбона на смъртта, когато се срещнем следващия път. Един вид, напомням ти...:)“

Вместо подпис имаше червено факсимиле, подобно на написаната с размах дума „Иш“, по-надолу се разполагаше печат с древно изображение на крилато същество, донякъде напомнящо птицата Гаруда. Ако се имаше предвид Великия прилеп, художникът малко се беше подмазал.

Погледнах през прозореца. Стъмваше се, падаха бавни, редки снежинки. Не ми се искаше особено да летя нанякъде в зимната нощ.

Но други варианти не се предвиждаха. Разбрах, че вече не мисля за нея като за Хера. Всичко вече бе различно.

Седнах на дивана и разхлабих връзките на кадифения калъф. Вътре, както и очаквах, имаше флакон. Но неговият дизайн силно се беше изменил. По-рано за пропуск към Ищар служеше мъничка тъмна съдинка във формата на свил крилете си прилеп, с череп вместо запушалка. Сега флаконът беше направен от бяло матово стъкло и имаше формата на женско тяло без глава — мъничката запушалка приличаше на високо прерязана шия. Това си беше доста ужасяващо и напомняше за онази велика жертва, която принасяше богинята. Явно Ищар беше настроена сериозно. Ще има много промени, помислих си аз, и на мен вероятно ми е провървяло, че се оказах от нужната страна на водораздела. Но в душата ми дращеха черни котки.

Излях единствената капка на езика си, седнах в креслото и зачаках. Вероятно ако отгатак стената отново беше зазвучал страховитият „Реквием“ на Верди, щеше да е уместно. Но сега цареше пълна тишина. Висящият на стената телевизор работеше — но без звук.

Впрочем от звук нямаше и нужда, всичко беше ясно и така. На екрана кипеше живот, святкаха проблясъците на фойерверки под южното небе, смееха се загорели лица. Размахал микрофона като сабя, танцуваше подобният на странна смесица между козел и гръцки бог международен певец Мирча Беслан в тениска със загадъчния надпис „30 cm = 11 ¾ in“. За няколко минути аз се потопих в съзерцание. Мирча пееше в съпровода на оркестър, който започваше да свири, когато му се налагаше да си поеме дъх. В долната част на екрана пробягваше в линия преводът:

„Случва се, случва се — момиче прави на момче йо-йо-йо и се отвлича — струва й се навярно, че тя изглежда глупаво или на момчето му е скучно, защото от дълго време вече нищо не казва... Или й се струва, йо-йо-йо, че трябва да се отвлече за минутка и романтично да погледне през прозореца към луната... Момичета, не се отвличайте! Йо-йо-йо, мъжът преживява през това време най-хубавите моменти в живота си. И ако той мълчи, това е само от

боязън да не подплаши прекрасния миг с непредпазлива дума... Йо-йо-йо-йо-йо!“

Мирча Беслан направи пауза и се появи духовият оркестър — макар и да не се чуваше, за мощта на духането можеше да се съди по моравите от напрежение лица на тръбачите. Погледах в тъмнината отгатак прозореца и си помислих — какво пък, реквием като реквием, не по-лош от всеки друг...

Само че, ако това наистина е реквием? Може би на Ищар просто й трябва още един език?

Обхвана ме страховит и с нищо несравним ужас. Впрочем знаех, че в наши дни това е обичайно чувство и е глупаво да се привежда към рационален знаменател. Ще се наложи да свиквам и точка. В коридора започна да бие часовникът. А сега, разбрах аз, действително е време. Как пееха там, преди Беслан?

„Пеша бих искал да тръгна, но няма как да успея...“^[41]

Умът ми нарисова обичайния нагъл маршрут — през комина към звездите. Станах от креслото на черните си мазолести юмруци, криволяво се затичах през пулсиращата стая, хвърлих се в гърлото на камината, пробих си път през комина към студеното небе и започнах с бавни кръгове да набирам височина.

Наоколо хвърчаха едри, но редки парцали сняг и през тяхната бяла пелена светлините на Москва проблясваха особено тайнствено и нежно. Градът беше толкова красив, че ми секна дъхът. И след няколко минути в моето настроение настъпи промяна. Ужасът изчезна, смениха го умиротворение и покой.

Спомних си, че Ханс Улрих Рудел беше изпитал нещо подобно в коледното небе над Сталинград — когато мисълта за войната и смъртта изведнъж се сменила със свръхестественото чувство за безметежен мир. И прелитайки над димящите в снега танкове, той запял: „Тиха нощ, свята нощ...“.

Беше твърде студено, за да пея. Навън беше друго хилядолетие и под моето крило димяха не танкове, а вносни коли, бързаци към града на халдеите. Пък и нощта наоколо, честно казано, не се отличаваше със святост. Но все пак светът бе прекрасен и аз си дадох дума, че задължително ще документирам тази секунда, с всичко, което чувствам и мисля — ще направя, така да се каже, мигновен отпечатък от своята душа, за да не забравя никога този миг. Ще напиша за този сняг, мислех аз, за този сумрак и за тайнствените светлини долу.

Също така непременно ще напиша, че станах друг.

По-рано се държах много глупаво, Локи беше прав. Но оттогава поумнях и разбрах много. Разбрах за живота, за себе си, за датския принц и за Ханс Улрих Рудел. И направих своя избор.

Аз обичам нашият ампир. Обичам неговия изстрадан в нищета гламур и изкования в боевете дискурс. Обичам хората му. Не за бонусите и преференциите, а просто задето сме от една червена течност — макар и, разбира се, под различен ъгъл. Гледам могъществениите кули, смучещи черна течност от артериите на планетата — и разбирам, че съм намерил своето място в строя.

Превед, комарю!

Само че строят ще трябва да се държи здраво — предстоят ни тежки дни. Защото нито червената, нито черната течност в света стига за всички. И значи скоро при нас на гости ще дойдат други вампири — да баламосват ума „Б“ на наш Ванка, ще поглеждат изкосо с хитро око и ще съобразяват как по-хитро да изсмучат нашия баблос. И тогава фронтвата линия отново ще премине през всеки двор и през всяко сърце.

Но за това как да съхраним нашата уникална обединителна цивилизация с нейната висока свърхетническа мисия, ще мислим по-късно. А сега наоколо цари покой и се шири простор, и насреща ми се носят огромни като пеперуди звезди от сняг. И с всеки мах на крилете аз съм все по-близо и по-близо до своята странна приятелка — и какво да се лъжем, до баблоса също.

Който сега целият е наш.

наш.

Целият е

Целият е наш.
Целият е наш.
Целият е наш.
Целият е наш.

Колко пъти трябва да се повторят тези думи, за да се разбере смисълът им докрай? А той, между другото, е прост — алпинистът Рама Втори рапортува за покоряването на Фуджи.

Впрочем тук има един сериозен нюанс. И за това трябва задължително да кажем няколко думи.

Върхът на Фуджи съвсем не е каквото си мислиш за него като дете. Не е вълшебен слънчев свят, където сред огромните стъбла на тревата седят скакалци и се усмихват охлювчета. На върха на Фуджи е тъмно и студено, и самотно, и пустинно. И това е хубаво, тъй като в пустотата и в прохладата душата си отдъхва, а този, на когото му се случи да се добере до самия връх, непоносимо се изморява от пътя. И вече не прилича на онзи, който е започнал пътя.

Аз даже не помня какъв бях. Това, което изплува в моето съзнание, повече прилича на ехо от изгледаните филми, отколкото на отпечатък от моята собствена история. Виждам долу пунктири от светлина и си спомням, че там са улиците, по които съвсем неотдавна карах скейтборд. Тогава моите придвижвания в пространството нямаха никаква цел. После ме возеха из този град в черна кола, но аз още не знаех докрай накъде пътувам и защо. А сега зная всичко — и летя високо в нощното небе на еластично скърцащи черни криле. Ето така, постепенно и незабележимо за себе си, ние се превръщаме във възрастни. Пристигат покоят и яснотата — но ние плащаме за тях с нашата наивна вяра в чудото.

Някога звездите в небето ми изглеждаха като други светове, към които ще полетят космическите кораби от Слънчевия град. Сега знам, че техните остри точки са дупчици в бронята, закриваща ни от океана безжалостна светлина. На върха на Фуджи чувстваш силата на натиска, който тази светлина оказва върху нашия свят. И в главата ти, кой знае защо, прииждат мисли за древните.

„Каквото ще вършиш, върши го по-скоро...“^[42]

Какъв е смисълът на тези думи? Ами най-простият, приятели. Бързайте да живеете. Тъй, щото ще дойде денят, когато небето ще се спука по шеговете си и светлина, чиято ярост ние даже не можем да си представим, ще нахлуе в нашия тих дом и ще ни забрави завинаги.

Писа Рама Втори, приятел на Ицар, началник на гламура и дискурса, пич, който си играе на комар с живота и бог на парите с дъбови криле.

Върхът на Фуджи, зимно време.

---

[41] „Коне на безпредела“ — песен на група „Аквариум“. — Бел.прев. ↑

[42] Евангелие от Йоан, гл. 13, ст. 27. Думи на Иисус към Юда по време на Тайната вечеря. — Бел.прев. ↑

Издание:

Автор: Виктор Пелевин

Заглавие: Empire V

Преводач: Боян Цветанов Станков; Светлана Комогорова-Комата
(стихове)

Година на превод: 2017

Език, от който е преведено: руски

Издание: първо

Издател: Издателство „Парадокс“

Град на издателя: София

Година на издаване: 2017

Тип: роман (не е указано)

Националност: руска

Печатница: „Полиграфюг“ — Хасково

Излязла от печат: 29.08.2017

Главен редактор: Светлана Комогорова-Комата

Редактор: Доротея Монова; Критина Димитрова

ISBN: 978-954-553-224-5

Адрес в Библиоман: <https://biblioman.chitanka.info/books/3118>

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.